

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**TÜRK MEDYASININ
MİSYONERLİK ALGISI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İbrahim ÇETİN

**Enstitü Anabilim Dalı: Felsefe ve Din Bilimleri
Enstitü Bilim Dalı: Din Sosyolojisi**

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Ahmet Faruk KILIÇ

HAZİRAN 2007

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**TÜRK MEDYASININ
MİSYONERLİK ALGISI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İbrahim ÇETİN

**Enstitü Anabilim Dalı: Felsefe ve Din Bilimleri
Enstitü Bilim Dalı: Din Sosyolojisi**

Bu tez 25/06/2007 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.

**Doç. Dr. A.Vahit İmamoğlu
Jüri Başkanı**

**Yrd. Doç. Dr. Ahmet Faruk KILIÇ
Jüri Üyesi**

**Yrd.Doç. Dr. Muhittin Akgül
Jüri Üyesi**

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

İbrahim ÇETİN

30.05.2007

ÖNSÖZ

Misyonerlik Türkiye'nin yeni tanıştığı bir kavram değil aslında. Osmanlı Devleti'nin yıkılmaya başladığı dönemlerde yabancı okullarla beraber anılmaya başlayan misyonerlik, imparatorluk içerisindeki azınlıkların tahrik edilip kısıktılmasıyla beraber anılmıştır. 1999'da yaşadığımız deprem felaketinden sonra, yardım kuruluşları adı altında ülkemize gelen misyonerler ülke gündeminde kendilerine yeniden yer edinmişlerdir. Son birkaç yıldır ise misyonerlik vahşice işlenen ve ülkeyi dünya kamuoyunda zor durumda bırakan cinayetlere gerekçe gösterilir hale gelmiştir.

Bu çalışmada misyonerlikle ilgili bilinmeyenlerden daha ziyade kavramın nasıl algılandığının üzerinde durmaya çalıştım. Misyonerlikle ilgili gündeme gelen söylemler incelendiğinde konuyla ilgili bir kavram kargaşasının olduğu açıkça görülebiliyordu. Meşhur siyasilerden devletin resmi kurumlarına kadar herkes misyonerlikle ilgili bir şeyler söylüyordu.

Bu bağlamda medya hem misyonerlik tartışmalarının hem de misyonerlik faaliyetlerinin yapıldığı önemli bir organ durumuna gelmiştir. Medya aracılığıyla yapılan misyonerlik faaliyetleri ve medyanın misyonerlik algısı çalışmamızın ana konusu haline gelmiştir.

Bu konuyu çalışmam hususunda beni teşvik eden ve yönlendirmelerle bana yardımcı olan danışman hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Ahmet Faruk Kılıç'a, teknik desteğini benden esirgemeyen dostum Ahmet Aytekin'e ve kendilerine ayırmam gereken zamandan fedakârlık yapan eşim ve çocuklarıma teşekkürü bir borç bilirim.

İbrahim ÇETİN

30.05.2007

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	iii
ÖZET	vi
SUMMARY	vii
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: KAVRAMSAL ÇERÇEVE	5
1. 1. MİSYON VE MİSYONERLİK.....	5
1.1.1. Misyonerliğin Tarihçesi ve Çeşitleri.....	6
1.1.2. Misyonerlik ve Tebliğ.....	7
1.1.3. Hıristiyanlık ve Misyonerlik.....	8
1.1.4. Yahudilik ve Misyonerlik.....	14
1.1.5. Yehova Şahitleri ve Misyonerlik.....	16
1.1.6. Moonculuk ve Misyonerlik.....	17
1.1.7. Budizm ve Misyonerlik.....	19
1.2. SOSYOLOJİK AÇIDAN MİSYONERLİK.....	20
1.3. SOSYOLOJİK AÇIDAN YENİ DİNİ HAREKETLER.....	22
1.4. MEDYA KAVRAMI VE TOPLUMSAL ÖNEMİ.....	23
1.5. İNTERNET SOSYOLOJİSİ VE DİN.....	25
1.6. TÜRKİYE’DE MİSYONERLİK FAALİYETLERİNİN TARİHİ.....	26
1.7. TÜRKİYE’DE HUKUKİ AÇIDAN MİSYONERLİK.....	37
BÖLÜM 2: GÜNÜMÜZ DÜNYASINDA MİSYONERLİK	43
2.1. MİSYONERLİK VE MODERN DÜNYA.....	43
2.1.1. Misyonerlik ve Siyaset İlişkileri.....	43
2.1.2. Misyonerliğin Ekonomik Boyutları.....	44
2.2. BÜYÜK ORTADOĞU PROJESİ VE MİSYONERLİK.....	46
2.3. TÜRKİYE’DE MİSYONERLİĞE KURUMSAL BAKIŞLAR.....	48
2.3.1. Diyanet İşleri Başkanlığı’nın Misyonerliğe Bakışı.....	48
2.3.2. Türk Silahlı Kuvvetlerinin Misyonerliğe Bakışı.....	50
2.3.3. Emniyet Genel Müdürlüğü’nün Misyonerliğe Bakışı.....	52
2.3.4. Sivil Toplum Kuruluşlarının Misyonerliğe Bakışı.....	53
BÖLÜM 3: GÜNÜMÜZ TÜRK MEDYASINDA MİSYONERLİK ALGISI	55
3.1. MİSYONERLİK AÇISINDAN MEDYANIN ÖNEMİ.....	55
3.2. MEDYADA MİSYONERLİK FAALİYETLERİ.....	56

3.2.1. Televizyon Yayınları.....	56
3.2.2. Radyo Yayınları	57
3.2.3. Kitap, Dergi ve Broşür Yayınları	58
3.3. MİSYONERLİĞİN GAZETELERDEKİ GÖRÜNTÜSÜ	61
3.3.1. Muhafazakâr Gazeteler ve Misyonerlik	61
3.3.2. Liberal Gazeteler ve Misyonerlik.....	69
3.3.3. Milliyetçi Gazeteler ve Misyonerlik	81
3.3.4. Sol Gazeteler ve Misyonerlik	89
3.4. MİSYONERLİĞİN DERGİLERDEKİ GÖRÜNTÜSÜ.....	99
3.4.1. Muhafazakâr Dergiler ve Misyonerlik	99
3.4.2. Liberal Dergiler ve Misyonerlik.....	112
3.4.3. Milliyetçi Dergiler ve Misyonerlik	121
3.4.4. Sol Dergiler ve Misyonerlik.....	130
3.5. TÜRKİYE’DE İNTERNET ÜZERİNDEN MİSYONERLİK.....	137
3.5.1. Misyoner Sitelere Genel Bakış.....	137
3.5.2. Sitelerin Temel Özellikleri.....	172
3.5.2.1. Misyoner Sitelerin Uyguladıkları Yöntemler.....	173
3.5.3. Misyoner Siteler ve İslam	175
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	177
KAYNAKÇA	179
ÖZGEÇMİŞ.....	201

KISALTMALAR

- AB** : Avrupa Birliği
- ABCFM** : American Board of Commissioners for Foreign Missions
- ABD** : Amerika Birleşik Devletleri
- AKP** : Adalet ve Kalkınma Partisi
- ATO** : Ankara Ticaret Odası
- BTK** : Başbakanlık Takip Kurulu
- BOP** : Büyük Ortadoğu Projesi
- C.** : Cilt
- Cd.** : Caddesi
- CHP** : Cumhuriyet Halk Partisi
- ÇEKÜL** : Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma Vakfı
- Çev.** : Çeviren
- D.** : Daire
- Dr.** : Doktor
- Der.** : Derneği
- Din.** : Dinler
- Doç.** : Doçent
- DSP** : Demokratik Sol Parti
- DTCF** : Dil Tarih Coğrafya Fakültesi

GAP : Güneydoğu Anadolu Projesi

H.z. : Hazreti

İSAM : Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi

Mah. : Mahallesi

MGK : Milli Güvenlik Kurulu

MİT : Milli İstihbarat Teşkilatı

M.Ö. : Milattan Önce

M.Ü. : Marmara Üniversitesi

No. : Numara

ODTÜ : Ortadoğu Teknik Üniversitesi

PKK : Kürdistan Kurtuluş Partisi

Prof. : Profesör

RTÜK : Radyo Televizyon Üst Kurulu

SEV : Sağlık Eğitim Vakfı

Sok. : Sokak

Tar. : Tarihi

TAYAD : Tutuklu Yükümlü Aileleri Dayanışma Derneği

TBMM : Türkiye Büyük Millet Meclisi

T.C. : Türkiye Cumhuriyeti

TCK : Türk Ceza Kanunu

TDV : Türkiye Diyanet Vakfı

TED : Türk Eğitim Derneği

Tel. : Telefon

TESEV : Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı

TSK : Türk Silahlı Kuvvetleri

Tür. : Türkiye

S. : Sayfa

SEV : Sağlık ve Eğitim Vakfı

Yay. : Yayını- Yayınları

Tezin Başlığı: Türk Medyasının Misyonerlik Algısı**Tezin Yazarı:** İbrahim Çetin**Danışman:** Yrd. Doç. Dr. A. Faruk KILIÇ**Kabul Tarihi:** 25/06/2007**Sayfa Sayısı:** vii (ön kısım) + 201 (tez)**Anabilim Dalı:** Felsefe ve Din Bilimleri**Bilim Dalı:** Din Sosyolojisi

İnsanlıkla beraber var olan tüm dinlerde, o dinin inanç ve öğretisini diğer insanlara ileterek onların da kurtuluşa ulaşmasını sağlama gayreti, yapılması gereken bir görev olarak telakki edilmiştir. Bu çerçevede, Hıristiyanlık mensupları da “misyon” ve “misyonerlik” terimleri altında sahip oldukları inancın mesajlarını diğer insanlara sunmaya çalıştıklarını ileri sürmektedirler. Misyonerler tarafından masumane bir inanç tebliği olarak tanımlanan misyonerlik faaliyetlerinin Türk toplumu tarafından algılanma şekli, bu tezin konusunu oluşturmuştur.

Kuruluşlarından itibaren gerek Katolik, gerekse Protestan Hıristiyanlıkta misyonerlik teşkilatları hiç bir dönemde sadece dini amaçlı müesseseler olmamıştır. Misyonerlik faaliyetlerinin doğrudan veya dolaylı tesirleri her zaman dinin kapsama alanının dışına taşmış; siyasi, coğrafi, sosyal ekonomik, kültürel bakımlardan geldikleri ülkelerin lehine, gittikleri ülkelerin ise aleyhine sonuçlar doğurmuştur. Yaşadığımız coğrafyada misyonerlik faaliyetlerinin oluşup, gelişmesi 19 yüzyıla özgü bir olaydır. Görünürdeki amacı dinsel, esas amacı ise ekonomik, siyasal, kültürel vb. özellikler ortaya koyan misyonerlik faaliyetleri; matbaa, okul, hastane gibi modern kurumların çerçevesinde yürütülüyordu. Osmanlı topraklarında açılmış olan, çoğu Amerikan kaynaklı yabancı okullar misyonerlerin vitriniydi.

Okulların çoğunun Anadolu'nun daha az bilinen kesimlerinde kurulmasının amacı, dış dünyadan uzak, ulaşılacak kitleye yakın olmasını sağlamaktı. Bu okulların çoğu XX. Yüzyıl başlarında kepenk kapattılar. Kapanmaların ardında azınlıkların isyan ve ayaklanmalarıyla bu okullar arasındaki ilişkilerin ortaya çıkması yatmaktadır.

1928 yılında Bursa Amerikan Kız Koleji'nde üç kız öğrencinin din değiştirdiğinin duyulması üzerine Atatürk bizzat olaya el koymuş ve okulu kapattırmıştır. Bu olaydan sonra misyoner örgütlerin faaliyetleri Türk kamuoyunun gündeminden hiç düşmemiştir. Ancak Türk Medyası'nın büyük çoğunluğu misyoner örgütlerin faaliyetlerini özellikle 1980 sonrasında görmezlikten gelmeye başlamıştır. Özellikle Milli/Ulusal duyarlıklı medyanın ısrarlı bir şekilde Türk kamuoyunun gündeminde tuttuğu konu, 2001'de Türk Medyası'nın ortak bir gündemi haline geldi. Ancak konu hakkındaki bilgi eksikliği tartışma programlarına, konuyla ilgili gazete haberlerine ve köşe yazılarına yansdı.

Medyadaki tartışmaların olumlu bir sonucu olarak TBMM'nde misyoner örgütlerin faaliyetleriyle ilgili olarak çeşitli soru önermeleri verildi. Ancak söz konusu soru önermelerine verilen cevaplar, resmi kurumların da bu konuda vizyon ve bilgi açısından zayıf olduklarını kanıtlamaktan başka bir işe yaramadı.

Misyonerlik faaliyetlerinin doğurduğu zararlarla mücadelede etkili olamamanın altında, devlet kurumlarında ve toplumda halen mevcut bulunan algı kargaşasının yattığını söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Misyoner, Misyonerlik, Medya, İnternet

Sakarya University Institute of Social Sciences Abstract of Master's/PhD Thesis

Title of the Thesis: Turkish press' perception of Missionary Activities	
Author: İbrahim Çetin	Supervisor: Assist. Prof. Dr. A. Faruk KILIÇ
Date: 25/06/2007	Number of Pages: vii(pre text)+201(main body)
Department: Philosophy and Theology Subfield: Sociology of Religion	
<p>All faiths on the earth require their believers to deliver their messages to the other people on the earth to save them. The believers of the religions consider this as a mission. Christians consider their missionary activities as they are trying to deliver the message of Christianity to others.</p> <p>This thesis abstracts Muslim Turkish people's perception of Christian Missionary activities in Turkey.</p> <p>Since the beginning of the Church organizations, Missionary Organizations in Catholic Churches or Protestant Churches have never been only religious organizations. The direct or side effects of missionary activities always went far behind the religious boundaries. These activities produced political, social, geographic, economic, and cultural consequences to the countries that have been targeted by the missionary organizations. While Missionary Countries benefit from these consequences, the targeted countries faced disadvantages of these activities.</p> <p>Missionary activities started and developed on these lands (Ottoman territory) in 19th century. When you look at these activities they seem religious missionary activities from outside, but these activities actually focused on economic, political, cultural areas in Middle East, especially Turkey. Missionary activities have been carried out in the public and community organizations such as hospitals, schools, or the press.</p> <p>The American schools established in the Ottoman Empire have been a representative for Missioners for years. Most of the schools have been established in the far Anatolia because they wanted to be away from outside of the world, on the other hand be close to the people that they would like to reach out.</p> <p>Most of these schools were shut down at the beginning of 20th Century. The minority insurgencies and the relationships between these schools and minorities in Turkey is the main cause of the termination of these schools. Ataturk gave a close attention to the Bursa American College for Girls and shut it down after three students converted in 1928. After this incident, the activities of Missionary Organizations were always an important topic to Turkish public. However, most of the Turkish press ignores the Missionary activities after 1980s. This subject became a common agenda to Turkish press after 2001 while it has been always an agenda to nationalist press of Turkey. The news and the articles in the papers have proved that there is a serious knowledge absence in this topic.</p> <p>As a result of the discussions on the media, TBMM (The parliament) submitted censure resolutions against missionary organizations. The answers to the censure resolutions proved that the government organizations have no knowledge or completely false knowledge about the missionary activities and/or organizations. The inefficient resistance against the damage of the missionary activities resulted by the lack of knowledge and wrong perception of missionary activities and missionaries. In this study; we tried to analyze missionaries and missionary activities in Turkey and try to reduce the lack of knowledge in this area.</p>	
Key Words: Missionary, Media, Internet, Propagate, Religion	

GİRİŞ

1. Araştırmanın Konusu

Bir dini, onun mensubu olmayanlara anlatmak manasında tebliğ; bir yandan tüm Müslümanların üzerine yüklenmiş bir vazife hem de başka din mensuplarının da sahip oldukları evrensel bir haktır. Misyonerlik olarak tarif ettiğimiz Hıristiyanlığı dünyaya yayma faaliyetlerini, bu kutsal görev ve hak çerçevesinde değerlendirebilir miyiz?

Hıristiyan Misyoner Örgütlerin Türkiye'deki ve Türk Dünyası'ndaki faaliyetleri, son yıllarda kamuoyumuzu ve Türk medyasını ciddi bir şekilde meşgul etmekte, hararetli tartışmalar yapılmaktadır. Kimilerine göre misyonerlik faaliyetleri fazlasıyla abartılıyordu; şimdiye dek çok insan Hıristiyanlaştırılmamıştı, üstelik Müslümanların kendi dinlerini anlatma hakkı olduğuna göre misyonerlerin de Hıristiyanlığı anlatma hakkı olması gerekmez miydi? Kimilerine göre ise Türkiye'de din elden gidiyordu ve yakında AB'ye girmek uğruna hilalin üzerine haç konacaktı.

Tartışmalarda pek çok gariplik de vardı. Örneğin; misyonerlik faaliyetlerini eleştirenler Hıristiyan kaynaklara göre "misyonerin" kim olduğunu ve "misyonerliğin" ne olduğunu bile bilmiyorlardı. Bu kavram kargaşasının sadece misyonerlerin işine yaradığı muhakkaktı. Gerçekte karşımızda, bireysel olarak inancını başkalarıyla paylaşmak isteyen kendi hâlinde Hıristiyanlar yok. Birey olarak misyonerlerle değil, örgüt olarak misyoner kurumlarla karşı karşıyayız. Bütün bunların ötesinde misyoner örgütler, misyonerliğin yanı sıra politik, ekonomik, ekolojik, sosyal ve kültürel alanlarda da stratejik ve sistematik faaliyetler yapmaktadırlar. Üstelik küresel devler, misyoner örgütlerin faaliyetlerine her türlü lojistik desteği vermektedir.

Misyonerlik tarihin hiçbir döneminde tek başına bir din meselesi değil, hep siyasi bir mesele oldu. Tarih boyunca sömürgeleştirmeye iç içe yürüdü. Arkasında emperyalist devletlerin istihbarat örgütlerinden çokuluslu şirketlere kadar Batı'nın savaş aygıtları vardır. Misyonerlerin amacı yalnızca insanları Hıristiyanlaştırmak değildir; amaç batılı Hıristiyan devletlere daha kolay sömürecekleri veya çıkarları yönünde kullanacakları ülkeler ve topluluklar kazandırmaktır. Sanıldığı gibi aksine özellikle Türkiye de yürütülen misyonerlik hareketi, insanları Hıristiyanlaştırarak "yeni azınlıklar"

oluşturmaya değil, Batı'ya bağlı Hıristiyan “Türkler”, “bütün vatandaşlık haklarına sahip Protestan vatandaşlar” oluşturmaya çalışıyor. Yoğun bir Hıristiyan ve Hıristiyanlaşmış nüfus oluşturma çabası. Yerli misyonerlerin “Türk ve Türkiye vatandaşı” olduklarını sık vurgulamaları hem bir siyaseti, hem bir stratejiyi açığa vuruyor. Atatürk döneminde “Bursa Amerikan Kız Koleji” olayından bu yana misyoner örgütlerin faaliyetleri Türk kamuoyunun gündeminden hiç düşmemiştir. Ancak Türk Medyası'nın kahir ekseriyeti misyoner örgütlerin faaliyetlerini özellikle 1980 sonrasında görmezlikten gelmeye başlamıştır. Misyonerlik özellikle 1999 depreminden sonra Türk Medyası'nın ortak bir gündemi hâline geldi. Ancak konu hakkındaki bilgi eksikliği belki de hedef saptırma gayretleri, tartışma programlarına, konuyla ilgili gazete haberlerine ve köşe yazılarına yansdı.

Türk medyasının misyonerliği nasıl algıladığı bu araştırmanın ana konusunu teşkil etmektedir. Bunun yanında kitle iletişim aracı olarak tarif edilen ve son yıllarda çok hızlı gelişme yaşayan medyanın, özellikle de internetin, misyonerlik faaliyetlerinde nasıl kullanıldığı bu çalışmada ortaya konmaya çalışılacak.

2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma tarih boyunca haçlı seferleri, yabancı okullar, azınlık problemleri günümüzde ise küreselleşme, inanç özgürlüğü gibi değişik maskelerle karşımıza çıkan ve mücadele etmek zorunda kaldığımız misyonerlik faaliyetleriyle ilgili doğru tespitler yapılmasına yardımcı olabilmektir. Misyonerliği bir problem olarak kabul edenler arasında bile ayrılıklar olması, problemin çözümünü zorlaştırıyor. Türk medyasında misyonerliğe karşı bir duyarlılığın olduğu rahatlıkla söylenebilir. Bu duyarlılık, doğru bilgiyle birleştirilebildiği takdirde misyonerlikle daha kolay ve etkin bir şekilde mücadele edebileceğiz. Tespit doğru yapılmadığı zaman ise hem yurt içinde hem de yurtdışında kaybeden taraf daima biz olacağız. Türkiye'de misyonerlikle mücadele adına yapılacak yanlış ve ölçüsüz müdahaleler, yurtdışındaki Müslüman Türk vatandaşlarımızı kesinlikle sıkıntıya düşürecektir.

3. Araştırmanın Sınırları

Araştırmanın konusu misyonerlik olunca bir de medya gibi sahası çok geniş ve çeşidi bol olan bir alanın misyonerliği algısı olunca belirli sınırlar koymak bir zaruret oldu.

Sınırlama ihtiyacından hareketle medya olarak sadece basılı medyadan gazete ve dergileri incelemeye karar verdik. Gazete ve dergileri de muhafazakâr, milliyetçi, liberal ve sol çizgide yayın politikası olanlardan birer örnek almak şeklinde bir sınırlamaya gittik. Gazete ve dergileri muhafazakâr, milliyetçi, liberal ve sol olarak belirlerken, kamuoyunun bu yöndeki genel kabulünü ve söz konusu gazete ve dergilerin bir diğerini bu özellikleriyle tanımlamalarını ölçü olarak aldık. Gazete olarak Yeni Şafak, Hürriyet, Yeni Çağ ve Cumhuriyet gazetelerini, dergi olarak ta Aksiyon, Tempo, Türk Yurdu ve Aydınlık dergilerini incelemeye çalıştık.

Medyadaki misyonerlik faaliyetlerini ele aldığımız bölümde ise özellikle son yıllarda hızla gelişen, iletişimden alışverişe kadar hayatımızın her noktasına giren internet üzerinden yapılan misyonerlik faaliyetlerini tahlil etmeye çalıştık. İnternet medyasını incelerken de sadece Türkçe yayın yapan misyonerlik sitelerinden ulaşabildiklerimizi incelemeye çalıştık.

4. Araştırmanın Önemi

Kapitülasyonlarla birlikte Fransa, İngiltere gibi ülkelerden himaye görmeye başlayan Katolik ve Protestan kiliselerin topraklarımızda yaptıkları misyonerlik faaliyetlerinin tarihi oldukça eskilere dayanıyor. Osmanlı'nın zayıflama dönemlerinde özellikle topraklarımızdaki azınlıkları örgütleyerek ve kışkırtarak imparatorluğun çöküşünü hızlandıran misyoner örgütleri, Hıristiyanlığın doğum ve gelişme yeri olarak kabul ettikleri Anadolu topraklarından asla vazgeçmemişlerdir. Salt bir din tebliği olmaktan her zaman uzak olan misyonerlik politik ve ekonomik hedefler için hep bir maske olmuştur.

1999 depreminden sonra basında daha sık rastlar hale geldiğimiz misyonerlik faaliyetleri, Avrupa Birliği uyum sürecinde daha da karmaşık bir hal almıştır. Misyonerliğin inanç özgürlüğünün bir gereği olarak görülmesi gerektiğini savunanların yanında, ülkemizi çok hızlı bölünmeye götüren batı destekli bir hareket olarak görenler de mevcuttur. Vatikan'ın 1960'larda başlattığı ve bugün de bazı sivil toplum kuruluşları tarafından devam ettirilen diyalog hareketini misyonerlerin başka bir oyunu olarak görenlerin yanında, mutlaka devam ettirilmesi gereken faydalı bir faaliyet olarak görenlerde vardır. Yine Türkiye'de on binlerce insanın misyonerlik faaliyetleri

sonunda Hıristiyan olduğunu iddia edenlerin yanında, devletin resmi kurumlarının verilerine dayanarak bunun bir kışkırtma olduğunu ileri sürenler de bulunmaktadır. Tüm bunlardan çıkarılan sonuç ise misyonerlikle ilgili hem toplumda hem de resmi kurumlarımızda bilgi eksikliği veya art niyetten kaynaklanan bir kavram kargaşasının mevcut olduğudur.

Toplumun hem aynası hem de yönlendiricisi konumunda bulunan medyanın misyonerlik konusundaki algılaması tam olarak resmedilebilirse, konunun artılarının ve eksilerinin daha sağlam zeminlerde tartışılabileceği düşüncesi, bu çalışmanın önemini ortaya koymaktadır.

5. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Konu ile ilgili bilgiler arşiv ve kütüphane malzemelerinden faydalanılarak toplanmıştır. Türk medyasının misyonerlik algısı ile ilgili, muhafazakâr, milliyetçi, liberal ve sol çizgide yayın yaptığı kabul edilen gazete ve dergilerden birer örnek seçerek, bu yayınların özellikle son on yıl içerisinde misyonerlikle ilgili yazılarını, kendi arşivlerinden tarayarak incelemeye çalıştım. Gazete ve dergilerdeki haberlerden ziyade yayın çizgilerini belirginleştiren köşe yazarlarının görüşlerini tespit etmeye çalıştım.

Misyonerlik kavramı, tarihçesi, ülkemiz topraklarındaki faaliyetleri, misyonerliğin hukuki durumu, misyonerliğe kurumsal bakışlar gibi konuları ise başta Taksim Atatürk Kitaplığı ve İSAM Kütüphanesi olmak üzere değişik kütüphanelerden, telif ve tercüme eserleri tarayıp fişleyerek elde ettim. Fişlenen bu bilgiler tasnif edilip yorumlanarak bütünleştirilmiştir.

İnternet üzerinden yapılan misyonerlik faaliyetleriyle ilgili olarak ta özellikle Türkçe yayın yapan misyoner siteler incelenmiştir. Bu çalışmada kayda geçirdiğimiz siteler, misyonerlik faaliyeti yapan sitelerin tamamını içermiyor. İnternetin hızlı değişken yapısından dolayı daha önce yayında olan bir site yayından kaldırılabilir ya da çok sık yeni sitelere yayına başlayabiliyordu. Bu yüzden belirli bir tarih ölçü alınarak, ulaşabildiğim misyoner siteleri, içerikleri itibarıyla incelemeye çalıştım.

BÖLÜM 1: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1. 1. Misyon ve Misyonerlik

Misyon (Fr. Mission) kelimesi 1- Dini, ilmi, siyasi vb. alanlarda bir kimseye, bir heyet veya topluluğa verilen ve yüksek bir amaç taşıyan özel görev, 2- Böyle bir görev almış kimseler topluluğu anlamlarına gelmektedir (Ayverdi, 2006:2/ 2086). Dini anlamda bir mümine bir görevi ifa etmesi için verilen ilahi emir demektir. Kelimenin yaygın anlamı ise, bir dini yayma görevi, bu amacı gerçekleştirmek için yapılan konuşma ve fiiller, yani dini propagandadır (Harman, 2005a:25).

Misyoner kelimesi ise; (Fr. Missionnaire) 1- Ülkesi içinde veya dışında Hıristiyanlığı yaymaya çalışan ve kendini bu işe adayan rahip, papaz gibi din adamı, 2- Bir fikri, bir ideali bütünüyle benimseyip onu yayma uğrunda her türlü fedakârlığı göze alan kimse anlamlarına gelmektedir (Ayverdi, 2006:2/ 2086). Misyon, misyoner ve misyonerlik; genel olarak evrensel bütün dinlerle, özel olarak ta Hıristiyanlıkla ilgili kelimelerdir. Kendi dini inancını ve kanaatlerini bir yerde, bir ülkede yaymaya çalışan herkese misyoner denilmektedir. Onlar, başka dinden, başka inançtan ve başka düşünceden olan insanları, mensubu oldukları dine veya düşünceye kazandırma gayesi gütmektedir (Arslantürk, 2005:356).

Hıristiyanlığın doğuşu ile başlayan “mission” hareketi zaman içerisinde Hıristiyanlıkla birlikte bir mana bütünlüğüne kavuşmuş ve İncil’in yayılmasıyla eş anlam içinde günümüze kadar gelmiştir. “Mission” kelimesi Hıristiyan vokabülerinin (söz varlığı) karakteristik bir özelliği olmuş ve birçok anlama bürünmüştür. Teolojik planda “mission”, şahsiyetlerin kendi aralarındaki ilişkileri belirtmektedir. Bunun için Baba’nın bedenleşmiş oğlu olan İsa’nın insanlar arasındaki misyonundan bahsedilmiştir. Yine Kutsal-Ruh’un Pentacode günü havarilere gönderilişinden bahsedilmektedir. Kilise hukukunda mission, belli bir görevi ifa etmek amacıyla gönderilen delegasyon gücünü göstermektedir. Genelde kabul edilen anlama göre mission, İncil’i Hıristiyan olmayan halklara yaymaktır (Aydın, 2005a:35).

Misyonerlik; görev, yetki, vekalet, bir iş için verilen “özel görev” anlamına gelen “misyon” kelimesinden türemiştir. Bu işi yapan kimseye “Misyoner” ve misyonerin

yaptığı işe de Türkçede “Misyonerlik” denilmektedir. Ancak bu kelimeler çok geniş ve değişik anlamlar içermektedir. Dini alanda olduğu gibi diplomasi alanında, siyaset alanında ve kültürel alanlarda da misyon ve misyonerlik bir yöntem olarak kullanılmıştır ve kullanılmaktadır (Küçük, 2005a:41).

Misyon ve misyonerlikle yakından ilgili olarak kullanılan diğer çeşitli terim ve kavramlar da bulunmaktadır. Misyonerlik, uzun süre emperyalizmin bir aracı olarak kullanıldığından günümüzde kötü çağrışımı hatırlatmaması açısından İncil’i yayma anlamında evangelisation veya christirization, conversion, proselytisme, witness ve proclamation gibi başka kavramlar kullanılmıştır (Harman, 2005a:26).

Biz bu çalışmamızda misyonerlik ifadesini, genel olarak her yolu meşru sayarak Hıristiyanlığı dünyaya yayma çalışmaları olarak incelemeye çalışacağız.

1.1.1. Misyonerliğin Tarihçesi ve Çeşitleri

Dinler Tarihi açısından bakılınca yeryüzünde var olan hemen bütün dinlerde şöyle veya böyle misyonerlik olduğu görülmektedir. Ancak bu genel anlamda bir dinin ilkelerinin o din mensuplarına veya o dinin dışında olanlara anlatılmasıdır. Bu anlatış tarzı “Hıristiyanî misyonerlik” ten farklıdır. Çünkü misyonerlik, “misyon” kelimesine zaman içinde yüklenen özel anlamla farklılık kazanmıştır. Hıristiyanlıkta “misyon” ve bu kökten türeyen kelimelere yüklenen anlamlar ve bazı Hıristiyan gruplarının misyonerliği “olmazsa olmaz görev” kabul etmeleri bütün diğer din mensuplarının konuya ihtiyatla yaklaşmasına yol açmıştır. Çünkü Hıristiyanlık ile özdeşleşmiş bir hareket olarak algılanan misyonerlik; Hıristiyanlığı veya her hangi bir fikri, her hangi bir düşünceyi, her hangi bir gayeyi, Hıristiyan olmayan yerlere ve kişilere, çeşitli yol ve yöntemleri kullanarak yaymak amacı taşır. Misyonerliğe hizmet eden misyoner kuruluşlar; her çeşit yolu, imkânı, taktiği, “gizli ve kapalı bazı yöntemleri” devreye koyarak muhatabı, Hıristiyanlığa veya istediği gayeye kazandırmaya, mensubu olduğu milletten uzaklaştırmaya, bölmeye hatta “ayrıştırdığı millet”e düşman yapmaya çalışır. Bu noktada misyonerler; beyin yıkamayı, menfaat temin etmeyi ve günün şartlarına göre geçer cazip yöntemleri kullandıkları bilinen gerçeklerdendir. Bundan dolayı misyonerlik, zorlama ve değişik taktiklere başvurmada anlatma, iyi niyet ve samimiyet çerçevesinde bir dini başkalarına aktarma olan tebliğden farklıdır. Onun için

normal yollar ile Hıristiyanlığı Hıristiyan olmayanlara anlatma ve aktarma ile misyonerlik birbirinden ayrıdır (Küçük, 2005a:42).

Her ne kadar misyonerlik belli bir dini diğer bir din mensubuna tebliğ gibi anlaşılrsa da bu, bir dinin masumane tebliğinden farklı bir şeydir. En azından bu faaliyetlerin tarihi geçmişi bu görüntüyü vermiştir. Zira misyonerlikte en azından iyi niyet ve masumiyet bulunmamaktadır. İnsanların inanma duyguları istismar edilmekte, zaaf ve beklentilerinden yararlanılmakta ve bu süreçte bazı dayatmalar yapılmaktadır. Hatta buna dayalı olarak imkânlar ölçüsünde karşı inanç ve düşünceleri karalama, tahrif ve aşağılama vardır.

1.1.2. Misyonerlik ve Tebliğ

Evrensel mesajlar içeren her din, kendi mesajının diğer insanlara iletilmesini hedefler ve çoğunlukla bunun, o din mensuplarınca yapılmasını ister. Ancak genel anlamda dinlerin yayılma faaliyetleriyle misyonerlik arasında fark vardır.

Misyonerlik sıradan ya da rasgele bir tebliğ faaliyeti değildir. Misyonerlik, Hıristiyan geleneğinden kaynaklanan belirli metotlar kullanarak, Hıristiyan dinî değerlerinin yayılması ve diğer insanların Hıristiyanlaştırılması için yapılan sistematik faaliyetleri ifade etmektedir. Bu bağlamda misyonerlik, bir kurum olarak İslâm'daki tebliğ ve irşat faaliyetlerinden ayrılmaktadır (Harman, 2005a:33). Tebliğ; kelime olarak bildirme, erişirme, haber verme, mesaj anlamlarına gelmektedir. Terim olarak ise tebliğ; bir konudan, herhangi bir olaydan belirli bir mesajdan, yaşanan bir gelişmeden, vahiyle gelmiş bir dinden haberi olmayanları haberci, ulak, elçi, vaiz gibi araçlarla haberdar etme yöntemidir (Küçük, 2005b:23).

İslam'a göre Allah tarafından gönderilen elçiler, belirli bir topluluğa gönderilmiş olmalarına rağmen onların davetlerinde umumilik vardır ve davetleri ırk temeline dayalı olarak sadece gönderildikleri topluluklara yönelik değildir. Elçiler insanların Allah'ı bilmelerini, hak yolda yürümelerini ve saadeti elde etmelerini gaye edinmişler ve ulaşabildikleri topluluklara tebliğ görevini ifa etmişlerdir. Ancak İslam son din olarak bütün insanlığa hitap etmekte ve bütün insanları öze dönerek ilahi hakikati tanımaya davet etmektedir (Harman, 2005a:27).

Kur'an-ı Kerim'de tebliğ anlayışı açık ve net olarak yer almıştır: Nur Suresi, 54'ncü ayet: "Allah'a itaat edin, Peygambere itaat edin, eğer yüz çevirerseniz bilin ki (Peygambere) yüklenen görevinin sorumluluğu ancak ona; size yüklenen görevin sorumluluğu da yalnız size aittir. Peygambere düşen sadece apaçık tebliğdir.", Nahl Suresi, 125'nci ayet: "Ey Muhammed, Rabbinin yoluna, hikmetle, güzel öğütle çağır; onlarla en güzel şekilde tartış; doğrusu Rabbin doğru yolda olanları da sapıtanları da iyi bilir.", Kafirun Suresi, 6'ncı ayet: "Sizin dininiz size; benim ki de banadır." şeklindedir.

Tebliğde zorlama, baskı ve yoğun propagandaya ve ısrara asla yer verilmemiştir. Hak ve hakikati "hikmet ve güzel öğüt ile anlatma" ön planda yer almıştır. Tebliğde gönül işi, bildirme, öğretme ve haber verme vardır, sevgi ve şefkat söz konusudur. Siyasi ve ideolojik bir gaye öne çıkmamış, ihlâs ve samimiyet öne çıkmıştır. Tebliğ de insanların sıkıntılı anlarından faydalanma yoktur, yalnızca Allah rızası gözetilmiştir (Küçük, 2005b:31).

Nitekim müslümanlar 1400 yıllık tarihleri boyunca egemenlikleri altındaki gayrimüslimleri, her yolu meşru sayarak, ne yapıp edip müslümanlaştırmaya çalışmamışlardır. Eğer öyle olsaydı müslümanların hâkimiyetindeki bölgelerde gayrimüslimler kendi dillerini ve inançlarını sürdüremezlerdi. Buna karşılık misyonerlikte, muhatabın zayıf taraflarından faydalanma, onların kişilik ve kimliklerini değiştirme, toplumun soyutlanmasını sağlama ve siyasi güçlerce desteklenme, yer alan özelliklerdendir (Küçük, 2005b:32).

Misyonerlik emperyalizmin, sömürgeciliğin ve batı kültürünün İslam ülkelerine dayatılmasında en etkili yöntemlerden birisidir. Siyasi emellerin gerçekleştirilmesinde vazgeçilmez yöntemlerden birisi denince akla hemen misyonerlik gelmektedir.

1.1.3. Hıristiyanlık ve Misyonerlik

Hıristiyanlıkta misyonerlik faaliyetlerinin kaynağı olarak kabul edilen Matta İncili 4. Bap 19. cümlesinde yer alan ve Hz. İsa'nın Petrus ve Andreas'a söylediği ifade edilen şu söz misyonerliğin iç dinamikleri bakımından bazı ipuçları vermektedir: "İsa onlara dedi; ardımca gelin, sizi insan avcıları yapacağım".

Bu cümle, Hz. İsa'ya inananların kendi inanç değerlerini insanları avlamada bir yöntem olarak kullanabilecekleri iznini vermekte ve yıllarca bu yöntem sayesinde insanlar içine düştükleri, sosyal, kültürel ve ekonomik şartların zorlaması sonucu Hıristiyan misyonerler tarafından avlanmaktadır. Aynı şekilde Matta İncil'inin 28. Bap 18-20. cümleleri, misyonerliğin bir emir gibi anlaşılmasına ve her türlü yolun meşrulaştırılmasına sebep olarak kabul edilmiştir:

“İsa yanlarına geldi ve onlara söyleyip dedi: Gökte ve yerde bütün hâkimiyet bana verildi. İmdi siz gidip bütün milletleri şakirt edin, onları Baba ve Oğul ve Kutsal Ruh ismiyle vaftiz eyleyin. Size emrettiğim her şeyi tutmalarını onlara öğretin ve işte ben bütün günler, dünyanın sonuna kadar sizinle beraberim.”

Her iki cümle her ne kadar Matta İncil'inde yer alsaydı bile bunların Hz. İsa'ya aidiyeti, İncillerin bütünü üzerindeki genel İslami kanı çerçevesinde tartışılabilir ancak tarihin bütün dönemlerinde bu söz, Hıristiyan misyonerliğin özünü oluşturmuş ve Hıristiyan misyonerlere hareket imkânı sağlamıştır. Hıristiyanlık üzerinde büyük bir etkisi olan Pavlus'un yazdıkları Hıristiyan Kutsal Kitabında yer almış ve kendisi Hıristiyanlığı yaymayı görev edinenlere en önemli örnek olmuştur. Hıristiyan misyonerler çeşitli yönlerden onu taklit etmiş ve sözlerini kutsal vahiy metni olarak uygulamaya özen göstermişlerdir. İşte Pavlus'un Korintoslulara yazdığı mektuptan, misyonerlere örnek teşkil eden ve misyonerliğin iç yüzünü bütün açıklığıyla ortaya koyan cümlelerden bazıları:

“İmdi benim ücretim nedir? İncil'de olan salahiyetimi ifratla istimal etmemek için, İncili vazederken, İncili meccanen arz etmektir. Çünkü herkesten azatken, daha çok adam kazanayım diye, kendimi herkese kul ettim. Ve Yahudileri kazanayım diye Yahudilere Yahudi gibi davrandım; kendim şeriat altında olmadığım halde, şeriat altında olanları kazanayım diye şeriat altında olanlara şeriat altında gibi davrandım; Allah'a karşı şeriatı olmayanlardan değil, ancak Mesih'in şeriatı altında olarak şeriatı olmayanlara şeriatı olmayan gibi davrandım. Zayıfları kazanayım diye zayıflara zayıf oldum; her suretle bazılarını kurtarayım diye zayıflara herkese her şey oldum. Ve hepsini İncil için yapıyorum, ta ki onda hissedar olayım.” (I. Korintoslulara, 9/18-23).

Bu cümlelerden de anlaşılacağı üzere, misyonerliğin temelinde iki yüzlülük ve insanları aldatma olarak tarif edebileceğimiz takkiye yöntemi kullanılmaktadır. Bu cümleleri kendilerine rehber edinen Hıristiyan misyonerlerinin, Hıristiyanlığı yaymak için her yola başvurdukları ve her fırsatı değerlendirdikleri tarihsel bir gerçektir. Hıristiyanlıkta ilk Misyoner Hz. İsa'dır. Çünkü İsa kendisini İsrail evinin kaybolmuş koyunlarını kurtarmaya gelen bir şahsiyet olarak takdim etmiştir (Matta, XV:24).

İlk muhatapların da İsrailoğulları olduğu anlaşılmaktadır. Hz. İsa ilk misyon hareketine on iki havarisini seçerek başlamıştır. İlk misyon alanı Galile'nin köyleri olmuştur. Bu konu İncil'de şöyle anlatılmıştır.

“İsa çevredeki köyleri dolaşip öğretiyordu. On iki öğrencisini yanına çağırıldı ve onları ikişer ikişer halk arasına göndermeye başladı. Onlara kötü ruhlar üzerinde yetki verdi. Böylece öğrenciler yola çıkıp insanları tövbeye çağırdılar. Birçok cin kovdular birçok hastayı üzerlerine yağ sürerek iyileştirdiler.” (Markos, VI:6-7, 12-13).

İlk dönem misyon faaliyetinde egemen olan konu, tövbe, cin çıkarma ve hastaların iyileştirilmesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Baba, oğul ve kutsal ruh adına bir misyon faaliyeti yapılmamıştır. Hz. İsa'nın ilk misyonu evrensel bir misyon değildir (Aydın, 2005:35). Hıristiyan âlemi, din propagandalarında Hz İsa'nın bu sözlerine esas itibariyle istinat etmişlerdir: “Gidin ve yeryüzünde her yaratığa incili vazedin! Siz bana Kudüs'te de bütün Yahudi'ye de ve Samaria'da yeryüzünün en son parçasına kadar şahitler olacaksınız.” Bu emrin onlar arasında “Gidin ve insanlar arasında Tanrı'nın âlemşümul hâkimiyetini (imparatorluğu) ve gerçeğini tesis edin” şeklinde tefsir edilmesi ile Yahudilerden sonra ikinci bir Arzı Mevud ideali meydana getirilmiştir (Güngör, 2005:15).

Hıristiyanlığın evrensel anlamda misyon faaliyetleri Helenistlerle başlamıştır. Kilise hayatının ilk yıllarında İncil, Yahudi olmayanlar arasında yayılmaya başlayınca her iki manada universal bir misyon hareketi başlamıştır. Bu dönem İsa'nın çarmıhı ve İstefanus'un öldürülmesinden sonraki dönemle başlamıştır. Artık Kudüs dışında Hıristiyanlığın yayılması ve Kudüs'teki siyasal ve dini baskıdan Hıristiyanlığın kurtarılması gereği ön plana çıkmıştır (Aydın, 2005:35). Resullerin İşlerinden anlaşılacağı üzere İstefanus'un öldürülmesiyle birlikte Kudüs'teki baskıdan sonra, İsa'nın ve Havarilerinin arkasından giden imanlılar, Fenike, Kıbrıs ve Antakya'ya doğru dağılmışlardır (Resullerin İşleri, X:22). Havarilerin ilk muhatapları Yahudiler iken, Grekler ve Paganlar da havarilerin muhatapları olmuştur. Bu dönemde Antakya'daki yeni ihtida hareketi Kudüs'teki Hıristiyan cemaatinin dikkatini çekmiş Antakya'ya Barnabas'ı göndermişlerdir. Antakya'da Yahudilerin dışında Greklerin de imanlılar, Havariler topluluğuna dâhil olduğunda; Saint Pavlus, çoktan Hıristiyanlık davası içine girmiştir (Aydın, 2005:36).

Kudüs'ten sonra Antakya'nın Hıristiyanlığın yayılmasında ve kabul edilmesinde; Kudüs'teki baskılardan uzak sakin bir ortamın Antakya'da bulunması, farklı birçok dinin Antakya'da yan yana bulunmasının sağladığı toleranslı bir ortam, imparatorluğun merkezi olan Roma ile ulaşımın Antakya'dan kolay olması, ekonomik refahın Antakya'da huzurlu bir ortam oluşturması, Kapadokya, Asya ve Akdeniz ülkeleri için Antakya'nın bir giriş kapısı teşkil etmesi etkili olmuştur (Aydın, 2005:36). Aziz Pavlus'la Barnabas'ın beraber çalışmak istemesinde Pavlus'un tahsilli olması ve ikna kabiliyetinin yüksek olması etkili olmuş olabilir. Ayrıca Barnabas'ın Pavlus'un ilk Hıristiyan cemaatine dâhil olmasında ve bu arada itibar görmesinde büyük rolü olmuştur (Aydın, 2005:37). Pavlus Hıristiyanlığı kabulünden önce katı bir Yahudi misyoneri idi (Galatyalılar, V:11).

Hıristiyan Misyon Hareketinde Aziz Pavlus'un Tarsus'tan Antakya'ya gelmesiyle yeni bir dönem başlamış ve bir yıl boyunca Barnabas ve Pavlus, orada Mesih'i kabul edenleri eğitmişler ve ilk Hıristiyan ismini onlara vermişlerdir (Resullerin İşleri, XI:23-24). Hangi kültürden olursa olsun bu yeni inancı benimseyen herkese "Hıristiyan" ismi ilk defa Antakya'da verilmiştir (Aydın, 2003:7). Miladi ikinci ve üçüncü asırda çeşitli baskılarla yüz yüze olan Hıristiyanlık 381 yılında Roma İmparatorluğunun resmi dini kabul edilmesiyle, İmparatorluk kendi siyasi yapısıyla Hıristiyanlığı bütünleştirmiş, bünyesinde bulunan diğer halkları gönüllü ya da gönülsüz dayatmaya çalışmıştır. Daha sonraki dönemlerde Kilise egemenliği papazların kontrolünde, entelektüel iktidarın tekeli muhafaza ederek nihai sözün kendilerine ait olduğunu kabul etmiştir. Bunu perçinleyen en güzel olay da Papa 3. Leon'un 800 yılında Batı İmparatoru olarak Charlemagne'a taç giydirmesi olmuştur (Aydın, 1993:141).

İşte bu tarih ortaçağ Hıristiyanlığının başlangıcı kabul edilmiştir. Bu tarihle birlikte Kilise, hudutlarını bilmediği üniversiteleri yönetmeye, kralları kontrol etmeye ve baskı altında tutmaya başlamış, gücünü ve iktidarını siyasal Hıristiyanlıkla perçinleştirmiştir. Misyoner (Missionary, Missionnaire) kelimesi ilk defa İman propagandası Kongregasyonunun (de Propaganda Fide-Congregation for the Propagation of the Faith) 1622'de tesisi dolayısıyla ve başlangıçta papazlar ve rahipler için kullanılmıştır. Çünkü XVII. Yüzyılda misyonerlik faaliyetlerini genelde onlar yürütmekte idi ve

misyoner terimi İncil'i vazetmek ve Hıristiyan olmayan ülkelerdeki ruhları kurtarmak üzere gönderilen ruhban sınıfı mensubunu ifade ediyordu. XIX. yüzyılda kelime, rahibeleri ve bu işle meşgul olan laikleri de kapsadı, ancak kilise hukukunda misyoner terimi İman Propagandası Kongregasyonunun (Congregation for the Propagation of the Faith) yetki verdiği din adamları için kullanılmaktadır. Zamanla bu terimin alanı öğretmenler, doktorlar, hemşireler, ziraatçılar vb. kapsayacak kadar genişletilmiştir (Harman, 2005a:28).

XVIII. yüzyıldan itibaren Misyonerlik kilisenin diğer işlerinden tamamen ayrı bir statü kazanmış ve Vatikan bu faaliyeti, Katolik krallardan alarak sadece kendine tahsis etmiştir. Reform kiliseleri bidayette böyle bir işle meşgul olmamışken özellikle XVIII. yüzyılın sonu ve XIX. yüzyıldan itibaren çeşitli Misyoner teşkilatlar kurmuşlardır. Avrupa dışındaki kıtalara yayılmış olan bu Misyonerlik teşkilatlar 1921'de Conseil International des Missions bünyesinde toplanmıştır ki bu kuruluş da 1961'de Conseil oecumenique des Eglises'e dâhil olmuştur (Harman, 2005a:29).

Hız. İsa'dan itibaren Hıristiyanlık Dini'nin önemli dönemleri ve misyonerliğin başlangıçtan günümüze kadar uzanan genel durumu tarihi olarak ana hatları ile şöyledir:

1. 33-100 arası: Havarîler dönemi, Tebliğ/Misyon dönemi,
2. 100-800 arası: Kiliselerin kurulması, Hıristiyan doktrininin oluşturulması,
3. 800-1071 arası: Dini otorite dönemi,
4. 1071-1453 arası: Anadolu'nun Türklerden geri alınması dönemi,
5. 1453-1650 arası: Reform dönemi, dinde milliyetçilik dönemi,
6. 1650-1793 arası: Dogma ve doktrin tartışmaları dönemi, Hıristiyanlıkta mezhepler ve yeni anlayışların kökleştiği dönem,
7. 1793-1965 arası: Modern dönem,
8. 1965-2000 arası: Dinler arası diyalog dönemi,

9. 21. Yüzyıl: Kültürleşme yoluyla tek kutuplu dünya oluşturma süreci (Batı medeniyetini üstün kılma) dönemidir (Küçük, 2007).

Hıristiyanların İslam ile tanışmaları 2. dönemin sonlarına denk gelmektedir. İslam'ın ilk yıllarında Hıristiyanların İslam'a bakışları ılımlı idi. Ne zaman ki İslamiyet hızla yayılmaya ve Hıristiyanların nüfuz bölgelerinde tesirli olmaya başladı, o zaman Hıristiyanlar da İslam'a karşı kin ve öfke ile dolmaya başladılar, düşman oldular. Ortaçağ dönemi bu düşmanlığın savaflara dönüştüğü ve Hıristiyanların İslam'ı kılıçla yok etmeyi düşündükleri dönemdir. Bu yüzden pek çok haclı seferi düzenlemişler (1096-1270) fakat başarılı olamamışlardır (Arslantürk, 2005:358). Türklerin Müslüman olması da haclı seferlerinin başarısız kalmasının en önemli sebeplerindendir. Zaten muharip bir mizacı olan Türklerin şecaati, İslam'ın cihat ruhu ile perçinlenmiş ve manevi bir boyut kazanmıştı. Artık Türkler, İslam adına Hıristiyanların korkulu rüyası olmuştu. Zira Ortaçağ Avrupa'sında "Türk" ile "Müslüman" aynı anlamda kullanılıyordu.

4. ve 5. dönemde ise misyonerlerin İslam'ı kılıç zoruyla yok edemeyeceklerini anladıkları ve içten çökertme hareketlerini başlattıkları dönem olmuştur. Misyoner gönüllülerinin ülkelere açılmaları bu dönemde başlar.

6. Dönem ise casusluk faaliyetlerinin arttığı dönemdir. Bu dönemde İslam adına en önemli güç olan Osmanlı'nın yıkılması için çeşitli plânlar yapılmıştır. Özellikle Londra Misyoner Teşkilatı bu işe çok önem vermiştir. İslam tarihine baktığımızda İslam'a karşı en büyük düşmanlığı İngilizlerin yaptığını görürüz. Müsteşriklerin ekseriyeti İngiliz olup hep içten içe fitne sokmaya çalışarak İslam'ı ortadan kaldırmayı hedeflemişlerdir. Bu dönemde de Osmanlı topraklarında yaşayan Hıristiyan azınlıklar kışkırtılmış, onların ayaklanmaları için çaba sarf edilmiştir. Bu faaliyetlerin merkezinde ise yabancı okullar vardır. Bizzat casus ve misyoner yetiştirmenin yanı sıra silah kaçakçılığı ve silahlı faaliyetlerin de yapıldığı bu okullar, azınlıkların silahlanmasında da etkili bir rol oynamıştır. Bu döneme yabancı okulların arttığı rahatça görülebilir.

Misyonerlerin emperyalist emelleri hakkında fikir vermesi bakımından Kenya'nın ilk Başbakanı olan Kamua Kenyatta'nın sözlerini zikretmekte fayda vardır. Kamua

Kenyatta misyonerlerin gayesini şöyle özetler: “Misyonerler bizim topraklarımıza geldiğinde İncil onların, topraklar Afrikalıların elindeydi. Bize gözü kapalı dua etmesini öğrettiler. Neden sonra gözlerimizi açtığımızda, İncil bizim, topraklarımızı onların olmuştu.” (Küçüköğlü, 2003:110).

Hıristiyanlıkla özdeşleşmiş olan misyonerlik, Hıristiyanlıktaki kadar kurumsallaşmamış olmakla beraber, diğer dinler için de geçerlidir.

1.1.4. Yahudilik ve Misyonerlik

Yahudilik, Babil Sürgünü’nden bu yana milli bir din haline getirilmiştir. Ancak bu din, tek Tanrı’ya, vahye dayanan kutsal kitaba ve peygamberlere yer vermesiyle milli dinlerden, millileştirilip bir ırka tahsis edilmesiyle de ilahi dinlerden farklı bir durum göstermektedir. Aslında bugünkü Yahudiliğin bir din mi, ırk mı, millet mi olduğu pek açık değildir. Zira Yahudilikte din ile ırk iç içe girmiş, birini diğerinden ayırmak zorlaşmıştır. Onu en iyi kutsal kitaplarında yer alan “Balam” hikâyesindeki şu cümle tarif etmektedir: “İşte ayrıca oturan bir kavimdir ve milletler arasında sayılmayacaktır.” (Sayılar, XXIII:IX) (Tümer&Küçük, 1993:176).

Yahudilik ilahi kaynaklı din olması özelliğinden dolayı misyonerli dinler arasında yer alır. Fakat Yahudi olmayanlarca sadece İsrailoğulları’na has bir din olarak bilindiğinden başka ırktan insanların bu dine giremeyeceği yönünde bir anlayış gelişmiştir. Bunun sebebi ise Tevrat’ın muğlâk ifadeleri ve Yahudilerin tutumudur (Adam, 1998:154). İşaya 2:2 ve devamında da işaret edildiği gibi bütün milletler Yahudiliğe çağrılmaktadır. Ayrıca bazı Yahudi peygamberleri de İsrail’in taptığı Tanrı’nın bütün dünyanın taptığı Tanrı olarak düşünülmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bununla beraber Yahudi peygamberlerin dini yaymak amacıyla çeşitli seyahatler ettiği görülmektedir. Hatta tebliği kabul etmeyen kavimlerin cezalandırıldığı da vakidir. Zaten Yahudiliğe göre Mesih’in gelmesi ve Krallığın tesis edilmesi bütün insanları ilgilendiren bir meseleydi. Ayrıca Kuran’da da Hz. Musa’ya hitaben dinini Firavuna anlatması konusunda tavsiye edildiği bildirilmektedir. Yahudiler Babil Sürgünü’nde bile sistematik misyon faaliyetinde bulunmuşlardır. Ester 8:17’de Persli birçok kimsenin Yahudiliğe geçtiği bildirilmiştir (Adam, 1998:155). Nitekim Helenistik ve Romalılar döneminde misyonerlik faaliyeti genişlemiştir. Fakat Babil Sürgünü’nden

sonra Yahudilik kendi içine kapanarak, millî bir din hüviyetine bürünerek İsrailoğulları'na has bir din haline gelmiştir. Bu nedenle başka milletlere yayılma gibi bir iddiası da kalmamış olduğundan misyon faaliyeti de durmuştur.

Özellikle milattan sonra II. yüzyıldan itibaren Yahudilikte görülen dönmeler nedeniyle Yahudiliğe giren mühtedilere olumsuz bakılmaya başlanmış; Yahudiliğe geçişlerde sınırlamalar getirilmiştir. Yahudiliğe geçmek isteyenler sıkı bir imtihandan geçirildikten sonra kabul edilmişlerdir. Mühtedi olmak isteyenlere Yahudi olma gerekçesi nedir? Yahudiliğin durumu nedir? Yahudilerin baskı altında yaşadıklarını, sürgüne gönderilebileceğini göze almış mıdır? şeklinde sorular sorulmaktadır. Eğer bunları bilirse ve Yahudiliğe geçmekle kaybedecek bir şeyini olmadığını söylese, o zaman o yabancıyı hemen Yahudiliğe kabul edilmesi gerçekleşmektedir. Mühtediden Yahudiliğin kolay ve zor kanunlarından bazılarını yerine getirmesi istenmektedir. Eğer kişi kanunları gördükten sonra vazgeçmek isterse, dine girmekten vazgeçebilmektedir. Yahudilikteki bu tarz sınırlamalar, zorlamalar nedeniyle ihtida hareketleri azalmıştır. Nitekim günümüzde Yahudilik, Yahudi nüfusun azalması veya çoğalmasına göre genişlemekte veya daralmaktadır.

Aslında bugün de İsrail yasalarına göre kişinin “annesinin annesi”, “annesinin annesinin annesi”, “annesinin annesinin annesinin annesi” Yahudi ise Yahudi olarak kabul edilir. Ya da eğer, o kişi İsrail makamları için tatmin edici bir yolla Yahudiliğe girmiş ise Yahudi kabul edilir. Bunun şartı, o kişinin bir daha başka dine girmemesidir ki o zaman İsrail yasaları onu Yahudi olarak kabul etmez. Gerek Talmud gerekse Talmud sonrası haham yasaları, daha önce Yahudi olmayan birisinin Yahudilik dinine girmesini Yahudi olma yöntemlerinden biri olarak kabul eder. Bunun tek şartı, söz konusu din değiştirme işinin yetkin hahamların gözetiminde en uygun şekilde yapılmasıdır. Liberal Yahudiler de 1978'den beri dışarıdan mühtedi kazanma faaliyetlerini sürdürmekte; Yahudilerle evlenmiş olanları Yahudiliğe kazandırmaya çalışmaktadırlar. Dolayısıyla Yahudilikte özellikle son dönemlerde müntesiplerini artırmak için az da olsa misyon faaliyetleri görülmektedir (Günay, N. 2005:10-12).

Genel olarak Yahudilikte, yeni Yahudi kazanma şeklinde bir misyonerlik olmamakla beraber, Yahudiliğe dolaylı veya direk olarak hizmet edecek insanların kazanılmaya çalışıldığı muhakkaktır. En azından Yahudi düşmanlığını engelleme adına, değişik

metotlar kullanılarak taraftar oluşturma gayretleri yüzyıllardır devam etmektedir. Amerika’da etkin olan Evangelist Hıristiyanların bu bağlamda değerlendirilmesi daha doğru olacaktır.

1.1.5. Yehova Şahitleri ve Misyonerlik

Hıristiyanlık temeli üzerine kurulan Yehova Şahitleri, misyoner faaliyetler gerçekleştiren yapılar içerisinde değerlendirilmektedir. Yehova, aslında Yahudilikte Tanrı için kullanılan Yahve kelimesinin galatıdır. Yehova Şahitleri bu adı 1931’deki bir kongrede almışlardır. Bu da Eski Ahit ifadesinden çıkarılmış ve benimsenmiştir. “Siz benim şahitlerimsiniz.” der Yehova (Matta XXIV:4-45). Yehova şahitleri daha önce “Russelistler”, “Ciddi Kutsal Kitap Araştırmacıları”, “Milletlerarası kutsal Kitap Öğrenme Cemiyeti” gibi adlar kullanmışlardır. Yehova Şahitleri, Mesihî bir harekettir. Onlar İsa’nın ikinci gelişinin vuku bulduğuna ve O’nun 1914’te gökte Tanrı’nın Krallığını başlattığına inanmaktadırlar. Onlara göre, 1914’te hayatta bulunan nesil, O’nun yeryüzüne inerek, beraberindeki 144.000 Yehova Şahidiyle bütün siyasi kuruluşları, devletleri, milletleri, kısacası şeytanın güçlerini yok edeceğini görecektir. Böylece yeryüzünde de Tanrı’nın krallığı kurulmuş olacaktır. Dünyaya hâkim olan şeytan saf dışı bırakılmış olacaktır. Bu da Armagedon savaşıyla sağlanacaktır (Tümer&Küçük, 1993:345–346).

Yehova Şahitleri ülkemizde bölücü ve yıkıcı faaliyetleri Eskişehir merkezli olarak sürdürmektedirler. Milli ve manevi duyguların, bayrak, vatan, askerlik gibi kutsal kavramların gereksizliği propagandası yapılarak bölücülük yapılmaktadır. 4 Ekim 2006 tarihinde Türk Hava Yolları’nın Tiran-İstanbul seferini yapan yolcu uçağını kaçırmaya çalışan hava korsanının, asker firarisi 28 yaşındaki Hakan Ekinci olduğu ve Papa’ya “Ben Hıristiyan oldum ve Müslüman bir orduda askerlik yapmak istemiyorum. Kimliğime, bana sorulmadan Müslüman yazıldı. Okullarda zorunlu olarak Müslümanlık öğretildi. Beni kurtarın” diye mektup yazdığı (Yılmaz, 2006), cevap alamayınca da bu eylemi gerçekleştirdiği anlaşıldı.

Yehova Şahitleri, Türkiye’de 1933’te 5 kişi, 1950’de 60 kişi iken 2002’de 1.600 kişi olmuşlardır. Ülkemizde yaklaşık 25-30 cemaatleri ve ibadet salonları bulunmaktadır. “Uyan” adlı aylık “Gözcü Kulesi” adlı on beş günlük iki adet dergileri ile “Kule

Yayınevi” adlı yayınevleri bulunmaktadır (<http://www.dunyadinleri.com/yehovacılar.html>, 27.04.2007).

Yehova Şahitleri misyon faaliyetlerini son yıllarda gözle görünür şekilde artırmışlardır. Kapı kapı ev ve işyerlerini dolaşan Yehova Şahitleri, çıkardıkları yayınları ücretsiz olarak dağıtıp tanıtım yapmakta ve bu yolla daha geniş kitlelere ulaşmaya çalışmaktadırlar.

1.1.6. Moonculuk ve Misyonerlik

Misyoner faaliyet gösteren diğer bir kuruluş ta Moon teşkilatıdır. Moonculuk Kuzey Koreli Sun Myung Moon tarafından Güney Kore’de kurulmuş bir harekettir. Kore’de “Tong”, Batı’da ise “Birleşik Kilise” , “Kutsal Ruh Birliği”, “Birleşik Aile”, “Moon Teşkilatı” vb. isimlerle anılır. 1920 yılında Kuzey Kore’de doğan Moon önceleri Budist, sonra Presbiteryen Kilisesine girmiş, daha sonra da Yehova Şahitleri dinini benimsemiştir. 1936’da İsa’nın kendisine görünerek “Tanrının Krallığını” kurmasını teklif ettiğini açıklayınca Yehova Şahitleri dininden kovulmuştur. Güney Kore’ye geçen Moon burada da yaklaşık 20 yıl boyunca Allah’la, Budha’yla, Musa ile konuştuğunu etrafa yaymıştır. Moon’un fikirleri 1950 yılında Güney Kore sınırları aşarak Japonya ve Batı’ya yayılmıştır. Moon 1954 yılında Güney Kore’nin başkenti Seul’de, bütün dinleri birleştirmeyi amaçlayan, uzlaştırmacı (Sinkretik) Birleşik Kiliseyi kurmuştur. Moonculuk hareketi 1959’da Amerika’ya taşınmış ve burada da gelişmeye devam etmiştir (Tümer&Küçük, 1993:351).

Hareket, mali kaynak temin için ticari hayata el atmış; balıkçılık, bitkisel üretim gibi yollarla zenginleşme imkânı bulmuştur. Moonculuk ticari hayatın yanında kültüre de el atmış, yüksek tahsil araştırmaları için bir “ilahiyat okulu” kurmuştur. Mooncular çeşitli ülkelerde hareketin fikirlerini yayan ve mali yönden destekleyen dergi, gazete gibi yayınlar çıkartmaktadırlar.

“Birleşik Kilise” ye katılanlar, genellikle iyi tahsil görmüş, yirmi yaşını geçmiş orta sınıf gençleridir. Japonya’da ve Batı’da bütün vaktini bu dini harekete ayıranlar (ful time üyeleri), topluluğun merkezlerinde kalmakta, Kore’dekiler ise bu işi kendi evlerinde yürütmektedirler. Kendini tamamen harekete vakfeden üye sayısı Batı’da on bini geçmezken, Doğu’da bu rakam, aşağı yukarı Batı’dakinin iki katı kadardır. Ful

time üyelerin hayat tarzı, hareketin teolojisinin gerektirdiği “yenileştirme”yi sağlamak için, çok çalışma ve fedakârlığa dayanır. Hareketin mal varlığını artırmak, ya da yeni katılmalar sağlamak için çok zaman harcanır. Üyelerden evlilik öncesinde hizmet için bekâr kalmaları beklenir. İki üç sene hizmet etmiş üyeler Moon tarafından evlendirilir. Yüzlerce, hatta binlerce çift aynı anda bir evlendirme töreniyle takdis edilir. Takdis, önemli bir ayindir. Ayrıca her ay ve yılın ilk gününde, ya da hareketin kutsal günlerinde and içilir (Tümer&Küçük, 1993:352-353).

Moon hareketi son yıllarda bazı değişim süreçleri yaşadı. Özellikle gençler olmak üzere üyelerin Tanrı'nın Krallığı'nı tesis etmek için tüm dünyayı dolaşmak ve hayatlarını tamamen bu misyona adanmak gibi bir hevesleri pek kalmadı, ilk neslin sergilemiş olduğu o istekli, hararetli misyoner anlayışı sonraki nesillerde gücünü kaybetti. Uzun süre hareket içinde bulunan müntesiplerden bir kısmı vaat edilen sonuçların gerçekleşmemesi nedeniyle öğretilerden şüphe duymaya ve Moon'un bazı icraatlarından rahatsız olmaya başladı. Moon aleyhinde medyada çıkan haberler ile Moon'un birkaç kez yargılanması ve sonuçta vergi kaçırdığı gerekçesiyle 1982'de Amerikan mahkemelerince mahkûm edilip hapse girmesi ve hareketin iş dünyasındaki şirketlerinin 1990'larda finans bakımından önemli sıkıntılar yaşaması bazı müntesiplerin hareketten soğumasına yol açtı (Köse, 2006:144).

Mooncular, ülkemize de son on yıl içinde, dört misyoner göndermiştir. Bunlardan biri kendisini Müslüman olarak tanıtan gerçekte bir Mooncu olan Muhammed Yahya Thompson'dur. Marmara İlahiyat Fakültesi'nde bir süre lisansüstü eğitim yapan Thompson buradaki birçok akademisyen ile Moon Örgütü arasındaki ilişkiyi kurmuştur. Thompson ve iki arkadaşı, okul çevresinden epeyce tepki görmüştür. Dördüncü Mooncu görevli kalmış ve dünyanın çeşitli yerlerindeki toplantılara politikacıların, bürokratların, gazetecilerin, bilim ve din adamlarının davetini üstlenmiştir. Mooncular; İstanbul'da Ortadoğu'ya hitap eden “Middle East Times” gazetesinin Türkiye temsilciliğini açmak ve “Dünya Dinleri Üzerine Gençlik Semineri” düzenlemek gibi programları yanında, 22-26 Eylül 1991'de President Otel'de, “Council for the World Religions” (Dünya Dinleri Konseyi) toplantısını gerçekleştirmiştir. Bu toplantısının belli başlı konularından biri de “İslam-Hıristiyan Diyalogu”dur. Ocak-Şubat 1992'de, Amerika'da, Türkiye'den çağırdıkları ilim adamı,

siyasetçi ve basın mensuplarına, masrafları teşkilata ait olmak üzere 40 günlük seminer düzenlemişlerdir. Bu çeşit faaliyetler devam etmektedir (Tümer&Küçük, 1993:355).

Türkiye’de Moon hareketi bir yandan üniversitelerdeki misafir öğretim görevlileri aracılığıyla, diğer yandan iş adamları görünümlü misyonerleri ile faaliyetlerini yürüten en etkin hareketlerden birisidir.

1.1.7. Budizm ve Misyonerlik

Milattan önce altıncı yüzyılda Hindistan’da Buda (MÖ. 563-489) tarafından kurulan Budizm de yayılma özelliğine sahip misyonerli dinler arasında yer almaktadır. Çünkü Buda ölünceye kadar kendi öğretisini vaazlarla yaymaya çaba göstermiştir. Kurmuş olduğu Sangha teşkilatındaki keşişleri bu amaçla yönlendirmiştir (Günay, N., 2005:111).

Budizm Hindistan’da doğmuş olmasına rağmen, mensupları daha çok bu ülke dışında bulunan, günümüzde yaşayan büyük dinlerden ilk beşi içine girebilen bir özelliğe sahiptir. Günümüzde mensupları 300-400 milyon civarında gösterilmektedir. En çok mensubu Hindistan, Çin, Mançurya, Moğolistan, Seylan Japonya gibi Güney Asya ülkelerinde ve Uzak Doğu’da bulunmaktadır. Bazı batı ülkelerinde özellikle yeni bir Budist mezhep olan Zen Budizm ilgi görmüş ve taraftar kazanmıştır (Tümer&Küçük, 1993:129).

Bugün Batı’da birçok ülkede Budizm’in birçok kolunun merkezleri, manastırları, çok sayıda Budist rahip ve rahibesi Budizm’i dünyanın her yerinde yaymaya çalışmaktadırlar. Onlar kendilerine göre gerçek olan dini tesis etmeye çabalayıp, propaganda yapmaktadırlar. Onların çalışma alanları içerisinde yiyecek ticareti, vejetaryen lokantaların işletilmesi, inşaat, bahçecilik, sanat merkezleri girmektedir. Kitap basma, yardım teşkilatı oluşturma, tıbbi işler, eğitim gibi konular da misyon faaliyetlerinde kullanılmaktadır. Bununla beraber meditasyon tekniklerinin öğretilmesi de Budist misyonerlerce kullanılan bir araçtır. Zaten Budist pratiğin amacı mistik tecrübeyi Batı’da kurmaktır (Günay, N., 2005:113).

Budizm kaynaklı akımlardan biri de Reiki hareketidir. Reiki, evrensel yaşam enerjisi anlamına gelir. İnsanların başkaları veya gerektiğinde kendi kendini tedavi etmesini

amaç edinmiş bir harekettir. Reiki'nin felsefesini Budist Mikao Usui (1865-1926) oluşturmuş; öğrencisi Chujiro Huyashi da Batı'da gelişmesini sağlamıştır (Günay, 2005:116-117).

Budizm, özellikle son yıllarda Meditasyon, Yoga ve Reiki aracılığıyla, kendisini Müslüman olarak tanımlamakta zorlanan ve içinde bulunduğu boşluktan kurtulmaya çalışan Türk insanı arasında taraftar bulabilmektedir. Bu insanların önemli bir kısmını sosyete olarak tanımlayabileceğimiz kesim oluşturmaktadır. Yine bu insanların pek çoğunun yeterli ve doğru bir din eğitimi almadığı da anlaşılmaktadır.

1.2. Sosyolojik Açıdan Misyonerlik

Toplumsal değişimin temel faktörü olarak din, toplumsal değişimin gerçekleşmesinde temel etken veya temel etkenlerden biri olarak varlık göstermektedir. Din ve ideolojilerin tarihte birçok değişimlere, ihtilal, savaş ve yıkımlara yol açtığı bilinen bir gerçektir. Özellikle dinsiz bir toplum olmadığı düşünüldüğünde bu gerçek daha net bir biçimde ortaya çıkacaktır. Bu bağlamda İbn Haldun, toplumların gelişiminde dinin önemi üzerinde çokça durmuş, dini birleştirici bir unsur olarak asabiyetin de üzerine koyarak, dine bağlanan hanedan ve toplumun dini zayıf olanlara galip geleceğini ve dini bozulan toplumun çok kötü değişimlere sahne olacağını ileri sürmüştür (Uludağ, 2004). Gustave Le Bon'a (1841-1931) göre de inançlar, insanlık tarihinin en güçlü faktörlerinden biri olup toplumun inançlarında meydana gelen her değişmeyi büyük toplumsal değişimler izler (Pitirim, 1994).

Toplumsal değişimin temel faktörü olarak din, toplumların hem lehine hem de aleyhine etkili ve işlevsel olabilir. Din, bazen meşrulaştırma vazifesi görerek sosyal düzeni sağlar, sapma ve anomi durumlarına engel olursa da bazen böyle bir işlev görmek yerine mevcut toplumsal düzeni değiştirmeye yönelik bir hareket oluşturarak anomi ve sapmaya neden olabilir ve yeni çıkmış bir dini hareketi meşrulaştırarak toplumda ayrışmaya, saflaşmaya, göç ve devrime yol açabilir. Dolayısıyla din, düzeni sağlayabildiği gibi düzensizliğe de neden olabilir. Bir adım daha ileri giderek dinin, bir toplumun tarih sahnesinden silinmesine etken olabilme potansiyeline sahip olduğu da söylenebilir (Okumuş, 2003:34-35).

Küreselleşme diye adlandırılan yeni sosyo-kültürel yapının dinsel dönüşüm açısından kolaylaştırıcı ve zorlaştırıcı olmak üzere çift yönlü bir etkisi söz konusudur. Dinsel dönüşüm açısından bu yeni yapının en önemli boyutlarını şöyle açıklayabiliriz:

Artık herhangi bir din hakkında bilgiye ulaşmak çok daha kolay ve hızlıdır; bu aynı zamanda doğru bilgiye ulaşıp ulaşılmadığı problemini de gündeme getirmektedir. Eski yapıya oranla diğer din mensuplarıyla iletişim daha sık ve sıkı olabilmektedir. Birey, basın, yayın yoluyla kendi dinine mensup kişiler hakkında olumlu ve olumsuz - tekil de olsa- haberler alabildiği gibi diğer din mensupları içinde bu böyledir. Bu haberler algılamaları etkilemektedir. Din, bu yeni yapıda hukuksal açıdan birey için kişiliğin siyasal kimlik gibi diğer birimlerinden biri haline gelmiştir ki bu da bireyin bu kimliğini değiştirmeye olan bakışını köklü bir şekilde dönüştürmüştür.

Uluslararası misyonerlik faaliyetleri eski yapıya oranla daha etkin ve çok boyutlu yürütülebilmektedir. Bu etkinlik, küreselleşmenin getirdiği avantajlarda çok boyutlu bir misyonerlik şeklinde belirmektedir.

Sanayileşmenin ötesine geçişin iddia edildiği bazı toplumsal yapılarda birey için dinin anlam ve yeri, yeni boyutlar kazanmış; ayrıca dinî sistemlerin de bu ihtiyaca cevap verebilme kapasiteleri bir şekilde sınanır olmuştur.

Günümüz Türkiye'si açısından bir önemli nokta da şudur ki, bugün, 50 yıl öncesine oranla eğitim düzeyi artmıştır ve bu düzeyin birçok boyutta getirdiği bir sonuç din için de geçerli olmuştur ki sorgulayan ve bilgi arayışında olan bir dinsellik söz konusu olmaktadır, bu da dinî sistem için bir dönüşüm etkenidir.

Küreselleşmenin getirdiği önemli bir algısal değişiklik de bireylerin artık "Hıristiyan", "Budist", "Müslüman" gibi kavramları "ümme" anlamında o dinin dünyadaki bütün mensupları için kullanması olmuştur ki bu da bireylerin davranışlarının dinî sistemi değerlendirmede referans alınması söz konusu olduğunda önemli bir sonuçtur.

Toplumsal yapılar arasındaki yoğun geçişkenlik bireyler için uyum sorunu oluşturmuştur ki bu, bazen dinsel dönüşüm için bir neden olabilmektedir.

Yeni Dinî Hareketlerin ortaya çıkması bir anlamda geleneksel dinsel yapıların süreğenliğini kırdığı gibi bunun gerekliliğine olan inancı da sorgulatmıştır.

İşte yukarıdaki tespitler göz önüne alındığında ‘insanları belli bir dine girmeleri amacıyla değişik metotlarla ikna çalışması’ olarak tanımlayabileceğimiz misyonerliğin olumsuz olarak sosyal değişimde ne kadar önemli bir rol oynayacağı daha kolay anlaşılacaktır.

1.3. Sosyolojik Açıdan Yeni Dini Hareketler

Modern toplum, geleneksel toplum yapısı ve düzeninde, çok önemli değişimleri de beraberinde getirdiği gibi, bu değişimler toplumların alışlagelmiş dini yaşantılarında da çok köklü değişiklik ve gelişmeleri de beraberinde sürüklediler. Bu bağlamda, XIX. Yüzyılın başlarından itibaren kendini gösteren önemli bir dini-toplumsal olgu da, “Yeni Dini Hareketler” diye adlandırılan bir takım yeni dini grup, cemaat, akım, hareket ve oluşumların kendilerini göstermeye başlaması oldu (Günay, 2003:488-489).

Yeni dini akımlar Batı dünyasında 1970’lerden itibaren yaygın bir ilgi görmektedir. Özellikle gençler olmak üzere, bu akımlara katılanların sayıları milyonlarla ifade edilmektedir. Batıdaki yeni dini akımları öncelikle, halen mevcut olan dini yapıya uygun ve aykırı olanlar şeklinde ikiye ayırmak gerekir. Birinci grupta Hıristiyanlığın kendi içerisindeki akımlar yer alırken, ikinci grup doğudan gelen akımları kapsamaktadır. Birinci grupta yer alan akımlar mevcut dini sistemler dâhilinde geleneğin bugüne kadar vermiş olduğu aynı cevapları çok daha keskin bir şekilde yeniden oluşturmaya çalışmakta; ikinci gruptakiler ise mevcut gelenekler haricinde aynı sorulara yeni cevaplar sunmaktadırlar. Sosyolojik anlamda ilginç olan ve üzerinde fazlaca araştırma yapmaya değer bulunan ikinci grup oluşturmaktadır. Yaygınlık açısından ise ikinci grup, yani doğu kökenli, özellikle de Hint kaynaklı dini akımlar oldukça mesafe almışlardır (Köse, 2006:16-17).

Yeni dini oluşum ve hareketlerle ilgili olarak, en dikkate değer hususlardan birisi onların, dünya çapında bir olgu ve gelişme olarak kendilerini bize sunuyor olmalarıdır. Aslında bu hareket ve gelişmelerin bir çoğu, yalnızca mahalli birer fenomen olarak görünüyorlar. Genellikle onlar plüralist yapıları ve hızlı değişim halindeki toplumlarda çok büyük bir gelişme gösterdiler ve kendi menşei mahallerinin dışına pek taşmadılar. Hatta onlar oralarda resmi bir dini cemaat hüviyetini de elde ettiler. Mesela, Endonezya ve Nijerya’daki birçok yeni dini cemaat, hareket, grup ve oluşumların

büyük çoğunluğunun durumu böyledir. Öyle ki Endonezya’da 60 milyon kişinin bu şekilde ortaya çıkan mahalli yeni dini cemaat ve harekete mensup olduğu gözlemlenmektedir. Vietnam’da ise, Cao Dai ve Hoa Hoa adlı yeni dini hareketlerin beş milyondan fazla mensubu bulunmaktadır. Buna karşılık öteki bir kısım yeni dini hareket ve oluşumlar, menşei mahallerinin çok ötesinde dünya çapında bir yaygınlık ve gelişme gösterdiler (Günay, 2003:489).

Yeni dini hareketler başlığı altına giren, fakat pek çoğu itibariyle tam anlamıyla din olarak tanımlayamayacağımız bu tür oluşumların, dünya üzerinde ve az da olsa ülkemizde taraftar bulabilmesi, dinin insan için vazgeçilmez bir ihtiyaç olduğunu kuvvetle vurgulamaktadır. Din ihtiyacı zamanında ve yeterince karşılanmayan insanların, bu tür aykırı oluşumlara merak duyacağı muhakkaktır. Bu talep durumu ise kaçınılmaz bir şekilde misyonerlik aracılığı ile arz durumunu doğurmaktadır.

1.4. Medya Kavramı ve Toplumsal Önemi

Bizim Türkçede medya olarak kullandığımız, İngilizcedeki media sözcüğü, araç, orta, ortam aracı, anlamlarına gelen medium (Latince medius) sözcüğünün çoğuludur. Diğer yandan, Türkçede “media” sözcüğünü karşılamak üzere, “kitle iletişim araçları” kavramı da kullanılmaktadır. Ancak, kavramın kullanışsızlığı, Türkçe olmasa da, medya kelimesine daha sık bir kullanım kazandırmıştır. Bununla birlikte, “medya aracı”, “medyalar” gibi yanlış kullanımlarının da gösterdiği gibi, kavramın kullanışsızlığı medya sözcüğünün, genellikle belirli bir kafa karışıklığıyla birlikte dilimize girdiği de söylenebilir (Nalçaoğlu, 2003).

Kavram en geniş anlamı ile kullanıldığında, karşımıza çok kişiye ulaşabilen her türden sözlü, yazılı, basılı, görsel metin ve imgeleri (kitaplar, gazeteler, dergiler, broşürler, billboardlar, radyo, film, televizyon, internet gibi) içeren çok geniş bir iletişim araçları yelpazesi çıkıyor (Nalçaoğlu, 2003).

Medyanın ve diğer elektronik aygıtların (faks, video, bilgisayar olanakları, internet, mobil telefon vb.) bu denli yaygın olduğu toplumsal ortamlarda kültürün her açıdan kitlesel özellikler taşıması kaçınılmazdır (Güneş, 2001:131). Bu noktada, medyanın kültür işlevi çok önemlidir. Çünkü toplumsal gerçekliği kurabilir ve sunar. Doğrudan kültür programlarıyla ya da dolaylı olarak tüm içeriği ile kültürel şekillenmeyi,

modelleyerek yönlendirir. Kültürel sürekliliği sağlayabildiği gibi toplumu kültürel değişime de yönlendirilebilir. Bir başka kültürün özelliklerini başka topluma taşıyıp benimsetebilir (Özdemir, 1998: 35-36). Burton'a göre "Medya, kültürümüzü yanıtın materyalleri sağlar ve onun bir parçası haline gelir. Bu materyal, kültürümüzü sürdürür ve yansıtır, bu da kültüre süreklilik sağlar" (Eltugay, 1999:56).

Medya; insanın kendisiyle, çevresiyle, dış dünyasıyla kurduğu her tür ilişkinin toplamı olarak nitelendirilen kültürün, çağdaş değer ve normlarla yeniden şekillendirilmesinde en etkili araçlardan biri olarak kabul edilmektedir. Bu özelliği ile bireylerin yeni yaşam biçimlerine geçişte, yeni yaşam ortamlarına sahip olmalarında ve değişen yaşamın değişen araçlarını kullanmalarında onların yol göstericisi kimliğini de taşımaktadır. Yine aynı kimliğe dayanarak toplumların siyaset, ekonomi, sanat, spor ve eğlence alanlarında geleneksellikten evrenselliğe ve çağdaş normlara geçişinde de belirleyici bir rolü olduğu, özellikle son 20 yılda iyice belirginleşmiştir (Vural, 2000:107).

Medya ayrıca, bireylerin gelişen uluslararası değerlerle, politikalarla, düşüncelerle, davranış biçimleri ile tanışmalarına ve özdeşleşmelerine, kitlesel yaşamın gerektirdiği çağdaş kuralları benimseyip, bütünleşmelerine, kimi zaman taşıyıcı kimi zaman yardımcı, kimi zaman da itici faktör olarak etkide bulunmaktadır. Medya, sahip olduğu iletişim gücü ile farklı düşünce ve yaşam tarzlarını kaynaştırma, birbirlerinden haberdar etme ve bunlar arasında alış-veriş ortamını sağlama, böylelikle bir anlamda kültürel açıdan toplumu zenginleştirme ve çeşitlendirme yönünde aracılık rolü üstlenmektedir (Vural, 2000:107). Öte yandan, bize nasıl bir toplumda yaşadığımızı söyler ve toplumda bizim nasıl bir yer teşkil ettiğimizi hatırlatır. Bu bağlamda bazı katılım ve itiraz yollarını önerir. Bütün bunlar sistemli olarak bir şeyleri kabullenmenin ve bir şeylere karşı koymanın dayanaklarını oluşturur. Bizler bu dayanakları birbirinden görece farklı psikolojik koşullarda ediniriz. Kültürel süreç, bilinç uzmanları tarafından medya içeriğine saklı bir şekilde verilir (Güneş, 2001:163).

Anık'a göre dış dünyanın algılanmasında medya bir çeşit süzgeç rolü oynamaktadır. Medya kitle içindeki bireylere yeni bir "öz kişilik" vermekte, bunu benimsetmektedir. Aynı kişilere kim ve nasıl olmaları gerektiğini telkin edip bu yönde isteklilik uyandırmaktadır. Benimsenen bu yeni kişiliklere sahip olmak için neler yapmaları gerektiği onlara önerilmekte, bu yönde belirli bir teknik kazandırılmaktadır. Bu yeni

“öz kişiliğe” büründürülüp, rahatlatılmaktadırlar. Yaşanılması gereken gerçek dünya değil, medyanın düzmece dünyası onlara yansıtılmaktadır (Anık, 2003:136).

Medya kültürü, gerçek kültürün hem bir yansıması, hem de yeniden şekillendirilmesi olarak görülebilir. Medya modern insanın kültürel tercihlerini düzenler. Kültürü şekillendirme ve belirlemede bu derece önemli olan medyanın, etkisinin farkında olarak, sorumlu ve olumlu çizgisini koruması gerekliliği inkâr edilemez. Medyanın herhangi bir konuda takınacağı yanlış bir tavır ve maksatlı yönlendirme, toplum yapısında kapanması zor yaralar açacaktır. Özelde ise misyonerlik konusunda medyanın algısının ve bunu topluma yansıtmasının önemi bu şekilde ortaya çıkmaktadır.

1.5. İnternet Sosyolojisi ve Din

Modern dönemde ve özellikle de yüzyılımızda kitap, gazete, dergi, radyo, kasetçalar ve televizyon gibi kitle iletişim araçlarının dünya çapında bir yaygınlık ve etkinlik elde etmesi, daha önce hiç duyulmamış bulunan dini fikirler, inançlar ve öğretimlerin de dünya ölçüsünde yayılmasına imkân verdi. Mesela böylece, klasik Taoist kitabı Tao Te Ching, geleneksel olarak Çin’deki kullanımının tersine, yüzyılımızda yüzü aşkın dile çevrilerek pek çok ülkede okunur hale gelmiş bulunuyor. Hıristiyanların İncil’inin, 2000’i aşkın dilde tercümesi mevcuttur (Günay, 2003: 489).

İnsanlık tarihinin en önemli belki de gelecekte bu çağa adını verecek buluşu bilgisayarlardır. Bugün internet üzerinden birçok bilgisayar birbiriyle bilgi alışverişi yapabilmektedir. Bankacılık işlemleri, mektup ve posta işleri, alışverişler, radyo, televizyon, gazeteler, dergiler, makaleler ve daha birçok geçmişte var olan, bugün yavaş yavaş azalan bazı alışkanlıklarımız da gelecekte yok olacak, yerini tamamen internet sistemine bırakacaktır. Dini sahada da internet geçmişten bu yana insanları kendi saflarına katma çabasında olan dinlerin tanıtımında ve misyonerlik faaliyetlerinde önemli bir konuma gelmiştir. Dini terim ve kavramların çoklukla kullanıldığı, oysa siyasi yönünün daha önde olduğunu düşündüğüm misyonerlik faaliyetleri, internet aracılığıyla yeni bir boyut kazanmıştır.

Bugün Hıristiyan nüfusunun yoğun olduğu Avrupa ve Amerika’da var olan kiliselerin büyük çoğunluğunun birer web sitesi vardır. Bunun dışındaki birçok kurum ve

Hıristiyan cemaatlerin de bu tür siteler kurdukları bilinmektedir. Sayfalar sadece anadilde hazırlanmayıp aynı anda başka dillerde de hizmet vermektedirler. Artık insanlar kutsal kitap metinlerine, bunlar üzerinde yapılan yorumlara, ihtiyaç duydukları kitap, kaset, filmlere hatta günlük bazı problemlerini çözecek cevaplara internet üzerinden den ulaşabilmektedirler. Ülkemizde de durum farklı değildir. Yaş ortalaması oldukça genç diyebileceğimiz, çoğunluğu en az lise ve üniversite eğitimi almış bir toplum, misyonerlerin onlarca yıldır oluşturmaya çalıştıkları hazır bir toplumdur (Aras, 2007:113-114).

İnternet aracılığı ile sanal bir toplum oluştuğu artık herkesin kabulüdür. Üstelik bu toplum, sadece bir ülkenin değil tüm dünya ülkelerinin insanlarından oluşmaktadır. Bu toplum bireylerinin etki altına alınmaları ve yönlendirilmeleri artık çok kolay ve hızlı olabilmektedir. Yeni sosyal yapının bu özelliği göz önüne alınarak, olumsuz bilgilendirme ve dolayısıyla da yönlendirmelerin etkisini kırarak doğru ve doyurucu bilgilendirmenin yapılması zaruret haline gelmiştir. Bu yapının görmezden gelinmesi ya da yasaklanması, zararlarından korunmak için yeterli olmayacaktır.

1.6. Türkiye’de Misyonerlik Faaliyetlerinin Tarihi

Türkler, ilk kez Ortaçağda Hıristiyan misyonerler ile karşı karşıya gelmişlerdir. Misyonerler Türkistan’a daha İslamiyet doğmadan önce girmişlerdi. Bir kısım Türk halkını Hıristiyanlaştırmayı başarmışlardı. 893 yılında Talas şehri Müslüman-Araplar tarafından fethedilince, buradaki “Büyük Kilise”nin camiye çevrilmesi misyonerliğin Türkistan’da erken dönemde başladığını ortaya koymaktadır (Barthold, 1975:78).

VI. Yüzyılda Aşağı Türkistan askeri hududu vasıtasıyla, Türk yurtlarına giren Hıristiyanlık bölgede fazla bir dini mukavemetle karşılaşmamıştır. Bölgede Zerdüştlük Dini ile Budizm Dini arasında yüzyıllardır süre gelen mücadeleden yararlanan Hıristiyan misyonerler, Aşağı Türkistan’da Semerkant’ı metropolitlik merkezi yaparak hayli yayılma göstermişlerdi. İslamiyet’in Türkistan’da yayılış yıllarında bile, Hıristiyan misyonerleri faaliyetlerine devam etmiş, ancak fazla taraftar bulamamışlardı. Bu konuda, Budizm gibi Hıristiyanlığında Türklerin “savaşçı ruh ve karakteri”ne aykırı olarak “miskinliği telkin” eden yapısının etkisi olsa gerektir (Kocabaş, 2002:33-34).

Türklerin Hıristiyan olmaları sonucu milli kimliklerini ortadan kaldıran asıl büyük olay, Doğu ve Orta Avrupa’da yaşanmıştır. 375-1250 yılları arasında Türkistan’dan hareketle Karadeniz’in kuzeyinden Avrupa’ya gelen Türklerden; Hunlar, Avarlar, Macarlar, Bulgarlar, Peçenekler, Uzlar, Kumanlar, Kıpçaklar, kısmen Hazarlar ve Sabarlar, Tuna boyları, Orta Avrupa ve Balkanlar’da uzun süre siyasi ve askeri izler ve etkiler bırakmışlardır. Slavlar, Franklar ve Grekler ile savaşarak bu sahalarda çeşitli dönemlerde hâkimiyet kuran Türkler, “Ortaçağ Avrupası”nın meydana getirilmesinde büyük rol oynamışlardır (Runciman, 7:25). Adı geçen Türk kavimleri, yerleşik düzene geçmeyip sürekli göçebe olmaları ve arkadan gelen yeni bir Türk kavmi tarafından da baskı altına alınmaları sonucu, sürekli bir toplum ve devlet yapısı gösterememişlerdir.

Ortodoks misyonerlerinin yoğun propagandası karşısında Hıristiyanlığı kabul ederek, Slav, Frank ve Grek toplumları içinde asimile olmuşlardır. Sadece bunlardan geriye, “Bulgar” ve “Macar” adları kalabilmiştir. Bu nedenle bunlara, “Türklerin on kayıp kavmi” denilmiştir (Kocabaş, 2002:36). Budizm ve Konfüçyanizm dinlerine giren Türkler de Çin ve Hint toplumları içerisinde kaybolmuşlardır. Türkler arasında, evrensel mesajları olan büyük dinler daima hoşgörü ile karşılanmıştır. Türklerin genel olarak İslamiyet haricindeki dinlere girmemeleri, Müslümanlığın “Türklerin karakteri ve milli kültürlerine en uygun din” şeklinde yorumlanmasına yol açmış, bu yüzden Türkler İslamiyet’i zorla değil kendi istekleriyle kabul etmişlerdir.

Türklerin Müslümanlığa girmeleri, millet olma şuurunu da geliştirmiştir. Bu katkıının da etkisiyle Türk milli varlığı günümüze kadar gelebilmiştir. Eğer Türkler İslamiyet’i kabul etmeselerdi, belki de İslamiyet Dünya’ya bu kadar yayılamaz, Hıristiyanlığın saldırıları karşısında Ortadoğu’ya sıkışmış olarak, Araplara has bir din haline gelebilirdi (Danişmend, 1978:9). Türklerin nihai olarak İslamiyet’i din olarak kabul etmeleri, Doğu ve Güney Asya medeniyetlerinin (Çin ve Hint) tesirinden ayrılarak, Ön Asya medeniyetine dâhil olmaları ile Dünya çapında bir cephe değiştirme hadisesi meydana gelmiştir. Bu durum Türk Milleti için Milli bütünlük açısından hayırlı bir iş olmuştur, diyebiliriz. İslamiyet’ten önce Türkler, Budizm, Manihaizm, Hıristiyanlık ve Musevilik gibi, dinlere girmişlerdi. Bu dinlerin kuralları, Türk Milleti’nin kuvvetli bir kültür etrafında metin bir devlet olarak teşekkülüne mani oluyorlardı. Türklerin tek bir

dine mensup bir millet olarak, yüzyıllardır sağlam devletler kurabilmeleri, Müslümanlığı kabul etmiş oldukları devirler de daha da artmıştır (Togan, 1981:79-80).

Türklerin İslamiyet öncesi kabul ettikleri bazı dinler milli bünyelerine uymadığı için Türk boyları, milli kültürlerini kaybetmeye mahkûm olmuşlardır. Göktürk Hakanı Bilge Kağan'ın veziri Tonyukuk'tan bir Budist mabedi yapılmasını istediğinde, vezir Tonyukuk O'na; "Savaşı ve hayvan kesmeyi yasaklayan ve miskinlik telkin eden bir dinin kabulü Türkler için felaket olur", cevabını vermiştir. Tarih, vezir Tonyukuk'un sözlerinin kehanet olmadığını ortaya koymaktadır. Macarlar ve Bulgarlar Hıristiyanlık içinde, Hazarlar da Musevilik inancında âdeta erimişlerdir. Bunların aksine İslamiyet'in kabulü, Türklerin yeni bir ruh ve kuvvetle Asya steplerinden Avrupa içlerine kadar uzanan büyük ve uzun ömürlü devletler kurmalarına imkân sağlamıştır (Yıldız, 2000:9).

Katolik misyonerlerin faaliyetleri, bu mezhebin tarikatları olan Cizvit, Fransisken, Kapuçin ve Lazarist tarikatları tarafından yürütülmüştür. Bu tarikatlar, Hıristiyanlıkta ki "Reform hareketi"nden sonra, Katolik Kilisesi'nin de, kendisine "yeni bir çekidüzen vermek" düşüncesinden hareketle ortaya çıkmışlardır. Osmanlı Devleti bünyesinde, Fransa'nın himayesinde faaliyete başlayan bu tarikatların amaçları; Roma ve Bizans kiliselerini, yani Katolik ve Ortodoksluk mezheplerini birleştirmek ve Papa'nın otoritesini yükseltmekti. Ayrıca, Müslümanları Hıristiyan yapmak, Osmanlı ülkelerindeki Rum ve Ermenileri ve Katolik olmayan Hıristiyanları Katolik yapmak ve Fransa'nın nüfuzunu kuvvetlendirmekti. Osmanlı Devleti'nde Katolik misyonerlerin erkenden faaliyete başlamalarının sebebi Fransa'ya verilen kapitülasyon imtiyazları olmuştur (Kocabaş, 2002:77-78).

Osmanlı Devleti tarafından yabancılara tanınan ticari kapitülasyonlar yanında din ve ayin serbestliği, misyonerlerin Osmanlı memleketlerine gelmelerine yol açmıştır. Bu amaçla 1583 yılında, Cizvitler adlı Hıristiyan misyonerler İstanbul'a gelmişlerdir. Daha sonra, 7 Temmuz 1626 tarihinde İstanbul'a gelen üç kişilik biri Kapuçin misyoner heyeti, 19 Temmuz 1626'da Galata'daki St. Georges Kilisesi'ne ve Kilise'nin yanındaki eve yerleşerek, Hıristiyanlığın esaslarını öğretmeye, hastalara, zindandaki esirlere ve limandaki Fransız gemicilere yardım etmeye, bunun yanı sıra da Katolikliği yaymaya başladılar. Hatta Kilise'nin yanında bir de okul açtılar. 1637

Yılında, Fransız Kralı XIII. Louis, Kapuçin misyonerlerinin doğudaki faaliyetlerinden o kadar memnun oldu ki, onlara Fransız elçilik binasının yanındaki evi bağışladı. 1673'te Fransız elçiliğine ve konsolosluklarına "Dil oğlanları" adında tercüman yetiştirebilmek için; "St. Louis Kapuçin Papazları Koleji" adıyla ayrı bir bina dahi yaptırıldı. Bu Kolejde öğrencilere Latince, Fransızca ve İtalyancanın yanında; Türkçe, Rumca ve Ermenice de öğretiliyordu (Haydaroğlu, 1993:12-13).

Osmanlı Ülkesindeki misyonerlerin büyük çabaları yanında yabancı devletlerin her türlü imtiyazı kendi çıkarları doğrultusunda yorumlayarak bütün fırsatları değerlendirdiklerini görmekteyiz. Yabancılar dini faaliyetler dışında Osmanlı İmparatorluğu'nda okul açma hakkına da kavuşmuşlar, bununla da yetinmeyerek kendilerine yakın olan gayrimüslim cemaat okullarını himaye altına alarak, bu okullar üzerindeki etkilerini de sürdürmüşlerdi. Aslında yabancı devletlerin baştan beri izlediği politikanın gayesi Osmanlı ülkesinde Müslüman olmayan toplulukları denetim altına almaktı. Himayeci politika güden devletlerin başında Fransa geliyordu. Zamanla git gide himaye kuvvetlendi. 1604, 1673 ve 1740 tarihli kapitülasyon fermanlarına ticari imtiyazlar çerçevesinde himayeye dair maddeler de konmuştur (Haydaroğlu, 1993:13-14).

Himaye konusunda önemli olan şey tüccarlara yardım edecek konsoloslukların açılmasıydı. Böylece etkilerini göstermeye başladılar. Latin zümrelerin her biri milliyetine göre bir Hıristiyan-Katolik devletin himayesine girmeye başlamıştı. Katoliklerin en büyük hamisi Fransa idi. Ortodoksları Rusya, Protestanları İngiltere ve Amerika himaye ediyorlardı. Yabancı okullar Osmanlı topraklarında 1700'lü yıllardan itibaren çoğalmaya başlamış ve 1850 yıllarında oldukça yaygın hale gelmiştir (Haydaroğlu, 1993:15). Osmanlı Devleti'nde yabancı okulların yanı sıra; Rum, Ermeni ve Yahudi cemaatlerine ait çok sayıda gayrimüslim cemaat okulları da açılmıştır. Osmanlı Devleti'nin güçlü olduğu zamanlarda zararlı olmayan bu azınlık okulları kapalı cemaat şeklinde, dil ve din tedrisatlarını serbestçe yaparlardı. Osmanlı Devleti zayıflama sürecine girdikten sonra, devlet bünyesinde yaşayan gayrimüslimlerin ayrılıkçı hareketlere yönelmiş olduklarını görmekteyiz. Osmanlı Devleti'ni yıkmak ve parçalamak isteyen Emperyalist devletler ile iş birliği yapan gayrimüslimler,

yabancıların misyoner okullarına eleman ve siyasi gayelerine destek vermişlerdir (Kılıç, 1999:151).

Osmanlı Devleti zayıfladıkça, gayrimüslimlerin gücünü artırdığını, Osmanlıların imzalamak zorunda kaldıkları anlaşmalar sonucu da, git gide Avrupa devletlerinin vesayeti altına girdiklerini görmekteyiz. Osmanlı Devleti'nde eğitim geriledikçe, Ermeniler ve Rumlar sahip olacaklarını sandıkları Anadolu şehirlerinde, gerçek anlamda bir eğitim seferberliğine girmişlerdi.(Sevinç, 1975:105) Anadolu coğrafyasına açılmış olan azınlık okullarını, yabancılar tarafından açılmış okullardan ayrı mütalaa etmek hayli zordur. Çünkü azınlıklar kendi çıkarları doğrultusunda, misyoner faaliyetler sonucu kendi iradeleri ile yabancılarla işbirliği yapmaktaydılar (Kılıç,1999:152). Osmanlı Devleti bünyesinde oldukça faaliyette bulunan Amerikan misyon ve misyonerleri, Ermeni Cemaati'ne yönelik faaliyetlerini artırmışlardır. Protestan misyonerlerin bu dönemde de devreye girerek, birçok Ermeni vatandaşın Protestan saflarına çekilmesine sebep olmuştur (White, 1995:23-26).

Hıristiyanlık inancı içerisinde birçok mezhepten misyonerler hem Müslüman ülkelere hem de Osmanlı topraklarına gelmişlerdir. Hıristiyan misyonerler için kendilerince kutsal olarak niteledikleri Osmanlı Devleti sınırları içerisinde kalan yerler ilk etapta hedef olarak belirlenmiştir. Ancak misyonerler zamanla hem mensup oldukları ülkelerin yönlendirmeleri doğrultusunda hem de şartların gerektirdiği biçimde Osmanlı toprakları üzerinde kendilerince faaliyet sahaları belirlemişlerdir. Amerika'da kurulan ve kısa adı ABCFM (American Board of Commissioners for Foreign Missions) olan Amerikan Board örgütü de aynı şekilde Osmanlı topraklarının neredeyse tamamına yakınında faaliyet göstermiş olan bir misyonerlik örgütüdür. Ancak Osmanlı topraklarına Amerikan Board öncesinde de Protestan misyonerlerinin ziyaretleri söz konusu olmuştur.

Amerikan Board misyonerlerinden Eli Smith ve H.G. Dwight; Anadolu, Ermenistan ve kuzeybatı İran'ı incelemek üzere, Board'ın tam on altı ay süren üç bin millik bir geziden sonra hazırladıkları raporlar ile daha sonraki yıllarda birçok misyonerin bu bölgelerde yapacakları çalışmalara ışık tutmuşlardır. Bu iki Amerikan misyoneri, daha sonra İstanbul'a gelerek Krikor Peştemalciyan'ın müdürlüğünü yaptığı üç yüz öğrenci kapasiteli bir Ermeni Cemaati okulunda incelemelerde bulunmuşlardır (Dağlı,1990:3).

Amerikan Board misyonerlerinin eğitim alanında, 1831 yılında attığı bir diğer önemli adım da, William Goodell ve ailesinin Malta'dan gelerek İstanbul'a yerleşmesidir. Goodell, Ermeniler arasında misyonerlik faaliyetleri göstermek için görevlendirilmişti. Bu sebepten yanında Ermenice alfabe ile yazılmış bir İncil bulunuyordu. Ermeni cemaatinin eğitim alanındaki misyonerler tarafından teşkilatlanması XVIII. yüzyılın sonlarında başlamıştır (Dağlı, 1990:3-4; Kılıç, 1999:152).

Amerikan misyonerleri Board'ın emri ile Osmanlı Türkiye'sini (Anadolu) üç ana misyon bölgesine ayırmışlardı. Trabzon-Mersin arasına çekilen çizginin batısında kalan bölge; Batı Türkiye Misyonu, Sivas'ın güneyinden Mersin'e, Mersin'den Halep'e çekilen doğru çizgiler içinde kalan bölge; Merkezi Türkiye Misyonu bölgesini oluşturmaktaydı. Antep, Halep, Adana, Urfa, Antakya ve Maraş bölgesi bu sahayı oluşturuyordu ve Antep merkezdi. Bu iki misyonun doğusunda kalan alanlar ise; Doğu Türkiye Misyonu sınırları içerisinde yer almıştır. Bu misyon bölgesinin merkezi ise; Harput'tur. Harput ile birlikte Bitlis, Erzurum, Van, Diyarbakır, Mardin şehirleri ve havalisi bu merkezin faaliyet sahası idi.

Batı Türkiye Misyonu çeşitli istasyonlara ayrılmıştı. 1831'de İstanbul, 1834'te İzmir, 1835'te Trabzon, 1848'de Bursa, 1852'de Sivas-Merzifon, 1854'te Kayseri misyoner istasyonları kurulmuştu. XIX. Yüzyıl Osmanlı Devleti açısından pek çok değişikliğin söz konusu olduğu bir yüzyıl olmuştur. 1826 Yılında Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması, 1839 Yılında Tanzimat Fermanı'nın ilanı, 1856 Yılında Islahat Fermanı'nın ilanı, 1877-1878'de Osmanlı-Rus Harbi, 1876 Yılında I. Meşrutiyet'in ilanı gibi, önemli olaylar cereyan etmiştir. Misyoner kaynaklarının verilerine göre 1893 yılına gelindiğinde; Türkiye'de 1317 adet misyoner görev yapmaktaydı. Bunların 223'ü Amerikalı Protestan misyonerlerdi. 1893 yılı itibariyle 4085 öğrenciye hizmet veren beş kolej vardı. Seksen adet orta dereceli, beş yüz otuz adet ilkokul seviyesinde misyoner okulu vardı. 1897 Yılında ise, Türkiye'de toplam 624 adet misyoner okulu ve bu okullarda toplam 27,400 öğrenci bulunuyordu (Şimşir, 1985:98).

Amerikalı Dr. Earle; "Misyonerler ve din adamları dünyanın hiçbir ülkesinde, Türkiye'deki kadar emperyalizme hizmet etmemişlerdir" demektedir (Kocabaş, 2002: 28; Kılıç, 1999:157). Bu da Anadolu'nun ne kadar stratejik öneme sahip bir vatan olduğunun, Amerikalı misyonerler tarafından bile iki yüzyıl önce tespit edilmiş ve

hedef seçilmiş olmasını göstermektedir. Ermeniler için ilk misyoner okulu, İstanbul Beyoğlu'nda 1834'te açılmıştır. 1852 Yılında Harput'ta "Fırat Koleji" olarak bilinen Amerikan Harput Misyoner Koleji faaliyete geçirilmiştir. Amerikan misyonerleri Harput gibi, 1854 yılında Kayseri'ye gelmişlerdir. Talas Amerikan Misyoner Koleji'ni açmışlardır. Aynı dönemde Trabzon, İzmir, Bursa'da okullar açan misyonerler, 1863 yılında İstanbul Bebek'te Robert Koleji'ni, daha sonra Amerikan Kız Koleji'ni açmışlardır.

Azınlık okullarında gayrimüslim gençlerine; kendi dilleri, dini inançları ve ibadetleri, tarihleri, edebiyatları ve müspet ilimler okutulmaktaydı. Bu okullardan hayli öğrenci Avrupa'ya yüksek tahsile gönderilirdi. Okullarda eğitim bütünüyle din adamlarının elindeydi. Roma Katolik misyonerleri de büyük görevler almışlardı. Ortodoks Rumlar, azınlık okulları açmada Rusya'dan da büyük teşvikler gördüler. Hatta Rus büyükelçisi Ege adalarını gezerek Rumları okullar açmaya teşvik etmekteydi. Rum azınlık okulları, Ortodoks ve Katolik din adamları ve Rusya'nın gayretleriyle Osmanlı Devleti aleyhine birer fesat ocakları haline gelmişlerdi. Ders müfredatları; Türk düşmanlığı, Türk Milleti'ni ve Osmanlı Devleti'ni nasıl yok edeceklerine dair konular ile doldurulmuştu.

Müfredatlarında; Türklerin ezeli düşman olduğunu propaganda etmek, Avrupa'yı Türklere düşman etmek, ekonomik olarak zayıflatmak, Türk Milleti'ni ahlak, milliyet, din, gelenekleri bakımından çürütmek, küfrü öğretmek, küfrü Türkler arasında yaymak, Türkleri zinaya ve diğer ahlaksızlıklara teşvik etmek, Türk gençlerine külhanbeyi ruhu aşılacak, aralarında sevgi-saygı bağlarını koparmak, hocaları içkiye alıştırmak gibi konular yer almaktaydı.

Türkiye ve Türkler üzerine yönelik Misyoner faaliyetleri, Cumhuriyet döneminde de genel anlamda kesintiye uğramamıştır. Atatürk, 1935'te Misyonerlerin faaliyetlerini yasaklamıştı. Ancak, daha sonra tek parti zamanında bütün dinlere yönelik, "Propagandanın yasak" olmasına bağlı olarak asgari düzeye inen misyonerlik faaliyetleri, 1945'te "demokrasiye geçiş" ile birlikte "hürriyet havası"ndan istifade ile artış göstermiştir. II. Dünya Savaşı sonrası "Avrupa Birliği"nin kurulması, Türkiye'nin 1961'de Ankara Antlaşması'nı imzalaması sonucu, halkımızda meydana gelen "Avrupa'ya hoşgörü zemini" ne bağlı olarak bu zeminden hareketle misyonerler faaliyetlerini artırmışlardır. 1980'li yıllarda Türkiye'yi Avrupa Birliği'ne dâhil etme

girişimleri, Sovyetler Birliği'nin 1990'larda dağılması, "insan hak ve hürriyetleri", demokratikleşme, "küreselleşme" anlayışları derken, ülkemizde çok amaçlı ve etkin bir misyonerlik süreci ivme kazanmış durumdadır.

Bir de "dinler arası diyalog" meselesi ortaya atılmıştır. Zaten, bu Avrupa Birliği'nin belirlenmiş bir politikasıdır. Vatikan Papalığı, Avrupa Birliği ile birlikte hareket etmektedir (Kocabaş, 2002:181-182). Papa II. Jean Paul, 24 Aralık 1999'da yayınladığı yılbaşı mesajında; "birinci bin yılda Avrupa Hıristiyanlaştırıldı. İkinci bin yılda Amerika ve Afrika Hıristiyanlaştırıldı. Üçüncü bin yılda ise Asya'yı Hıristiyanlaştırılm" diyerek, Asya'yı Hıristiyanlaştırma politikalarının hedefine koymuştur. Ayrıca Vatikan tarafından, "Asya'nın Hıristiyanlaştırılmasında Türkiye merkez kabul edildi" (Kocabaş, 2002:183) görüşlerine yer verilmesi, ülkemizin Asya'nın Hıristiyanlık için geçiş yolu üzerinde olması, günümüz misyonerlik faaliyetleri açısından ülkemizin ne derece büyük tehlikeler ile karşı karşıya kaldığını ortaya koymaktadır.

Vatikan Katolik Kilisesi'nin misyonerlikte ortaya koyduğu yeni metodu; "dinler arası diyalog" çerçevesinde, Hıristiyanlık mezhepleri arasında diyalog ve işbirliği olmuştur. "Düşman Kardeşler" olarak bilinen Katolik ve Ortodokslar arasındaki yakınlaşma dikkati çekmektedir. Katolik Papa ve Fener Ortodoks Patriği İstanbul'da ilk defa bir araya gelmişlerdir. Fener Patriği bir atakla kendisini "Ekümen", yani bütün dünya Ortodokslarının başı ilan etmiş, daha da ileri giderek, Fener'de Vatikan benzeri devletçik statüsü istemiştir (Kocabaş, 2002:189-190).

Türkiye'nin de dâhil olduğu İslam ülkelerinde Hıristiyan misyonerlerinin Müslümanlara yönelik faaliyetlerini David Herold şu şekilde belirtmiştir:

"Hıristiyanlık propagandası yapan radyo yayınlarının artması, Hz. İsa'nın filmlerinin izlettirilmesi, yazılı basınının misyonerlik propagandası için kullanılması, özel yabancı dil kursları ve okulların faaliyetler yürütmesi, yüz yüze görüşme ve tanışma programlarının düzenlenmesi, tercümanlık bürolarının misyonerlik çalışmaları yapması, İncil dağıtma bürolarının çalışmaları ve misyonerlik amacıyla açılan evlerin faaliyetler düzenlemesidir." (Çayır, 2005:282).

Doğrudan doğruya Roma'ya bağlı olan İstanbul Vicaire Apostolique Katolik Piskoposluğu, Vatikan'ın Türkiye dini temsilcisi sıfatını üstlenmiştir. İstanbul'da Vicaire Apostolique (papalık temsilciliğine) merkezine bağlı on iki Paroisse (bölge

kilisesi), altı küçük kilise ve yine dokuz Paroisse ve kilise bulunmaktadır. Yine papalık temsilciliğine bağlı sekiz lise, dört hastane, iki yaşlılar ve kimsesizler yurdu bir de çocuk yuvası bulunmaktadır. Ayrıca altı da cenaze teşkilatı merkezi bulunmaktadır (Aydın, 2005b:116).

Bugün, İstanbul'da, Efes'te, Ankara'daki kiliselerin bir kısmının sorumluluğu Dominikenlere tevdi edilmiş vaziyettedir. Yine Vatikan, gerek İtalyan kökenli ve gerekse Fransa ve İspanya kökenli birçok yeni tarikatı desteklemekte ve onların mensuplarını ülkemizdeki sahipsiz kiliselerin onarımı, bakımı ve misyonerlik için göndermektedir. Meselâ, "Assompsiyonist" tarikat mensupları, İzmir Katolik başpiskoposluğu emrinde faaliyet gösterirken, "Dirilmiş İsa'nın kardeşleri" tarikatı, yine Vatikan'ın bilgisi ve yönlendirmesiyle Konya'da ve Nevşehir'de faaliyet göstermektedir. Böylece Vatikan, tarihsel gelişim içinde Osmanlı topraklarında faaliyet gösteren misyon teşkilâtlarını yeniden canlandırmaya ve onların tarihteki örneklerini esas alarak, Hıristiyanlaştırma faaliyetlerine devam etmektedir. Bunun için Anadolu'daki yıkılmış, terkedilmiş, kiliselerin onarımı, bakımı ve hizmete sokulması için ciddi girişimler yapmaktadır. Özellikle Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne girme sevdasıyla çıkardığı uyum yasaları, misyoner gruplarının işini oldukça kolaylaştırmıştır. Artık misyonerler, Türkiye'de kurdukları vakıflarla istediği mülkiyeti satın alma, para toplama ve faaliyette bulunma hakkını elde etmişlerdir. Bu ise, misyon gruplarına çok önemli bir çalışma alanı sunmaktadır. Bunun için, bugün Türkiye ve Türkî cumhuriyetler, tarihinin en yoğun Hıristiyan propagandasıyla karşı karşıya bulunmaktadır. Bu ise başta yöneticileri, sonra da hepimizi düşündürecek bir konu olarak görünmektedir (Aydın, 2005b:117-118).

Türkiye'de Ortodoks misyonerliği olarak değerlendirilebilecek en önemli faaliyet olarak "Pontusçuluk" faaliyetlerini sayabiliriz. Bu çerçevede özellikle doksanlı yıllardan itibaren Karadeniz bölgesine yönelik Rum-Yunan tezlerini işleyen birçok kitap yayınlanmıştır. Bu kitaplarda Karadeniz bölgesi, tarihi ve kültürüyle Hıristiyan olarak ifade edilmiştir. Pontus'çu yaklaşımlarla yayınlanan kitaplar özellikle Atina'daki "Küçük Asya Araştırmalar Merkezi" gibi kurumlar ile Yorgo Andreadis gibi Yunanistan'ın hedeflerine uygun çok sayıda kitap yazan yazarlar tarafından yayınlanmaktadır. Bu kitapların ortak özelliği ise devlet desteğiyle Doğu Karadeniz'de

geziler düzenlenmesine, gezi sırasında tanıştıkları gençleri eğitim ve maddi destek vaadiyle kandırarak Yunanistan'a götürülmesine zemin hazırlamalarıdır. Bu yollarla Karadenizli iki bin gencin Yunanistan'a götürüldüğü ya da götürüleceği ileri sürülmektedir (Eroğlu, 2005:138-139).

Protestan Misyonerlerin ülkemizdeki faaliyetlerini ise şu başlıklar altında inceleyebiliriz:

i. Eğitim Kurumları: Robert Koleji 1971 yılında Anayasa mahkemesi kararıyla yüksek kısmı Boğaziçi Üniversitesi adı altında devlet okuluna dönüştürülen okulun orta kısmı Arnavutköy Amerikan Kız Koleji ile birleştirilmiş ve halen Özel Amerikan Robert Lisesi adı ile eğitime devam etmektedir. Diğer bir okul da 1873'te Amerikan Board tarafından kurulan Üsküdar Amerikan Lisesi'dir. Ancak Amerikan Board bu isimle Türkiye'den çekilmiş ve tüm malvarlığını 1968'de Sağlık Eğitim Vakfına (SEV) devretmiştir. SEV Amerikan Board mensupları ve misyoner okullarından mezun bir grup tarafından kurulmuştur. Bu vakıf halen Bağlarbaşı'nda faaliyetlerini sürdürmekte, vakfın bir de Bağlarbaşı Ermeni Kilisesi karşısında SEV İlköğretim Okulu adı altında ilköğretim okulu bulunmaktadır. Vakıf gelecekteki amaçlarına yönelik arsa satın alma yoluna gitmiştir.

ii. Gazete ve Dergiler: 1900'lü yıllardan itibaren Kapsam dergisi, Avadaper, Püragm, Müjde, Agape (karşılıksız sevgi) adı altında dergiler çıkmış ancak bunlar yayın hayatına son vermişlerdir. Temmuz 1997'de yayına başlayan "Gerçeğe Doğru" dergisi çok yönlü aktüel bir içeriğe sahiptir. 1991'de Ankara'da kurulan Kucak Yayıncılık bünyesinde Kucak Çocuk Dergisi yayınlanmaktadır (Malkoç, 2005:173).

iii. Hastaneler: Günümüzde Türkiye'de Amerikan Board'un SEV'e devrettiği Gaziantep Amerikan Hastanesi bulunmaktadır.

iv. Kiliseler: 1990'lı yıllardan sonra artmış, 15 ilde 61 Protestan kilisesi bulunmaktadır.

v. Televizyon-radyo yayınları: Yerli yayın olarak Türk-7 isimli televizyon kanalı yayın yapmaktadır. Radyo olarak ise; Fm 89.6'dan yayın yapan Müjde FM, Fm

103.6'dan yayın yapan Radyo Light ve Fm 98.0 frekansından Radyo Shema Hıristiyanlığı tanıtıcı yayınlar yapmaktadır.

vi. Dernek ve Vakıflar:

a. Walter Wiley Vakfı: İstanbul Union Church'ün papazlarından Walter tarafından 1962'de kendi adına kurduğu vakıftır.

b. İstanbul Protestan Kilisesi Vakfı: Bostancı Protestan Kilisesi üyeleri tarafından 1999'da kurulmuştur.

c. SEV: Amerikan Board'ın varisidir. İstanbul dışında İzmir ve Tarsus'ta birer okul, Gaziantep'te bir hastane bir de yayınevi bulunmaktadır.

d. Kardelen Derneği: Ankara 1999'da T.C. Vatandaşı kadınlar tarafından kurulmuştur.

vii. Yayınevleri: Haberci, Kitabı Mukaddes Şirketi, Lütuf yayıncılık, Müjde Yayıncılık, Kucak Yayıncılık, SEV yayıncılık, Sevgi Yayınları, Yeni Yaşam Yayınları, Zirve Yayıncılık ve Logos adlarını taşıyan yayınevleri bulunmaktadır (Malkoç, 2005:176-178).

viii. Çalışma Alanları:

a. Gençlik Grupları: Üniversitede okuyan gençlere yönelik çalışmalardır. İstanbul, Ankara, İzmir, Adana gibi büyük şehirlerde Yeni Yaşam adı altında gruplar oluşturmakta, bu gruplar her hafta ayrı yerlerde toplanmaktadır.

b. İncil ve Kitap Dağıtımı: Kitap fuarlarında, üniversitelerde, zaman zaman da sokaklarda tanıtıcı kitap, broşür ve İncil dağıtımı yapılmaktadır. Hıristiyanların ziyaret mekânları olan antik kentlerde de İncil dağıtımı yapılmaktadır.

c. İnternet: Protestanlara ait çok sayıda propaganda amaçlı site vardır. Bu sitelerin tamamından da Hz. İsa'nın hayatını anlatan ücretsiz VCD ve İncil siparişi verilebiliyor. Bu sitelerin pek çoğunun içerikleri son bölümde incelenecektir.

d. Kamplar, geziler: Ülkemizde Protestan misyonerler Hıristiyanlığı yeni kabul etmiş ve sempatanlar için propaganda amaçlı geziler düzenlemişlerdir. Kucak grubunun çocuklar için düzenlediği kamplarda çeşitli oyunlar oynanmakta ve Kutsal Kitap

çalışmaları yapılmaktadır. İzmir Uluslar arası Işık Kilisesi de yaz aylarında kamplar düzenlemektedir.

ix. Maddi yardımlar: 17 Ağustos Depremi sonrası “Türkiye Bağımsız Protestan Kiliseleri Yardım Koordinasyon Merkezi’ni kurmuşlar ve çadır, prefabrik ev, seyyar mutfak, seyyar hastane oluşturmuştur. Bunun haricinde de sokak çocuklarıyla da ilgilenilmektedir.

Ayrıca Müjde Yayıncılık ve GTI Travel tarafından Nisan-mayıs aylarında Antalya ve Isparta’da “Aziz Pavlos Yürüyüşü” düzenlemektedir (Malkoç, 2005:155-183).

1.7. Türkiye’de Hukuki Açıdan Misyonerlik

Türkiye’de misyonerliğin hukuki durumunu incelemeye başlarken ilk önce bizzat misyonerlerin bu konuya nasıl yaklaştığına bir bakalım. Misyonerlikle ilgili Türk toplumunda mevcut olan genel kanaatten ve takınılan tavırlardan rahatsız olan misyonerler bakın ne diyorlar:

Özellikle İslamcı basının sık sık gündeme getirdiği “Misyonerlik” iddiaları, Hıristiyanların kendi inançlarını yayma özgürlüğünü engellemeye çalışmalarında başka bir şey değildir. İnanç özgürlüğüne en fazla sahip çıkması gerekenlerin, başkasının inanç özgürlüğünü engellemeye çalışması ise son derece anlamsızdır. İnsanımız, inanç özgürlüğü konusunda yeterli bilgiye sahip değildir. Bu saptama, “aydın” bilinen kesim için de geçerlidir. İçlerinde “aydınların” da olduğu bazı insanlar, inanç özgürlüğünün yalnızca kendileri için geçerli olduğunu sanmaktadır. Bunlar, kendi görüş ve düşüncelerine uymayan inanç ve görüşlerin yasaklanmasını hatta cezalandırılmasını, gayet rahat bir şekilde isteyebilmektedir. Oysa inanç özgürlüğü herkes içindir. Anayasamız bunu açıkça ifade etmektedir: “...Herkes, düşünce kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir” (26. madde)
“Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefe inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz -ayrıcılık- tanınmaz.” (10.Madde)
Anayasamızın bu maddelerine göre dil, din, ırk ve cins ayrımı olmaksızın, herkes kanun önünde eşittir ve inançlarını yayma hak ve özgürlüğüne sahiptir.
Buna rağmen devlerin bazı kurumları, hiç çekinmeden gerçekleri çarpıtmakta ve kamuoyunu yanlış yönlendirmeye çalışmaktadırlar. Bu kurumların başında Diyanet İşleri Başkanlığı gelmektedir. Hem Diyanet İşleri Başkanlığı’nın hem de bazı “gazetecilerin”, inanç özgürlüğü konusunda kendilerini eğitmeleri gerekiyor. Bu kişilere, Türkiye’nin de imzalamış olduğu İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nin su iki maddesini de okumalarını öneriyoruz.
“Her şahsın fikir, vicdan ve din hürriyetine hakkı vardır; bu hak, din veya kanaat değiştirmek hürriyetini, dinini veya kanaatlerini tek başına veya topluca, açık olarak veya özel surette, öğretim, tatbikat, ibadet ve ayinlerle açıklama hürriyetini kapsar.”(18. madde)

Her ferdin fikir ve ifade hürriyetine hakkı vardır. Bu hak fikirlerinden ötürü rahatsız edilmemek, memleket sınırları söz konusu olmaksızın malumat ve fikirleri her vasıta ile aramak, elde etmek ve yaşamak hakkını gerektirir.” (19. madde)

Evet, herkes hak ve hürriyetlerinin farkında olmalı ve başkasının hak ve hürriyetlerine saygı göstermelidir. Bunu yapmayan toplumların kardeşçe bir arada yaşamaları mümkün değildir (<http://www.incilturk.com/misyonerlik/misyonerlik.htm>, 27.04.2007).

Yukarıdaki metinden de açıkça anlaşılacağı üzere misyonerler kendi faaliyetlerini “inanç ve ifade özgürlüğü” çerçevesinde değerlendirmektedirler. Hiçbir hürriyetin sınırsız olmadığı gerçeğinden hareketle din ve vicdan hürriyetinin de gerek iç gerekse uluslar arası hukukta bazı sınırlamalarının olduğu da bir vakıadır. Misyonerlik faaliyetleri sadece bir din ve vicdan özgürlüğü meselesi olarak ele alınabilir mi? Tarih boyunca misyonerlik faaliyetleri sadece bir düşünce ve kanaatin, özellikle de dinî düşünce ve kanaatin kitlelere iletilmesinin aracı olarak kullanılmamış, bunun arkasında o düşünce ve kanaatin doğduğu veya merkezinin bulunduğu ülkelerin siyasi, ekonomik vs. amaçlarının gerçekleştirilmesinin aracı olarak da kullanılmıştır.

1982 Anayasasında din ve vicdan hürriyeti 24. maddede, düşünce ve kanaat hürriyeti 25. maddede, düşünceyi açıklama hürriyeti de 26. maddede düzenlenmiştir. Anayasa herkesin, vicdan, dinî inanç ve kanaat hürriyetine sahip olduğunu belirtmekte ancak 14. madde hükümlerine aykırı olmamak şartıyla ibadet, dinî ayin ve törenlerin serbest olduğunu bildirmektedir.

Madde 24’e göre, “Herkes vicdan, dinî inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir.” 14. madde hükümlerine [Temel Hak ve Hürriyetlerin Kötüye Kullanılması: m. 14 f. 1: “Anayasada yer alan hak ve hürriyetlerden hiçbiri, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı ve insan haklarına dayanan demokratik ve laik Cumhuriyeti ortadan kaldırmayı amaçlayan faaliyetler biçiminde kullanılamaz.”] aykırı olmamak şartıyla ibadet, dinî ayin ve törenler serbesttir. Kimse ibadete, dinî ayin ve törenlere katılmaya, dinî inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; dinî inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamaz ve suçlanamaz. Kimse devletin sosyal, ekonomik, siyasî veya hukukî temel düzenini kısmen de olsa, din kurallarına dayandırma veya siyasî veya kişisel çıkar yahut nüfuz sağlama amacıyla her ne surette olursa olsun, dini veya dinî duygularını yahut dince kutsal sayılan şeyleri istismar edemez ve kötüye kullanamaz.

Madde 25'e göre: Herkes düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir. Her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; düşünce ve kanaatleri sebebiyle kınanamaz ve suçlanamaz. Madde 26'ya göre: Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir.

Diğer taraftan Türk Ceza Kanunu'nun Din Hürriyeti Aleyhine İşlenen Cürümler bölümünde yer alan madde 175'e göre: Dinlerden birine ait dinî işleri veya ibadet ve ayinin yapılmasını men ve ihlal eden kimse, fiilin işlenmesi sırasında cebir, şiddet, tehdit veya hakaret vaki olmuş ise (...) [ağırlaştırılmış], Allah'a veya dinlerden veya bu dinlerin peygamberlerinden veya kutsal kitaplarından veya mezheplerinden birine hakaret eden veya bir kimseyi dinî inançlarından veya mensup olduğu dinin emirlerini yerine getirmesinden veya yasaklarından kaçınmasından dolayı kınayan veya tezyif veya tahkir eden veya alaya alan kimse (...) cezalandırılır. Madde 176'ya göre ise, "Dinlerden birini tahkir maksadı ile bu dinlerce kutsal sayılan mabetleri, mezarları, buna benzer yerleri veya bu yerlerdeki eşyayı yıkan, bozan veya diğer bir suretle zarar veren kimse (...) cezalandırılır.

Anayasa'nın başlangıcında "Hiçbir faaliyetin Türk millî menfaatlerinin, Türk varlığının devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esasının, Türklüğün tarihi ve manevi değerlerinin karşısında korunma göremeyeceği" ifade edilmektedir. Bu açıdan bakıldığında Misyonerlik faaliyetleri eğer devlet sisteminin değiştirilmesine, üniter yapının bozulmasına yönelikse anayasaya aykırı demektir. Diğer taraftan Türkiye Cumhuriyeti bir ulus devlet ve ulus devletin en temel özelliği ortak kültür, ortak değerler ve bunların korunması olduğuna göre bu değerleri yıpratmak, ortadan kaldırmak, yerine farklı değerler yerleştirmek isteyen faaliyetler anayasaya aykırı olmalıdır. Misyonerlerin, dinî değerlerin yanında millî değerleri de hedef aldıkları, insanları kozmopolitliğe, farklı etnik grupları ayrımcılığa ve bölücülüğe ittikleri ise bilinmektedir. Kamu düzeninin bozulması, misyonerlik faaliyetlerinin sınırlandırılması veya yasaklanması için bir başka gerekçedir.

Avrupa İnsan Haklar Sözleşmesi'nde din hürriyeti 9. maddede düzenlenmiştir ki bu maddeye göre kişinin belli bir inanca sahip olma hürriyeti kutsal sayılmaktadır ve buna kanun müdahalesi, hukuk müdahalesi kabul edilmemektedir. Yine bu düzenlemeye

göre özgürce seçilen din ve inancın izhar edilmesi bazı sınırlamalara konu olmaktadır ki bu sınırlamalar bireysel ve kamusal olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Bireysel sınırlama başkalarının inanç özgürlüğünü korumaktır yani bir başkasının inanç özgürlüğünü ihlal edecek şekilde kişi kendi dinini izhar edemez. Kamusal sınırlamalar ise millî güvenlik, asayiş ve güvenliğe ilişkin genel sınırlamalardır.

Avrupa İnsan Haklar Mahkemesi'nde görülmekte olan din hürriyetine ilişkin davaların neredeyse tamamına yakını Yunanistan'la ilgilidir. Yunan Anayasası'nın 3. maddesi Yunanistan'daki hâkim dinin Ortodoks doğu kilisesi olduğunu belirtmekte ve kilisenin iç işleyişi ve Patrikhane ile ilişkilerine dair ayrıntılı düzenlemeler getirmektedir. Anayasa'daki dinî hükümlerin yanında Yunan anayasası prozelitizmi (proselytism) yasaklamaktadır. Avrupa İnsan Haklar Mahkemesi'ne göre her inanç yayma faaliyeti hukuka aykırı değildir. İstismara yönelik inanç yayma faaliyeti hukuka aykırıdır ve devlet tarafından yasaklanır. Bu tür faaliyetlerin yasaklanmasında hukuka ve Avrupa İnsan Haklar Sözleşmesi'ne aykırılık yoktur. Mahkemeye göre, istismarcı prozelitizm sosyal avantajlar sağlama, sıkıntı içindeki kişilere baskı uygulama, beyin yıkamaya dayalı faaliyetlerdir ki, bunlar din ve vicdan özgürlüğü ile bağdaşmaz.

İnsanın dilediği dini seçmesi, inanması, inancını yaşaması, öğrenmesi ve öğretmesi temel bir hak olmasına karşın kendi inancını dayatmak için karşı taraftakinin inanç ve imajını çarpıtmak, zaafalarını istismar ederek onlardan istifade etmek yanlıştır. Bir Misyoner kendi inancını yayarken karşısındakinin inancını gerçek dışı iddia ve iftiralarla karalamamalı, kötülememelidir. Bu, insanların kutsal değerlerine saygısızlık demektir ki yasalarca da yasaklanmıştır. Her insanın mensubu bulunduğu dinî gelenek ve akideyi yaşama hakkına sahip olduğu gibi onu başkalarına ulaştırma ve götürme hak ve meşruluğuna da sahiptir ancak bu hak ve meşruiyet kendisinin dışındakilere sureti haktan görünüp onlar küresel veya mahalli güç ağını elinde tutanlara kul veya köle yapmanın yolunu aralayan kültürsüzleşme ve beraberindeki kültürü giydirmenin (inculturation) bağlantılarını veriyorsa zulüm ve haksızlığa dönüşür (Harman, 2005a:30-33)

15.07.2003 tarihinde 4928 sayılı kanun TBMM'de kabul edilmiştir. Kabul edilen kanun, 3194 sayılı İmar Kanunu'nda yer alan “cami” ibareleri “ibadet yeri” olarak değiştirilmiştir. Bu kanun, ayrıca İmar Plânı'nda “ibadet yerleri” ayrılmasına, il, ilçe ve

beldelerdeki yöneticilere “ibadet yeri” yapılması izin yetkisi vermiştir. AB Uyum Paketi'ne bu görüşler yansıtılmış; mahallî idarelere ve muhtarlıklara kilise, pagoda, havra gibi diğer dinler için ibadethane açmayı kolaylaştıran hususlar yasalaştırılmıştır.

02.01.2003 tarihli 4778 sayılı Kanun ile 30.07.2003 tarih ve 4963 sayılı Kanun ile de “Cemaat Vakıfları”nın; dinî, hayrî, sosyal, eğitsel, sıhhî ve kültürel alanlardaki ihtiyaçları karşılamak üzere mülk edinmelerinin ve üzerinde tasarrufta bulunmalarının önü açılmıştır. Bu Kanunlardan sonra diğer din mensuplarınca Anadolu'nun değişik yörelerinde mülk satın alınmasını hızlandırıldığı, kilise açılmasının ve “yeni Hıristiyan cemaatleri”nin oluşumunun “ürkütücü boyuta” ulaştığı basın-yayın organlarında yer almaktadır. Çünkü son değişiklikler, Emniyet birimlerinin Misyonerlerle yaptıkları yasal mücadeleleri temelsiz bıraktığı ve mücadelede dayandıkları mevzuatlar ortadan kaldırdığı şeklinde yorumlara yol açmıştır. Herhangi bir tedbir almadan yapılan yasal değişiklikler, 600 yıldan beri Türkiye üzerinde emeller besleyen Misyonerlerin ve onlar destekleyen ülkelerin iştahını kabartmıştır.

Yapılan bu değişiklikler; Misyonerlerin teorisyenlerinin yüz yıllar önce gündeme getirdikleri ve yıllar önce formüleştirdikleri önerilerin, günümüzde de Türkiye’de bazı kişilerin “Misyonerlik” önünde engel görüp değiştirilmesini istediklerinin (Cengiz, 2002) uygulamaya geçmesini sağlamaktadır. Birincisi, Hıristiyanlığı Hıristiyan olmayanlara taşıyacak Misyonerler yetiştirmek; İkincisi, İncillerin anlatılması ve Hıristiyanlığın öğretilmesi; üçüncüsü, Kiliseyi açmak ve kilisenin açıldığı yerin halkından cemaat ve din görevlileri yoluyla “yeni kimlik” oluşumunu sağlamaktır. Türk yasalarında yapılan değişiklikler ve takip edilen politikalar, Türk Kimliği'nden başka “kimlikler” in oluşmasının önünü açmıştır. Çünkü Müslüman bir kimsenin Hıristiyan olduktan sonra “kimliği”nde değişme olması, önce kabul edip oluşturduğu “kimliği”nden soyunması kaçınılmaz bir durumdur. Hıristiyan olan kişi veya toplum, artık kendisini Hıristiyan toplumunun bir mensubu gibi görmeye/hissetmeye başlamaktadır. Bu aşamadan sonra kendi milletini yani Türk Milletini ve Türk Medeniyetini değil Hıristiyan toplumunu ve Hıristiyan Medeniyetini savunmaktadır. Bunun hem tarihte hem günümüzde sayısız örnekleri vardır. Nitekim Türkiye’de “İkiz Yasalar” olarak bilinen Birleşmiş Milletler Sözleşmelerinin 04 Haziran 2004 tarihinde kabul edilmesinden ve “Uyum Yasaları Paketi”nin TBMM kabul edilmesinden itibaren

yoğun bir mülk edinme, kilise açma ve misyoner faaliyetlerinde büyük hızlanma dikkatleri çekmiştir (Küçük, 2005a:57-59).

AB uyum yasaları çerçevesinde Danıştay tarafından verilmiş aşağıdaki karar durumu özetlemek için yeterli olacaktır:

RTÜK, “Hıristiyan dini içerikli yayın yaptığı” gerekçesiyle, bir radyoya uyarı cezası verdi. Radyo, işlemin iptal edilmesi için Ankara 7 nci İdare Mahkemesi’ne başvurdu. Mahkeme, davayı reddetti. Mahkeme kararında, yayının içeriğini oluşturan Hıristiyanlık yaşam felsefesi ve motiflerinin tek bir inanca yönelik olarak toplumda özgürce kanaat oluşmasını engelleyecek biçimde verildiğini belirtti. Radyonun kararı temyiz etmesi üzerine dosya Danıştay'a taşındı. RTÜK tarafından uyarı cezası alan “misyoner radyo” için Danıştay'dan ilginç bir yorum geldi. Danıştay, dini yayma eyleminin de din özgürlüğü olarak yorumlanacağını bildirirken misyoner yayınların, yasadışı faaliyetin propagandası olarak algılanamayacağını, dini bilgi olarak değerlendirilmesi gerektiğini kaydetti. Danıştay 13 üncü Dairesi, misyoner yayın yapan radyoya verilen uyarı cezasının iptal istemini reddeden Ankara 7 nci İdare Mahkemesi’nin kararını, bilirkişi incelemesinin eksik olduğu gerekçesiyle bozdu (Cumhuriyet Gazetesi, 23.06.2005, s.4).

BÖLÜM 2: GÜNÜMÜZ DÜNYASINDA MİSYONERLİK

2.1. Misyonerlik ve Modern Dünya

2.1.1. Misyonerlik ve Siyaset İlişkileri

Batı Dünyası; dinî alanda olduğu gibi diplomasi alanında da siyaset alanında da kültürel alanda da Misyon ve Misyonerliği bir yöntem olarak kullanmıştır, günümüzde de kullanmaktadır. Bir dinin yayılmasında da bir yerin “sömürgeleştirilmesi”nde de “emperyalizm alanı”nın genişletilmesinde de Misyonerlik en etkili ve başarılı bir “yol” olarak benimsenmiştir/ benimsenmektedir. Diğer Misyonerliklere günümüzde “siyasî misyonerlik” de eklenmiş ve başarılı yöntemlerden biri olmuştur. Bu yöntemde gelişmiş Batı ülkeleri ve onların istihbarat birimleri yerini almıştır. Emperyalizmin öncülüğünü de, Asya’da, Afrika’da, Amerika’da ve Uzakdoğu’da bazı ülkelerin sömürgeleştirilmesinde de dinlerin değiştirilmesinde de ve asimilasyon yolu ile yeni kimliklerin oluşmasında da Misyonerlerin öncü rolü üstlendikleri bilinen tarihî gerçekliklerdir. Bu Misyonerlerin, gelişmiş ülkelerin siyasî otoritelerinin direktifi doğrultusunda ve “belirli kurumlar”ın güdümünde hareket ettikleri, önceden hazırlanan projeler doğrultusunda görev yaptıkları ve yerine göre “istihbarat görevi” üstlendikleri de gündemdeki yerini korumaktadır. Misyonerlik; “Batı uygarlığının ve kapitalizmin yayılmacılığına giydirilmiş ideolojik bir kılıf” olarak da yorumlanmaktadır (Küçük, 2005a:41).

Miladi ikinci ve üçüncü yüzyıllarda çeşitli baskılarla yüz yüze olan Hıristiyanlık, önce 313 Milan Fermanıyla birlikte Roma İmparatorluğu’nda koruma altına alınan bir din olmuş, bunu izleyen dönemde ise Roma’nın resmi dini haline gelmiştir. Bu süreç kilisenin siyasallaşması sürecini de beraberinde getirmiştir. Zira roma imparatorluğu, kendi siyasal yapısıyla bütünleştirdiği Hıristiyanlık inanç ve öğretilerini resmi bir söylem olarak kabul etmiş ve tebaası konumundaki halklara bu inancı gönüllü ya da gönülsüz benimsetme yoluna gitmiştir. İmparatorluğun resmi dinsel söylemi olarak belirlenen anlayışın dışında oluşan ya da oluşabilecek teolojik anlayış ve değerlendirmeler, doğrudan imparatorluğun egemenlik hakkına karşı bir başkaldırı ve

isyan olarak kabul edilmiştir. Böylelikle Hıristiyan inanç ve öğretileri çeşitli siyasal iktidarların resmi dini/söylemi haline dönüşmüştür (Akmaral, 2005:130).

Misyonerlik, kurucusu sayılan Pavlus'tan beridir hiçbir zaman, herhangi bir art niyet taşımadan, sadece Hıristiyanlığı anlatma aracı olmamıştır. Kullanılan takiiye yönteminden dolayı ilk dönem Hıristiyanlar ve havariler tarafından reddedilmiş, Hıristiyanlıktan önce katı bir Yahudi olan Pavlus dışlanmaya çalışılmıştır. Hıristiyanlığa misyonerliği adapte etmeye çalışan Pavlus, samimi Hıristiyanlar tarafından tasvip edilmeyen bu tavırlarından dolayı da Hıristiyanlığı deforme etmek için sızmış bir görevli olmak ithamından hiçbir zaman kurtulamamıştır.

2.1.2. Misyonerliğin Ekonomik Boyutları

Batı kapitalizminde Hıristiyanlık, siyasi güç, iktisadi güç ve silahlı kuvvetler tam bir eşgüdüm içindedirler. Hıristiyanlık, Avrupa ve ABD kapitalizmi içinde asli bir misyona sahiptir. Kapitalizmin çıkarları Hıristiyanlığın yayılmasına yardımcı olur; Hıristiyanlığın misyonerleri ise piyasaları ve toplumu ele geçirmede dekoru tamamlar. Haçlı seferleri bu durumun en önemli şahididir. Doğunun verimli topraklarını ele geçirmeyi hedefleyen batı dünyası, din temasını öne çıkarıp Hıristiyanlığın kutsal topraklarını işgalden kurtarma görüntüsü altında be seferleri düzenlemiştir.

Misyonerlerin emperyalist emelleri hakkında fikir vermesi bakımından Kenya'nın ilk Başbakanı olan Kamua Kenyatta'nın sözlerini tekrar zikretmekte fayda vardır. "Misyonerler bizim topraklarımıza geldiğinde İncil onların, topraklar Afrikalıların elindeydi. Bize gözü kapalı dua etmesini öğretiler. Neden sonra gözlerimizi açtığımızda, İncil bizim, topraklarımızsa onların olmuştu." (Küçükoğlu, 2003:110).

"Yenidünya Düzeni" terimi 20. Yüzyıl'ın başından bu yana üçüncü defadır kullanılmaktadır. Bugün yaşadığımız olgunun üçüncü küreselleşme olduğu söylenebilir. Akılda kalması için kabataslak tarihlerle söylenirse; dünya bunlardan birincisini 1490'larda, ikincisini 1890'larda yaşamıştır. Şimdi üçüncüsünü de 1990'larda yaşamaya başlamıştır. Küreselleşme evrelerinde hemen hemen aynı yöntemler kullanılmıştır: Önce kâşifler, sonra misyonerler, sonra ticaret şirketleri ve son olarak kültürel-ideolojik etki. Böylece o ülkenin her yanı (ekonomik, siyasal ve sosyal olarak) kendiliğinden etkileniyor. Bu yolla "en yüksek uygarlık düzeyi", uluslar

arası topluluğun iradesi”, “küreselleşme herkesin çıkarınadır” gibi maskelerle sömürgecilik=emperyalizm=küreselleşme gerçekleşmiş oluyor (Oran, 2000:9).

Tarih boyunca misyonerler hep gerçek amaçlarını daha sevimli ve insanlara hoş gelen değerlerin arkasına saklamışlardır. Misyonerlerin gerçekte pazarladıkları din, mezhep, ideoloji vb. şeyler değildir. Yaygınlaştırılmaya çalışılan şey; din ya da ideoloji değil onları maske olarak kullanan ekonomik ve siyasi çıkarlardır. Dünyanın her yerinde, tarihin her döneminde misyonerler ya büyük bir siyasetin ya da büyük bir ekonomik çıkarın aracı olmuşlardır. Kuruluşlarından itibaren gerek Katolik, gerekse Protestan Hıristiyanlıkta hiçbir zaman misyonerlik örgütleri sadece dini amaçlı kurumlar olmamıştır. Mısır’da parlamenter olan Eflaki, bu hususu şöyle anlatır:

“Modern uluslararası ilişkilerde dinin temel etken olduğu hususunda bir kez daha kuşkuya kapıldım. Evet, bazıları dini kullanıyor ancak belirli çıkarlar ve hedefler için. Dini tutumlar siyasi amaçlara hizmet için işleve konulmakta. Medeniyet çatışması tezini azımsamasam da bugün dünyada dönen çekişmenin dinler arasında kutsal bir savaş olduğunu sanmıyorum. Zira çağdaş toplumlar arasındaki ilişkilerin şekillenmesinde temel rolü kültürel etken oynamakta. Bugünün dünyasında süper güçlerin dini noktadan hareket etmediği açık.” (Eflaki, 2005).

Fanon, bu olgunun açık bir gerçeklik olduğunu ilginç bir örnekle açıklar:

“Misyonerlerin zafer bildirileri, sömürge toplumunda ortaya çıkan yabancılaştırmanın nedenleri hakkında bize bilgi verebilirler. Hıristiyanlıktan söz ediyorum. Kimse bundan gocunmasın. Sömürgelerdeki kilise Beyazların, yabancılara kilisesidir. Kilise, sömürgeleştirilen insanları Tanrı’nın yoluna değil, Beyaz Efendinin, zalimlerin yoluna davet etmektedir” (Fanon, ?:50).

Bu bakımdan Hıristiyan misyonerlerin tarih boyunca başarılı oldukları her yerde İngiltere/İspanya/Hollanda/ABD gibi ülkelerin çıkarları en yüksek seviyede gerçekleşmiştir. Bunun bir rastlantı olması düşünülemez. Haçlı seferleri ile Hıristiyanlık arasında da inkârı mümkün olmayan bir ilişki vardır. Misyonerlik faaliyetleri bu yüzden her zaman siyasi, ideolojik, sosyal, ekonomik, kültürel bakımlardan gittikleri ülkelerin aleyhine sonuçlar üretmiştir (Yeniçeri, 2005).

Küreselleşme, kapitalizmin yeni ve vahşi bir versiyonudur. Kapitalizmin temeli de Protestanlıktır. Çünkü Protestanlıktaki rasyonel olma, tutumlu olma ve dünyevi işe dini ve ahlaki değer verme gibi prensipler günlük sosyal ve ekonomik hayata uygulanınca

kapitalizm doğmuştur. Misyonerlik faaliyetleriyle topluma dayatılan hayat tarzı ise neticede kapitalizmi kamçulamaktadır.

2.2. Büyük Ortadoğu Projesi ve Misyonerlik

Türkiye coğrafi konumu itibariyle tarihte ve günümüzde hep birilerinin iştahını kabartmıştır. ABD için olduğu kadar diğer Avrupa ülkeleri için de Türkiye, Asya'nın hem kapısı hem de anahtarıdır. Misyonerlerin de Türklerin ve Türkiye'nin Hıristiyanlaşma ve kültür yozlaşması yoluyla sömürgeleşmesine, bunun sonunda ise bölünmesine ayrı bir önem verdikleri bilinen gerçeklerdendir. Bundan dolayı Türkiye Batılı kurum ve kuruluşlar için ortak obje olmaktadır.

Batılıların ülkemizle yakından ilgilenmelerinin altında da Misyonerlerin idealindeki düşünceler yanında özellikle ABD'nin yönetiminde etkili ve yetkili olan bazı "ekipler" vasıtasıyla "Arz-ı Mevûd" (Vaat edilmiş topraklar) idealinin gerçekleştirilmesi ile yeraltı kaynaklarına sahip olma da bu çerçevede değerlendirilmektedir. ABD'nin "dinî Misyonerlik" ten çok "siyasî ve diplomatik Misyonerlik" yoluyla bu idealin gerçekleşmesine alet olmakla itham edilmesine sebep, ABD Yönetimi'nde etkili grupların ortaya koydukları projelerin gerçekleştirilmesinde Türkiye'nin "kilit" konumunda bulunmasının fark edilmesi oluşturmaktadır (Küçük, 2005a:47).

Mahir Kaynak'a göre Amerika'nın Büyük Ortadoğu Projesi dâhilinde, müttefikleriyle beraber başlattığı Irak işgalinin doğurduğu istikrarsızlığın en fazla etkileyeceği alan da Türkiye'dir. Çünkü Türkiye Büyük Ortadoğu'nun merkezidir. Türkiye ideolojik veya dini kamplaşmaların ve etnik kamplaşmaların dışına çıkmalıdır. Böyle bir tartışma aramızda zaten tarih boyunca olmadı. Ama böyle bir kavgayı yeniden başlatmak gibi teşebbüsleri engellemek için uğraşılıyor ki, bu da doğrudur. Eğer her hangi bir siyasi hareket yapıyorsanız bu siyasi hareketi amaçlara yönelik yapın, yoksa ideolojik temelde birbirinize karşıt olarak, tavır alırsanız bu oyuna alet olmuş olursanız ve sizi zayıflatır. Dışarının planıdır. Bugün Türkiye'nin ciddi problemleri var. Ve Büyük Ortadoğu nedeniyle güçlü operasyonlara maruz kalacaktır. Burada beraberce bütün ideolojik farklılıklarımızı unutarak, bunun üzerine bir set çekerek veya hesaplaşmayı sonraya bırakarak, bu çatışmanın Türkiye'ye intikal etmemesi için uğraşılması

gerekiyor. İkincisi, bölgenizdeki çatışmaları engelleyecek rol oynanılması bir zarurettir (Kaynak&Gürses, 2006).

Büyük Ortadoğu Projesinin “görünmeyen yüzüne” bakmak ve “arka plâni”ni doğru okumak gerekli olmaktadır. Bu Büyük Ortadoğu Projesi’nin temeli, Yahudi Hıristiyan kültürüne ve Kitabı Mukaddes’e dayanmaktadır. Hıristiyan Misyonerlerin idealleri arasında bu topraklara sahip olma arzusu hiçbir dönemde yok olmamıştır. Kutsal Kitap’ta yer alan bilgilere önem atfeden “Misyoner gruplar”, hazırladıkları projeleri uygulama imkânı olan ülkelere sundukları bilinen hususlardandır. Bundan dolayı, Kutsal Kitap’ta Tanrı, Hz. İbrahim’e ve soyundan gelenlere, Mısır Irmağı’ndan(Nil) Fırat’a kadar olan sahayı, gözlerinin gördüğü toprakları, ayaklarını bastıkları her yeri vereceğini vaat etmiştir. Tanrı ayrıca Hz. Yakup’a da Doğu’dan Batı’ya, Kuzey’den Güney’e kadar bütün dünyayı içine alacak bir vaatte bulunmuştur. Buna göre Büyük Ortadoğu Projesi’nin özü, kutsal kitap kaynaklı, Yahudi-Hıristiyan ortak paydalıdır. Bu projenin gerçekleşmesi için Müslüman ayağının da olması lazımdır. Onlara göre bu proje ancak “Judeo-Christiano-İslamo” (Yahudi-Hıristiyan-İslâm) şeklindeki üçlü formül ile gerçekleşebilir. Proje ile ilgili açıklamalar ve gelişmeler, bu üçlüyü oluşturma gayretini ve hedefini ortaya koyar nitelikler içermektedir. Yapılan bazı “evrensel toplantılar ve faaliyetler”, Büyük Ortadoğu Projesi’nin alt yapısının hazırlanması ve içinin doldurulması çalışmaları olarak değerlendirilmektedir (Küçük,2005a:48).

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti’nin bazı yetkililerinin, “Biz bu projenin dışında olamayız” ve “Diyarbakır bu projenin yıldızı olacak” şeklinde ifadeleri olduğu basın-yayın organlarında yer almıştır. Bu projenin “omurgası”nın Türkiye olduğu ve hesapların Türkiye’nin varlığı üzerine yapıldığı unutulmamalı; içeriği bilinmeyen bu projeye ihtiyatla yaklaşılmalı ve büyük bir dikkatle takibe alınmalıdır kanaatini taşımaktayım. Çünkü Irak’a özellikle Körfez Krizi’nden sonra “Misyoner akını”, Kuzey Irak’tan Batı ülkelerine götürülen insanların kimler kanalıyla götürüldüğünü ve nasıl eğitildiklerini, günümüzdeki gelişmeleri hatırlamak gerekmektedir (Küçük, 2005a:48).

Bugün Amerika siyasetinde oldukça etkin olan Evangelistlere göre dünyanın bir gün tamamen Evangelist olması için Müslüman topraklarına da girilmesi şarttır. Bu şartın

yerine getirilmesinden bir sonraki aşamada ise bütün Musevilerin, İsrail'e dönerek, Evangelist olup yeni bir dönemi başlatmaları ütopyası yatıyor. Bu ütopya uğruna çeşitli planlar, projeler yaptılar, politikalar belirlediler. Gücün her türlüünü ellerine geçirdikten sonra, gizlenme gereği duymadan açıktan açığa sürdürdükleri faaliyetlerine hız verdiler. Müslümanlar şimdi de Evangelist yayılcılığı ile karşı karşıyalar. Gizli veya açık her saldırı ancak güçle; siyasi veya maddi destekle varlık gösterebilir. İşte Evangelistler bugün bunu fazlasıyla sağladıkları için kendilerinden emin bir şekilde Büyük Ortadoğu'yu ve de Türkiye'yi yeniden yapılandırmaya çalışmaktadırlar.

2.3. Türkiye'de Misyonerliğe Kurumsal Bakışlar

2.3.1. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Misyonerliğe Bakışı

Diyanet İşleri Başkanlığı Türkiye'de din işlerinden sorumlu kurumdur. Türkiye içerisinde yapısı ve işleyişi, AB sürecinde ise mevcudiyeti tartışılan Diyanet İşleri Başkanlığı, kendi sorumluluk sahasını ilgilendiren misyonerlik konusunda duyarlıdır. Bu duyarlılığını akademisyenlere hazırlattığı kitap, rapor ve çalışmalarla hissettirdiği gibi hutbe ve vaazlarla da toplumu bilgilendirmeye çalışmaktadır.

Diyanet İşleri Başkanlığının misyonerliğe bakışını başkan Prof. Dr. Ali Bardak-
oğlu'nun gazetelerin Ankara temsilcileriyle 16.10.2003 tarihinde taptığı kahvaltılı toplantıdaki sözlerinden okuyabiliriz. Başkan bu toplantıdaki konuşmasında şunları söylemiştir:

“İnsanımızın sağlıklı bilgilere, sağlıklı akımlara, misyonerliğe kapılması, Hıristiyan olması toplumumuzda da sıkça gördüğümüz üzücü gelişmelerdir. Buna üzülmemek mümkün değildir. Bir Müslüman olarak bir kimsenin Hıristiyan olmasına üzülürüm. Kişi dinini elbette kendi seçecek, onu tabii karşılarım. Üzüntüm, bir kişi kaybettik diye değil onun adınadır. Ama misyonerlikle mücadelemiz tabii ki yasaklama şeklinde olmamalı, aksine insanımıza yeterli ve sağlıklı bilgi vererek, ona donanım kazandırarak olmalıdır. 21. yüzyılda Hıristiyanlığı yasaklayamazsınız. Kaldı ki nereye kadar yasaklayacaksınız? Artık evlerin içine kadar giren yayınlar var, internet var. Onlara, dinini anlatabilirsin, kiliselerde ibadetini edebilirsin, diyeceğiz. Din ve vicdan özgürlüğü ve uluslararası anlaşmalar kural olarak bunu gerektiriyor. Biz, Osmanlı tecrübesi yaşamış bir milletiz. Osmanlıda bunlar hep bir arada olmuş; kiliseler, sinagoglar vs. Ancak burada gözden kaçan husus şudur. Bugün ülkemizde karşılaştığımız misyonerliği sorunlu kılan böyle bir özgürlüğün kullanılıyor olması değildir. Misyonerlik yapılırken insanların zaafı, bilgisizlikleri, açıkları, ekonomik sıkıntıları istismar edilmemelidir. Misyonerlerin belki bugün yaptıkları ve onları avantajlı konuma getiren şey bizim kendi içimizdeki zaafı kullanıyor

olmalarıdır. Ayrıca misyonerliğin, uluslararası başka hesapların aracı yapılması da bir başka sorundur.

Öyleyse önce alternatifleri güçlendirmeliyiz. Yasaklamakla insanları bir çizgiye getiremezsiniz. Din eğitim ve öğretimi, Diyanet İşleri Başkanlığının genel yaygın eğitim politikası ve hizmet içi eğitimi bunun için önemlidir. Kendi mensuplarımızı iyi eğitebilirsek, çözüme yaklaşırız. Bu konuyla ilgili projelerimiz var. Aynı şekilde devletin vereceği din eğitim ve öğretimi de çok önemlidir. Herkes biliyor ki okullarda sağlıklı ve modern hayata uyumlu, problemsiz, ortalama dinî bilgi verildiği takdirde birçok talepler buraya kanalize edilecek, insanlar tatmin olacak, toplumda güven oluşacak ve böylece alternatif arayışlar ve alternatif eğitim kurumlarına ilgi kendiliğinden azalacaktır.” (Bardakoğlu, 2003).

Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Doç. Dr. Mehmet Görmez de misyonerlikle ilgili bakanlığın yayın organı olan Diyanet Dergisinde görüşlerini şöyle dile getirmiştir:

“Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları, herkesin kendi inancını anlatma ve tebliğ etmede özgür olduğunu söyler. Ancak kamu güvenliğini tehdit eden ve evrensel ahlâk normlarını dışlayan istismarcı prozelitizmi bundan hariç tutar. Nedir istismarcı prozelitizm: Sosyal imkânlar sağlayarak insanları ayartmaya ve din değiştirmeye zorlamak, insanların zor durumlarından yararlanarak onları başka bir dine girmeye mecbur etmek ve şartlandırarak beyin yıkamak. Uygulanan yöntem temelde budur. Dağıtılan meta ve eşyalar; doğumevi, düşkünler yurdu ve hastanelerde dağıtılan malzemeler, o malzemeler verilirken yapılan telkinler bu yöntemin bir tezahürüdür. Esasında böyle bir yöntem bütün ilâhî dinlere göre ahlâk dışı bir yaklaşımdır. Bizim kültürümüz bunu kaldırmaz. Kullandıkları argümanlar da yöntemleri gibi ahlâk dışıdır. Hem kendi dinlerini yüceltmek için hem de İslâm’ı kötülemek için kullandıkları bütün argümanlar, ilmî ve ahlâkî değildir. Meselâ Hıristiyanlığı seçtiği söylenen bazı Müslüman gençler adına yazdıkları kitaplar bunun açık bir göstergesidir. Her şeyden önce bir Hıristiyan’ın Müslüman olması kolaydır, ancak bir Müslüman’ın Hıristiyanlaşması kadar zor bir şey yoktur. Zira bir Hıristiyan Müslüman olmakla ne Hz. İsa’yı ne Hz. Meryem’i ne de Hıristiyanlık geleneğinin temel ahlâkî ilkelerini kaybeder. Bilakis Hz. İsa’ya yüce bir peygamber olarak nasıl saygı duyulacağını öğrenir ve Hz. Meryem’in kendisini Allah’a adayan yüce bir şahsiyet olarak bütün insanlığa nasıl örnek gösterildiğini görür. Ancak Allah korusun bir Müslüman Hıristiyan olduğunda aşkın, yüce ve tek olan Allah inancını; tevhidi kaybetmiş olur. Hz. Muhammed gibi yüce bir peygambere ve Kur’an-ı Kerim gibi yüce bir kitaba olan inancını yitirir. Bu çok zor bir iştir, dolayısıyla hiçbir misyoner, doğrudan bir Müslüman’a ben seni Hıristiyanlaştırmaya geldim, demez. Ne yapar? Kültüre aşılama yoluyla (inkültürasyon) onun inancından ve kültüründen bir şeyler koparmaya çalışır.” (Görmez, 2005:34).

Başkan Yardımcısı Görmez, misyonerlikle mücadele yöntemleriyle ilgili de şunları söylemektedir:

“1. Tarihi hoşgörü ve birlikte yaşama tecrübemize gölge düşürmemek. Anadolu topraklarında insanlığa birlikte yaşama kültürünün, barışın, hoşgörü medeniyetinin seçkin örneğini göstermiş bir milletin çocuklarıyız.

2. Din ve vicdan özgürlüğünü engelleyici nitelikte herhangi bir olaya sebebiyet vermemek. Zira en başta da ifade ettiğim gibi herkes bir inancı seçmede, yaşamada, öğrenmede ve tebliğ etmede özgürdür.
3. Dinleri bir rekabet ortamına sokmamak. Çünkü dinler propaganda malzemesi yapılamaz.
4. Hıristiyanlık dinini hedef almamak ve Hıristiyan vatandaşlarımızı herhangi bir şekilde rencide etmemek. Aksi takdirde kendimizle ve yukarıdaki ilkelerle çelişmiş oluruz.
5. Misyonerlik faaliyetlerini abartmadan, dolayısıyla reklâmını yapmadan onlarla mücadele etmek. Özellikle son günlerde olayın medyada yer alış biçiminin pek de hikmetli olmadığını ifade etmek isterim! (Görmez, 2005:35).

Misyonerlik faaliyetlerini değerlendirmede en sağduyulu davranan kurum olarak Diyanet İşleri Başkanlığı'nı zikredebiliriz. Misyonerlik faaliyetlerini sadece teşhisle yetinmeyen kurum, bu faaliyetler karşısında toplum olarak zarar görmemize zemin hazırlayan din eğitimindeki eksikliklerin giderilmesi gerektiğini belirtiyor. Kendi dininden ve kültüründen emin olan insanların başka din ve kültür propagandaları karşısında sarsılmayacağı muhakkaktır.

2.3.2. Türk Silahlı Kuvvetlerinin Misyonerliğe Bakışı

Türk Silahlı Kuvvetleri, konumu gereği ülke gündemini ilgilendiren konularda gösterdiği hassasiyetleri misyonerlik faaliyetleriyle ilgili olarak ta ortaya koymuştur. TSK, "Ülkemizde ve dünyadaki misyonerlik faaliyetleri" başlığı altında bir rapor hazırlamış ve bu rapor 2004 yılının son Milli Güvenlik Kurulu toplantısında görüşülmüştür. İnternet ve basılı medyada yayınlanan bu rapor TSK tarafından da yalanlanmamıştır. Misyonerlerin Türkiye'deki hedef kitlesini Kürt ve Alevi vatandaşların oluşturduğu belirten TSK Misyonerlik Raporu'nda, misyonerlerin faaliyetlerinin önlenmesi için yasal düzenlemelere ihtiyaç olduğu belirtiliyor.

TSK'nin "Ülkemizde ve Dünyadaki Misyonerlik Faaliyetleri" başlıklı raporunda, Türkiye'de misyonerlik faaliyetlerini yürütenlerin hedefleri ve alacakları mesafe ortaya konuluyor. TSK, bu raporuyla misyonerlik hadisesinin sadece Türk Milleti'ni Hıristiyanlaştırma çabalarıyla alakalı olmadığını, aynı zamanda Türkiye'nin jeopolitik konumunun misyonerlik faaliyetlerinde etkin bir rol oynadığına dikkat çekiyor. Raporda bu konu, "Özellikle Irak Savaşı'nın ardından dünya, Ortadoğu ve Asya'nın anahtarının Türkiye olduğunu bir kez daha görmüştür. Kürtlere ve Alevi vatandaşlara yönelik misyonerlik faaliyetleri de dikkat çekicidir" ifadesiyle açıklanırken,

misyonerlerin Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da şube sayısını artırarak, Türkiye'nin Doğusu'nda kiliseler oluşturmak istediklerine vurgu yapılıyor.

Raporda, misyonerlerin 2020'de Türkiye nüfusunun yüzde 10'unu Hıristiyanlaştırmak istediklerine dikkat çekilerek, 2005 yılı sonunda ise 50 bin Müslüman Türk'ün dinini değiştirmeyi hedefledikleri belirtiliyor. Misyonerlerin hedef kitlesinin öğrenciler, kimsesiz ve yoksul ailelerin çocukları ile işsiz ve reşit olmayan gençler olduğu belirtilen raporda, dini bilgilerden yoksun, sosyal ve ekonomik yaşantıları nedeniyle dini açıdan tereddüde düşmüş ve kendilerini boşlukta hissetmekte olan gençlerin de misyonerlerin yakın takibinde olduğu kaydedildi. Raporun bu bölümünde Müslüman Türk gençliğinin Hıristiyanlaştırılarak Türkiye'nin geleceği üzerinde oynanan sinsi hipotezler karşısında uyanık olunması mesajı veriliyor. TSK'nin raporunda ayrıca misyonerlerin hedefleri etkin ya da kültürel açıdan azınlık statüsünde görünenler veya kendilerini böyle tanımlayanlar (Kürt-Alevi), iç çatışma ve terör ortamında yaşayanlar ve deprem, sel felaketi gibi doğal afetlere maruz kalan insanlar olarak belirtiliyor.

Raporda, misyonerlerin özellikle kendilerini Doğu ve Güneydoğu insanını dava edinmesi düşündürücü bir yaklaşım olarak değerlendirildi. TSK misyonerlik faaliyetlerinin bir nüfus etme aracı olarak kullanıldığını ileri sürüyor. Raporda, söz konusu iddianın şematik gelişimi şu şekilde anlatılıyor: “Bir misyonerin yapacağı ilk iş, kendisini dinleyecek insanlar bulmaktır. Bu insanlar basılı malzemeye ve sözlü olarak yoğun bir ideolojik bombardımana tabi tutulurlar. Bu aşamada çeviri, kitap basımı ve dağıtım gibi işler çok önemlidir. İlk temas sağlandıktan sonra bu kişilerin çocuklarının eğitim safhası başlamaktadır. Bu arada bir Kilise kurularak bir cemaat oluşturulur. Bu cemaatin en azından İncil'i okuyabilecek kadar eğitilmesi zorunludur. Bu nedenle kiliselerde ilk zamanlarda halk eğitimi türünden çalışmalar yapılır. Daha sonra ise yetişkinler için pazar okulları, çocuklar için de ilkokullar faaliyete geçirilir. Bu aşamadan sonra ilahiyat okulları, yatılı/gündüzlü liseler, kolejler kurulur. Misyonerlik faaliyeti kendi iddiasının aksine yalnızca dinsel bir olgu değildir. Dinsel boyutları çok aşan ekonomik, sosyal, kültürel boyutları olan bir tür nüfuz etme aracıdır.”

Raporda, son günlerde sıkça gündeme gelen apartman kiliselerine de dikkat çekiliyor. Bu kiliselerin beyin yıkamak için kullanıldığı vurgulanan raporda, “Ülkemizdeki farklı din

mensuplarının çoğunluğunu oluşturan Lozan Antlaşması'nda hukuki statüleri belirlenen Ermeni, Rum ve Yahudi azınlıklarıyla diğer yerleşik Hıristiyan vatandaşlarımıza ait resmen ibadete açık 269 adet kilise ve 34 adet havra bulunmaktadır. Bu sayılar dikkate alındığında, gayrimüslim vatandaşlarımızın ibadetlerini ve dini ayinlerini ibadethanelerinde yapmalarında herhangi bir problem bulunmamaktadır. Buna rağmen misyonerlerin tanınmış ibadet yerleri dışında apartman katları, iş yerleri kiralamak ve satın almak yoluyla bu mekânları ibadet, ayin, dini tören ve beyin yakama merkezleri olarak kullandıkları gözlemleniyor" ifadelerine yer veriliyor (Zaman, 2004).

TSK'nin misyonerlikle ilgili hazırladığı bu raporda görüleceği üzere sadece bir durum tespiti vardır. İnsanımıza nüfuz etme aracı olarak kullanıldığı ve ulusal bütünlüğümüze zarar verdiği düşünülen misyonerlikle yapılacak mücadele ile ilgili yasal düzenlemelere ihtiyaç olduğu dışında somut bir öneri bulunmamaktadır.

2.3.3. Emniyet Genel Müdürlüğü'nün Misyonerliğe Bakışı

Emniyet Genel Müdürlüğü, misyonerlik faaliyetlerini sadece yakından takip etmekle kalmayıp, gerektiği durumlarda kanunun kendisine verdiği yetkiyle olaylara müdahale eden bir kurumdur. Emniyet birimleri zaman zaman kendilerine gelen şikâyetler üzerine misyonerlik yaptıkları iddia edilen şahıs ve kurumlar hakkında kanuni işlem yapmaktadırlar.

Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 2003 yılı Kasım ayında devletin zirvesine sunduğu raporda, misyonerlik faaliyetleriyle ilgili duyduğu endişeler açıkça göze çarpmaktadır. Zaman Gazetesi'nin 10 Kasım 2003 tarihli nüshasında haber yapılan misyonerlik raporuna göre, önümüzdeki iki yıl içinde 50 bin Müslüman Türk vatandaşının Hıristiyan yapılması planlanıyor. Erzurum, Eskişehir, Malatya ve Çanakkale'yi hedef iller olarak belirleyen Protestan misyonerler, Tunceli'deki 'Alevi' vatandaşları 'kendilerine en yakın kitle' olarak görüyor. Rapora göre, misyonerler bu amaçla 2004 baharında Tunceli'de yaz etkinlikleri düzenlemeye hazırlanıyor. İslami bilgisi zayıf vatandaşlar da misyonerlerin hedef kitlesini oluşturuyor.

Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı'na hazırlanan rapora göre, Protestan misyonerler dünyayı 7 büyük kilise bölgesine ayırdı. Bunlardan Ortadoğu

Kilise Bölgesi'nin merkezi olarak Türkiye ilan edildi. "Merkez olarak ilan edildiği için ülkemize yönelik çalışmaları akademik bir zemine oturtmak amacıyla önümüzdeki iki üç yıl içerisinde bir 'Teoloji Enstitüsü'nün kurulması planlanmaktadır." denilen raporda, Türkiye'de bulunan Protestan din adamlarının eğitim alacağı enstitüde, yabancı öğretim görevlilerinin de ders vereceği belirtildi. Rapora göre enstitüde, eğitime tabi tutulacak kişilere her yıl 2 ay eğitim verilecek. Ayrıca iki aylık periyotlarla yayınlanacak bir derginin de propaganda amaçlı çıkarılması düşünülüyor.

Rapora göre misyonerler, hedeflerine ulaşabilmek amacıyla öncelikle Türkiye'de yeni kiliseler açmayı planlıyor. Hedef kitle olarak özellikle İslami bilgisi zayıf ve gelir düzeyi düşük vatandaşlar seçildi. Samsun ve Trabzon'daki Protestan kiliseleri de faaliyetlerini etkin bir biçimde sürdürüyor. Samsun ve Trabzon'da faaliyet yürüten misyonerler, gazetelere verdikleri ilanlara cevap verenlerle yaptıkları yazışmalarla propagandalarını yaymaya çalışıyor. Misyonerlerin bu çalışmalarına 'Mektup Kursları' adını verdikleri, bu yolla vatandaşlara ulaşmaya çalıştıkları raporda yer alıyor (Güneç, 2003).

Emniyet'in hazırladığı bu rapor da bir durum tespitinden ibarettir. Toplumun misyonerlik faaliyetlerinden etkilenmemesi için sahip olması gereken donanımla ilgili herhangi bir teklif bulunmamaktadır.

2.3.4. Sivil Toplum Kuruluşlarının Misyonerliğe Bakışı

Türkiye'de resmi kurumlarda olduğu gibi sivil toplum örgütlerinde de misyonerliğe karşı bir duyarlılık bulunmaktadır. Sivil toplum örgütleri zaman zaman bu duyarlılıklarını hazırladıkları rapor ve bültenler aracılığıyla toplumla paylaşmaktadırlar.

Misyonerlikle ilgili rapor hazırlayan sivil toplum örgütlerinden biri Ankara Ticaret Odası'dır. ATO tarafından hazırlanan Misyonerlik Raporu Türkiye'nin misyonerlik faaliyetlerinin hedefi haline geldiğini belirtiyor. Rapora göre başlangıçta Hıristiyanlığı yayma amaçlı görülen misyonerlik faaliyetleri, etnik ve dini ayrımcılığı körükleyerek devletin üniter yapısını hedef alıyor. Rapora ilişkin ATO'dan yapılan yazılı açıklamada misyonerlik faaliyetlerinin Güney Kore, ABD, İngiltere, Yeni Zelanda, Avusturya, Almanya, İsveç ve Romanya uyruklu Mesih inananları denen şahıslar

tarafından yürütüldüğü ve Adana, Edirne, İstanbul, Ankara, İzmir, Trabzon, Antalya, Hatay, Bursa ve Samsun gibi illerden yönlendirildiği belirtildi.

Türkiye’de Hıristiyan cemaatinin sayısının 50-55 bin olarak tahmin edildiğine vurgu yapılan raporda, misyonerlik faaliyetleri kapsamında 300’den fazla kilise, çok sayıda kitapevi, 1 kütüphane, 6 dergi, onlarca vakıf, yayınevleri, 5 radyo, çok sayıda manastır, 2 kafe, 1 acente, 1 mahfil, 7 şirket, 1 otel, 1 tercüme bürosu, 7 gazete, 1 tarihi eser, 2 müze, 4 harabe, 1 kale ve onlarca dernek bulunduğu kaydedildi. Sadece 2003 yılında Türkiye’de resmi makamlarca 190 misyonerlik faaliyetinin tespit edildiği, bunun 27’sinin Bahailik faaliyetine yönelik olduğunu ifade edilen raporda, “Bahailik faaliyetlerinin Sivas ve Erzincan illerinde, Hıristiyan misyonerlik faaliyetlerinin ise Nevşehir, Adıyaman, Adana, Bursa, Diyarbakır ve Mersin illerinde yoğunlaştığı görülmektedir” tespiti yapılmaktadır. Raporda ayrıca Türkiye’de Yehova Şahitleri, Bahaî, Protestan, Katolik, Ortodoks ve Süryanilerin misyonerlik faaliyetlerinde buldukları belirtilmektedir.

Diğer yandan raporda Fener Rum Patriği Dimitri Bartholomeos’a Ekümenik vasfı kazandırmak amacıyla, Ortodoks dünyasının lideri olduğu imajını vermek, toplantı, konferans ve ayinler düzenleyerek kamuoyunun ilgisini Fener Rum Patrikhanesi üzerine yoğunlaştırmak, kendisine rakip olarak gördüğü Moskova ve Kudüs Patrikhanesi’nin yetki alanını kısıtlamak ve Heybeliada Ruhban Okulu’ nu açtırmak gayretleri içinde oldukları da belirtiliyor (ATO, 2003).

Türkiye’nin büyük memur sendikalarından biri olan Kamu-Sen de misyonerlikle ilgili daha önce Türk Diyanet Vakfı-Sen Genel Merkezince; Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dinler Tarihi Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Mustafa Erdem’e hazırlattırılarak 40.000 adet bastırılmış olan bir kitapçığı tekrar yayımlayarak dağıtımını yapmıştır (<http://www.kamusen.org.tr/kitap%5Cmisyonerlik.htm>, 27.04.2007).

BÖLÜM 3: GÜNÜMÜZ TÜRK MEDYASINDA MİSYONERLİK ALGISI

3.1. Misyonerlik Açısından Medyanın Önemi

Medya tarifini yapmaya çalıştığımız bölümde medya için; kavramı en geniş anlamı ile kullanıldığında, karşımıza çok kişiye ulaşabilen her türden sözlü, yazılı, basılı, görsel metin ve imgeleri (kitaplar, gazeteler, dergiler, broşürler, bilbordlar, radyo, film, televizyon, internet gibi) içeren çok geniş bir iletişim araçları yelpazesi çıkıyor (Nalçaoğlu, 2003) tespitinde bulunmuştuk. Misyonerliğin temel felsefesinde mümkün olduğunca çok insana Hıristiyanlık mesajını ulaştırmak, bunun sonucu olarak ta mümkünse hedef kitlenin Hıristiyanlaşmasını ya da en azından kendi inancına yabancılaştırılması gayesi bulunmaktadır. İşte bu noktada medya bu amaca ulaşmayı kolaylaştıran ve hızlandıran bir araç haline gelmektedir. Medya aracılığıyla misyonerler daha az enerji ve para harcayarak daha geniş kitlelere rahatça ulaşabilmektedirler. Evine bizzat giremediğiniz bir insana kullandığı bilgisayar, seyrettiği televizyon, dinlediği radyo, okuduğu gazete, posta kutusuna konan bir broşür aracılığıyla ulaşmanız pekâlâ mümkündür (Günay, 2005:216).

Günümüzde misyonerlik faaliyetlerinde uygun ve etkili yöntemler kadar genel olarak medya olarak adlandırabileceğimiz uygun ve etkili araç-gereçlerin de kullanıldığı dikkati çekmektedir. Bu araç gereçler kısaca şöyle özetlenebilir:

i. Matbuat ve yayın faaliyetleri: Bunlar arasında, kutsal metinlerin yerel dil ve lehçelere çevrilmesi ve insanlara bedava ulaştırılması başta gelmektedir. Ayrıca hitap edilen her seviyeye uygun kitap, broşür ve benzeri materyal de etkili şekilde kullanılmaktadır.

ii. Medya: “Medya Evanjelizmi” olarak adlandırılan, Hıristiyanlığın TV, radyo, gazete ve süreli yayınlarla yayılmaya çalışılması faaliyeti tüm dünyada oldukça yaygın hale gelmiştir. Dünya genelinde çeşitli Hıristiyan grupların kontrolünde yüzlerce TV ve radyo kanalıyla günlük ve haftalık gazeteler ve diğer süreli yayınlar aktif olarak faaliyet göstermektedir.

iii. İnternetin etkili olarak kullanımı: İnternet misyonerlikte gün geçtikçe çok daha etkili olarak kullanılmaktadır. Binlerce, hatta on binlerce elektronik sitede farklı misyoner örgütler kendi propagandalarını yapmakta, hedef olarak belirledikleri kimselerle/gruplarla iletişim imkânlarını geliştirmeye çalışmaktadırlar.

iv. Sinema-film sektörü: Görsel malzemeler arasında sinemanın çok ayrı bir yeri vardır. Hıristiyanlık propagandası amacıyla hazırlanan film ve diziler, özellikle üçüncü dünya ülkelerinde etkili şekilde kullanılmaktadır. Hemen hemen tüm misyonerlik stratejistleri “İsa” filmi gibi yüzlerce farklı dile ve lehçeye çevrilen filmin, videokasetinin, CD ya da DVD’sinin Hıristiyan olmayanlara bedava olarak dağıtılmasının veya bireysel veya toplu mekânlarda izletilmesinin önemine dikkat çekmektedirler (Gündüz, 2005:349).

Medyanın hemen hemen tüm unsurları misyonerlik faaliyetleri için kullanılmaktadır.

3.2. Medyada Misyonerlik Faaliyetleri

3.2.1. Televizyon Yayınları

İlk Türkçe yayın yapan Hıristiyan televizyonu Türk-7, 17 Ocak 2006’da yayına başladı. SAT-1 uydusu üzerinden yayın yapan Türk-7 televizyonunun kurucuları İrlandalı David Middleton ve sonradan Hıristiyan olmuş Fatma Ünlü... İlk amaçlarının Türkiye’deki Hıristiyan camiaya ulaşmak olduğunu belirten Ünlü, bunun ardından Türklere Hıristiyanlığı doğru bir şekilde anlatmak olduğunu söyledi. Her gün 10.30-12.30 ile 22.30-00.30 arasında yayın yapan televizyonda çocuklara yönelik çizgi filmler, İncil’den kıssalar ve Hz. İsa’nın hayatını anlatan belgesel-dramalar yer alıyor (<http://www.turk7.com/>, 27.04.2007).

Bir diğer televizyon ECTV (Eurasia Christian Television) Avrasya Hıristiyan Televizyonu birçok kilise, Hıristiyan hizmet kuruluşu ve Hıristiyan medya kuruluşunun ortaklaşa çalışmasıyla kurulan ve 24 saat yayın yapan ilk Türkçe Hıristiyan kanalıdır. ECTV, 15 Mart 2007 tarihinde Eutelsat (Hotbird 7) uydusundan yayına başlamıştır. Kanal yurtiçi ve yurtdışı bazı kiliselerin ortak çalışmasının ürünüdür.

ECTV (Eurasian Christian Television) Avrasya Hıristiyan Televizyonu Hotbird uydusundan dijital yayımla Orta Doğu, Avrupa, Asya ve Kuzey Afrika'da yaklaşık 4 milyon Türkçe konuşulan evde izlenme potansiyeline sahiptir. ECTV'de farklı ülkelerden yabancı vaizlerin Türkçe dublaj yapılmış programları yer almakla beraber, Türkiye'de bulunan bazı kiliselerin vaizleri tarafından hazırlanan programlar da yayımlanmaktadır. ECTV'nin yayın amacı İsa Mesih'in ve Kutsal Kitap'ın temel öğretilerine dayanan Hıristiyanlığı tanıtmaktır (<http://www.ectv.tv/>, 27.04.2007).

Bu iki Türkçe televizyon kanalı dışında, farklı dillerde ve uydu üzerinden yayın yapan Al Hayat, Challenger TV, Church Channel, El Shafaa, God TV, Holy God, Hope Channel, Living God, LoveWorld, Miracle TV, Noursat, Prophetic TV gibi Hıristiyanlık propagandası yapan pek çok televizyon kanalı bulunmaktadır.

3.2.2. Radyo Yayınları

Ülkemizde Türkçe olarak yayın yapan misyoner radyolardan bazıları şunlardır:

i. Müjde FM: 1993 yılında kurulan ve FM 89.6'dan yayın yapan radyo Türkçe yayın yapan ilk misyoner radyodur. Beş yıldır tüm Marmara bölgesine ulaşan Müjde FM haber yayınlarının ve İngilizce eğitim programlarının yanı sıra İncil çerçevesinde ruhsal ezgiler ve gospel müzikle dinleyicilerine hitap ediyor. Müjde Medya Grubu şirketi bünyesinde, Vişne Sok. No: 4 Kadıköy/İstanbul adresinden, aynı zamanda internet üzerinden de haftanın yedi günü 24 saat kesintisiz yayın yapmaktadır. (www.mujdefm.com, 27.04.2007).

ii. Radyo Kumru: Orta Dalga (MW) 1170 Khz ve internet üzerinden Türkçe yayın yapan misyoner bir radyodur. Günlük programlarından bazıları şöyle: İsa Neden Geldi?, Tanrı'nın Yargısı, Kapı Benim, Meryem Ana Kimdi?, Şifa Veren, Noel Bayramı, Ben İyi Çobanım, Doğada Açıklanan Tanrı, Deccal-Mesih, Bedava Uçak Bileti (<http://www.radyokumru.com/>, 27.04.2007).

iii. Radyo Shema: FM 98.0 frekansından yayın yapan radyo misyonunu şöyle tanımlamaktadır: "Yayınlarımızın ardındaki inanç ve tutku: Radio Shema, medya ortamına büyük bir farklılık getirmek ve radyo dinlemeyi özellikle gençler için sıkıcı olmaktan kurtarmak üzere 2000 yılından bu yana beş yıldır kesintisiz yayın yapıyor.

Biz farklıyız. Çünkü bizi biz yapan değerlerimiz; değerlerimizin arkasında ise onları oluşturan güçlü bir inancımız var. İnancımız ise sevgiden kaynaklanıyor. İşte bu nedenle Radio Shema 5 yıldır “Sevginin ve Esenliğin Sesi” olma yolunda bıkmadan usanmadan her engeli aşarak ilerliyor.” (<http://www.radioshema.com/>, 27.04.2007).

iv. DWG Radio: Sadece internet üzerinden Türkçe yayın yapan bir radyo. DWG Radyo temelini kutsal kitaptan alan ve Mesih inancını radyo aracılığıyla yayan bir yayın kuruluşudur. “Bizler hiç bir kuruluşa bağlı değiliz. Bizler kutsal olan İsa Mesih’e iman ediyoruz.” şeklinde kendilerini tanıtıyorlar (<http://tr.dwg-radio.net/>, 27.04.2007).

v. Radio Light: FM 103.6 frekansından Türkçe yayın yapmaktadır (<http://www.radio-light.net/>, 27.04.2007).

vi. Radyo 12: 7/24 Türkçe yayın yapan Hıristiyan internet radyosu. Vaazlar, Ayetler, Tanıklıklar gibi konu başlıklarında yayın yapmaktadır. Sitede aynı zamanda Hıristiyanlığa ait kitap ve VCD reklâmı yapılmaktadır (<http://www.radyo12.com/>, 27.04.2007).

3.2.3. Kitap, Dergi ve Broşür Yayınları

Kendilerine “Mesih İnancısı” adını veren, önceleri broşür dağıtarak Hıristiyan inancını tanıtan üç kişi tarafından, 1993 yılında Kapsam Yayıncılık Şirketi kurulmuş ve Kapsam Gazetesi yayınlanmaya başlamıştır. 2001 yılı verilerine göre, yurt içinde ve dışında 190 bağımsız muhabiri bulunan ve tirajı 4-12 bin arasında değişen gazete, önceleri ayda bir yayınlanırken sonraları iki ayda bir yayınlanmaya başlamıştır (Malkoç, 2005:173).

Tarihte Protestan misyonerler tarafından çeşitli dergiler yayınlanmıştır. “Avadaper” isimli dergi 1855-1915 yılları arasında yayınlanmıştır. Çoğunlukla Protestan propagandası içeren “Püragm” ise 1881’de yayın hayatına başlamış, 1906 yılında haftalık ticari dergi haline gelmiş ve 1908 yılında kapanmıştır. Young Men’s Christian Association’ın çıkardığı üç dergi ve tarihleri şöyledir: “The Association Quarterly-Constantinople” (Ocak 1914-Ekim 1915), “Young Men of Turkey” (Ekim-Aralık 1920), “Pera Young Men” (Ocak 1920-Mayıs 1922)

XX. yüzyılın ikinci yarısında yayınlanan dergiler ise şöyledir: Yerel cemaate yönelik bir aile dergisi olan “Müjde”, Müjde Yayıncılık tarafından 1992 yılında yayınlanmaya başlamış Temmuz 1994 tarihinde yayınlarına son vermiştir. 1996 yılında yayınlanmaya başlayan “Agape” (Karşılıksız Sevgi) ismini taşıyan dergi ancak bir sayı yayınlanabilmiştir. Temmuz 1997’de yayın hayatına başlayan ve aralıklarla yayınlanmaya devam eden “Gerçeğe Doğru” dergisi aktüel konu ağırlıklı, çok yönlü ve kapsamlı bir içeriğe sahiptir. 1991 yılında Ankara’da kurulan Kucak Yayıncılık bünyesinde, aylık Kucak Çocuk Dergisi yayınlanmaktadır (Malkoç, 2005:174).

Halen faaliyette olan ve bir kısmını misyonerlerin kurduğu yayınevleri şunlardır:

i. Haberci: Dağıtım ağırlıklı faaliyet göstermektedir.

ii. Kitabı Mukaddes Şirketi: Kitabı Mukaddes Şirketi, 1804 yılında İngiltere’de, “İngiliz ve Yabancı Kitabı Mukaddes Şirketi” (British and Foreign Bible Society) adıyla kurulmuştur. Birçok Protestan topluluk temsilcisinin oluşturduğu şirketin Türkiye şubesi 1812 yılında “İngiliz ve Ecnebi Kitabı Mukaddes Şirketi” adıyla faaliyete geçmiştir. 28 Kitabı Mukaddes Şirketinin 1916 yılında New York’ta bir araya gelmesiyle kurulan “Amerikan Kitabı Mukaddes Şirketi”nin (American Bible Society) Türkiye şubesi 1920’de açılmıştır. 1946 yılında bu kurumlar birleşmiş ve “Birleşmiş Kitabı Mukaddes Şirketleri” (United Bible Society) kurulmuştur. Bu kuruluşun halen 160 ülkede şubesi bulunmaktadır. Merkezi İstanbul Eminönü’nde bulunan Kitabı Mukaddes Şirketi’nin Türkiye Şubesi (British and Foreign Bible Society of Turkey) halen İstanbul’da, Beyoğlu İstiklal Caddesi’nde ve Adana’da faaliyet göstermektedir..

iii. Kucak Yayıncılık: 1991 yılında Ankara’da kurulmuştur. Çocuklara yönelik yayınları bulunmaktadır.

iv. Lütuf Yayıncılık: 27 Aralık 1991 tarihinde kurulmuştur. Hıristiyanlığı tanıtıcı kitapları bulunmaktadır.

v. Müjde Yayıncılık: 1991 yılında kurulmuştur. Hıristiyanlıkla ilgili tercüme kitapları bulunmaktadır. Ayrıca, kitap dağıtımı ve “Mektuplaşma Yoluyla İncil Kursu” faaliyetleri bulunmaktadır.

vi. SEV Matbaacılık ve Yayıncılık (Redhouse Press): Günümüzde “United Church Board for World Ministries” olarak bilinen Amerikan Bord Heyeti (ABCFM), misyonerleri tarafından 1822 yılında Malta'da kurulmuş, 1823'te Beyrut'a ve İzmir'e taşınmıştır. İzmir'e gelen bölümü 1853 yılında İstanbul'a taşınmış ve 1873 yılında Kitabı Mukaddes Şirketi'nin binasına yerleşmiştir. 1968 yılında Sağlık Eğitim Vakfı'na devredilen Redhouse Press, SEV Matbaacılık ve Yayıncılık adını almıştır.

vii. Sevgi Yayınları: İslâm ve Hıristiyanlığı karşılaştırmalı olarak ele alan yayınlar bulunmaktadır. Hatay ve İzmir kaynaklı olan Sevgi Yayınları'nın internet sitesinde mektuplaşma kursu da bulunmaktadır.

viii. Yeni Yaşam Yayınları: 1987 yılında kurulmuştur. İncil, Kutsal Kitap bölümleri, Kutsal Kitap ile ilgili araştırmalar ve Hıristiyanlara rehberlik edebilecek çeşitli kitaplar yayınlar arasındadır.

ix. Zirve Yayıncılık: Yeni kurulan bir yayınevidir. Görsel yayınlarının yanında Hıristiyanlığı tanıtmaya yönelik basılı yayınları da bulunmaktadır.

x. Logos Yayınevi

1996 yılında kurulan Kaya Basın Yayın Dağıtım yayın hayatını 3 yıl devam ettirmiş ve 1999 yılında kapanmıştır. İncil, kitap ve broşür dağıtımları özellikle kitap fuarlarında ve üniversitelerde yapılmaktadır. Ayrıca zaman zaman sokaklarda da broşür ve İncil dağıtılmaktadır. İstanbul, Diyarbakır, Eskişehir, Kocaeli, İzmir, Urfa, Gaziantep gibi şehirlerde İncil ve kitap dağıtılması ve dairelerde ibadet yapılması nedeniyle bazı misyonerler gözaltına alınmış, yabancı uyruklu olan bazıları da sınır dışı edilmiştir. Özellikle büyük şehirlerde, bir bölümlerinde Hıristiyanlıkla ilgili kitaplar da bulunan, gençlere yönelik kafeler ve kitabeveleri faaliyet göstermektedir.

Büyük şehirlerde düzenlenen kitap fuarlarına propagandaya yönelik ve Hıristiyanlıkla ilgili kitapların satışını yapan yayınevleri de katılmaktadır. Ayrıca bu fuarlarda, ilgilenenlerle sonradan irtibat kurmaya yönelik broşürler de dağıtılmaktadır. Misyonerler çeşitli illerde organize edilen kitap fuarlarına katılmalarının yanında, son yıllarda ülkemizi ziyaret eden kitap gemileriyle de ilişki içindedirler. 1994 yılında “Yüzen Kitap Gemisi” olarak tanımlanan Logos 2, 40 ülkeden yaklaşık 200 kişiden

oluşan personeliyle ülkemizin limanlarını ziyaret etmiştir. Geminin kaptanı kendisiyle yapılan görüşmede Türkiye'deki Protestan Kiliseleriyle işbirliği yaptıklarını, ayrıca İstanbul'daki yerel kiliselere yardım etmek istediklerini, ancak kiliselerin gemilerini yeterince kullanmadıklarını, faaliyetlerinin kitap satmakla sınırlı kaldığını belirtmiştir. Ayrıca, 18 Eylül-5 Ekim 2003 tarihleri arasında İstanbul'a gelen ve "Dünyanın En Büyük Yüzen Kitap Gemisi" olarak tanınan Doulos'un (Yunanca hizmetkâr anlamına gelir) güvertesinde sergilenen yayınların önemli bir bölümü Hıristiyanlıkla ilgilidir ve gemide İncil ve Kitabı Mukaddes satışı da yapılmıştır. Ayrıca gemi İstanbul Kuruçeşme'de kaldığı süre içinde, çoğunluğunu batılı ve uzak doğuluların oluşturduğu 320 personeli tarafından müzik ve dans gösterileri gibi çeşitli etkinlikler düzenlenmiştir (Malkoç, 2005:180)

3.3. Misyonerliğin Gazetelerdeki Görüntüsü

3.3.1. Muhafazakâr Gazeteler ve Misyonerlik

Türk medyasının misyonerlik algısını incelerken, gazeteleri muhafazakâr, liberal, milliyetçi ve sol çizgide yayın yapanlar olarak ayrı kategorilerde incelemeye çalıştım. Muhafazakâr çizgide yayın yapan gazete olarak ta Yeni Şafak Gazetesi'nin misyonerlikle ilgili haber ve yorumlarını değerlendirmeye çalıştım. Yeni Şafak Gazetesi yazarları genel itibariyle Türkiye'de misyonerliğin doğru algılanmadığını vurguluyorlar. Bir kesim "Misyonerler Türkiye'yi kuşattı, din elden gidiyor!" diyerek toplumu kışkırtırken, diğer bir kesim de konuyu inanç özgürlüğünün bir gereği gibi yansıtmaya çalışıyor.

Ali Bayramoğlu misyonerlik iddiasıyla işlenen cinayetlerin toplumsal bir vahşetin göstergesi olduğunu belirtiyor. "Ortada, azmettirici olarak toplumsal çoğunluk var." diyor Bayramoğlu. "Hıristiyanlık, Ermeni sorunu, ama özellikle misyonerlik söz konusu olunca, bu zihniyet, bildik milliyetçileri, yeni ulusalcıları, solcuları, sağcılarını, hemen herkesi kapsıyor." (Bayramoğlu, 2007b).

Akif Emre Türkiye'de misyonerlik faaliyetlerinin mahiyeti hakkında tam körlüğün hâkim olduğunu düşünüyor. Misyonerliği teknik bir din tebliği gibi algılamakta ısrar edenler olayın ne tarihi arka planını ne de siyasi boyutunu görmek istemiyorlar. Misyonerliği, inanmış dinine bağlı birkaç Hıristiyan'ın tebliğ çalışmasından ibaret

olduğunu düşünenler meseleyi, insan hakları ve düşünce özgürlüğü meselesine indirgemek gibi bir abesle iştiğal eder hale geldiler. Sorun, yabancı dil bilmemekte değil kendi dilini, daha doğrusu din dilini bilmemekten kaynaklanıyor (Emre, 2005).

Ayşe Böhürler'e göre Oğuzhan gibi başarısız, psikolojik bozuklukları olan bir çocuğun, eline silah alıp hiç tanımadığı birisini (Rahip Santoro) "misyonerler Türkiye'ye ele geçiriyor" diyerek öldürmesi mantıklı değil. Olayın arkasında sabetaycılık, misyonerlik, söylemlerinin- iyi yürekli, saf ve akılsız Türkler sizi bunlar ele geçiriyor, onları yenemezsiniz-kışkırtmasını devamlı işleyen Kurtlar Vadisi, Sağır Oda gibi filmler var (Böhürler, 2007).

Ermeni ayaklanması ile misyoner faaliyetleri arasında bile, bire bir ilişkinin olduğundan bahsetmek mümkün. Şimdi serinkanlı olarak birlikte düşünelim. Neyi? Özellikle Güneydoğu, Akdeniz, Karadeniz bölgelerinden yabancıların mülk edinme gayretini. Ve bu gayrete paralel olarak Papa'nın ve Bush'un misyonerleri hizmete çağıran tutumlarını. Bir karış vatan toprağının misyoner faaliyetlerine kurban gitmemesi için neyimi verirdim sorusunu siz de kendinize sorun (Barbarosoğlu, 2006).

Dini bilgi zayıfladıkça, İslam bir ahlak olarak yaşanmadıkça gençlerin din adına şiddet eyleminin aktörü olması/yapılması riski artıyor. Dindarlar ise şunu fark etmek zorunda! Misyoner faaliyetleri bağışıklık sistemini yitiren bünyeyi ele geçiren mikroplar gibi iş görür. Bağışıklık sistemi güçlü olduğu zaman kolayına yenik düşmez bünye. Bağışıklık sisteminin güçlü olması ise iki şey ile mümkün. Psikolojik bütünlük ve doğru beslenme. Dindar muhitler laikçilerin eleştirilerine laf yetiştirmekten, onların söylediğini merkeze alarak ille de bu söylemi değilleme anlayışından vazgeçmeli. Din adına konuşan çocuklar, İslam ahlakını hiç bilmiyor. Misyoner faaliyetlerinden daha tehlikeli olan işte bu! (Barbarosoğlu, 2007).

Kişilerin hem eğitim hem de temel bireysel haklarının dayatmaya maruz kalması neticesinde türban, imam-hatip, Kuran kursu gibi çok haklı talepleri dile getirirken, kalkıp "insanlar inanmakta serbesttir, fikirlerini serbestçe söyleyebilmelidir" diye söylemiyor muyduk? Bu bir çelişki değilse nedir? Hz. İsa ve Hz. Musa'yı peygamber olarak görmek, tebliğ ettikleri dine inanmak anlamına mı gelir? Milyonlarca Müslüman insan, başka dinlere inanan insanlara 'tebliğ'de bulunma noktasında

tembellik gösteriyorsa, bu, Hıristiyanların 'tebliğ'de bulunmasına engel çıkarmanın mazereti mi olmalıdır? Misyonerliğin yaygınlaşmasının ana nedenlerinden biri, devletin 'içini doldurmadığı' bir laiklik ilkesini 'din' haline getirmesi değil midir? İncil dağıtan bir gruba dayak atıp, dağıttıkları İncil'i yere savurmak, onu tekmelemek -doğru ya da yanlış- 'inanın' bir insanın en temel hakkına tecavüz değilse nedir? (Akyüz, 2006).

“İnanarak” Hıristiyan olan bir insanı, “inanmadan” sırf nüfus cüzdanında Müslüman yazıyor diye “ben Müslümanım” diyenlere tercih etmek gerekmez mi? Bir kişi kendi iradesiyle din değiştiriyorsa, dolayısıyla din değiştirecek kadar İslam’a uzaksa, makul olan, onu engellemek mi yoksa ona İslam’ı anlatmak mıdır? Peki, ulusalcıların sırf “hükümete vurmak için” misyonerlik olgusunu diline dolmasının vicdani, akli ve ahlaki tarafı nedir? (Akyüz, 2007).

“Dinler arası diyalog”dan benim anladığım, farklı dinleri masa üzerine yatırıp bunlardan hiçbirine tam olarak benzemeyen yeni bir din oluşturma ve buna ortak olarak inanma çabası olamaz; çünkü bu bir ütopyadır, gerçekleşmesi mümkün ve farklı dinlere göre meşru da değildir. Bu sebeple ben bu toplantılara “dinler arası” değil, “farklı inançlara sahip guruplar arası” denilmesini tercih ederim. Nitekim geçenlerde Avustralya’da katıldığım diyalog toplantısının adı isabetli olarak “Müslümanlar ve Hıristiyanlar arası diyalog” olarak belirlenmişti. Toplantıya dinleyici olarak katılan Hıristiyanlar “İslam’ı ve Müslümanları daha yakından tanımakla çok yararlandıklarını” ifade ettiler (Karaman, 2002).

Hıristiyanlığın vazgeçemeyeceği vazifelerinden biri misyonerlik; yani bütün insanları Hıristiyanlaştırmak için çaba göstermektir ve bunu da asırlardan beri yapmaktadır. Buna rağmen Müslümanlar onlarla diyalog içinde olmuşlar, “Hıristiyanları Müslümanlaştırmak” amacı da dâhil birçok maksatlarla bir araya gelip görüşmüş, tartışmış, ortak bazı işler tutmuşlardır. Bugün yurt dışında yaşayan dindaşlarımız yoğun bir misyonerlik taarruzu karşısında bulunuyorlar ve oradaki din rehberlerimiz çeşitli maksatlarla Hıristiyan din adamlarıyla bir araya geliyor, diyaloglar yapıyorlar (Karaman, 2005).

Ruhban Okulu'nun da müktesep bir statüsü vardı. Bu statüyü Fatih Sultan Mehmet kaldırmamış ve “gelin Hıristiyanlığı size Fatih Medresesi'nde biz öğretilim!” dememişti. Gazi Paşa da demedi. Bu okul; 1970'lere kadar faaliyetini sürdürdü. Ruhban Okulu'nun şimdiye kadar misyonerlik yaptığına ilişkin tek bir somut şikâyet olmuş mudur? Diğer ülkelerden de Ortodoksların gelip Türkiye'yi tanımaları ve sevmelerinde, Fatih'in yapmak istediği gibi, İstanbul'da meselâ İSAM ile Ruhban Okulu arasında bilgi alışverişi kurulmasında ne sakınca olabilir? Heyhat! Özel Eğitim Kurumları Kanun Tasarısı da Ruhban Okulu'nun açılmasını değil kanunen kapanmasını sağlayacak, eğer kanunlaşır! (Hatemi, 2006a).

...Büyük Kurban'ı, İnsanlık Şehidi Hüseyin'i anmayı tekfir vesilesi yapar, sonra da O'nun cediti Yüce Sevgili'yi sevdiğimizi iddia ederiz, bu kadar şaşkınlık ve gafletle de “İslâm'ı yanlış tanıyorlar, ah şu misyonerler!” diye dış gıcırdatırız. Misyoner pazarının revnak bulmasına ve rağbet görmesine sebep, bu halimizden başka ne olabilir? Biz hangi dinin misyonerliğini yapıyoruz? (Hatemi, 2006b).

Gizli amaç, karşılıklı olarak “misyonerlik”, görünen amaç “kültürler diyalogu” ise, tarafların arasında gerçek bir “muvazaa anlaşması” dahi yok demektir. Çünkü muvazaa bile bir uzlaşmayı gerektirir, taraflar, iç iradelerinin görünürdeki işleme uymadığında, iç iradelerinde de, ne istedikleri konusunda uzlaşmışlardır. Oysa iki taraf da diyaloga farklı bir iç irade ile geliyorsa, ortada karşılıklı olarak birbirine “hile” yapma, faka bastırma iç iradeleri var demektir ve sonuç şimdiden ortadadır: Hüsran ve karşılıklı hayal kırıklığı! (Hatemi, 2007a).

Gazete, misyoner düşmanlığının, Türkiye'de “lâik askerî çevreler” ile hükümetin üzerinde uzlaştığı nadir konulardan birisi olduğunu, 11 Mart 2005'te, Türkiye'de devletin “dikte ettiği” cuma hutbelerinde, misyonerlerin, düşman Batılı güçlerin ajanları olduğunun, Haçlı Seferleri'nin bugün bu biçimde sürdüğünün anlatıldığını aktarıyor. Bu Amerikalı misyonerler, kendi halklarına ve kendi toplumlarına katılanlara; son günlerin Koreli katili gibi İblis tuzağına düşmemeleri için Hazreti İsa'nın Dağ vaazını anlatsalar ve ülkemize gelip, ayda dört yüz liralık bir iş dahi bulamamanın bunalımı içindeki gençlere aylık beş bin dolar ve “Rev., Pasteur” gibi unvanlar vaat ederek satın almakla bir iş yaptıklarını sanmasalar ne iyi olur! Bre misyonerliği bile berbat ettiniz! (Hatemi, 2007b).

Bu 'örgüt' meseleleri, 'derin devlet' tartışmaları gündeme geldiğinde benim son on aydır başvurduğum bir belge var. Ben ona bakmayı tercih ediyorum. Onu okuduğumda, bu 'milli hassasiyetler' başlığı altında sayılan, Türkiye düşmanı, Türklük düşmanı kavramlar, olaylar, kişiler değerlendirmesinin Türkiye'de bir merkezden kaynaklanarak bilinçli bir şekilde yayıldığına ilişkin kanaatim güçlenir. Hıristiyanların Türkiye'de misyonerlik faaliyetlerini sürdürdükleri, bunun yıkıcı bir faaliyet olduğu iddialarını dile getirmişler. Yazıda, bu konuşmaların genelkurmay başkanlığının bilgisi dâhilinde yapılıp yapılmadığı soruluyor. Yani bir açıklama beklendiği belirtiliyor (Düzgören, 2007a).

Oluşturdukları linç ve katliam ortamı meyvelerini verdikten sonra, sanki hiçbir şey olmamış gibi soruyorlar: "Papazı öldüren çocuğu kimler yönlendirdi?" 'Milli dalga'cılar neredeyse her türlü Hıristiyanlık faaliyetinin Türkiye'yi bölmeye yönelik Avrupa faaliyeti olduğunu söylerler. Karadeniz'in misyonerlik faaliyeti için seçilmiş bir bölge olduğunu ifade edip misyonerleri, tabii ayrımsız bütün Hıristiyan din adamlarını hedef haline getirenler de aynıdır (Düzgören, 2007b).

Rahip Santoro'nun, Hrant Dink'in ve Malatya'da Protestan misyonerlerin katledilmesini planlayan odaklarla Tandoğan mitinginin perde arkasındaki planlayıcıları muhtemelen aynı. Aynı olmasa bile hizmet ettikleri amaç farklı değil. Mitinge katılan örgütler ve bilinen bazı isimler hakkında bir araştırma yapın. Göreceksiniz katılanların çoğu misyonerlik faaliyetlerini ve gayrimüslim azınlıkları Türkiye için bir tehdit sayan görüşlere sahipler (Düzgören, 2007c).

General'e göre, Trabzon merkez olmak üzere Karadeniz bölgesi "Pontusçuluk hayali"ni gerçekleştirmek isteyen odakların tehdidi altındadır. Yunanistan'ın Trabzon'da konsolosluk açması, Yunanlı işadamlarının "çevrecilik" adı altında yöreye yaptıkları ziyaret, "Yunanistan'dan yörenin muhtelif yerlerine, turizm adı altında yapılan tur organizasyonları", yani özetle aklınıza ne gelirse, "bu konudaki bazı misyoner çalışmalara yardımcı olmak için düzenlenmiştir." Bu konunun MGK gündemine alınması gerçekten de "anamlı ve doğru" mudur? Demek bugüne kadar İslam konusunda "farklı" yorumlarıyla tanıdığımız MGK, şimdi de bizi "Hıristiyanlık" tehlikesinden koruyacak! Bu öyle olmayacak, olmaması gereken bir iş ki, doğrusu benzeri zor bulunur. (Bumin, 2001).

“Türkiye İmam Hatipliler Vakfı” genel başkanı Ahmet Ağırbaşı'nın açıklaması düştü. Ağırbaşı, saldırıyı şiddetle kınadıklarını belirttikten sonra şöyle devam ediyordu: “Bu olay ne insanlıkla ne de İslamiyet'le bağdaşır. Her dinin mensubu aynı zamanda kendi dininin misyoneridir. Kendi dinini anlatması ve bunu yaymak istemesi kadar doğal bir şey yoktur. İslamiyet'te de tebliğ diye bir kavram vardır ki, bunun Hıristiyanlıktaki karşılığı da misyonerliktir. Dolayısıyla her din mensubu kendi dinini anlatmak, yaymaya çalışmak hakkına sahiptir...” İçişleri Bakanı başladı gazetecilere “ironik” yanıtlar yetiştirmeye... İnanılır gibi değil; misyonerlik yaptıkları için üç kişi henüz birkaç saat önce “boğazlanmış”, ama Bakan bey “espri” yaparak gülümsüyor... Ardından gülümseme gülmeye dönüştü... Bu görüntüleri hiç mi hiç hafife almamak gerekir... Bu görüntüler, bu kanlı olayın Bakan tarafından nasıl bir “hassasiyet” ile algılanıp değerlendirildiğini çok iyi anlatıyordu (Bumin, 2007a).

Bu olay her şeyden önce, ülkede “sol”dan “sağ”a, “milliyetçilik”ten “İslamcılığa” uzanan çok geniş bir siyasi-ideolojik alanda sürdürülen bir dezenformasyonun ürünüdür. “Ülkeyi parçalamak isteyen misyonerlik faaliyetleri” şeklinde başlayan peşin hüküm hemen her cenahta üzerinde bir dakika bile düşünülmeden kolaylıkla sarf edilmiştir. “Nefret suçları” çerçevesine kolaylıkla girebilecek bu tür suçlamalar yıllardır sadece “büyükler”i değil, “gençler”i de esir almıştır. Konunun “büyükler”le ilgili faslını tekrarlamaya gerek yok. Rahşan Ecevit'in açıklamaları da ortadadır, “misyonerlik” sözcüğünün geçmediği tek bir sayısı olmayan gazetenin vahşet sonrası attığı “Malatya muamması” gibi her şeyden önce kendisi bir muamma olan haber başlıkları da... (Bumin, 2007b).

Önce Alman vakıfları yatırıldı masaya, biliyorsunuz. Sonra “misyonerlik” faaliyetleri, ardından, “Varlık Vergisi”ni konu edinen film çevresinde Türkiye'deki azınlıklar... Buna bir de “Pontus” meselesi ekleniverdi. Oysa “gizlilik” özelliği olan konulardır bunlar. Öyle uluorta, “canlı yayın”larda tartışılmayacak kadar da stratejik... Yabancı vakıfların, derneklerin, sivil toplum örgütlerinin, hatta misyonerlik kuruluşlarının ülkemizde birtakım bölücü-yıkıcı çalışmalar yaptığından kuşkulaniyorsa ki mümkündür, bunu izleyip bastırma görevi öncelikle devletindir. Amaç, belli ki, bir fikrî tedhiş oluşturup, adı geçen örgüt ve vakıflara karşı, “milliyetçi-devletçi” refleksler gösteren “hazır” bir kitle oluşturmak (Yavuz, 2002).

Misyonerin amacı bizi Hıristiyanlaştırmak değil, İslamiyet'ten koparmaktır. Müslümanlığımızı anlamsızlaştırıp direnme gücümüzü yok etmek. İnancını koruyamayan, vatanını koruyamaz! (Özel, 2005).

Bu konuyu ve misyonerlik faaliyetleriyle ortaya bir kere daha çıkan, otorite ile kurulan hastalıklı ilişkiyi yazmayı düşünüyordum. Birileri düne kadar kendi kamplarına yönelik kimi sıkıntılardan dolayı MGK'yı suçlamasına karşılık, misyonerlik faaliyetleri karşısında MGK'yı göreve çağırmasında sağcılığa dair garip ruh hali vardır (Çelik, 2001).

Hıristiyan misyonerleri için İslam'ın birincil hedef olması, İslam'ın her zaman ve mekânda geçerli olan niteliği yüzündendir. İslam, ezeli dünün ve ebedi yarının olduğu kadar her neslin “şimdi ve burada” sının da inşa edicisidir. Asli hüviyetinden uzaklaşmadığı her yer ve zamanda o asla nesneleştirilemez. Hep öznedir, aktiftir, aktüeldir, etkendir, etkindir. Elbette ikincisi. İşte halkı Müslüman olan coğrafyalarda yerli-yersiz suni ilkah ürünü kadrolarla uygulanan seküler politikalar, İslam'ı onun mensup olduğu “bu dünyadan” vazgeçirmeyi, bu hayata dair iddialarından yoksun bırakmayı, hayatı inşa edecek insanı yetiştirmesinin önüne geçmeyi hedefleyen politikalarlardır (Hocaoğlu, 2003a).

Misyonerlik meselesinde en son suçlanacak kesim, misyonerlerdir. Bu ülkede misyonerlik faaliyetlerinden şikâyet etmeye hiç mi hiç hakkı olmayan zümrelerin başında, resmi ideolojiye eklemlenen unsurlar gelmektedir. İnsanımızın imanını kundaklayan seküler politikalar, Hıristiyan misyonerler için bu ülkede İslam'dan soğutulan unsurları hazır lokma haline getirmiştir. Şimdilerde misyonerlik nasıl ki yeniden hortlayan “sömürgeciliğin keşif koluysa”, seküler politikaların uygulayıcıları da bizim gibi ülkelerde “misyonerliğin keşif kolu” işlevini üstlenmişlerdir (Hocaoğlu, 2003b).

Başta Anadolu olmak üzere, Afrika, Asya, Uzak Doğu ve Güney Asya adalarındaki misyonerlik faaliyetleri, asla bir “dine davet” faaliyeti değildi. Öyle olsaydı, inanın itirazımız olmazdı. Aksine, bir ekonomik ve siyasal tahakküm aracıydı. Misyonerlik, Batı'nın küstahça bencilliğinin koltuk değneği oldu. Bir tür devşirme seferberliği olarak gerçekleşti. “Hıristiyanlaştırma” adına kendi değerlerinden koparılan, kendine

karşı yabancılaştırılan zavallılar, sonunda iyi birer Hıristiyan olmadılar. “Hiçbir şey” oldular. Değersiz, dinsiz, imansız, seküler, ateist, animist, putperest vs... Bizim gibi ülkelerde misyonerlik faaliyeti “Hıristiyan müminler doğurmak” yerine, güç, para ve sekse tapan nihilist “seçkinler” peydahlama projelerine “bir nevi katkı” oldu (Hocaoğlu, 2006).

Kilisenin bütün çabalarına rağmen, Hıristiyanlık, Avrupa’da gerileme içerisinde bugün. Zenginliği dillere destan Vatikan, müthiş servetini misyonerlik faaliyetlerine dökmesine rağmen, hedef seçtiği Afrika’da bile Hıristiyanlığa ilgiyi artıramadı. Son beş yılın neredeyse bütününde ‘İslâm karşıtı’ söylemler dinleyip o söylemleri desteklemek üzere üretilmiş görsel malzemelerle zihni bulandırılan Avrupalılar arasında bile en hızlı yayılan din, İslâm... (Koru, 2006).

Beni esas rahatsız eden, ‘misyoner faaliyeti’ ile hunhar cinayetler arasında kurulan bağlantıyla olayın faturasının ilgisiz bir kesime kesilmek istenmesi... “Rahşan Ecevit, ‘Dinimiz elden gidiyor’ uyarısında bulundu. Burada durup “Bir dakika, Rahşan Hanım, Zekeriya Hoca veya onların her dediğine ‘âmin’ çekmeyi marifet sayanlar, kendi günahınıza da sahip çıkın lütfen” demek zorundayım (Kıvanç, 2007).

Türkiye’deki bazı elitlere göre, Türkiye, Hıristiyanlaştırılmaya çalışılıyor; o yüzden gizli misyonerlik faaliyetleri hızlandırılmış durumda. Misyonerlik faaliyetlerinin hızlandırıldığı doğru; ama bundan iki nedenden ötürü korkmamak gerekiyor: Birincisi, Müslüman bir toplumun Hıristiyanlaştırılabilmesi imkânsızdır. Kaldı ki, Hıristiyanlık, Hıristiyanlara bile bir hayrı dokunamayacak kadar fosilleştirilmiş ve hadım edilmiştir. İkincisi de, misyonerlik faaliyetleri, bizi sarsacağı, ayıltacağı ve aklımızı başımıza toplamaya iteceği için, son kertede, zararlı değil, “tersinden faydalı” dır (Kaplan, 2003).

Yeni Şafak yazarlarının misyonerlikle ilgili görüşlerini şu şekilde özetlemek mümkün olacaktır: Misyonerlik adına işlenen cinayetler toplumsal bir vahşettir. Azmettirici olarak toplumsal çoğunluk var. Bu çoğunluk içerisinde milliyetçiler, ulusalcılar, sağcılar ve solcular var. “Dinimiz elden gidiyor” sloganlarıyla misyonerliği olduğundan büyük göstererek kışkırtmada bulunan odakların arasında imanı kundaklayan seküler politikaları destekleyenlerin olması hayli ilgi çekicidir.

Misyonerlikle ilgili bilgisizlik var. Basit bir din tebliği olarak görenler var. Din dili bilinmiyor. Psikolojik bütünlük ve doğru beslenme olduğu takdirde misyonerlikten etkilenme olmaz. Müslüman kendi dinini iyi öğrenir ve de öğretmeye çalışırsa misyonerlik tehlike olmaktan çıkar. Bilgisizlikten dolayı din değiştiren insanımız varsa ona doğru dini anlatmak gerekir. Dinler arası diyalogdan anlaşılması gereken şey farklı din mensupları arasındaki diyalog olmalıdır. Karşılıklı iyi niyet taşıma şartıyla bu insanların birbirleriyle diyaloglarından sadece olumlu sonuçlar çıkacaktır.

3.3.2. Liberal Gazeteler ve Misyonerlik

Liberal çizgide yayın yapan gazetelerden Hürriyet Gazetesi'nin misyonerlik algısını değerlendirmeye çalışacağım. Gazete'nin haberlerinden ziyade köşe yazarlarının konuyla ilgili tespitlerini değerlendirmeye çalıştım. Genel itibariyle köşe yazarlarının Türkiye'deki misyonerlik faaliyetlerine karşı duyarlılıkları mevcut. Misyonerliğin gereğinden fazla abartıldığı, konunun doğru tahlil edilemediğini savunan yazarlar, misyonerlik olarak lanse edilen davranışların din ve vicdan özgürlüğü çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiğini, "kabul edilemez" sınıfa giren misyonerlikle mücadelenin de kesinlikle kaba kuvvetle yapılamayacağını altını çiziyorlar. Misyonerlikle ilgili yanlış algıların devletin bazı kurumlarında bile temsilci bulabildiğinden yakınan yazarlar, misyonerlikle mücadelenin, kültür mirasımız olan toplumsal hoşgörü ve birlikte yaşama yetkinliğimizi zedelememesi gerektiğini vurguluyorlar.

Bu toplumda nefret dilinin reytingi yüksek. Osmanlı geçmişimizdeki o farklı din, dil ve ırkların yan yana kardeşçe yaşadığı efsaneleri ile vicdan arındırıp, kendisi gibi düşünmeyenlerin susturulmaları için her yolu mubah görenlerin iki yüzlüğü sürdükçe de nefret dilinin reytingi düşmeyecek. Malatya vahşetinin kurbanlarından Necati Aydın, İzmir'de yedi yıl önce jandarma ekipleri tarafından, "misyonerlik" yaptığı gerekçesiyle gözaltına alınmış. Hıristiyanlıktan hoşlanmayan, onu suç sayan zihniyetin devlette de bulunabileceğinin en açık örneği değil mi? Nerede laiklik? (Tınc, 2007).

Memleketi yöneten siyasetçiler bile bu yalanlara kanıp Diyanet'i arayarak hesap soruyor: Her yıl binlerce Müslüman din değiştiriyor, misyonerlik aldı yürüdü, siz ne yapıyorsunuz? Oysa Diyanet'in herhangi bir eylemine, tedbirine zaten gerek yok.

Çünkü nüfus cüzdanında din değiştiren Müslüman sayısı belli. Öyle on binler, hatta binlerce kişi değil, sadece 210 kişi. Tavsiye ederim, misyoner fobisi taşıyanlar günlük gazeteleri takip etsin. Her yıl tatil zamanı bir Türk kızına gönül verip sünnet olan veya başını örtüp İslam'a dönen yabancı erkek/kadın sayısı bu rakamın birkaç katıdır (Berberoğlu, 2006).

Trabzon'da rahip Santoro ile sevgili Hrant Dink cinayetleri, şimdi de Malatya vahşetiyle ilgili rakamların da söylediği bazı şeyleri doğru okumak gerek. Ne mi söylüyor rakamlar? Maalesef "hoşgörüsüz" bir toplum olduğumuzu. Elimin altında TESEV'in Kasım 2006'da yayınladığı rapor var. "Yabancılara karşı Şüpheli Tutumlar" paragrafında direkt olarak "misyonerlik" sorulmuş. "Müslümanlık dışındaki dinleri yaymaya çalışan misyonerlerin çalışmaları kısıtlanmalıdır" şeklindeki ifadeye katılanların oranı yüzde 59 (Benmayor, 2007).

TCK ile ilgili olarak kopan fırtına, eski bir hastalığımızı hatırlattı. Ben artık kararımı verdim. Bu cennet vatanda mutlaka biz bize yaşamalıyız. Bu yetmiyormuş gibi, 210 bin kişilik gayrimüslim azınlık, birkaç yüz misyoner de, 70 milyonluk bu ülkeyi Hıristiyanlaşma tehlikesiyle karşı karşıya bırakıyor. Bir de kalkıp ev ve toprak satın almazlar mı, işte o zaman tepem attı. Allahtan ulusalcı düşünce sahipleri hala etkinler, Allahtan Anayasa mahkemesi var da, kendimizi kurtarabiliyoruz. Bir çakıl taşını dahi satmamalıyız. Hiçbir yabancı, bu cennet vatanda gayrimenkul sahibi olmamalı. Hepsini bizim olmalı (Birand, 2005).

Misyoner denilen kişiler, Hıristiyanlığın yayılması için çalışan kişilerdir. Bizler nasıl Müslümanlığı yaymak için çalışıyorsak, onlar da Hıristiyanlığı yayıyorlar. Bizim ne kadar hakkımız varsa, onların da hakkı vardır. Avrupa'da binlerce Türk misyoner vardır. Kimse de çıkıp onları tutuklamaz. Kimse öldürmeye kalkmaz. Kimse bu kişilere kötü gözle bakmaz. Eğer siz inanmış bir insan, duyarlı bir Müslüman iseniz, kapınızı ne kadar misyoner çalarsa çalsın hiç fark etmez. Misyonerlik korkulacak bir yanı olmayan, ancak nedense bizim ülkemizde adeta büyük bir tehlike olarak algılanan bir faaliyettir. Türkiye Protestan Kiliseleri Birliği mensupları Bedri Peker, Orhan Kemal Cengiz ve İhsan Özbek son derece doğru sözler söylediler. Açıklamaları adeta birer devrim niteliğindedir. Hele "Gerekirse Müslüman mahallesinde salyangoz satacağız" demeleri, demokratik haklarına sahip çıkmaları son derece önemliydi.

Onları korumak hepimizin görevidir. Nasıl Müslüman misyonerlerin korunması Avrupalıların göreviyse, bu da bizim görevimizdir (Birand, 2007).

Rahşan Ecevit, ‘Din elden gidiyor’ demecinin ardından ‘Sokaklarda İncil dağıtanlar neden tutuklanmıyor? Misyonerlik yasaklanmalı’ diye çıkışını sürdürüyor. Sosyal demokrasinin ‘sağ’ kanadından bir kadın politikacı bu ‘tuhaf’ demeçle gündemde yer alırken, sosyal demokrasinin bir başka kanadından bir kadın politikacı ise Kuran kursu baskınında. CHP’li Canan Arıtman, İstanbul’da sokak çocukları için oluşturulan bir merkezi basıp, ‘Burada Kuran öğretiliyormuş, toplu namaz kıldırılıyormuş’ diye olay çıkarmış. Evet, bir Rahşan, bir de Canan... Ne demişti Orhan Veli: ‘Sol elim / Acemi elim / Zavallı elim’ (Hakan, 2005a).

‘Malatya’da 148 ev kilise oldu’, ‘Her yerde gizli İncil dağıtılıyor’ ya da ‘Her üç Türk gencinden ikisi Hıristiyan olma tehlikesiyle karşı karşıya’ başlıklı gazete haberlerine rastlarsam, ‘yalan’ olduğunu anlamak için herhangi bir veriye dayanmaya bile ihtiyaç duyulmayan bu haberlerin arkasında ‘acemi Hıristiyan propagandistleri’nin olduğu kanaatine varacağım. ATO gibi ‘ulusalci’ odakların, gerçekleri gözler önüne sermek yerine, milletin kanını kaynatmak amacıyla yaptıkları ‘Türkiye Hıristiyanlaştırılıyor’ başlıklı sözde araştırmalara rastlasam, Sinan Aygün ve benzerlerinin ‘gizli misyoner’ olduklarına inanacağım. Misyonerlik faaliyetlerinin yasaklanmasını talep edenlerle karşılaşsam, ‘Galiba sen kendi dini inancının temel felsefesine yeterince güvenmiyorsun! Dinine güven! İnancına güven! Bırak eşit şartlarda sen de, karşıdaki de dinini anlatsın! İnanan inanır, inanmayan inanmaz. Yasaklansın demek yerine eşit şartlarda anlatalım talebinde bulun’ diye nasihat edeceğim (Hakan, 2005b).

Lütfen şu ‘Misyonerler geliyor’ psikozundan kendinizi kurtarın! Madem kendinizi ‘dindar’ olarak tanımlıyorsunuz, o halde şunu size hatırlatabilirim: Bir insanın dinini anlatmasının yasaklanması, her şeyden önce insanlığa aykırıdır! İnsanlığa aykırı olan şey İslam’a da aykırıdır. Vallahi, belki üzüleceksiniz ama Mustafa Bey, bana imam hatipte bunu öğrettiler. Ama hayatımın hiçbir döneminde ‘misyonerlik yasaklansın’ anlayışında olmadım. Çünkü ben, bir görüşün, bir düşüncenin ve bir dinin anlatılmasının yasaklanmasını istemenin, her şeyden önce ‘ayıp’ olduğu yaklaşımını, aklımın ermeye başladığı dönemden beri kendime ilke edindim (Hakan, 2005c).

Biliyorsunuz, Batı'nın Osmanlı üzerindeki en büyük hülyalarından biri de, Karadeniz yöresinde Pontus Rum Devleti kurmaktı. Karadeniz Rum nüfusla doluydu. Hepsi silahlanmış, çeteler oluşmuştu. Kiliseler ve misyoner okulları silah deposu olarak kullanılıyordu. Yörede bulunan çok sayıda ABD'li misyonerin de bu olaylarla yakın ilişkisi vardı. Türkiye'de görevli diplomatlara saygı duyarız. Ama dikkat etsinler, görevleriyle bağdaşmayan konulara soyunmasınlar. Ülkemize saygısızlık etmesinler. Hiç değilse bunu açıktan yapmasınlar (Çölaşan, 2000).

ABD'de yaşayan Fethullah Gülen adına, cemaati ilginç bir "bağış" yapmış. Bağış miktarı 2 milyon dolar! Bağışın yapıldığı yer ABD'de Hartford Seminary papaz okulu. Gülen cemaati ile ABD-AB ve Hıristiyanlar arasındaki yakın ilişki ortada. Şimdi Türkiye'de geçerli akçe şu: Bir yanda insanları Müslümanlığı kullanıp içine alacaksın, türban sömürüsü yapacaksın, öbür yanda ise Hıristiyanlara selam gönderip gerekirse para vereceksin! Meclis'te Vakıflar Yasası çıkarıp azınlık vakıflarını ihya edeceksin ki, AB ve bilumum Hıristiyanlara hoş görünesin! (Çölaşan, 2006).

ÇEKÜL Vakfı'nın başkanı Prof. Dr. Metin Sözen, bir akademisyen, bir sanat tarihi profesörü. Bilginin, bilimsel verilerin uygulamada var olmadıkça, bir anlamı kalmadığını, yıllar önce fark edenlerden. Misyoner sözünü ben çok severim; benim sözlüğümde, işine, bir ideale kendini adanmış insan olarak tanımlanır. Sanırım bu kavramı en çok hak etmiş insanlardan biridir (Hızlan, 2007).

Genellikle, İslam bir barış ve hoşgörü dinidir, şiddet ve teröre cevaz vermez, deniyor. İyi de önemli olan dinin nasıl yorumlandığı ve bu yorumun gerçekte ne gibi sonuçlar doğurduğudur. Eğer dini yorumlar fiiliyatta diğer dinlere karşı nefreti ve şiddeti körüklüyorsa, bu yorumların üzerinde de durulmalıdır. Diyanet İşleri Başkanı, isabetli bir açıklamada bulunarak katliamı dine, vatana ve millete ihanet olarak vasıflandırdı ve misyonerlerin faaliyetlerinin bir tehlike teşkil etmediğini belirtti. Fakat başkanlığa bağlı Diyanet Vakfı'nın "Misyonerlik" kitabında, misyonerliğin Haçlı savaşlarının bir devamı şeklinde gösterildiğini öğreniyoruz. Türkiye'de en fazla birkaç bin kişi şimdiye kadar Protestan oldu diye telaşa kapılmak, konuyu rahmetli Ecevit'in yaptığı gibi bir güvenlik tehdidi algılamasıyla Milli Güvenlik Kurulu gündemine taşımak, paranoya değil de nedir? Türk milletine vehimler aşılıyarak siyasi amaçlarına varmaya

çalışanlar, ülkenin gittikçe daha kutuplaşmasına ve sonunda bölünmesine hizmet ettiklerini nihayet anlamalıdır (Türkmen, 2007).

Hıristiyan ve Müslümanlar için başka dinlere mensup insanları ikna ederek kendi dinlerine döndürme çabası yeni bir şey değil. Bu nedenle bazı Hıristiyan kiliselerinin, Türkiye de dâhil olmak üzere birçok ülkede “misyonerlik” faaliyetleri yürüttüğü de bilinen bir gerçek. Türkiye’de bu tür misyonerlik faaliyetlerine çok kızan bir çevre var. Neden kızdıklarını anlayabilmem de o kadar kolay değil. Müslüman Türklerin inançları bu kadar zayıf mı ki, iki tane papaz “Hıristiyanlık propagandası yaptığı için” ülke tehlikeye girmiş olsun? Öte yandan benzeri bir faaliyeti Müslüman Türkler de dünyanın her yerinde sürdürüyorlar. Fethullah Hoca’nın dünyaya yayılmış okulları, Avrupa’da faaliyet gösteren tarikatlar, cemiyetler bütün bu çabanın bir sonucu değil mi? “Misyonerlik” faaliyetleri üzerinden akıl almaz komplo senaryoları yazanların bir tek amacı var: Türkiye’yi karıştırmak! Türkiye için asıl tehlike böyleleridir, iki tane saf papazın duası değil! (Yılmaz, M.Y., 2006a).

DSP Onursal Genel Başkanı Bülent Ecevit’in eşi Rahşan Ecevit, GAP bölgesinin İsrail için “Tanrı tarafından kendilerine verilen Mezopotamya toprakları” olarak algılandığını söyledi. “Büyük İsrail projesi kapsamında GAP bölgesinde kimliklerini gizleyerek toprak alıyorlar. GAP, ikinci Filistin olabilir” dedi. Ben komplo teorilerine pek iltifat etmem. Bu nedenle de bu iddiayı gülünç bulmakla birlikte arkasında ciddiye alınması gereken ırkçı sonuçları olabilecek bir politika olduğunu düşünüyorum. Anlaşıyor ki DSP küçüldükçe, Rahşan Hanım’ın hayal gücü zenginleşiyor! Rahşan Hanım daha önce de ülkemizdeki misyonerlik faaliyetlerine dikkat çekmişti, hatırlayacaksınız. Sonra da Diyanet, Türkiye’de Müslümanlığı seçen Hıristiyan sayısının, Hıristiyanlığı seçen Müslüman sayısından daha çok olduğunu açıklamıştı. Ama bu arada bir papaz “misyonerlik yapıyor diye” öldürülmüştü (Yılmaz, M.Y., 2006b).

Malatya’da İncil dağıtımı yapılan bir büronun basılıp üç kişinin boğazları kesilerek öldürülmesi olayı, ülkemizin ne tür tehlikelerle karşı karşıya olduğunu gösteren acı bir örnek daha oluşturdu. Ortaya çıkıyor ki bu ülkede bu tür cinayetleri işleyebilecek kişileri bulabilmek hiç de zor değil ve böyle bir ortamda özellikle de siyasetçilerin konuştukları her söze dikkat etmeleri bir zorunluluk. Türkiye’deki misyonerlik

faaliyetlerini abartarak bundan siyasi rant elde etmeye çalışanlar, bu cinayetin de sorumlularıdır (Yılmaz, M.Y.,2007a).

Denizli’de “kutlu doğum haftası” nedeniyle oynanan piyeste, ilköğretim öğrencileri, kötülüğü temsil eden dört başlı bir ejderhayı tekbir getirerek ve dualar ederek öldürüyorlardı. Şunu çok merak ediyorum: Bu tür tiyatro oyunlarını oynayan, seyreden çocuklardan kaç, aradan yıllar geçtikten sonra Malatya’daki gibi bir cinayetin faili ya da azmettiricisi olabilir? Bu gençlere, inançlarını ve düşüncelerini beğenmedikleri kişileri öldürmeyi kim, nasıl öğretti? Misyonerlik faaliyetlerini, olduğundan büyük gösteren, ülkenin en eski siyasetçilerinden biriydi. Adını yazmıyorum, çünkü o bu işte yalnız değildi. Soldan, sağdan aynı koroya katılmakta tereddüt etmeyen o kadar çok insan vardı ki. O siyasetçi bu iddialarını dile getirdiğinde bu köşede sormuştum: Türkiye’yi tehlikeye düşürdüğünü iddia ettiğiniz misyonerlik faaliyetlerinin sonucu nedir? Bugüne kadar kaç Müslüman, bu faaliyetler nedeniyle dinden döndü? Nitekim Malatya’daki “misyonerlik faaliyetinin sonucunu” dün öğrendik. Kilisenin cemaati 25 kişiden ibaretti (Yılmaz, M.Y.,2007b).

AB’ye giriş yolundaki adımlarımızın hızlandığı bugünlerde, ülkemize yönelik misyonerlik faaliyetlerinde de geçen yıllarla mukayese edilemeyecek ölçüde bir artış kaydedildiği gözlenmektedir. Misyoner propagandalarına açık olan asıl kesimin, inanç zafiyeti yaşayan ve bunun sonucunda yeni arayışlara girerek bilhassa popüler ve kolaycı inanç sistemlerine yönelen gençlerden oluştuğu görülüyor. Bundan sonra yapılacak olanlar bellidir: İlkokuldan başlayarak gençlerimize sağlıklı bir din eğitimi verilmesi, Diyanet İşleri Başkanlığı’nın daha etkili bir aydınlatma faaliyetine yönelmesi. Polisiye tedbirler, bunun inanç yönüyle değil, siyasi hedefiyle ilgili olabilir. Son söz: Üç kuruş menfaat karşılığında değiştirilecek bir din, inancı temsil etmez. O bir metadır; üzerine ‘satılık’ etiketi konulmuşsa varsın gideceği yere gitsin! (Yılmaz, M.N., 2005a).

Her şeyden önce şunu ifade etmem gerekir; ne İslam’ın, ne bu güzel dine inananların Hıristiyanlık karşısında herhangi bir korku veya komplekse sahip olmaları düşünülemez. Şu da bilinmelidir ki; biz Avrupa’da insanlarımızın dini ihtiyaçlarını karşılamak üzere camiler açıyoruz. Hiçbir zaman İslam misyonerliği yapmıyoruz. Bizim ülkemizde yaşayan Hıristiyanların ve diğer dinlerin mensuplarının dini

ihtiyaçlarının karşılanması için açılan ibadethaneleri de inanç hürriyetinin çok tabii bir gereği olarak karşılıyoruz. Bizim karşı olduğumuz, dinin özgürce seçimi değil, tek yönlü bir çıkar ilişkisinin konusu haline getirilmesidir. Kurgulanmış bazı emeller adına, yoksulları, gençleri ve bazı etnik grupları hedefleyen art niyetli siyasi bir çalışma haline dönüştürülmesidir (Yılmaz, M.N., 2005b).

Geçen hafta Malatya'da meydana üç Hıristiyanlık müntesibine karşı girişilen vahşet, bu ülkede akliselim ve vicdan sahibi herkesi derinden sarsmış ve utandırmıştır. Bu olay, Müslüman imajına gölge düşürmekle kalmamış, ülkemizi dış dünya önünde izahı ve savunulması zor bir görüntüyle baş başa bırakmıştır. İnancın bıçakla, kanla ifade edildiği bir eylem Müslüman'ın eylemi olamaz! Dini bilgisi ve inancı sağlam olan insanların, misyonerlik faaliyetlerinden korkacak, çekinecek bir yanı da olmaması gerekir. Mücadelemizi ancak fikir planında yapabiliriz. Seçmemiz gereken yol budur (Yılmaz, M.N., 2007).

Bu katil sadece bir can almakla kalmadı. Türkiye'nin -zaten yaralı bereli olan- itibarını da mahvetti. Oysa Danimarka'daki karikatür densizliği üzerine Ortadoğu ülkelerinde gördüğümüz vahşi ve ilkel eylemler Türkiye'de olmadı diye seviniyorduk. Bu vahim olayın gerisinde, Rahip Andrea Santoro'nun "fuhuş batağına düşmüş Hıristiyan kadınları buradan kurtarma çabasına kızan" ahlaksız kadın tacirlerinin bulunduğu ortaya çıkarsa -cinayete üzülsek de- ülkemiz adına rahatlayacağız. Çünkü Türk halkının öteki dinlere, din kurumlarına ve din adamlarına saygılı olduğu yolundaki inanışımızın yıkılmasını istemiyoruz (Ekşi, 2006).

Osmanlı Ortodoks halkını Protestanlığa ve Katolikliğe döndürmek için misyonlar, misyoner okulları kurarak ülkeye nifak tohumları eken Protestan rahiplerinin yazdıklarını okumamın kimseye bir yararı olmaz. Ortodoks Ermeni ve Süryani halkı kışkırtanların başında bu rahipler gelmektedir. Bu kilise aynı kışkırtma görevini günümüzde de sürdürmektedir (İnce, 2003a).

Yabancı uyrukluların Türkiye'de seyahat özgürlükleri ile ticari ve mesleki faaliyet göstermelerine ilişkin mevzuata aykırı davranmadıkça polis kimseye karışmaz. Ayrıca bu işi yapanlar TC vatandaşı da olabilirler. Sorun şu: Bazı sanal baskılardan kurtulmak için, verilebilecek bütün ödünleri vererek ve bütün saçmalıkları yaparak bir an önce

AB'ye girmek isteyen İslamcı kesimin gazetelerinde. İslam'dan başka bir dine katlanamıyorlar. Bununla da yetinmiyorlar, bütün dinlere aynı mesafede durması gereken devletin polisini de işe karıştırıyorlar (İnce, 2003b).

Cumhuriyet'ten yana, Cumhuriyetçi olan bir tek Sünni tarikat bulamazsınız. Gelenekleri ve misyoner ilişkileri dolayısıyla Cumhuriyet karşıtıdır. Cumhuriyet, geçmişte arada bir askıya alınmış da olsa demokrasiyi kurmayı ve yaşatmayı amaçlamıştır. Oysa tarikatlar için demokrasi, bir küfürdür! (İnce, 2006).

Diyanet İşleri Başkanlığı bunun için özel toplantılar düzenliyor. Hatta Milli Güvenlik Kurulu bile bu konuya el attı. Ben ise isyan ediyorum. Biz Müslümanlar bu kadar mı kendimize güvenemiyoruz? Kendimize ve dinimize olan güvensizliğimiz bu kadar mı derin? Ya kendimize güvenmiyoruz. Bu kendi kendimize hakarettir. Ya da dinimize güvenmiyoruz. O daha da ağır hakarettir (Özkök, 2002).

Öteki İslam ülkelerinden gelen görüntülere bakıyorum. Büyükelçiliklere saldırılıyor. Kalabalıklar yürüyor, slogan atıyor. Belki 15-20 bin kişi yürüyor. Ama bir tek kiliseye saldırı yok. O ülke ki, koskoca bir şehirde tek rahibe tahammül edemeyen kafaları yetiştirmiş. Güya Müslüman. O küçük aklınca bunu "Müslümanlık adına" yapıyor. Hazreti İsa'nın onun da peygamberi olduğunu ona kimse öğretememiş. Müslümanlığın, kiliseyi de Allah'ın evi saydığını bilmeyecek kadar cahil. Fener Patrikhanesi'ni hedef gösteren, her önüne gelen Hıristiyan din adamında misyoner faaliyetleri gören, Avrupa ülkelerinde binlerce cami açılırken, kendi ülkesinde üç beş kiliseye bile tahammül edemeyen asıl beyinlere bakıyorum. Eli silahlı değil, eli kalemlili provokatöre (Özkök, 2006a).

Misyonerlik konusundaki en fanatik çıkışları da "ülkücü" diye bilinen kurum ve kişiler yapıyor. Hepimiz çok dikkat edelim. "Türkiye İslamı" ifadesi birçoğumuzun hoşuna gidiyor ama dinle etnik bir aidiyet, kuvvetli bağlarla birbirine bağlandığı zaman, o toplumlara mutluluk değil, mutsuzluklar geliyor (Özkök, 2006b).

Bir tanıdığımın oğlu Bedelli askerliği sırasında, Türk Silahlı Kuvvetleri'ne olan bağlılığını derinden sarsacak bazı olaylarla karşılaşmış. Askerliği boyunca kendilerine verilen "doktriner eğitimi" kastediyor. Bu konuşmalarda açık bir biçimde Avrupa Birliği üyeliğine karşı görüşler empoze ediliyormuş. Fener Patrikhanesi'nin

Türkiye'ye düşman bir kurum olduğu, Türkiye'yi yıkmaya çalıştığı anlatılıyormuş. Hıristiyanların Türkiye'de misyonerlik faaliyetlerini sürdürdükleri, bunun yıkıcı bir faaliyet olduğu iddia ediliyormuş. Avrupa Birliği'ni savunan insanlara "hain" damgası yapıştırılıyormuş. Ama asıl vurucu gözlemleri şuydu: "Bize konuşma yapan bu komutanlar ile aşırı dinci bazı gazetelerin üslubu birbirine çok yakındı." Eğer iddianamedeki ifadeler komutanlarımızı rahatsız ettiyse, kendileri de toplumun öteki kurumları ve üyeleri hakkında daha dikkatli davranmalıdırlar (Özkök, 2006c).

Dün Malatya'da olup biten hadise, Türkiye'nin "kolektif sorumluluğu"dur. İncil satan üç beş insana, derme çatma kiliselerde toplanan küçük cemaatlere karşı sürdürülen kampanyaları izledik. Ya yıllardır "sosyal demokrat", "demokratik sol" diye bildiğimiz, sandığımız siyasetçiler?.. Onların, "misyonerlik" faaliyetleri artıyor diye insanları galeyana getiren demeçleri?.. O filmlerde, en medeni, en laik, en hoşgörülü diye bildiğimiz çevrelerde bile, İncil satan üç beş gence bakıp, "Din elden gidiyor" hezeyanlarını yayanları göreceksiniz (Özkök, 2007).

Eğer "karşı din inancı, benimkini dövebilir mi?" sorusuna yanıt aranıyor ve bu test ediliyorsa "evet, döver". Üstelik kırıp-dökmeden, üstelik misillemede bulunmadan. Tabii "misillemede bulunmadan" derken, Trabzon olayını hesap etmek kimsenin aklına gelmeyeceği için din adamına sıkılan kurşun haklı olarak bizleri şok etti. Misyonerlik konusunda Trabzon hassas kent haline getirilmiş olabilir. İdeolojik eylemlerde halkın güvenlik güçlerinden önce harekete geçmiş olmasının sık sık tekrarlanması dikkatimizi çekmiş olabilir. Umarım bu genç tetikçiyi azmettirenler arasında aşırı dinci kesimden kimse çıkmaz (Devrim, 2006a).

Trabzon'da 'misyonerlik yaptığı' iddiasıyla Rahip Santoro'yu öldüren 16 yaşındaki O.A. 18 yıl 10 ay hapse mahkûm oldu, 10 sene yatacak. Çocuğun annesi "18 yıl da yatar, 20 yıl da yatar. Helâl olsun benim evladıma" dedi. Anladınız mı zavallı çocuğun niye 16 yaşında katil olduğunu? (Devrim, 2006b).

İstanbul'da, Saint-Benoit Lisesi'nde 8 sene okudum ben, biliyorsunuz çünkü sık sık yazdım. 'Papazlar mektebi' idi bizimki, misyoner papazlar. Ama bize bir gün bile Hıristiyan olduklarını, papaz olduklarını hissettirmediler, en küçük bir baskı yapmadılar, imada bile bulunmadılar... Bizi Fransızlaştırmak, Hıristiyanlaştırmak gibi

bir misyonları kesinlikle yoktu. Adeta bizleri ‘vatansever, vatansever olduğu için başkalarının vatanına, milletine ve vatan-millet sevgisine saygılı’ Türk vatandaşları, ‘laik ve laik olduğu için başkasının inancına hoşgörülü ve saygılı Müslüman gençler’ olarak yetiştirmek için büyük çaba sarf ettiler... (Devrim, 2006c).

Misyonerler 200 yıldır Anadolu’da. “Tanrı’nın İşçileri” olarak tanımlanan misyonerler, Osmanlı’ya 1815 yılında ayak bastı. Doğu’da misyonerlik faaliyetlerinin başlama tarihi 1850’li yıllardı. İki önemli şube Sivas ve Harput’ta kuruldu. Sonra diğer bölgelere yayıldılar. Misyonerlerin amacı neydi? Misyonerlerin Anadolu’ya akın etmesinin sebebi, Hz. İsa’nın havarilerine söylediği şu buyruğunda gizliydi: “Gidiniz! Gerçeği (İncil’i) onlara anlatınız.” Dünden bugüne Anadolu’daki “gerekçelerin” hep aynı olması rastlantı mı? Zaten devlette, misyonerlere derin bir güvensizlik vardı. Devlet katında misyoner, yabancı güçlerin ajanıydı (Yalçın, 2007).

Rahşan Ecevit’in ‘Din elden gidiyor’ yakınmasını ciddi bulmuyorum. Nüfusunun yüzde 99,9’u Müslüman olan bir ülkede misyonerlerin çalışmaları ile ‘dinimizin elden gideceğine’ inanmıyorum. Zaten devletin elinde dinimize yönelik bir tehlikenin söz konusu olduğuna dair bir veri de yok. Çünkü kimlik yozlaşması içinde olmayan bir insanın dinini değiştireceğine inanmıyorum. Ben yıllarca okuduğum Saint Benoit Lisesi’nden mezun olan binlerce kişiden bir tekinin dinini değiştirdiğini duymadım. Özellikle papaz öğretmenlerin bir tek gün din konusunda bırakın telkinde bulunmayı en ufak bir imada bulduklarını dahi duymadım (Türenç, 2005).

Misyoner faaliyetlerinden rahatsız olduklarını beyan edenlerin; bırakın yakın zamana dek bizzat ülkemizde ‘din-inanç özgürlüğü’nün eksikliğinden yakınanlar olmasını veya Merve’yi türbanı nedeni ile Meclis’ten kovanlardan oluşmasını; ellerinde iddiaları ile ilgili hiçbir rasyonel araştırma, ölçüm, hatta gözlem olmadan sadece sokakta rastladıkları misyoner sayısının artmasından şikâyetçi olduklarını da biliniz. Bunlar açık toplumda görüşlerini rakam ve analiz ile gerekçelendirmek zorunda olduklarını öğrenecekler mi? (Ülsever, 2005).

Fethullah Gülen Hocaefendi önceki gün 2. Yuhannes Pavlus’u ziyaret etti. Mümtaz din adamı “İslami tehlike” fobisinin yaşandığı ve “medeniyetler çatışması” teorisinin rağbet gördüğü bir dönemde, zaten daha önce ülkemizdeki Hıristiyan ve Musevi

ruhbanlarla bir araya gelerek başlattığı hoşgörü ve diyalog arayışını bu kez Papa'yla temas sağlayarak en üst seviyeye çıkarttı. Hıristiyan âlemin Cizvit yapılanmasıyla kıyaslanabilecek Hocaefendi cemaati geç kalmış bir misyonerlik ruhunun tezahürü olarak ülkemizi yüceltmeyecek mi? Evet, evet, evet! Benim “moral” anlamda hazzetmediğim ama uluslararası planda dahi saydığım 2. Yuhanna Pavlus'la buluşan Fethullah Gülen ve onun etrafındaki mümtaz cemaat hem hoşgörü ve uzlaşmanın dindar kitleler içindeki motorunu oluşturuyor, hem Türkiye'nin perspektiflerini enginleştiren misyoner ruhunu yükseklerle taşıyor. Fethullah Gülen Hocaefendi'ye ve seçkin cemaate teşekkürler (Uluengin, 1998).

Gayrimüslim azınlıklara ilişkin bir soruyu Başbakan Brüksel'de, 'farklı din mensuplarının ibadeti konusunda çok rahat bir partiyiz' sözleriyle cevapladı. Ama statüko zaptiyelerine tetikçilik yapan 'Karanlıkçı' Maocular veya 'laikçi ulusçu'lar birden 'anti Patrik' ve 'anti misyoner' kesilince insan, 'bari dinime küfreden Müslüman olsa' diye düşünüyor. Yahu zat-ı muhteremler, size n'oluyor? (Uluengin, 2003).

Rahşan Ecevit Hanımefendi ‘din elden gidiyor’ diye kelâm buyurdular. Ve de eklediler: ‘AB’ye girmek uğruna artık takkenin üzerine haç koyacağız’. Rahşan Ecevit Hanımefendinin sabık Başbakan zevci değil midir ki, bütün ömrü hayatı boyunca ‘laiklik’(!) lâfını hiç ağzından düşürmedi? Üstüne üstlük de, başörtülü hanım milletvekillerinin TBMM’ye girmesini önlemek için ‘Şeriatçı karşı devrim’ diye aslanlar gibi kükremedi mi? Peki, o halde, bir hafta önceki yazımda sorduğum soruyu yine tekrarlıyorum. ‘Sekülerizm’in temelini inanç ve vicdan hürriyeti oluşturduğuna; artı, TC devletinin de resmi dini bulunmadığına göre, Bülent Ecevit’in zevcesi olan Hanımefendi şu Hıristiyan tarikatın, bu İsevi mezhebin, o Budist ekolün ‘adam tavlama’ (!) için ‘misyoner faaliyet’te bulunmasına hangi salâhiyetle ve de bilhassa ne tür bir ‘laiklik’ anlayışıyla karşı çıkıyor? (Uluengin, 2005).

Yahut tıpkı, öz be öz TC vatandaşı Musevi yurttaşlarımızı gammazlamaya yeltenen Rahşan Ecevit’in tek delil sunamadan, İsrail’in onlar aracılığıyla GAP’ı “kapattığı” iftirasını atmaktan utanmadığı veya alını asla secdeye değmemiş “karanlıkçı maocular”ın “misyoner faaliyetine son” provokatörlüğüyle Hıristiyan ruhban katlini kışkırttığı gibi! VE işte, “Ulusalıcı- Kızılmacı- Neo-ittihatçı” cephe sırf artık “delirum”a varmış paranoyadan dolayı değil, “müşteri ayartmak” için mitoman

yalanına ve komplo teorisine bel bağladığındandır ki, “vatan toprağı elden gidiyor” bezirgânlığından medet umuyor (Uluengin, 2006).

“Komplo teorileri”nin ta kendisi! Bizatihi kendisi! Öz be öz kendisi! Bu, “öteki”nden sonsuz ödü koştığı için o “öteki”ne nefret saçan cinnet içgüdüsüdür. Farklılığa kin ve tahammülsüzlüğe mersiye ideolojisidir. Böyle bir ideoloji ise ancak kolektif hafızadaki travmaları kışkırtarak yükselebilir. “Misyoner faaliyetleriyle ülke bölünüyor ve Müslümanlar Hıristiyanlaştırılıyor” provokatörlüğüyle Katolik ruhban öldürecek katili üretir. Ve de tabii ki, internette Hrant Dink’in “Türk kanı zehirlidir” (!) dediğı yalanını yayarak onu Osmanbey’de katledecek diğerkatili yaratır. Evet, evet, o beyinsiz beyin işte Hrant Dink’in beynine kurşun sıkıyor ve sıkıyor (Uluengin, 2007a).

Soruyorum, gırtlaklama vahşetine varan şu misyoner nefretini Türkiye’ye kim soktu? Hayır, yanıldınız, “dini” veya “İslami” yaftalı her hangi bir örgüt ve kişi değil. Değil, çünkü tam tersine, “ultra laik” geçinen o “Maocu - Ulusalci” taife soktu. Duyan da beş vakit namazında dini bütün Müslüman; hatta üç ayları bile tutan sofusu sanacak, “Maocu - Ulusalci” yaygaracılar sabah akşam “Protestan misyonerler Türkiye’yi Hıristiyanlaştırıyor” yalancılığıyla nefret, kin, korku ve garez tohumu ektiler. Bu tohumlar da ilkin, Attila İlhan’dan Rahşan Ecevit’e uzanan ve kıymeti kendinden, sıfatı lügatten menkûl bir “sol”un kıraç toprağında demagoji başaklarına dönüştü. Ve de tabii ki, saftirik ve fanatik bir “İslami kesim” de tongaya basmakta gecikmedi. Zaten bu kesimin damarlarında mevcut olan “kan kültürü” sayesinde de iş Trabzon ’da rahip katletmeye; İstanbul’da Dink öldürmeye ve Malatya’da kitapçı gırtlaklamaya vardı (Uluengin, 2007b).

MÜJDE FM Genel Müdürü Mustafa Efe dünkü ‘Misyoner radyo’ yazısına şu açıklamayı yaptı: Radyomuz kurulduğu 1995’ten beri RTÜK’e kayıtlı, yasalar çerçevesinde tarafsız ve ahlak ölçülerine göre yayın yapmaktadır. Azınlık durumundaki Süryani, Kildani, Rum, Ermeni, Katolik, Ortodoks, Proteston Hıristiyan vatandaşlarımız tarafından dinlenmektedir. Yayınlarımızda kendilerini bilgilendiriyor ve isteklere yanıt veriyoruz. Diğerk inançlarla ilgili herhangi bir eleştiri ve olumsuz bir yayınıımız kesinlikle bulunmamaktadır. Diğerk dinlerin ve bizlerin karşılıklı hoşgörü içinde olmamız gerekmiyor mu? Çünkü başka Türkiye yok... Mustafa Kemal Atatürk

ve arkadaşlarının yani atalarımızın kanlarıyla suladıkları bu vatani kimse bölemez ve biz Hıristiyanlar varken de kimse bölemeyecektir. Ne mutlu Türküm diyene! (Bayer, 2002).

Hürriyet yazarlarının misyonerlik algısını şu şekilde özetleyebiliriz: Misyonerlik faaliyetlerine tepki olarak işlendiği söylenen cinayetler, medeniyetimizde mevcut bulunan hoşgörü geleneğini zedeliyor. Özellikle dini hassasiyetleri bulunmayan şahıs ve kurumların “din elden gidiyor” diye toplumu kışkırtmaları manidardır. Bu kışkırtmada bir konuda fikir birliğine varmaları mümkün olmayan kesimlerin bir araya gelmesi de oldukça düşündürücüdür. Hıristiyanlaşma tehlikesini öne sürerek yabancılara toprak satışına bile karşı çıkmak toplumsal bir cinnetin göstergesidir. Dinine sağlam inanan ve güvenen insanın misyonerlikten çekinmesine gerek yoktur. Misyonerlik faaliyetleri olduğundan daha büyük gösteriliyor. Söylendiği gibi on binlerce insanımız din değiştirmedir. Devlet kurumlarının açıkladığı rakamlar da bu durumu doğruluyor. Misyonerlikle yapılacak mücadelenin yöntemleri belirlenirken yurtdışındaki müslüman yurttaşlarımızın durumları muhakkak göz önünde bulundurulmalıdır. Onların buldukları ülkelerde İslam’ı yaşamalarını zorlaştıracak uygulamalardan kaçınılması gerekiyor. Kendi inancımızdan emin ve art niyetten uzak bir şekilde, farklı din mensuplarıyla yapacağımız diyalogdan her iki taraf ta istifade edecektir.

3.3.3. Milliyetçi Gazeteler ve Misyonerlik

Milliyetçi çizgide yayın yapan gazete olarak tercihim Yeni Çağ Gazetesi olarak kullandım. Köşe yazarlarının tamamına yakını misyonerliği Türkiye’yi kuşatma, bölme ve yok etme planlarının uygulama şekillerinden birisi olarak kabul ediyorlar. Tarihimizde azınlıkları örgütleyip kışkırtarak ülkeyi bölmeye çalışan Hıristiyan dünyası ve onların temsilcisi emperyalist güçler, bugün de Türkiye’de Hıristiyan kültürüne ait değerleri canlandırmaya çalışarak, milletin kendi kültürüyle olan bağlarını zayıflatıp koparmaya çalışarak aynı gayeyi gerçekleştirmeye çalışmaktadırlar. Dinler arası diyalog tamamen bir uydurmacadır ve Türkiye’nin Hıristiyanlaştırılmasına hizmet etmektedir. Papa’nın Türkiye ziyareti de aslında bu hedefin gerçekleştirilmesi için atılan adımlardan biridir. Misyonerlikle mücadele

yolunun ise çağdaşlık, milliyetçilik ve muhafazakârlık dengesinin iyi kurulmasıyla mümkün olabileceğini vurguluyorlar.

Papa da giderken ‘kalbimin yarısı İstanbul’da kaldı’ dedi. Biz de bunlardan kendimize sevinç payı çıkardık. Oysaki Papa’nın kalbinin yarısı İstanbul’da değil, Konstantinopolis’te kaldı, onun da İstanbul ile alakası yok... Şimdi sırada Antakya ve Bütün Doğu Patriği ve Süryani Kilisesi’nin Ruhani Lideri Moran Mor İgnatius I. Zekka Iwas var. Bu arada, Hıristiyan Ortodoks Kilisesine mensup Süryanilerin Mardin ve Diyarbakır’dan sonra Adıyaman’da da metropolitlik atamaları, Süryanilerin bölge üzerinde ağırlıklarını artırmanın bir çalışması olarak yorumlanabilir bizim gibi ‘tutucu’ ve ‘bağnaz’ kafalar tarafından...(Özdoğan, 2006).

Harvard Üniversitesi, “Küresel Müzakere Birimi” adı altında bir örgütlenme oluşturdu. Bu birim Harran’dan El Halil’e (Kudüs’e) kadar 1100 kilometrelik bir “İbrahim Yolu Yürüyüşü” tasarladı. Yürüyüşün El Halil’de bitmesinin gerekçesi; Hz. İbrahim’in türbesinin burada bulunması olarak gösteriliyor! Kurulan İnternet sitesinde ölen Papa’nın, eski ABD Başkanları’ndan Jimmy Carter’in ve Dalay Lama’nın destek mesajları var. Dalay Lama “Ortak bir hac fikri harika!” sözüyle sitede yer alıyor! Ülkeler artık askerlerle işgal edilmiyor. Ülkeler şirketlerle işgal ediliyor. Bu kampanyayı da o işgalci şirketler planladı; altında kalırsınız Tayyip Bey! (Bulut, 2006a).

Bartholomeos ile Benediktus’u birleştiren Hıristiyan değerleri değildir. Her ikisi de Pavlosçudur; Hermes’çidir! Zaten Bartholomeos’un elindeki asa, Hermes’in sembolü olan çift başlı yılanıdır. Hermes, Zeus’un oğludur. Zeus bilindiği gibi insan tanrıdır. Bana göre Pavlos’un Hıristiyanlığa yerleştirdiği Tanrı-oğul ilişkisi ve teslis anlayışının kaynağı, Zeus-Hermes’e kadar dayanır. Orhan Dündar’ın “Kıyametin Türkleri” nde belirttiği gibi ortak özellikleri Tanrı-şeytan ikilemidir ve dünyayı şeytan sitesi olarak görürler. Bu anlayış Luther’de de aynıdır, bugünkü Evangelistlerde de! (Bulut, 2006b).

Vatikan bir açıklama yaptı, “İslamiyet’le dinler arası diyalog kurulamaz” dedi. Bologna Başpiskoposu Kardinal Carlo Caffara, Corriere della Sera gazetesinde tam sayfa olarak yayımlanan demecinde, “Bence, Yahudi olmadan Hıristiyan olunamayacağı gerçeği her geçen gün daha net biçimde ortaya çıkıyor. Gerçek anlamda dinler

arası diyalog da sadece Yahudilikle mümkün olabilir. Zira ben bir Hıristiyan olarak manevi anlamda İsrail soyundanım. Aziz Pavlus da, bizlerin Yahudi olmamakla birlikte, yine manevi anlamda İbrahim'in oğulları olduğumuzu söylemektedir" değerlendirmesini yaptı. Dinler arası diyalogcular, üç semavi dinin temelde bir olduğunu göstermek için "İbrahimi dinler" diyordu! Bize göre bu bir kible değiştirme operasyonuydu! (Bulut, 2006c).

Yabancı doktorların Türkiye'de görev yapmasına olanak tanıyan yasayla ilgili olarak dışardan gelecek doktorların iyi Türkçe bileceğini sanıyorum. Bunların bir kısmı misyoner olabilir. Çünkü Avrupa'da Hıristiyan misyonerler hangi meslekten olursa olsun, çok iyi Türkçe biliyorlar. Hıristiyan misyonerler için tıp çok önemli. Çünkü doktor hasta ilişkisinde hastanın doktora karşı minnet duygusunu misyonerlikle sömürüyorlar (Cevizoğlu, 2006).

Türkiye'de din ve ahlâk dersleri Açık Toplum Enstitüsü ve yandaşları aracılığıyla misyonerlik faaliyetlerine açık hale getirilmemelidir. Öğrencimiz İslâm'ın neden en son ve en mütakâmil din olduğunu kavrayabilmeli, dinler arası mukayeseye imkân verilmelidir. Din ve ahlâk dersleri seçimlik değil; zorunlu bir derstir. Devlet burada kamu hizmeti yapmaktadır (Erkal, 2006).

Günümüzde yükselen milliyetçiliği ve bilhassa iktisadi milliyetçiliği kavrayamadıklarından çağdaşlık-muhafazakârlık-milliyetçilik dengesini kuramamışlar; milliyetçiliği dışlayarak sıkıştıkça muhafazakârlığa sarılmışlardır. Müslümanların misyonerlik propagandasından rahatsız olmamaları gerektiğini ifade edenler de bunlardır. İmar yasalarında değişiklik yaparak kilise evler teşvik edilmiş; zina bu dönemde suç olmaktan çıkarılmıştır. Nüfus kâğıtlarında "Dini İslâm'dır" ifadesi yine bu dönemde değiştirilmektedir. Konuların hem küresel, hem de milli ölçekte ele alınması ihmal edilmiştir. Kadrolaşma hareketlerinde geleneksel İslâm'la çatışan Müslümanların Vatikan paralelinde devşirilmesini hedefleyen "İlmî İslâm" çizgisi öne çıkmaktadır (Erkal, 2007a).

Aslında, TCK'nin 301. Maddesi ile değiştirilmek istenen Anayasanın temel giriş maddelerini ayrı düşünemeyiz. Anayasaya ruh değiştirilmek istenmektedir. TCK'nin 76'ncı ve 77'nci maddelerinin değiştirilmesi, sözde 1915 soykırım iddialarını zaman

aşımından kurtarmak değil miydi? 301'nci maddenin kaldırılması veya sulandırılması, sözde soykırımın kabul ettirilmesinin önünü açacaktır. Anadolu'nun milli kimliksizleştirilmesi, Türksüzleştirilmesi ve tabii ki İslâmsızlaştırılması ana hedefdir. Misyonerlik faaliyetleri de bunun için yaptırılıyor. 301 ile Türkiye'nin gündemi değiştirilmeye çalışılıyor. Kerkük ve Kıbrıs'taki gelişmeler, teslimiyetçi petrol kanunu gizlenmek ve örtülmek isteniyor (Erkal, 2007b).

Papa'nın Türkiye ziyareti misyonerlerin Hıristiyanlaştırdığı Müslümanlara moral vermek amacını taşımaktadır. Bu seyahatle İstanbul diyemedikleri Bizans'ın kendilerine ait olduğunu kanıtlamaya çalışacaklardır. Papanın gelişi büyük bir haber olarak verilecek ve içerideki alaca Müslümanlar bundan hoşnut olacaklardır. Artık Dinler arası Diyalogu sürdürmenin hiçbir yararı olmadığı, bunun Müslümanlardan çok Hıristiyanların işine yaradığı, Papa gibi adamların İslam dinine ve aziz peygamberine alenen çatabileceği açıkça ortadadır. Papanın bu sözlerinin de hızı giderek kesilmektedir ve sanki söylediği kabullenilmiş görülmektedir (Demir, 2006a).

İtalya'nın haftalık haber dergilerinden Grazia Türkiye'deki papazlar ve rahibelerin ağzından gerçeğin ta kendisini söyledi: "Vaftiz ettiğimiz Türkler Hıristiyan olduklarını açıklamaktan korkuyorlar!" Aynı İtalyan dergisine konuşan Papalık Anadolu Temsilcisi Piskopos Luigi Padovese ise Papa 16. Benediktus'un ülkemizi ziyareti için, "Türkiye'deki kimliğimizi güçlendirici bir etki yapacaktır" yorumunda bulunuyor. Bu, "Papa'nın ziyaretinden sonra vaftiz ettiğimiz Türklerin cesareti artacaktır" demenin diplomatçası. Tam da bu günlerde İstanbul İl Jandarma Komutanlığı'na bağlı istihbarat timleri misyonerleri suçüstü yakalayiverdi. Bu, öyle birilerinin iddia ettiği gibi Türkiye'de kiliselerin bu toprakta var olan Hıristiyanlar için değil, tam tersine, Müslüman Türk insanını Hıristiyan yapmak için çalıştığının "suç üstü"sü demek...(Demir, 2006b).

Biz, "yahu bırakın şu "Diyalog" ve "Medeniyetler İttifakı" masallarını ve vazgeçin şu "Avrupa Birliği" rüyasından" dedikçe, birileri bizi, akla hayale gelmeyecek şeylerle suçluyor ve bizi görüşmekten korkan, konuşmaktan kaçan, kendi değerlerine güvenemediği için başka din ve medeniyetlerle yüzleşmekte tereddüt eden çağdışı insanlar olarak takdim ediyordu. Oysa biz aslında AB'yi de, Papa'yı da, Diyalog ve Medeniyetler İttifakını da istemiyoruz derken, aslında onların bizi istemediğini

görüyor ve bunu söylüyorduk. Biliyoruz ki Papalık, üzerinde yaşadığımız topraklarda Müslüman'a tahammül edemiyor. Edemediği için de "Diyalog" adı altında bu toprakların Hıristiyanlaştırılması için büyük bir seferberlik başlatmış bulunuyor. Bu öyle gizli kapaklı bir şey değil ki. 1965'te toplanan II.Vatikan Konsili'nde Papalık, "Diyalog" la "Mesih'in haçını, Tanrı'nın evrensel sevgisinin âlameti ve tüm ilâhi merhametin kaynağı olarak ilân etti".. Yine Papalığın II.Vatikan Konsili kararlarına göre "Diyalog" dan amacı, Asya'nın Hıristiyanlaştırılmasıdır (Demir, 2006c).

Vatikan'a göre bu topraklar kadim Hıristiyanlığın vatanıdır. Bugün Anadolu'da yoğun bir misyonerlik faaliyeti yürütülmekte, lakin bu faaliyetler Müslüman Türk halkı tarafından hoş karşılanmamakta, ayrıca, Türkiye'deki Hıristiyanlar devletin önyak olduğu çeşitli engellemelerle karşı karşıya bulunmaktalar. Papa bu ziyaretle Türkiye'deki Hıristiyanlara moral ve Anadolu'daki misyonerlik faaliyetlerine destek vermiş, devletten de, onların önündeki her türlü engelin kaldırılması talebinde bulunmuştur. Ziyaretin ikinci önemli sebebi ise, Fener Patrikhanesi'nin "Ekümenik Patrikliğine" destek vermektir. Bu destek bazıları tarafından Hıristiyanlar arası bir mesele gibi görülebilir amma, aslında, meselenin arkasında ABD ve Batı'nın bir Yunan Kültür ürünü olduğunu kabul ve deklare eden AB vardır. Amerika ve Avrupa ittifakı bu bahiste Türkiye toprakları üzerinde Rusya ile çarpışmaktadır. Tıpkı Suriye, Yunanistan, ABD, İsrail ve ABD'nin kendi çıkarları için Türkiye ile Türkiye topraklarında PKK vasıtasıyla on yıllarca savaşması gibi bir şeydir bu (Demir, 2006d).

Ankara'dakiler, İstanbul'dakilerle el ele vererek, bir Türk Cumhuriyeti olan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ortadan kalkması için ellerinden geleni artlarına koymazken, Irak'ın kuzeyinde bir "Yahudi Kürdistan" ve İstanbul'un göbeğinde bir "Ortodoks Vatikan" kurmak için atmadık takla, katlanmadık zillet bırakmadılar. Daha dün, "Birinci bin yılda Afrika, ikinci bin yılda Amerika Hıristiyan oldu. Hedefimiz üçüncü bin yılda Asya'yı Hıristiyanlaştırmak" diyen adam Papa olduktan sonra Türkiye'ye davet ediliyor, Atatürk'ün "Fitne fesat ocağı" dediği, Patrikhane'ye, "Sen Ekümenik Patriksin" diyor; niye! (Demir, 2006e).

Kardinal Ratzinger, henüz 'Papa 16. Benedictus' sıfatını almadan önce 24 Aralık 1999 tarihinde Vatikan adına yaptığı açıklamada, aynen şu ifadeleri kullanıyordu: "Birinci bin yılda Avrupa Hıristiyanlaştırıldı. İkinci bin yılda ise Amerika ve Afrika. Üçüncü

bin yılda hedef Asya'dır." O sözlerin sahibi, şimdi Katoliklik inancında 'dinlerarası diyalog' ile 'misyonerlik faaliyetlerinin' birbirinden bağımsız algılanamayacağını söylüyor!.. Daha dün, Katolik yetkililerin ve din adamlarının Endonezya'nın Bali adasında yaptıkları Pan-Asya Zirvesine gönderdiği mesajda şöyle dedi: Kilisenin, İsa'yı daha fazla tanıtan ve sevdiren, misyonerlik tutkusundan esinlenen bir cemaate dönüşebilmesi için Hıristiyanlaştırma neşesini yeniden keşfetmesi gerekiyor. Oralarda iman gerçekten kök saldıığında, misyonerlerin de İncil'i o yörenin kültürüne harmanlamaları gerekir. Bu sayede dinin, oradaki yerel dillerde ve kültürlerde yaşanır hale gelmesi sağlanmalıdır. Günümüzde Hıristiyanlaştırma, kültürler ve dinler arasında, karşılıklı açıklık ve sevgi temelinde, samimi ve gerçek bir diyalog çalışması eşliğinde gerçekleştirilmelidir (Kumbasar, 2006).

Yapılan araştırmalara bakıldığında ülkemizin AB'ye girmesini istemeyenlerin çoğunlukta olduğunu, buna karşın AB vatandaşlarının da yaşadığı bu Hıristiyan kulübüne bizim katılmamızı istemedikleri bir gerçektir. Siz ilerici geçinenler, milletin değeri ile ilgili hassasiyetler gün ışığına çıktığı zaman "ırkçılık, şovenizm, irtica hortladı" diye hep bir ağızdan çığırtkanlık yapanlar: "Çocuklarımıza Hıristiyan ilahileri öğretilmesi misyonerlik faaliyeti değil mi, Hıristiyanlığın öğretisi ve propagandasını yapmak değil mi, sesiniz niye çıkmıyor?" Bu millet benliğini, değerlerini yok etmeye çalışanlara karşı her zaman mücadele verecek ve tüm bunlara seyirce kalanlara haddini bildirecektir (Özcan, 2007).

Trabzon'da, rahibin öldürülmesi meselesini tam anlayabilmiş değilim. Santa Maria İtalyan Kilisesinin rahibi Andrea Santoro'yu öldüren 16 yaşındaki genç 18 yıl ceza aldı. 10,5 yıl yatacaktı. Rahibi niye öldürdü? Hıristiyan olduğu için mi? Müslüman mahallesinde salyangoz sattığı için mi? Gençleri para dağıtarak kiliseye çekmek istediği için mi? Hıristiyan din adamları arasında sık görülen hiçbir dinin ve cemiyetin kabul etmediği cinsî ilişkiler meselesinden mi? (Tekin, 2007).

İzmir Selçuk'ta Hıristiyanların kendilerince kutsal gördükleri Meryemana Evi yakınlarında başlayan orman yangınına misyoner gözlüğüyle bakan medya, yangının çıkış noktasını değiştirmekten bile geri durmadı. Türkiyeli medya, itfaiye hortumunu bile 'ilahi mucize' yaptı. Çevre ve Orman Bakanı Osman Pepe ve diğer yetkililerin 'Orman yangını Meryem Ana Evi'nin yakınlarında başladı ve buradan Kuşadası'na

doğru yayıldı' açıklamasına rağmen, misyoner gözlüğü ile olaya bakan gazeteler, yangının Hıristiyanların uğrak yeri Meryem Ana Evi'ne metreler kala söndüğünü yazdı. Ancak bir misyonerin çarpıtılabileceği şekilde haberi okuyuculara duyuran gazeteler ise, itfaiye ve görevlilerin müdahalesiyle kontrol altına alınan yangını 'ilahi bir mucize' gibi gösterme gayretine girdi (Tığraklı, 2006a).

Fatih Üniversitesi Mütevelli Heyeti Üyesi Dr. Ali Bayram'ın, yetiştirdiği papaz ve misyonerlerle ün yapan ABD'de Hartford Seminary'e 'İslam Kürsüsü' için 2 milyon dolar bağış yaptığı ileri sürüldü. ABD'deki Ermeni sorununa dikkat çeken uzmanlar ise, 2 milyon doların neden Türkoloji Kürsüsü kurulması için değil de, İslam Kürsüsü için verildiğini gündeme getirdi. Gözlemciler, bu paranın büyük bir kısmının misyonerlik için kullanılacağını söyledi. ABD'nin neredeyse tüm üniversitelerinde İslam Kürsüsü bulunuyor ama Türkoloji bölümü yok denecek kadar az...(Tığraklı, 2006b).

Bir eksiğimiz Hıristiyan safsatası olan Noel Baba'ydı, onu da bulduk! Hem de müftü icazetli. Antalya Demre'de Noel Baba kıyafeti giymiş bir Alman, İlçe Müftüsü Hüseyin Yaşar'dan ilçenin en büyük camisi olan Bayrakçı Camii'nde dua etmek için izin istiyor. İzin ile camiye giren Noel Baba, dua ediyor. Sonra da yanında getirdiği çuvaldan çıkardığı şeker ve çikolataları çocuklara dağıtıyor... Alman sonra Noel Baba kıyafetleri ile Demre sokaklarını arşınıyor... Görünen o ki, dinlerarası diyalog diye diye yakında bunlara müftü icazetli imamlık yetkisi de verilirse kimse şaşırmasın!.. (Tığraklı, 2006c).

Papa'nın Sultan Ahmet camiindeki dua etti meselesinde elleri her şeyi göstermektedir. Elleri başparmak işaret parmağı ve orta parmak ayrı durmaktadır. Bunun anlamı da baba-oğul-kutsal ruhtur. Hıristiyanlar 325 yılına kadar böyle dua ederlerdi. Erkekler ellerini karnına, kadınlar ise göğüslerine koyarlar. Yani O'nu canımla temin ediyorum ki ben Hıristiyan'ım derler. Bu nedenle Papa ellerini bu şekilde tuttu ve sadece meditasyon yaptı. Vatikan Papası'nın ziyaretinden sonra bazı odaklarca gündeme getirilen kilise haberlerinin gündemi meşgul ettiği bir dönemde, Milliyet'in de, Ayasofya'nın minarelerini yok ederek yayınlaması, kafalarda birçok soru işareti oluşturdu (Tığraklı, 2006d).

Rize’de 3 ABD’linin misyonerlik yaptığının ortaya çıkmasından sonra, doğu illerinde de AB finansmanı ile papazların ev ev dolaştığı belirlendi. Misyonerler çocuklara yöneldi. AKP, şimdi de bir caminin kiliseye çevrilmesi skandalına imza atıyor. Skandal gelişme Mardin’in Midyat ilçesine bağlı Bardakçı köyünde yaşandı. Köyün tek camisinin kiliseye çevrilmesi çalışmaları bütün hızıyla sürdürülüyor. Misyonerlerse şimdi Diyarbakırlı çocukları Hıristiyan yapıyor. Mardin’den sonra, Diyarbakır da misyonerlerin üssü oldu. Müslüman çocuklar kandırılarak, din değiştiriyor (Tığraklı, 2007).

Geçmişte Hıristiyan misyonerler kiliseleri, köyleri ve kasabaları dolaşarak sözcük halka yardımcı oldular. Genellikle de parasal sorunlarını çözdüler. Bunların içinde çok sayıda doktor da vardı. Peki, bu doktorlar bölgede ne yapıyordu? Türklerin ve Kürtlerin arasını açmak misyonu ile görevli gelen bu tipler, parasız ya da çok az para karşılığında doktorların bulunmadığı ya da Kürt nüfusunun ağırlıklı yaşadığı şehirlerde çalıştılar. Kürt halkına dost görünen bu misyonerler, Türk doktorlarını ve devletini hep suçladılar. Yabancı doktor yasasıyla gelecek olan doktorlar da doğrudan Türkiye’nin en sancılı bölgeleri olan Doğu ve Güneydoğu’ya gidecek. İddia ediyorum bu doktorların çoğu eğitilmiş misyoner doktorlar olacak. Amaçları para kazanmak değil, Kürt halkına şirin gözüküp Türk doktorlarını, sağlık sistemini ve devleti Kürt düşmanı gibi gösterip, sinsice ve içten içe bölücülük yapmak olacaktır. Bu yasanın doğuracağı sonuçları ve oyunu Türk doktorları da fark etmiş durumda (Yenerer, 2006).

Ortaöğretim öğrencilerine, “Türklüğü ve İslamiyet’i aşağılayarak Hıristiyanlık propagandası yaptıkları” iddia edilen ve yargılanmalarına İstanbul Silivri 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde devam edilen Hakan T. ve Turan T.’nin davası, Adalet Bakanlığı’nı harekete geçirdi. Mahkemeye yazı gönderen bakanlık, konunun AB ile ilişkilerde gündeme gelmesi ihtimaline karşı yargılama süreciyle ilgili bilgi istedi. Silivri’de görülen davayı Amerikan basını yakından takip ediyor. Compass adlı ABD haber ajansı Orta Doğu Sorumlusu Barbara Baker, davayı ilk duruşmasından itibaren yakından takip ediyor. Barbara, kendisine soru soran Türk gazetecilere “Bu dava her şeyden önce 301. madde ile ilgili olduğundan önemli. Ancak diğer taraftan da dinle ilgili olduğu için ayrı bir önemi var” dedi. Barbara, davanın Türkiye açısından bir sınav olduğunu savundu (Yeniçağ, 2007).

Yeniçağ yazarlarının misyonerlik algılarını ise şöyle özetleyebiliriz: Ülkemizi ziyaret eden Papa'nın İstanbul hayranlığının altında İstanbul'u Konstantinopolis kabul etmesi yatmaktadır. Bu ziyaretin amaçlarından biri Hıristiyanlaşan Türklere moral aşılmasıdır. Bir diğer amaç ta Fener Rum Patrik'inin "Ekümenik"liğine destek vermektir. Hıristiyan dünyasına göre Türkiye, müslümanlar tarafından işgal edilmiş ve geri alınması gereken bir Hıristiyan toprağıdır. Uluslar arası desteğı de bulunan "İbrahimi Dinler" projesi misyonerliğin bir kılıfıdır. Vatikan, kendi yayınlarında İslamiyet'le diyalog kurulamayacağını ısrarla belirtmektedir. Mecliste kabul edilen "Yabancı Doktorlar Kanunu" ülkemizde çalışmayı planlayan misyonerlerin işini kolaylaştıracaktır. Din Kültürü ve Ahlak dersinin içi boşaltıldığı takdirde sağlıklı bir din eğitiminden bahsetmek mümkün olmayacaktır. Milliyetçilik doğru anlaşılmadığı için çağdaşlık ve muhafazakârlık dengesi de kurulamıyor. Misyonerliği yok sayanlar da bu dengeyi kuramayanlar arasından çıkıyor. Hâlbuki geçmişe nazaran daha teknik çalışan ve maddi problemleri aşmış misyonerler Türkiye'nin bölünebilmesi için özellikle Kürt vatandaşlarımız üzerine oynuyorlar.

3.3.4. Sol Gazeteler ve Misyonerlik

Sol çizgide yayın yapan gazete olarak Cumhuriyet Gazetesi'ni incelemeye çalıştım. Cumhuriyet Gazetesi'nin misyonerliği algılamasında diğer gazetelere göre birkaç noktada farklılık var. Bunlardan birisi İslamcı kesim olarak adlandırdıkları kesimin de misyonerlik yaptığı, bir diğeri de İslamcılar yaparken tepki gösterilmeyen misyonerliğe Hıristiyanlar yaptığında tepki göstermenin iki yüzlülük olduğudur. Bu noktalar dışında misyonerliğin Osmanlı'dan itibaren ülkeyi bölme ve yıkma adına kullanıldığı konusunda hemfikirler. Attila İlhan özellikle yabancı okulların milli yapıya verdiği zararlar üzerinde yoğun olarak durmuştur.

Misyoner, Batı'nın, bir emperyalist icadıdır: 'Mazlum Halkları' tutsak etmek için 'dini kullanır'; Osmanlı'nın en yaygın fütihat döneminde bile, 'misyoneri' yoktur. İran'la aramızdaki son savaş, yanılmıyorsam, Şah İsmail' in Doğu Anadolu' da 'Şii' misyoner kullanmasından çıkmıştı: Tahran, o savaşın sonuçlarından ders almamış mıdır? (İlhan, 1999).

Gülhane Hattı Hümayunu'nu okudunuz mu? Bu aslında, bir yandan ülkenin, tam bir Açık Pazar olmasının, koşullarını sağlamak; bir yandan Müslümanlığa karşı Hıristiyanlığın ağır basması için 'elverişli' koşulları gerçekleştirmek anlamına gelir. 'kültürsüzleşme' bir grubun, diğer bir kültürle ilişkisi sonucu, kendi kültürünü değiştirmesi, hatta bütünüyle kaybetmesi olayıdır (İlhan, 2000).

Farkına varılması gereken şey şudur: Özellikle 90'lı yılların başından beri Washington'un, Türkiye'deki lâikliği diline dolması; aslında İslâmiyet'e arka çıkmak arzusundan değildir. Kemalizm'in, onların pek bayıldığı 'Amerikan Misyoner Teşkilatı'na, nefes aldırılmayışından kaynaklanıyor; zira himayesine sığındıkları ABD Yönetimi, ünlü hoşgörüsüyle Kemalizm öncesinde Doğu Anadolu'ya el koymuş gibiydi; Mütareke yıllarında ise, Pontus Rum Devleti'ni kurmak amacıyla harekete geçmişti. Bin yıllık Müslüman toprağını, Hıristiyan'a peşkeş çeken mi; ılımlı (yâni bağımlı) Müslüman'a destek olacak? (İlhan, 2002a).

Turgut Özal'ın başbakanlığı döneminde, Anayasa'dan 163. Madde'nin kaldırılması üzerine (12 Nisan 1991) Hıristiyan misyoner faaliyetinin önündeki yasal engel kalkmış oldu. 163. Madde'nin kaldırılması, sadece Batı destekli şeriatçı örgütlenmeyi büyütmedi; ikiz kardeşi misyonerliğin de önünü açtı. İkinci taraf, Hıristiyanlığın 'Misyoner Taarruzu'dur; herkesin bildiği, 'umuma açık' kolejlerden, lisan dershanelerinden; ima ve telkin yüklü tv dizilerine, belgesellere; dahası, yardım derneği kamuflajından, turizm ilişkilerine yayılır. İkisinin de amacı birdir ve tektir: tam bağımsız, özgür ve lâik 'ulusal devleti' tahrip etmek! Sakarya deprem bölgesinde, kimi bulursa 'Hıristiyanlığı ve Kilise Öğretisini' öğreten işte bu örgüt, ama bütün marifeti bu değil; acaba Caritas'ın arkasında neler var? (İlhan, 2002b).

Vatikan ve Kiliseler Birliği adına, 'Dinler arası Diyalog' fikrini ortaya atan misyoner örgütünün lideri Louis Matignon, misyonerler zirvesinde şunları söylemiştir:

"...Müslümanların, her şeyini, tahrif ve mahvettik. Dinleri, inançları, ahlâkları, dine bağlılıkları ve insani duyguları mahvoldu. Onların milli ve manevî değerlerini, Batı Medeniyeti potasında eriterek, kendimize benzettik. İslâmiyet'ten uzaklaştırdık. İslâmiyet'i öğrenmeyi, yaşamayı, namaz kılmayı ve Kur'anı Kerim'i öğrenmeyi, suç ve gericilik gibi göstermeyi başardık. Artık çoğu, hiçbir şeye inanmıyorlar. Ehli Sünnet itikadı, başta gelen düşmanımızdır; bu itikadı, geçmişte, sapık inançlara yönlendirdik; son yıllarda ise, Müslüman görünen bazı ilâhiyatçılarla, 14 asırlık dinlerini, ibadetlerini tartışılır hale

getirdik, derin bir boşluğa düşürdük. Bundan sonra siz misyonerlerin işi daha kolaylaştı: maaş bağlayarak, vize vasıtası, yurtdışında iş imkânı, hatta cinselliği kullanarak, Müslümanları Hıristiyan yapınız..." (İlhan, 2004).

Kanada'dan Engin Aşkın, iki ayda bir yayımlanan Amerikan dergisi Mother Jones'un son sayısında Hıristiyan misyonerliğinin kapak konusu yapıldığını aktarıyor. Amerikalı köktendinci misyonerler, Güney Carolina'daki "Colombia International University"de ve "Frontiers", "Southern Baptist Convention" gibi dini kurumlarda yetiştiriliyor. Bir istihbarat ajanı gibi yetiştirilen misyonerler gönderildikleri İslam ülkelerinde İngilizce öğretmeni, hayırsever işadamı, sivil toplum derneği üyesi kimliği ile çalışıyor. Eğitimleri sırasında yerel kültür ve âdetleri öğrenen misyonerler görevlendirildikleri yerlerde gerekirse Müslüman adı alıp namaz kılmaktan yerel giysiler giymeye kadar ortama uyum sağlıyor (Som, 2002).

Mustafa Kemal Cumhuriyeti kurarken sadece tekelleri değil, misyoner okullarını da kapattı. Çünkü misyoner okulları yalnız eğitim amacını gütmüyorlardı; Batı'nın iktisadi, siyasi ve dini çıkarlarının Türkiye üzerinde egemen olmasına ortam hazırlıyorlardı. Türkiye ya güçlerini ulusal cephede birleştirerek bataklığı kurutacak veya yavaş yavaş çökertilecektir. AB üzerinden oyun oynayanlar sermaye, siyaset, din koalisyonunu örtmeye çalışan iç ve dış çevrelerdir (Manisalı, 2004).

Camilerde "Düşünce Özgürlüğü Fetvası" verileceğini gazetelerde okuyunca, 1 Eylül 1974'te Diyanet Gazetesi'nde çıkan bir öneriyi anımsadım: 'Bir İslam misyoner teşkilatı kurulmalıdır. Bu teşkilat çeşitli bağışlarla ve özellikle zekât fonundan desteklenmelidir. Bu toplanan paralarla yabancı ülkelerde İslam'ı anlatacak, dil bilir ve kendini İslam'a vakfetmiş din adamları yetiştirilir. Dünyada konuşulan belli dünya dillerinden eserler yayımlanır. Böylece İslam tanıtılmış ve bunu yapanlar en büyük mücahit payesine erişmiş olur...' Bunların pek çoğu tarikat şeyhlerince yapıldı... O zaman şeriatı destekleyen kim? Camilerde düşünce özgürlüğü konusunda Kuran'dan ayet okumak neyin nesi? Laikliği temel ilke kabul eden Türkiye şeriat devleti mi olmak istiyor? 1974 ile 1998 arasında değişen ne var? Kim kimi kandırıyor? (Çetinkaya, 1998).

Geçen yıl Trabzon'da rahip Santoro öldürüldü.. Öldüren 16 yaşında bir çocuktü. Olayın üzerine gidilmedi. Trabzon Emniyet Müdürü Ramazan Akyürek ödüllendirilip

Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı'na atandı... Rahip cinayetinden sonra "Vakit" yazarı Hasan, ne yazmıştı anımsayalım: "Misyonerlik faaliyetleri nedeniyle bir gencin hayatı kaydı..." Peki, Hasan'ı sahiplenen bir düşünce, Türkiye'nin demokratikleşmesinde önünü açar mı, Hrant Dink cinayetinin arkasındaki "büyük patron" u bulur mu? Yanıtını siz verin! (Çetinkaya, 2007).

"Bilindiği gibi ülkemizde her ne şekilde olursa olsun Hıristiyanlık propagandası yapmak suçtur. Böyle propaganda yapan bir şahsa rastlarsak, onu en yakın emniyet makamına bildirmek aynı zamanda bir vatandaşlık görevidir." Şimdi bu yazıyı okuyunca, Hıristiyanlığın daha iyi bir din olduğunu düşünen veya çevresine bunu anlatan birisini görürseniz, hemen emniyete ihbar etmeniz gerekiyor. Hatta bir arkadaş bu yazıyı görünce, "Kilisede çan çalmak da bir tür propaganda, onu da emniyete bildirebiliriz" demek ihtiyacını hissetti. Bütün bunların deli saçması olduğunu söyleyebilirsiniz. Türkiye'nin laik bir cumhuriyet olduğunu öne sürer, her inancın kanunlar önünde eşit sayıldığını iddia edebilirsiniz. Çünkü laikliğin en temel koşullarından birisi din ile devlet işlerinin birbirine karıştırılmaması, doğal olarak devletin dininin, mezhebinin olmaması ve devletin bu konularda tercih yapmaması ve tarafsız olmasıdır. Yani Hıristiyanlık propagandasının suç, Müslümanlık propagandasının ise bir görev olarak kabul edilmesi yasal olarak mümkün değil. Böyle bir iddia kabul edilemez. Ancak bunu söyleyen bir bilim adamı, adı Doç. Dr. Osman Cilacı, kitabının adı da "Hıristiyanlık Propagandası ve Misyoner Faaliyetleri." Sıkı durun, bu kitabın yayıncısı da devletin resmi bir kurumu olan Diyanet İşleri Başkanlığı (Çalışlar, 2000).

Memleketimizin "milliyetçisi", "mukaddesatçısı" en büyük tehlike olarak neredeyse misyonerliği görürler. Ortadoğu bölgesinde en az Hıristiyan Türkiye'de yaşıyor. İran gibi totaliter İslamcı bir ülkede bile Hıristiyanların nüfusu yüzde 2 iken bizim ülkemizde bu oran binde 2 düzeyindedir. Buna rağmen Hıristiyanlık "tehlikesi" en çok bu ülkede dillendirilir. Müslümanların ezici bir çoğunluğa sahip olduğu ülkemizde sürekli bir misyonerlik korkusu dile getirilir. Bu korkunun gerçekten samimi olup olmadığını, samimi ise nereden kaynaklandığını doğrusu anlamakta güçlük çekerim. Ülkemizde yüz bin civarında Hıristiyan, yirmi beş bin civarında Yahudi olduğu söylenir. Bunlar bu ülkeyi nasıl ele geçirecekler, bir türlü çözemem. Bu sorunun ikinci

aşaması ise laik bir ülkede sürekli "misyonerlik" korkusunun yayılması ve misyonerliğin suç sayılmasıdır. Eğer Türkiye laik bir ülkeyse devletin ve yasaların dinlere eşit mesafede durması gerekmez mi? Müslüman nasıl kendi dininin yayılması için çaba sarf ediyorsa, Hıristiyan'ın ve de Yahudi'nin kendi dinini yayma hakkı olması gerekmez mi? Tam bunları düşünürken bir mahkeme yorumu yüreğime su serpti. RTÜK bildiğimiz RTÜK. Bir radyoya Hıristiyan dini içerikli bir yayın yaptığı gerekçesiyle uyarı cezası veriyor. Shema adlı radyonun yayını RTÜK'e göre "Türk aile yapısına aykırı" sayılıyor (Çalışlar, 2005).

Osmanlı'nın son döneminde ülkenin her yanını misyoner okulları sarmıştı. Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı'nda bu okullar bir anlamda Beşinci Kol gibi faaliyet gösterdi. Atatürk bu tehlikeyi çok iyi bildiği için bunların hepsini kapattı. Ama Lozan'da birkaç tanesini kapatamadı. Örneğin Robert Kolej. Bu, kesinkes misyoner okuludur. Atatürk, 1920'lerde TED'i kurdu, o zamanki TBMM üyelerini de bağış alabilmek için TED üyesi yaptı. Sonra da Ankara'da o özel okul açıldı. Düşüncesi de şuydu: "Yabancı dil öğrenmek isteyenler böyle öğrenirler. Eğitim, çoğunluğu anadilden olan resmi dilden olur. Ama yabancı dil de ayrıca böyle öğrenilir." (Sinanoğlu, 1999).

Tartışmasız önderliğini Fethullah Gülen'in yaptığı "Gülen Cemaati" , kendilerini "Nur talebeleri" olarak gören siyasal İslamcı hareketin en büyük ve tartışmasız en önemli kolu. Hepsi erkek. Hepsi de Türkiye'de, lise ve üniversite öğrenimleri sırasında "birinci" olmuş gençler. Çoğu daha ortaöğrenim dönemlerinde cemaatin yurtlarında kalıp, kolejlerinde okuyup, üniversite sırasında mali olarak da desteklenip "parlak" birer öğrenci olarak mezun olmuşlar. Öğrenim kaliteleriyle kolaylıkla iyi paralı işler bulabilecekken onlar inançlı bir "misyoner" gibi, ülkelerinden binlerce kilometre uzakta, Sibiryaya steplerinde, Kazakistan çöllerinde, Kafkasya dağlarında, Newa Irmağı boylarında, cemaatlerine ait bir lisenin öğretmenliğini yeğlemişler (Engin, 2000).

Olay ilk bakışta "Müslüman mahallesinde salyangoz satmaya" benziyor. Birileri kalkıp Ümraniye'nin Mustafa Kemal Mahallesi'nde Günay Pasajı'nın bodrum katında, bundan kırk gün kadar önce, kilise yapmaya başlıyor. Mahalleli, olaya tepki gösteriyor, orada Hıristiyan nüfus olmadığını söylüyor. Tam bu sıralarda İstanbul Valisi, Ümraniye'ye geliyor ve Mustafa Kemal Mahallesi Muhtarı Cuma Kara, durumu bildirip şikâyetini

iletiyor. Vali'nin yanıtı ise açıktır: “Gerekli makamlardan izin alınmıştır, yapım yasaldır.” Eğer vatandaş, verilen iznin yasaya veya uluslararası anlaşmalara aykırı olduğunu düşünüyorsa yapacağı şey bölge idare mahkemesinde dava açacak, bir usulsüzlük veya yanlışlık varsa bunun düzeltilmesini isteyecektir. Ama vatandaş, o yolu tutmuyor, İşçi Partisi Öncü Gençlik Örgütü'nün liderliğinde eyleme geçiyor ve "Burası misyonerlik faaliyetinden dolayı tarafımızdan kapatılmıştır" yazılı bir pankartı, kilise inşaatının kapısına koyuyor. Kısacası, Türkiye’de Hıristiyan bir vatandaşın, kendi parasıyla ve yasal izinle, bir bodrum katında inşa etmeye kalktığı kilise, engelleniyor. Öncülük eden örgüt ise, laik düzene bağlı hatta onun savunucusu olduğunu söyleyen, bir partinin alt veya yan kuruluşu. Kimse çıkıp misyoner faaliyetinden söz etmesin! Türkiye’deki misyoner faaliyetinin, hiç değilse din alanında etkili olmadığını herkes zaten bilmekte. 21. yüzyılda İstanbul'un bir mahallesinde, bir Hıristiyan vatandaşın yasal izinle yaptığı kilise engelleniyor (Sirmen, 2001).

Kamudaki irticai örgütlenmenin önünü kesmek için Refahyol hükümetinin ardından 1997’de kurulan Başbakanlık Takip Kurulu (BTK), AKP iktidarındaki ikinci toplantısında misyonerlik çalışmalarını mercek altına aldı. BTK özellikle son dönemde Doğu Karadeniz başta olmak üzere artan misyonerlik çalışmalarına dikkat çekerken, bu konunun da irticayla savaşım çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiğine işaret etti. Türkiye’de 42 kilisede 3 bin misyonerin görev yaptığı saptanırken bunlardan yalnızca 19'unun İstanbul'da bulunduğu dikkat çekildi. İstanbul'da 4 kilisenin de dini amaçlardan çok misyonerlik çalışmasında bulunduğu gerekçesiyle kapatıldığı ifade edildi. Misyonerlik çalışmalarının örgütlenmesini ortadan kaldırmak için konunun daha yakından izlenmesi ve bu konuda bir rapor hazırlanması kararlaştırıldı. BTK’de ayrıca 28 Şubat sürecinin ardından irtica ile savaşım için gerekli yasal hazırlıkların yapıldığına dikkat çekilirken bu konudaki çalışmaların hızlandırılması gerektiği yinelenildi (Toktar, 2003a).

Balkanlar ve Kafkasya’daki Türk soydaşların “Hıristiyan misyonerliği” ile ilgili çalışmalardan çok, Suudi Arabistan ve İran kaynaklı “Vahhableştirme ve Şiileştirme” tehlikesiyle karşı karşıya bulunduğu dikkat çeken Dışişleri Bakanı Abdullah Gül, yurtdışında Rum ve Ermeni lobilerinin etkin çalışmalarının yanı sıra “siyasi iltica

hakkı kazanan Türklerin” Türkiye aleyhine çalışmalarının da büyük zarar verdiğini vurguladı (Sarıoğlu, 2003).

Her apartmana ibadethane açılmasına karşı çıkan Mehmet Ali Şahin, Hizbullah operasyonlarına dikkat çekerek “Aslında Türkiye’deki yabancılar için yapılan bir düzenlemeydi, ancak bu ülkede bina altlarından cesetler çıktığını unutmadık. Denetim sorunu çıkabilir” uyarısında bulundu. Bakanların eleştirileri üzerine Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, bu bölümün paketten çıkarılması talimatını verdi. “Her apartmana ibadethane” açılmasına ilişkin düzenlemeye Diyanet’ten sorumlu Devlet Bakanı Mehmet Aydın da eleştiri getirdi. Aydın, karşı çıkış gerekçelerini 3 başlık altında açıkladı. Aydın, “Tarikatların yasa dışı çalışmaları meşruiyet kazanır. Denetim olanaksızlaşır. Misyonerlik çalışmaları izlenemez” görüşlerini dile getirdi (Toktar, 2003b).

Yıllardan beri Aleviler arasında yürüttüğü misyonerlik faaliyetleri başarısızlıkla sonuçlanan İran yönetimi, bu kez Ankara Büyükelçiliği Kültür Ataşeliği tarafından bazı Alevi örgütlerini İran’a davet etti. Kültür Bakanlığı’nda Halk Edebiyatı ve Tiyatro Şube Müdürlüğü görevinde bulunan Gülağ Öz aracılığıyla Alevi örgütlerine yapılan davet, birçok örgüt tarafından reddedildi. Ancak Ankara’daki Hüseyin Gazi Derneği, Eskişehir’deki Hacıbektaş Veli Derneği, İstanbul’daki Kartal ve Gazi Cemevi yöneticileri bu daveti kabul edip İran’a gittiler. İran’ın Ankara Büyükelçiliği Kültür Ataşeliği ile Hüseyin Gazi Dergâhı arasında yürütülen diyalog sonrası Gülağ Öz aracılığıyla aralarında Karacaahmet Sultan Derneği, Şahkulu Sultan Vakfı, yazar Cemal Şener ve Hacıbektaş Veli Derneği, Okmeydanı, Sarıgazi, Kartal ve Gazi Cemevleri yöneticilerine İran’daki Alevilerce kutsal sayılan Erdebil, Meşhed ve Tebriz gibi bölgeleri kapsayan bir gezi daveti iletildi (İlknur, 2003).

Kadıköy Belediye Meclisi’nin yarınki toplantısında görüşüleceği bildirilen AB önerisinde, kadınlara ve özürllülere, insan hakları alanında eğitim ve bilinç arttırma desteği vermekten söz ediyor ve bu çalışmaların karşılığında 612,752 Euro’luk bir hibe yardımı vaat ediliyor. Sözleşmede “Türkiye’de insan hakları ile ilgili şimdiki durum, onlara uyulma ve ihlalleri ile ilgili bulunabilen verileri incelemek, bilgi toplamak ve sunmak gibi çalışmalar için, ülkemizi yabancılara şikâyet edecek ve jurnalleyecek ajanlar yetiştirilmesinin” amaçlandığı ileri sürülüyor. Yine sözleşmenin “Hedefler”

bölümünde "belirli sorunlarla mücadelenin geliştirilmesi, daha demokratik bir toplum için acil ve etkin önlemler alınması konusunda politika belirleyicilerin ve hükümet üyelerinin uyarılması amacıyla eylem koyabilecek ortalama 500 kişilik bir lobcilik faaliyetinden söz edildiği bildirilerek bu çalışmanın KKTC de Annan Planı'nın desteklenmesi için Denktaş tarafından açıklanan 5 bin kişilik AB yanlısı lobcilerin örgütlenmesine benzediğine dikkat çekiliyor (Birgit, 2003).

Doğu Karadeniz Bölgesi'nde sürdürülen misyonerlik faaliyetlerinin Samsun ve Trabzon kiliseleri tarafından destek gördüğünü, kiliselerin Yunanistan, ABD ve Alman gizli servisleriyle birlikte Pontus'u diriltmeye çalıştıklarını öne süren Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ) Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Kenan Erzurumlu hakkında, Piskopos Ruggero Franceschini tarafından Papa II. Jean Paul adına açılan tazminat davasının duruşması yapıldı. Samsun ve Trabzon Katolik Kilisesi Tüzelkişiliği adına Katolik dünyasının ruhani lideri Papa II. Jean Paul 'ün Türkiye'deki vekili Piskopos Ruggero Franceschini tarafından 3. Asliye Hukuk Mahkemesi'ne açılan 10 milyar liralık tazminat davasında Prof. Dr. Erzurumlu'nun iddialarının doğru olmadığı ileri sürüldü. Franceschini'nin avukatı Yaşar Öztürk, mahkemede, Samsun'daki Mater Dolorosa ve Trabzon'daki Saint Marie kiliselerinin Katolik Kilisesi olup Papalığa bağlı olduğunu ve yasalara aykırı hiçbir faaliyetlerinin olmadığını söyledi. Duruşma ileri bir tarihe ertelendi (Ciğerim, 2003).

İçinde 500 bin kitap bulunan dünyanın en büyük kütüphane gemisi M/V Doulos, İstanbul'a gelmiş... Ne var ki polis, yabancı dildeki bazı kitapların satışına izin vermiyormuş. Gemi, Hıristiyanlık propagandası yapmak için hazırlanmış ve içinde 40 ülkeden Protestan misyonerlerin görev aldığı bir "misyoner gemisi" çıktı. Gemide kitap satışı yasak değil, satışa sunulan kitaplar gerçekten çok ucuz; 1,5 milyon lira... Ancak bu kitaplar İsa peygamberin hayatını, öğretilerini anlatıyor. M/V Doulos, Almanya'daki "Operation Mobilisation" adlı kuruluşa bağlı olarak çalışıyor. "Operation Mobilisation"un İstanbul ve Ankara'da da büroları var; bugüne dek Türkiye'de beş milyon kişiye posta yoluyla İncil ve Hıristiyanlık üzerine dini kitaplar göndermişler... Operation Mobilisation'un Türkiye'de dini propaganda için yeğlediği gruplar arasında üniversiteli gençler ile Kürt asıllı yurttaşların olduğunu bildiriyor.

Akdeniz turuna çıkan gemi, İstanbul'dan sonra İzmir, Antalya ve Mersin limanlarına gidecek (Utku, 2003).

Trabzon'da gözaltına alınan gencin, "Gençlik elden gidiyor" diye sitem eden radikal dinci kesimlerce yönlendirildiği yolunda kuşklar artıyor Katolik Kilisesi rahibi Andrea Santoro'nun öldürülmesi olayının ardında organize bir yapı mı bulunuyor? PKK'nin bölgeye sızma çabaları, TAYAD'ın faaliyetleri, AKP'nin yerel seçimleri CHP'ye kaptırması ve misyonerlik faaliyetlerinin yoğunlaşması, tarikatların Trabzon'daki etkinliklerini arttırmasına yol açıyor. Liseli çocuğun bu yapıdan rahatsız olan ve "Gençlik elden gidiyor" diye sitem eden radikal dinci kesimlerce yönlendirildiği yolunda kuşklar artıyor. Santoro cinayetine bir çocuğun duygusal tepkisi olarak bakılması sağlam bir mantığa dayanmıyor. Hz. Muhammet'in karikatürlerinin yayımlanmasına denk getirilen cinayetin, bölgedeki misyonerlik faaliyetlerine karşı bir gözdağı eylemi olabileceğini göz önünde bulundurmamak gerekiyor (Faraç, 2006).

Irak'ta siyasi istikrar arayışları sürerken özellikle Kuzey Irak'ta ABD kökenli yoğun bir misyonerlik faaliyetinin olduğu belirtiliyor. Bölgeden Ankara'ya gelen bilgiler, savaşın hemen ardından hız kazanan misyonerlik faaliyetlerinin son bir yıl içinde katlanarak arttığını ortaya koydu. Kürtlere yapılan propagandalar arasında, "asıl köklerinin Hıristiyan olduğu, daha sonra Müslümanlaştırıldıkları" iddiasının da yer aldığına işaret ediliyor. Son iki yılda din değiştiren Kürtlerin sayısının yüzlerle ifade edildiği, Kürtçe İncil dağıtıldığı belirtiliyor. Son yıllarda bölgedeki misyoner kuruluşları aracılığıyla on binlerce Kürtçe İncil dağıtılması, söz konusu kuruluşların bölgeyi ne kadar kısıpaca aldığına da bir göstergesi olarak değerlendiriliyor. Konuyla ilgili bilgi veren kaynaklar, Türkiye'ye yönelik misyonerlik faaliyetlerinin de bundan sonra Kuzey Irak merkezli olacağına dikkat çektiler. Dünya Kiliseler Birliği'nin eşgüdümünde olmak üzere, sayısı 100'ün üzerinde olan çeşitli sivil toplum örgütünün Ortadoğu'da misyonerlik için merkez olarak Irak'ın kuzeyini seçtiği ve faaliyetlerini buradan yürüttüğü belirtildi. Sivil toplum örgütü ve yardım kuruluşu adı altında faaliyet gösteren misyoner yapılanmalarının, özellikle alt toplum kesimlerini hedef aldıkları ifade edildi (Dilek, 2006).

Santoro ve Dink suikastlarında olduğu gibi Malatya vahşetinin zanlıları da genç müritler. Polis, İhlâs Vakfı'nda barınan zanlıları kimlerin azmettirdiğini çözmeye çalışıyor. İstihbaratçılar, gözaltındaki 10 zanlının ve aranan 5 kişinin Trabzon uzantılı Türk-İslam sentezci yapılanmalarla ilişkilerini de araştırıyor. Türkiye'de radikal dinci gruplarla mücadele edilirken sadece Hizbullah'ın deşifre olmuş yönetici ve tetikçilerinin üzerine gitmek tehlikeyi gidermiyor. Asıl sorun, mürit kisvesi altında Hizbullahi düşüncedeki gençlerin bu sinsi merkezlerde yetiştirilmesinde duruyor. Köy ve mezralarda, kentlerin gözden uzak varoşlarında denetim dışında tutulan tarikat ve cemaat yurtlarının, Trabzon-Malatya ekseninde yaşananlarla birlikte mercek altına alınması gerekiyor. Köylerden ve üniversitelerden “ihlâslı bir nesil” vaadiyle kandırılan yoksul çocuklara bu yurtlarda laik cumhuriyeti hedef alan müfredatı kimlerin nasıl enjekte ettiği araştırılmayı bekliyor. İstanbul- Trabzon- Malatya hattındaki saldırıları gerçekleştirenlerin aynı tür eğitim merkezlerinde aynı ideolojiyle yetiştirilmesi ve hedeflere yönlendirilmesi rastlantı olamayacağına göre, bu eylem zincirinin halkalarını hangi azmettiricilerin birleştirdiği sorusunun acilen yanıtlanması gerekiyor (Cumhuriyet, 2007).

Cumhuriyet yazarlarının misyonerlik algılarını şu şekilde özetleyebiliriz: Misyonerlik batı emperyalizminin mazlum halkları sömürmek için kullandığı bir araçtır. Batı'nın Türkiye'deki laikliği desteklemesinin altında misyonerlik faaliyetlerine serbestlik sağlama amacı yatmaktadır. Misyonerlik, Hıristiyanlık kültürünün aşılama gayretidir. Medyanın tüm unsurları bu amaç için kullanılmaktadır. Hıristiyan misyonerlerden rahatsız olan devlet diyanet teşkilatıyla müslüman misyonerleri desteklemiş oluyor. Bu misyonerlik faaliyetleri de tarikat şeyhlerinin kontrolüne geçiyor. Türkiye'de Hıristiyanlık propagandasının suç, Müslümanlık propagandasının ise bir görev olarak kabul edilmesi yasal olarak mümkün değil. Türkiye'deki misyoner faaliyetinin, hiç değilse din alanında etkili olmadığını herkes zaten bilmekte. Misyonerlik faaliyetleri olduğundan büyük gösterilmeye çalışılıyor. Türkiye'de sadece Hıristiyanlık adına misyonerlik yapılmıyor. İran'da yıllardır özellikle Alevi yurttaşlarımızı hedef alan ve onları Şiileştirme amacı güden faaliyetler yürütmektedir. Trabzon'daki rahip cinayetini “din elden gidiyor” diyen radikal dinci kesimlerin yönlendirdiğine inanılıyor. Türkiye'ye yönelik misyonerlik faaliyetlerinin bundan sonra Kuzey Irak merkezli

olacağını söylemek mümkündür. Özellikle Kürt vatandaşlarımızı hedef alan misyonerlik faaliyetlerinde amaç ülkenin bir kısmının bölünmesini hızlandırmaktır.

3.4. Misyonerliğin Dergilerdeki Görüntüsü

3.4.1. Muhafazakâr Dergiler ve Misyonerlik

Muhafazakâr dergi olarak Aksiyon Dergisi'ni incelemeye çalıştım. Aksiyon dergisi, "Mit Raporundaki Şok İsimler", "Bir Papaz'ın İtirafı" gibi haberlerde başka yayın organlarına kaynak olacak kadar misyonerlik duyarlılığı gelişmiş bir dergi. Yapılan haberlerde misyonerliğin tanımının doğru olarak yapılma endişesi göze çarpıyor. Misyoner okullarında okuyan kimselerle o okullar konuşulduğu gibi, daha önce misyonerliği resmen yapmış eski papaz yeni Müslüman şahısla da içeriden bilgiler ortaya konmaya çalışılıyor.

Bundan bir kaç yıl önce gazetemde Amerikan misyoner teşkilatı BOARD'un Anadolu macerasını incelerken, bu teşkilatın tıp kolunun teknolojik açıdan geri olan Anadolu topraklarına tıp misyonerleri ve hastaneleri kullanarak palazlandığını hayrette müşahade etmiştim. Beni hayrette bırakan bir konu daha vardı, misyonerlerin açtığı hastanelerin daha ziyade kendilerinden olan hastalara tıbbi müdahale yaparken, Anadolu insanlarına tek tıp ve ne olduğu belli olmayan bir takım aşırı kullanmalarıydı. Gaziantep Amerikan Hastanesi bunun en ilginç örneğiydi (Hazar, 1995).

Hz. İsa'nın Yahudi cemaatine yaptığı tebliğden sonra ihanetle karşılaşması ve Allah'ın ilahi yardımıyla göğe alınmasından sonra Hz. Meryem'in nerede ve nasıl yaşadığına dair Hıristiyan kaynaklarında yeterli bilgi yok. Buna rağmen, bugünkü Hıristiyan çevreler misyonerliğin en faal olduğu Türkiye topraklarına yeniden yerleşebilmek için çeşitli teoriler ve tahrif edilmiş tarihi belgelerle Meryemana'nın Efes'te yaşadığını iddia ediyorlar. Misyonerlik faaliyetleri için üs arayan Vatikan, Hz. Meryem'in, Selçuk St. Jean Kilisesi'nde gömülü olduğu öne sürülen Aziz Yahya'nın korumasında Kudüs'ten çıkarak Efes'e ulaştığını savunuyor. Ancak Hıristiyanlar için bir ziyaret mahalli olan Hz. Meryem'e ait Kudüs'teki mezar, bu şehrin Hz. İsa'nın risaletini tebliğ ettiği şehir olması sebebiyle daha güçlü bir ihtimal olarak görülüyor (Ertürk, 1995).

Ama hep söylenilen ş u ki, diyalog elit seviyenin uzmanlık alanı olmaktan öteye geçemedi. Bazı siyasi ve diplomatik faydaların ötesinde bir verim de elde edilemedi. Neden mi? Müslüman cephe tedirgin de ondan. Hıristiyan Batı dünyasının çok sabıkalı bir geçmişi var. Batı, özellikle kapitalizm sonrası emperyalizm ve kolonizasyonla Üçüncü Dünya ülkelerinin halkını sömürmeye başladığında kilise 'efendi'nin yanındaydı, zulme uğrayanların yanında değil. Avrupalının ve Amerikalının Afrika'dan köle toplamaya gittiği gemilerde Hıristiyan misyonerler de vardı. İnsana insanca bakışın müdafii olması gereken Hıristiyan din adamları adeta kolonizatörlerle ve emperyalistlerle işbirliği yaptılar (Karaca, 1996).

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın bu yıl ikincisini düzenlediği Avrasya İslam Şûrâsı sonunda şûrâyı kurumlaştıracak kararlar alındı. Ele alınan mevzular; asra uygun irşad standartlarının belirlenmesi, din adamı yetiştirilmesi, misyoner faaliyetlerinin çeşitleri ve bu yıkıcı etkinliklere karşı alınacak tedbirler gibi konulardı. Misyoner faaliyetlerine karşı en iyi mücadelenin halkın bu tehlikeli odaklara karşı bilinçlendirilmesiyle mümkün olabileceği üzerinde duruldu. Misyoner faaliyetlerinin çeşitleri, etkileri ele alındı. “Düşmanla mücadelenin en iyi yolu önce onu tanımaktır” ilkesinden hareketle Hıristiyanlık üzerine bilimsel incelemeler yapacak bir enstitü kurulması teklifi ortaya atıldı (Bilici, 1996).

Hıristiyan misyonerler, dinlerini yaymak için Azerbaycan'a para ve adam akıtıyorlar. Ş u ana kadar ülkede 10'un üzerinde Hıristiyan kuruluşu tesis edildi ve bunlar toplam 20 milyon dolar harcama yaptılar ve ülkeye yaklaşık 100 bin kitap soktular. Türkiye'dekiler, oralarda verilecek her türlü hizmeti engelleme düşüncesinde oladursun, misyonerlerin planları büyük: 2000 yılına kadar Azerbaycan nüfusunun yüzde 20'sini Hıristiyanlaştırmayı umut ediyorlar. Ş u ana kadar 5 bine yakın Azeri, parayla Hıristiyanlaştırılmış. Azerbaycan Gençlik Teşkilatları Konfederasyonu gibi, durumun farkına varan kuruluşlar, halkı misyonerlere karşı aydınlatmaya çalışıyorlar (Dinç, 1996).

19. yüzyıl casus tarihçi ve arkeologların asrı idi. Batı'nın zengin aristokrat ailelerinin snop çocukları ülkelerinde Doğu dillerini öğreniyor bu da kendilerine yeni ufuklar açıyordu. Osmanlı hoşgörüsünden yararlanan misyoner gruplar yalnız bağlı buldukları kiliseye değil ilgili ülkelerin gizli servislerine de bilgi geçiyorlardı.

Bunlar bütün Osmanlı coğrafyasının coğrafi, sosyal, antropolojik, etnik ve dini haritalarını çıkartıyorlardı. Tarihçi Doç. Zekeriya Kurşun misyonerlerle ilgili şunları söylüyor; “Benediktler, Fransiskanlar, Dominikanlar, Edventistler, Cizvitler ve Metodistler vs.’nin hemen hepsinin faaliyet alanları Doğu dünyası ve genel olarak Osmanlı toprakları idi. Hatta bu insanlar Doğu ile öyle bütünleşmiş, Doğu’yu öyle öğrenmişlerdi ki, en meşhur müsteşrikler bunlardan çıkmaya başlamıştı. Van Dyck (1818-1895) ile Zewemer (1868-1952) misyoner-ajan ve müsteşrik vasıflarını taşıyan yüzlerce isimden sadece iki tanesidir.” (Eren, 1996).

Geçen hafta, Gaziantep’te misyoner kitaplarının sergilenip satıldığı bir kitabevi bombalandı. Hıristiyanlara ait bir kitapevini kim bombalayabilir? Bazı gazeteler bunun cevabını hemen ezberlerinden verdiler: Elbette ‘dinciler’. Bombanın özellikleri sayılırken, alelade bir bomba olmadığı anlaşılıyordu. Bazı örgütlerin su borularından imal ettiği tarzda değildi. NATO birliklerinde kullanılan parça tesirli profesyonel bir bomba (Sutay, 1997).

Irak savaşından sonra yardım kuruluşlarıyla bölgeye gelen görevlilerin arasında misyonerler ve istihbaratçılar da vardı. Bu faaliyetler doğrultusunda on binlerce Kürtçe İncil basılıp halka bedava dağıtıldı, yapılan konuşmalarda Kürtlerin atalarının Hıristiyan olduğu söylendi. Avrupa’ya göçler teşvik edildi, ekonomik sıkıntının had safhada olduğu bölgede bar, kadın güzellik salonları, kuaför vs. açmaları için halk teşvik edildi, bu tür işlere girmek isteyenlere maddi yardım yapıldı. Bölgede ev ve arazilerini satmaları konusunda zorlananlar oldu. İslami gelişmeleri izlemek amacıyla bir araştırma merkezi bile kuruldu. Gelen kuruluşlar arasında küçük bir devletin bütçesine sahip olanlar vardı (Uçar, 1998).

Hakkında bütün iddiaları Fethullah Gülen’e sorduk ve açık yürekli cevaplar aldık:

Size sempati duyan talebelerin kaldığı evler “ışık evler” olarak isimlendiriliyor. Bu evler misyonerlik faaliyetlerinden etkilenecek mi oluşturuldu?

Fethullah Gülen:

“Asrımız ilim asrıdır ve bundan sonra da ilim hükmedecektir. Bir insanın gerçek insan olması da kafasının müspet ilimlerle, kalbinin de inançla aydınlanmasına bağlıdır. Aydınlanmanın kaynağı ‘ışık’ olduğu için, bazı talebeler kendi aralarında, kaldıkları evlere ‘ışık evleri’ demiş olabilirler. Fakat çok tabii olarak,

birbirleriyle anlaşabilecek 5-6 lise veya üniversite talebesinin bir araya gelip kiraladığı ve kaldığı evlerin misyonerlik faaliyetleri veya bu faaliyetlerden etkilenmekle ne alâkası olabilir? Sonra bunlar neyin, hangi teşkilatın hücreleridir?” (Dinç, 1998).

Diğer bir önemli dosyamız ise çocuk köyleriyle ilgili olanıydı. Bu haberden sonra dava açmışlardı bize ve biz o davayı kazandık. Dünya Kiliseler Birliği’nden yardım aldığını iddia eden bir misyonerlik faaliyeti bu. Türkiye’de 10 tane böyle çocuk köyü kurmuşlar.” (İnceöz, 1999).

Uluslararası Sempozyuma Avusturya Viyana’dan katılan Prof. Dr. Erich Feigl’e göre 1915 yılında Ermenilerin Van’da başlattıkları ayaklanmanın arkasında Amerikan misyonerleri bulunuyor. Bu misyonerlerin Hıristiyan Ermeni İmparatorluğu kurmayı tasarladıklarını ileri süren Avusturyalı Feigl, Ermenilerin bu amaçla kışkırtıldıklarını belirttiği tebliğinde; “Herhangi bir yerde üç veya dört kişi öldüğünde İstanbul’daki Ermeni çevreler 3 veya 4 bin ölüden bahsediyorlardı. Ve Atlantik üzerinden gelen haberleri Protestan gazeteleri, işte Abdülhamit yine 40 bin suçsuz Ermeni’yi katlettirdi diye yazıyorlardı. Bu şekilde misyon kiliseleri -Ermenileri korumak maksadı ile- büyük paralar topluyorlardı. Bu paralarla daha fazla Rus silahlarını Osmanlı İmparatorluğuna sokuyorlardı. Netice, öldürücü bir dolaşımdı, bir nevi ‘şeytani daire’” olduğunu belirtmiştir (Öksüz, 1999).

Misyonerlerin radyosu Müjde FM’i takip eden var mı bilemiyorum? Dinler arası diyaloga ket vurabilecek bir sürü yayınına rağmen hiçbir problem yaşamazken, kendi halinde yayın yapan radyoların burunlarından getiriliyor. O çatıların içinde olup da bu dönüşümü gün gün yaşayanlar günlük tutsalar, bunu bir zaman sonra kitaplaştırsalar ne iyi olacak! (Aydın, Mustafa, 2000).

Güneydoğu’ya çalışma yapmak için gelen araştırmacıların sayısı her geçen gün artıyor. Eskiden beri devam eden arkeolog(!) akını karşısında devlet yetkilileri de rahatsızlıklarını dile getirmişlerdi. Olağanüstü Hâl Bölge Valisi Hayri Kozakçıoğlu 1992’de Zaman gazetesine yapmış olduğu açıklamada şunları söylüyordu: “Yabancıların bölgeye her geçen gün ilgisi artıyor, bunu anlamak mümkün değil”. Yine Zaman’daki haberde bir emniyet yetkilisinin ağzından şu bilgilere yer veriliyordu: “Değişik meslekleri kullanarak geliyorlar. Onları takip etmekte zorlanıyoruz. Bir tanesi ilimizin fizibilitesini çıkarmış. Diğer bir tanesi ilimizin giriş

çıkışlarını, askeri bölgeleri, karakolları ve mevzi yerlerini belirten harita ile yakalanmıştı. PKK sempatanlığından misyonerlik faaliyetlerine kadar birçok yönden halkı kışkırtıyorlar.” (Söylemez, 2000).

Dünya çapında internet kullanım yüzdesinin ciddi olarak artması ve genellikle de eğitim ve gelir düzeyi iyi olan kesimlerin kullanıyor olması misyonerleri internette açılmaya yönlendirdi. Misyonerler internet kullanıcılarını faaliyetlerine çekmek için genelde e-mail ile davetiye gönderme metodunu kullanıyorlar. E-mail davetiyelerinde web sayfalarına davetin yanı sıra isteyen herkese Hıristiyanlık ile ilgili kitap, kaset ve videokaseti gönderebileceklerini duyuruyorlar. Web sitelerine göz attığımızda ise içeriğinin oldukça geniş olduğunu, bunun yanı sıra ziyaretçi çekmek için çeşitli toplulıklara da üye olduklarını görüyoruz (Kesen, 2000).

Anadolu Üniversitesi uzaktan eğitim veren İktisat-İşletme fakültelerinde okuyan öğrenciler, son sınıfa geldiklerinde; Türk Ekonomisi isimli ders kitabının ilk ünitesinde okudukları satırlara inanamadılar. Çünkü yaşadıkları ülkeyle ilgili 15 yıllık öğrenim hayatları boyunca bilmedikleri hayli ‘ilginç gerçekleri’ öğrendiler. Söz konusu ünite Türkiye’nin doğal yapısı ve dünya ekonomisindeki yeri anlatılıyordu. Buraya kadar her şey normal. Fakat ‘Din ve Kültüre Göre’ başlığı altında Türkiye’nin demografik yapısıyla ilgili şok ifadeler yer alıyor. Dördüncü sayfadaki bilgiye göre, “yurdumuzun kuzey ve batısında Ortodoks, Protestan ve Katolik mezhebine dâhil Hıristiyan toplumlar; doğu ve güneyinde ise Müslüman toplumlar yer almakta” imiş! İster inanın, ister inanmayın ama ifade aynen böyle. Daha düne kadar yüzde 99’u Müslüman olduğu sanılan bu ülkeye ne oldu acaba? Herhalde misyonerler fazla mesai yapmıştır! Belki de kimselerden habersiz bir ‘Haçlı Seferi’ düzenlenmiş olabilir. Şöyle bir hafızamızı yokladığımızda son 80 yıldır -Kıbrıs Barış Harekâtı’nı saymazsak- Türkiye savaşa da girmedi. Üstelik neredeyse bin yıldır Anadolu’nun demografik yapısında hiç bu kadar büyük değişiklik görülmedi (Öztürk, 2001).

Talas Amerikan Koleji bugün yok. 1967 yılında ani bir kararla kapatıldı. Ermeni çocukları için kurulmuştu. Okulu Amerika’dan bir ‘Board’ teşkilatı yürütüyordu. Bu teşkilatın Hıristiyan birlikleri ile ilişkisi biliniyor. Okulun açılışının gayesi okuyanlarının da tasdiki ile bölgedeki Gregoryen mezhebinden olan Ermenileri Protestanlaştırmak idi. Fakat daha sonra gerek Ermenilerin şikâyeti gerekse

Amerika'nın misyonerlik faaliyetlerinde meydana gelen paradigmatik değişim sonucu okulda Türk öğrenciler ağırlıkla okumaya başlıyor. Okuldaki misyoner hocalar, velilerin ve yörenin tepkisini çekmemek için Türk öğrencilere kesinlikle Hıristiyanlık propagandası yapmıyordu. Tabii, yaşayışı ile örnek olmak değerlendirme dışı tutulacak (Odabaşı, 2001).

Tufan Türeñç yatılı okuduğu Saint Benoit ile ilgili Şunları söylüyor: "O zamanlar misyonerlik amacıyla kurulmuş tabii ama sonra misyonerlik Şeyi kalmamış. Bizim zamanımızda öyle bir Şey yoktu ama öğretmenler papazdı. İstanbul'un çeşitli Katolik kiliselerinde görev yaparlardı, aynı zamanda. Diyebilirim ki benim bütün kültür altyapım Saint Benoit'tir. Orada müthiş bir ahlak ve terbiye verdiler bize." (Kalyoncu, 2001).

25 yıllık bir Yoga öğretmeni, öğrencilerinin çoğunun inanma ihtiyacı hisseden ama 'irticacı' damgası yemekten korktuğu için sosyete dinlerini tercih ettiklerini söylüyor. Kafasındaki sorulara cevap arayan gelir seviyesi yüksek, iyi eğitim almış bir kesim inanç boőluęunu gidermek için çözümleri, Yoga, uzaylı tarikatlar ya da başka yollarda arıyor. Giderek ilgi gören meditasyon ve yoga hakkında farklı görüşler var. Bazı çevrelere göre yoga ve meditasyon insanları huzura erdirecek yegane yol. Birtakım çevrelere göre ise yoga ve meditasyon aracılığı ile Budizm misyonerliği yapılıyor (Arslan, 2002).

Papaz Jerry Falwell, Amerika'da yaklaşık 15 milyon mensubu bulunan, Protestan mezhebinin Güneyli Baptist kolunun önde gelen liderlerinden. Dr. Falwell, 1971'de, Protestan misyonerlerin mühim eğitim merkezlerinden olan Liberty (Özgürlük) Üniversitesini kurmuş. Vaazlarıyla, eylemleriyle ve beyanlarıyla Amerikan kamuoyunda adeta 'hoőgörüsüzlüęün sembolü' olarak tanınıyor. Peki, Falwell gibi Güneyli Baptistler, aslında geleneksel olarak Yahudileri de pek sevmedikleri halde, neden İsrail davasını destekliyor? Çünkü onların İncil yorumuna göre ahir zamanda Hz. İsa'nın ikinci kez dünyaya gelip krallığını kurmasının ön Şartı, Ortadoğu'da güçlü bir İsrail devletinin hâkim olması (Arslan, 2002).

Çocuksu bakıőıyla belleklerde masum bir iz bırakan çizgi film kahramanı Tenten, maceralarında misyonerlikle yetinmeyip Tibet ve Afrika'da yaşayan insanları da

aşağılayacak kadar ileri gidiyor. Misyoner olarak çalışan Tom Braks da iyi bir mesajcı. Yrd. Doç. Dr. Ömer Turan İlk Adım dergisinin 146. sayısında ‘Avrasya coğrafyasında misyonerlik faaliyetleri’ başlıklı yazıda çizgi roman kahramanlarının birer misyoner olarak kullanıldığının altını çiziyor (Söylemez, 2002).

Yaz okullarında devlet aciz kalıyor. Denetimsiz kamplarda, tuhaf misyonerlik faaliyetlerinden aykırı programlara kadar her şey serbestçe uygulanıyor. Yurtdışına giden öğrencilere ise ağırlıklı olarak disko ve balo uygulamaları yaptırılıyor. Çağdaş Eğitim Vakfı(ÇEV)’nda 3 Haziran 2002’de yapılan polis aramasında Amerika’nın en büyük misyonerlik örgütü American Board of Commissioners for Foreign (BOARD) ile vakfin ilişkisini ortaya koyan belgelerin ortaya çıkarılmasıyla yaz kampları ve misyonerlik konusu iyiden iyiye tartışılır olmuştur (Söylemez, 2003).

Din değiştirenlerin tercihi Hıristiyanlık değil Batılılık. Misyonerlik faaliyetleri yıllardır tartışma konusudur ancak son iki yılda farklı siyasi partiler arasında hesaplaşma aracı olmaya başladı. Peki, ama kim, neden ve hangi psikoloji ile din değiştirir? Türkiye’de insanlar kitleler halinde Hıristiyan mı oluyor? Her yer kilise oldu da biz mi görmüyoruz? Bu sorulara M.Ü. İlahiyat Fakültesi’nden Prof. Dr. Ali KÖSE şöyle cevap veriyor:

“Binlerce insanın dinini değiştirdiği doğru değil. 15 bin kilisenin açıldığı da abartılı. Ama az sayıda da olsa din değiştirmenin olduğu doğru. Din ile milliyetçiliği çok fazla özdeşleştiriyoruz. Bir Türkün Hıristiyan olamayacağı yönünde yaygın bir kanı var. O yüzden aşırı tepki veriyoruz. Din eğitimimiz kesinlikle yanlış. Korkutan, ürküten ve baskıcı bir eğitim anlayışımız var. Neyin olması gerektiğini anlatmak yerine biz böyle istiyoruz şeklinde bir eğitim veriyoruz. Aslında hâlâ az sayıda insanımız dinini değiştiriyorsa şükretmemiz lazım. Türkiye’de din eğitimi milli bir sorun olarak önümüzde duruyor. 1980’lerden bu yana toplumsal bunalım yaşadık. Dünyada değişik dinlere geçenler üzerine yapılan araştırmalarda ortaya çıkan verilere göre kendi toplumunda mutlu olamayanlar kendisini daha mutlu hissedeceği bir yapı arayışına giriyor. Kendi toplumuyla özdeşleşmemiş kişiler kolay din değiştiriyor. Başka insanlarla kontak kurmadan, diyaloga geçmeden din değiştirmek mümkün değildir. İstedığınız kadar kitaplardan okuyun, internetten takip edin bir şekilde o dinin müntesipleri ile tanışmamışsanız din değiştirmeniz zordur. Bu noktada misyonerlerin etkisinden söz edebiliriz. Temas olmadan din değiştiren olmamış. Fakat propagandalar olmasa da din değiştirebilirdi. Hıristiyan olmasalardı dini tamamen gündemlerinden çıkartmış olurlardı.” (Arslan, 2004).

MIT’in misyonerlik raporundaki şok isimler. Milli İstihbarat Teşkilatı’nın Türkiye’deki misyonerlik faaliyetlerini anlattığı yazıda, Profesör Türkan Saylan’ın da

adı geçiyor. Yazıya göre, Türkiye’deki bazı Amerikan okullarının kurucusu olan Amerikan Board Heyeti, bu faaliyetini SEV vakfı eliyle yürütüyor (Akyol, 2004).

Türkiye’de bir süredir misyonerlik konusu tartışılıyor. Avrupa Birliği’nin Ankara’ya müzakere tarihi vermesinden sonra hızlanan ve “binlerce kilise ev, milyonlarca İncil” söyleminin sık sık tekrarlandığı tartışmalar, Rahşan Ecevit’in “Takkenin üzerinde haç” açıklamasıyla zirveye çıktı. Daha düne kadar 'din' konusunda antipatik ve saldırgan tavırlarıyla dikkat çekenlerin aniden Müslüman Türkleri koruma refleksiyle misyonerlik konusunu gündeme taşıması, ısrarla belli rakamları telaffuz etmesi “Acaba, misyonerlik tartışmalarının arkasında ne var? Bu konu gündemde tutularak nereye varılmak isteniyor? Gerçek niyetleri neler olabilir?” sorularını akla getiriyor. Siyasi ve ekonomik istikrarın her geçen gün iç ve dış kamuoyuna daha fazla güven verdiği bir sırada bu konu “Neden şimdi gündemde tutuluyor?” sorusunu da tabi ki (Arslan, 2005a).

Amerikalı ve Hıristiyan misyonerler politikacı değillerdi ama öğrencilerine Hıristiyanlığın Müslümanlığa nazaran daha üstün olduğunu öğrettiler; böylece Hıristiyanlar, Müslümanlardan daha iyi ve üstün birer insan oluyordu. Eski günlerde Ermenilere ‘Millet-i Sadık’ denirdi. Türkçe konuşan, Hıristiyan dinin emrettiği ibadetleri Türkçe yapan Karamanlı Rumlar, hallerinden hoşnut insanlardı. Fakat Megale Misyonerlerin eğittiği bir Ermeni, Osmanlı nüfusunun sayısal olarak çok küçük bir yüzdesini oluşturduklarını bilir. Ermeni inatçılığını atalarından almıştır; zihni, mali bakımdan çok açık olsa da siyasi olarak karmakarışıktır. Mülkten ne kadar çabuk para kazanacağını bilir ama o mülkü yönetmede yeteneği azdır. Türkiye’nin ilerlemesinde ve gelişmesinde; Ermeniler kendileri için iyi bir gelecek bulacakken Avrupalılar tarafından ayartıldılar ve intihara sürüklendiler (Alkan, 2005).

Daha düne kadar dine, diyanete mesafeli olanlar, bugün din hâmisi kesildi. Dün sayfalarında İncil reklâmı yapan Doğu Perinçek önderliğindeki Aydınlık dergisi, şimdi neredeyse her sayısında misyonerlik tehlikesinden bahsediyor. Sadece onlar mı? Değil elbette... Kendilerini ulusalcı olarak görenler ile dindar kabul edenler omuz omuza siper kazıyor. Söyledikleri hep aynı: “Türkiye’de misyonerler cirit atıyor. Gençlerimiz Hıristiyan oluyor, binlerce kilise ev açılıyor.” Belli bir kaynağın ortaya attığı bilgiler, sürekli aynı mahfillerde tekrarlanıp duruyor. Bir Allah’ın kulu da çıkıp “Acaba

bunların ne kadarı doğru? Birileri, misyonerlik üzerinden dini özgürlükleri kısıtlamak mı istiyor? Misyonerler, neden devlete karşı duran Kürtçüler ile dine soğuk Aleviler üzerinde yoğunlaşıyor?” demiyor. Bunlar dile getirilmediği gibi İslam’ın nasıl doğru öğretilbileceği üzerinde de durulmuyor. Din eğitiminin kısıtlanmasının gelecek nesilleri nasıl da dıştan gelecek tehditlere açık hâle getirdiği dillendirilmiyor. Kim bilir belki de bunları dile getirmek işlerine gelmiyordur (Yılmaz, Mehmet, 2005).

Misyonerlik faaliyetlerinin tarihi dünyada ve Türkiye’de çok eskilere dayanır. Özellikle Türkiye’de yıllardır böyle bir gayretin varlığı bilinmektedir. Son yıllarda, Avrupa Birliği (AB) ile ilgili gelişmeler istikametinde yasalarda yapılan bir kısım düzenlemeler sonucu bu faaliyetlerin arttığı gözlemlenmektedir. Her şeyden evvel bilinmelidir ki, bir dinin propagandasını yapmak sureti ile insanların dinlerini değiştirmeye yönelik çabalar insanî ve ahlâkî değildir. Dini tebliğ bir metottur; ancak bunun nezaket ve nezaheti abartılmamalı, çığırından çıkarılmamalı ve insanları rahatsız edecek boyutlara varmamalıdır. Son günlerde eski bir siyasetçinin “din elden gidiyor” şeklindeki beyanı tartışmaları alevlendirmiştir. Konunun bu şekilde de olsa gündeme gelmesi ve tartışılması faydalı olmuştur. Ancak Türkiye’de en ciddi ve önemli konular maalesef birkaç gün tartışıldıktan sonra gündemden düşmekte ve unutulmaktadır. Toplum olarak ifratla tefrit arasındaki orta yolu bulma konusunda sıkıntılarımızın olduğu bilinen bir husustur (Yazıcıoğlu, 2005).

Misyonerlik faaliyetlerini ve Aksiyon dergisinin kapak dosyasını değerlendiren Yurt Partisi Genel Başkanı ve İçişleri eski Bakanı Sadettin Tantan misyonerlikle ilgili tartışmaların dini motifleri zayıf kesimler tarafından gündeme getirilmesinin dikkat çekici olduğunu belirtiyor. Türkiye’de İslam dini aleyhine uzun süre yayınlar yapan kişi ve grupların misyonerlik tartışmaları üzerinden yeni bir siyasi argüman üretmeye çalıştığını vurgulayan Tantan, bu tür yayınların tehlikeye karşı kamuoyu oluşturmaktan ziyade “suyu bulandırmaya” yönelik faaliyetler olduğuna dikkati çekiyor. Misyonerlik tehlikesini dillendiren kesimlerin, apartman kiliselerin buldukları mahallelerde neden tepki görmediğini görmezden geldiğini kaydeden Tantan şöyle diyor:

“Misyonerlik tuzağına kapılan insanların sayısını gündeme getiren çevreler bu insanların din değiştirmesine sebep olan altyapı eksikliğini göz ardı ediyorlar. Nüfusunun yüzde 99’u Müslüman bir ülkenin halkı neden böyle bir faaliyet karşısında sessiz kalmaktadır. İslam dinini misyonerlere karşı savunmak

konusunda devlet veya yasalar kadar bu toplumun fertleri de görevli değil midir? Bu ödevi yerine getirmek istemeyen bir toplumun bu tutumunun arkasında yatan sebepler nelerdir? Şu kadar insan din değiştirdi veya binlerce İncil dağıtıldı türünden tartışmalar suyu bulandırmanın ve bilgi kirliliği oluşturmanın ötesine bu yüzden gidemez.” (Hiçyılmaz, 2005).

Ülkede din elden gidiyor diyerek misyoner tartışmalarını başlatan çevrelerin en güçlü argümanı “8 milyonu dağıtıldı, hedef 10 milyon İncil.” söylemiydi. Son 5 yılda basılan bütün İncil’lerin toplamı resmi verilere göre 166 bin 508. Bu durumda şu soru akla geliyor: “Dağıtılan İnciller korsan mı basıldı?” Tartışmanın tarafı durumunda olan İncil basımıyla ilgili çalışan iki şirket var; Kitab-ı Mukaddes Şirketi ve Yeni Yaşam Yayınları. İncil’in günümüz Türkçesine çevrilmişinin telif hakkını elinde bulunduran bu iki şirketin baskı raporlarında ise son 5 yılda basılan İncil sayısı 166 bin 508. Yaklaşık 100 yıldır Türkiye’de faaliyette olan, Bible Society of Turkey olarak da bilinen Kitab-ı Mukaddes şirketinin yöneticilerinden, aynı zamanda eski Protestan Kiliseleri Türkiye Başkanı Behnan Konutgan, bu rakamlarla ilgili olarak 100 yıldır faaliyette olmalarına rağmen henüz 1 milyonuncu İncil’i basamadıklarını söylüyor. Behnan Konutgan’a göre rakamlar politik amaçlar için çarpıtılıyor; Konutgan, şirket olarak basıp sattıkları her İncil’in kayıtlarda bulunduğunu, İncil basıp dağıtmanın da ekonomik bir faaliyet olmadığını iddia ediyor. İncil’in Türkçesinin basılıp dağıtılmasının telif hakkını elinde bulunduran bir diğer şirket olan Yeni Yaşam Yayınları yöneticilerinden Gürkan Çamsu ise kendilerinin son beş yılda toplam 102 bin İncil bastıklarını, bunlardan 85 bininin isteyen kilise ve şahıslara satıldığını, kalan kısmının halen depolarında olduğunu söylüyor. Yurtdışından da talepler olduğunu söyleyen Çamsu, bırakın ‘8 milyon dağıtmayı 1 milyon İncil bile basılmadı şu ana kadar’ diyor (Arslan, 2005b).

Aksiyon Dergisi, misyonerlik tartışmaları ve ‘din değiştirme’ meselesine son noktayı koyuyor. Nüfus kayıtlarına göre 1916 yılından günümüze kadar 88 yılda İslamiyet’ten Hıristiyanlığa geçen vatandaşlarımızın sayısı 2 bin civarında. Bunların neredeyse tamamına yakını zaten Ermeni, Süryani, Rum veya diğer etnik gruplardan olup asıl dinine dönenlerden oluşuyor. Yüz kadarı da evlilik yoluyla Hıristiyanlığa geçmiş. Nüfus hareketleri üzerinde yapılan incelemelere göre, Türkiye tarihinde din değiştirme olayları sıklıkla yaşanmış. Yoğunluk ise özellikle Ermeni kökenli vatandaşlarımız üzerinde gözleniyor. 1971’de yaşanan ve yaklaşık 30 kişinin Müslümanlıktan

Hıristiyanlığa geçişi ise buna güzel bir örnek. Tunceli merkeze bağlı Doluküp Köyü nüfusuna kayıtlı, 1947 doğumlu Sefer Akyüz aslında Ermeni kökenli bir aileye mensup. Yıllarca yaşadığı bölgede Müslüman olarak biliniyor. Babası Çetin, annesi Hatun Akyüz de aslen Ermeni olup ailenin bir kuşak öncesinde evin reisinin adı Agop, eşinin ise Marta. Aile tarafından İstanbul Asliye Hukuk Mahkemeleri'nde açılan davayla aynı aileden 34 kişi birkaç yıl arayla İslamiyet'ten Hıristiyanlığa döndü (Güven, 2005).

Eski Papaz yeni Müslüman İlker Çınar'ın ifşaatları devam ediyor. Açıklamalarına göre 1987'den beri misyonerlerin içindeydi, gösterdiği üstün başarı sebebiyle başpapazlığa kadar yükselmişti. Son olarak Tarsus'taki kilisenin Pastörlüğünü yapıyordu. Fakat "misyonerlerin gerçek niyetlerini gördüğünü" söyleyerek ayrıldı ve şimdi 15 yılını geçirdiği teşkilatı anlatıyor. İddiaları yenir yutulur cinsten değil; çünkü misyoner teşkilatların Türkiye için ayırdığı bütçenin 73 milyar dolar olduğunu, Türkiye'deki bazı yabancı kurumlar üzerinden para transferlerinin yapıldığını, Türkiye genelinde şu ana kadar 15 milyon 600 bin adet İncil dağıtıldığını öne sürüyor. İncillerin korsan basıldığını, dağıtımının da gizli yapıldığını belirtiyor. Türkiye'deki bazı yabancı misyonların kendilerine destek olduğunu, ciddi anlamda mali destek verdiklerini iddia ediyor. Özellikle Alevi ve Kürtler üzerinde çalışmaları isteniyormuş (Arslan, 2005c).

Vatikan uzmanı Doç. Dr. Ali Murat Yel, Katolik dünyasının yeni ruhani lideri 16. Benedict'in yeni bir Haçlı Seferi başlatmaya hazırlandığını öne sürüyor. Yeni seferin amacının Avrupa'yı yeniden Hıristiyanlaştırmak olduğunu belirterek, "Bu yeni dönemde Vatikan'ın Avrupa'da silahlı olmayan yeni bir fetih süreci başlatacağını söyleyebiliriz." diyor (Şanlı, 2005).

Bugün misyonerler, Alevilerin boşlukta kaldığını, arayış içinde olduklarını fırsat bilip Alevi gençler üzerinde çalışıyor. Biz çare bulmazsak başkaları boşluğu doldurur. Hıristiyan dininin İslam dininden üstün olduğunu iddia ediyorlar. Bunlar sadece din değiştirmek için çalışmıyorlar, aynı zamanda ortalığı karıştırmak, bulandırmak ve hizipçilik için de çalışıyor. Örneğin, Malatya'da ben kim nerede, ne yapıyor biliyorum. Bunu yetkililer de biliyor. Köy köy isim verdiğim zaman tepki alıyorum. Çalışmaları giderek hızlanıyor. Devletin Alevileri sevmediğini, Sivas'ta devletin Alevileri yaktırdığını iddia ediyorlar (Söylemez, 2005).

Misyonerlerin Türkiye'yi parçalamak ve inkültürasyonu sağlamak istediğini söyleyenler işin garip tarafı emperyalist amaçlarla misyonerlik yapanlara hiç karışmazlar. Mesela, Üsküdar gazetesinde bazı vakıfların misyonerlik yaptığına dair bir haber yayımlandı. Haber MİT raporuna dayandırılıyordu. Bahsi geçen kişiler mahkemeye başvurdular ve gazete hakkında dava açtılar. Mahkeme MİT'e böyle bir rapor olup olmadığını sordu. MİT'ten gelen cevap gazetenin lehineydi. Ama bu tür konular anti-misyonerlerimizin gündemine hiç girmedi. Misyonerlerin Alevi ve Güneydoğulu vatandaşlar üzerine özellikle çalıştığı biliniyor. Hatta bu konuda dikkat edilmesi gereken hususlar, nasıl yaklaşılması gerektiğine dair önerilerin yer aldığı çalışmaların varlığı biliniyor. Ama "vatani kurtarmak, dine sahip çıkmak iddiasındaki" misyonerlik karşıtı kişilerin bu konuda da bir şey söylediği vaki değil (Yılmaz, 2006a).

Gizlenen gayr-i Müslimlerden kimi bıktığı için kimi de Ortadoğu'ya inen kuvveti gördüğünden kimliklerini açıklamaya başladı. Bazı Türkler bu durumu hızla Hıristiyanlaştırıldığımıza yorarak bağırıyor. Bazı Türklerse düşman haline gelmiş anasırı, millet-i sadıka yapan ruhun peşinde... Eskiden gizlilik denilince sadece Sabataycılar hatırlanırdı. Şimdi Ermeniler de eklendi (Yılmaz, 2006b).

Rahip Santaro geçen yıl şubatın misyonerlik tartışmaları yaşanırken öldürüldü. Hrank Dink de bir yıl sonra Irak'ta mezhep savaşı endişesi taşıyan Türkiye, "Irak artık öncelikli politikamız" dedikten sonra suikasta uğradı (Yılmaz, 2007).

Türkiye'de şu anda yaşanan, "iç düşman, iç savaş, şiddet" üçlüsünün gövde gösterisidir. "Din elden gidiyor, millet elden gidiyor, vatan elden gidiyor, cumhuriyet elden gidiyor, rejim elden gidiyor" şiarları bebekleri katil haline çeviriyor, şiddeti besliyor... Bunun içindir ki, Türkiye'nin en ciddi sorunu "bir değer uğruna şiddetin değer haline getirilmesi, sıradanlaşması, meşrulaşması" dır (Bayramoğlu, 2007a).

Malatya'da işlenen cinayet ne anlama geliyor? Prof. Dr. Salim Cöhce'ye göre Malatya bir ateşin içine çekilmek isteniyor: Malatya'da geçtiğimiz hafta gerçekleştirilen cinayetlerin misyonerlik faaliyetlerine yönelik bir tepki olarak düşünülmemesi gerektiğini söylüyor İnönü Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Başkanı Prof. Dr. Salim Cöhce. Ona göre bu cinayetlerle bir Alevi-Sünni çatışması

hedefleniyor. Cöhce, bu değerlendirmeyi yaparken bir başka iddiayı da dile getiriyor. Buna göre, Malatya'ya göç yoluyla gelen bir kısım Aleviler, Hıristiyan misyonerlerle birlikte çalışıyor. Hatta Hıristiyanlığı seçiyorlar (Söylemez, 2007).

Aksiyon Dergisi'nin misyonerlik algısını şu şekilde özetlemek mümkün olacaktır: İnsana hak ettiği değeri vermesi gereken Hıristiyan rahipler yüzyıllardır emperyalist batının sömürge ve kolonileştirme faaliyetlerinde aktif olarak rol oynamışlardır. “Düşmanla mücadelenin en iyi yolu onu tanımaktır” prensibine göre Hıristiyanlığın iyi tanınması durumunda misyonerlik faaliyetleriyle daha etkin mücadele yapılabilecektir. Misyonerlik faaliyetlerinde en çok kullanılan maskelerden biri de tarihçi-arkeolog bilim adamlığıdır. Bu sayede ülke topraklarında uzun yıllar rahatça çalışabilmekteler. Çocuk köyleri ve yaz okulları da misyonerlerin faaliyet alanlarındandır. Bu yolla geleceğimizin teminatı olan çocuklarımız Hıristiyan kültürüne alıştırmak istenmektedir. 1915 Ermeni ayaklanmalarının arkasında halkı kışkırtan Amerikan misyonerler vardır. Türkiye'deki misyoner kolejlerinde okuyan pek çok insan kendilerine bu okullarda Hıristiyanlık propagandası yapılmadığını söylüyorlar. Bu şahıslar “kültür aşılması” olarak tarif edebileceğimiz yaşayışı ile örnek olmayı ve yaşam tarzını benimsetmeyi her zaman göz ardı ediyorlar. Budizm misyonerliğinin araçları da sayılan yoga ve meditasyona özellikle bazı çevrelerde ilginin artması dikkat çekicidir. Türkiye'de din eğitimi milli bir sorun olarak önümüzde duruyor. Dünyada değişik dinlere geçenler üzerine yapılan araştırmalarda ortaya çıkan verilere göre kendi toplumunda mutlu olamayanlar kendisini daha mutlu hissedeceği bir yapı arayışına giriyor. Kendi toplumuyla özdeşleşmemiş kişiler kolay din değiştiriyor. Özellikle son yıllarda dine mesafeli durduğu bilinen şahıs ve kurumlar “din elden gidiyor”, “nerdeyse takkenin üzerine haç koyacağız” temalarını kullanarak misyonerliği olduğundan büyük gösterip gündemde tutmaya gayret ediyorlar. On binlerce Türk'ün din değiştirdiğini iddia eden bu odakları devletin resmi kurumlarının din değiştirmeyle ilgili verdiği rakamlar doğrulamıyor. Tam aksine yayınlanan veriler Hıristiyanlığa geçtiği söylenen Türk'lerden pek çoğunun aslında gizli gayrimüslimler olduğunu ortaya koyuyor. Bununla beraber aynı odaklar Hıristiyanlaşmanın karşısındaki en büyük engel olan “din eğitimi”nin sağlıklı şekilde verilmesiyle ilgili tek kelime etmiyorlar.

3.4.2. Liberal Dergiler ve Misyonerlik

Liberal dergi olarak incelediğimiz dergi Tempo Dergisi. Tempo dergisi habercilik yönü ağır basan bir dergidir. Türkiye’de uzun süre yayın hayatına devam edebilen çok az sayıda haber dergisinden biri olan Tempo Liberal bir çizgide yayın yapmaktadır. Köşe yazarlarından; inanç hürriyeti dâhilinde değerlendirilmesi gereken misyonerliğin laik bir ülkede serbest olması gerektiğini savunanlar ve siyasetler dâhil bazı odakların misyonerliği olduğundan fazla gösterme gayretleri olduğunu söyleyenlerin yanında ev kiliseleri açan misyonerlerin amacının ülkeyi bölmek olduğuna inananlar da bulunmaktadır.

Bahailik, Bahauallah tarafından 150 yıl önce kurulmuş bir din. 200’e yakın ülkeye yayılmışlar. Cenaze namazı dışında toplu ibadet, Allah ile kul arasında aracı yok. Bahailik’in Türkiye’de de yaklaşık 10 bin civarında temsilcisi var. Yüzde 90’ı Müslüman olarak kabul edilen bir ülkede, Bahaî kimliğiyle kendi içlerinde kapalı yaşasalar da, her an Bahaî kimliklerini açıklamaktan geri durmuyorlar. Tek kaygıları mensup oldukları dini nüfus cüzdanlarına yazdıramamaları. İnanışları dinle yepyeni bir vizyon getirdiklerini düşünüyorlar. Dünya birliği, Bahaîlerin temel dünya görüşleri (Tempo, 2003).

Aydoğan Vatandaş'a göre, savaşın gerçek nedeni ne petrol ne de su: Her şey Armagedon’daki kutsal kıyamet savaşı için. Bütün mesele, Evanjelist Hıristiyanlarla Yahudiler arasında kurulan kutsal ittifak: Bush da Hitler gibi seçilmiş olduğuna inanıyor. Senaryoya göre, Bush Deccal Saddam'la savaştacak, kıyamet kopmadan önce Hz. İsa yeryüzüne inecek ve yeniden doğuşçu Hıristiyanların ruhları göğe yükselecek. Bu arada İsrail de Kudüs’ü başkent ilan edip, Mescid-i Aksa’nın yerine Süleyman’ın Mabedi’ni inşa edecek. Protestanlığın çok çeşitli alt kolları bulunmaktadır. Bunlardan Scofield İncil’ini referans alan Evanjelist geleneğe göre, kıyametin kopmasından önce Hz. İsa yeryüzüne ikinci kez gelecek ve az sayıdaki yeniden doğuşçu Hıristiyan’ın ruhları semaya yükselecek. Hz. İsa’nın dönebilmesi ise yeryüzünde sahenin hazırlanmasına bağlıdır. Bu hazırlıktan anlaşılması gereken şey ise kargaşa ortamı. ABD başkanının da dâhil olduğu Evanjelist akım bu kaosu gerçekleştirebilmek için ellerinden geleni yapmaktadırlar (Akbaş, 2003).

Misyonerlik de serbest olmalı. Laiklik, bütün dinlere inananların dinlerini serbestçe yaşamaları değil midir? “Demokrasi Havarisi” kesilen Müslümanların başka bir dine inananlara da özgürlük verilmesini savunmaları gerekmez mi? Hayır, ne mümkün! Gerçekte yaşanan, Türkiye’de, sadece Müslümanların propaganda yapabildiğidir. İslamiyet ekseninde siyaset yapanların, birer “Özgürlük Savaşçısı” ya da birer “Demokrasi Havarisi” kesilmeleri büyük bir çelişki aslında. Evet, bugün Türkiye’de bir özgürlük ve demokrasi kavgası olduğu doğru. Ama din bazlı siyaset yapanlar bu kavganın tarafı değiller. Hiçbir zaman da olmadılar. Bugün Türkiye’de, dinini kendi kendine yaşayanlara en ufak bir baskı yapıldığı söylenemez. Hiçbir Müslüman’ın ibadet etme özgürlüğünün kısıtlandığına ilişkin somut bir örnek verilemez (Bildirici, 2003).

Anadolu 11. yüzyıldan itibaren 21. yüzyıla kadar “Şark’ın Batıyı öptüğü yer” olarak tanımlanabilir. Çünkü Haçlı seferlerine rağmen esas toplumsal akım Doğu’dan Batı’ya doğru oldu. Osmanlılar Anadolu ve Rumeli’yi fethedip egemenlik kurdu. 21. yüzyılda Türkiye’nin Avrupa’ya katılımı yönünde ilerledikçe Hıristiyanlığın, dinlerinin ilk gelişip büyüdüğü Anadolu topraklarında faaliyetini arttırmasını da doğal karşılamak gerekecek. Önemli olan bunun yeni tür din çatışmalarına yol açmadan, en azından Osmanlı dönemindeki hoşgörü çerçevesinde gerçekleşmesi. Türkiye’deki Protestan cemaati giderek artan oranda ev kiliselerinde faaliyet gösteriyor. Tempo bu hafta Diyarbakır’daki ev ayinlerini görüntüledi. Gitarlı, ilahili bu ayinlerden korkmamak gerekiyor. Protestan cemaatin gittikçe artan ‘kilise açma’ talebi de bulunmaktadır. Türkiye kısa süre içinde “Batı’nın Şark’ı öptüğü yer” haline de gelebilir (Çalışkan, 2004).

Yapımı, biri Müslüman diğeri Hıristiyan iki Türk tarafından gerçekleştirilen “Kutsal Yol: Pavlus Anadolu’da” adlı belgesel, ABD’de piyasaya çıktı. Ne var ki Türkiye’nin tanıtımına büyük katkı yapabilecek bu belgesel için hükümet de bürokrasi de, deyim yerindeyse kılını bile kıpırdatmadı. Türkiye’de başa gelen her hükümet, uzun yıllardır ‘İnanç Turizmi’ adı altında özellikle dini bütün Hıristiyanları Anadolu’ya çekmeye çalışıyor. Zira Hıristiyanlığın pek çok ilkinin gerçekleştiği mekânlar arasında birinci sırayı Anadolu alıyor. Ne var ki hükümetler, bu konuda söylem olarak mangalda kül bırakmasa bile, gerçekte fazla hızlı hareket etmiyor. Belgesel yönetmeni Nurettin

Bülbül ve ortağı Behnan Konutgan'ın “Kutsal Yol: Pavlus Anadolu'da” adlı belgeselin hazırlık ve çekim aşamasında yaşadıkları ise yukarıdaki cümlenin sağlaması niteliğinde (Tayman, 2004).

Sözde, Tanrı ile konuşuyor, sağır olanı, kanserlileri iyileştiriyor, mucizeler gösteriyor(!) 17 yıldır Türkiye'de yaşayan Pastör Ian Heringa, İçerenköy'de kurduğu “Alo Dua” merkezinde, şifa dağıtma vaadiyle insanları topluyor, Hıristiyanlık propagandası yapıyor. Tanrı ile konuştuğunu, mucizeleri olduğunu ve her türlü hastalığı iyileştirdiğini öne sürüyor. Tempo, Protestanlığın 'şifacılar' tercüme edilebilecek 'pentekostal' akımına mensup Pastörünün garip ayinindeydi. Misyonerlik faaliyetleri, Hıristiyanların Türkiye'deki varlıkları konusunu biliyorduk da, işin bu boyutuna ilk kez tanık oluyoruz. Hani bizde vardır ya, üfürükçüler, şifa dağıtan hocalar, coşkulu zikir yapan tarikatlar, büyü çözenler, cin kovanlar. Pastör'le yaptığımız görüşme sonrasında kendisinin garip iddialarını duyuyoruz. Tanrı ile konuştuğunu söylüyor, insanları iyileştirdiğini, şifa dağıttığını öne sürüyor. Hatta büyü çözüp, cin kovuyormuş. İnsanların yere yığılması ise sadece ayinin bir parçasıymış. Dokunduğu kişiler kendilerinden geçerek şifa buluyorlarmış (Akbaş, 2005).

AKP Grup Başkanvekili, İstanbul Milletvekili Prof. Dr. İrfan Gündüz tarikatların kapatılmaması gerektiğini söylüyor. Gündüze göre tarikatların meşrulaşmasından ziyade, düşünce özgürlüğü, din ve vicdan hürriyeti, dini inançları yaşama ve yayma hürriyeti olarak değerlendirmek lazım. Kapattık demekle kapanmıyor. Misyonerlik niye geldi? Türkiye'de kesintisiz 8 yıllık eğitim kırmızı çizgi diye dayatılıyor. 15 yaşına kadar dini eğitim de yasak, yaz tatillerinde camilerde verilen eğitim de yasak ama Tevrat okumak, İncil okumak serbest. Siz bir alanda boşluk bırakırsanız birileri gelir o alanı doldurur (Özalp, 2005a).

Nasıl oluyorsa oluyor, bu arkadaşlar hep bir ağızdan bağırırmaya başlıyor: Din elden gidiyor! Bu satırların yazarı, Rahşan Hanım'ın ortaya çıkmasından çok daha önceleri yazdı bu meseleyi... Kemalistlerin “Din elden gidiyor” diye çığırmasının çelişkisini... Aslında bu konuda yazı yazmak, bu meseleyi insanlara izah etmek bile çok zor. Çünkü ya Kemalist'sindir, laiksindir, cumhuriyetçisindir...”Din elden gidiyor”cu Kemalist olunmaz... Sen o zaman ancak oportünistsindir. Ya da amiyane tabirle kafayı yemişsindir. Şimdi ama kafayı yemek moda. Sadece Kemalistler değil, sıkı

modernistler, ünlü ateistler de birbiri peşi sıra hidayete ermekte, “Pardon, Allah varmış ya” demekte...(Sirer, 2005a).

MHP, uzunca bir süre sallandı ama artık 80 öncesine dönmeye karar verdi. Geleneksel ibadetlerini yapan Rumları rahatsız etmeye, misyoner avına çıkmaya başladılar bile. Bu eylemlerle örgütlerinin isimlerini duyuracaklar yine. Zannediyorlar ki, eski konumlarına dönerlerse halk yine onlara destek verecek, 28 Şubat sonrasındaki kadar oy sahibi olacaklar. Çakır'ın reyting rekorları kırmasını sosyolojik boyutta ölçü alıyor olabilirler mi sizce... Her neyse önümüzdeki dönemde şiddet temeli üzerinde daha çok ülkücü eylemine tanıklık edeceğiz herhalde (Sirer, 2005b).

Gaziantep Belediye Başkanı Dr. Asım Güzelbey, 'Dinler Barış Parkı'yla ilgili şu çağrıda bulundu: “Söz konusu olan üç dinse, burada da var. İşte size kent merkezinde Kendirli Ermeni Kilisesi, işte tarihi havra, işte yüzlerce yıllık camiler. Öte tarafta Zeugma'mız da var. Dinler Barış Parkı'nı gelin Gaziantep'te yapalım!” Öte yandan yine bu Şanlıurfa projesinin içine Türkiye'ye özgü birbirinden ilginç siyasi yorumlar karıştı. Kimi bunun yeniden fetih anlamında bir Hıristiyan 'reconquista'sı olduğunu söyledi. Doğu Perinçek, Şanlıurfa'nın 'Yahudi Urfa' yapılmak istendiğine ilişkin bir basın toplantısı düzenledi. Projeyi destekleyenler, topraklarımızı peşkeş çeken rantçılar olmakla suçlandı. Ret cephesine sorarsanız, Patrikhane'yi Vatikan ilan etmek isteyenlerle, Şanlıurfa'ya 'Dinler Parkı' yapmak isteyenler aynı kefedeydi (Göğüş, 2005).

Rahşan Hanım'ın korktuğu olmadı. Cami, kilise ve havranın bir arada olduğu Antalya Belek'teki dinler merkezi tartışma oluşturmuştu. Rahşan Ecevit başta olmak üzere, bir kesim bu yapının varlığına karşı çıkmış, misyonerlik faaliyetinin gençlere el attığından şikâyetçi olmuştu. Her ne kadar, dinler merkezinin amacının Belek'teki tesislerde konaklayan yabancıların ruhani ihtiyacına cevap verdiği ve turizm açısından iyi bir propaganda aracı olduğu söylene de eleştiriler devam etmişti. Geçenlerde Belek Turizm Merkezi'nin hemen girişindeki dinler merkezine uğradım. Rahşan Hanım'ın dediği gibi, misyonerlik faaliyetinde bulunan var mı diye de alıcı gözle çevreyi inceledim. Cami ve havrada tek tük kişiye rastlarken, kilisenin tıka basa dolu olduğunu gözledim. Nedenini sorduğum zaman da çevredeki otellerde kalan yabancı turistlerin

dini ihtiyaçlarını gidermek için kalabalık kabileler halinde ziyarete geldiğini rendim (İpekşen, 2005a).

Türk Dnyası Ankara Presbiteryen Kilisesi Başpastörü olan Yavuz Kapsuz, gençliğinde ateistmiş. Üniversite ile birlikte Nur Cemaati'ne girmiş, ardından da başka bir tarikata. Yıllar sonra Hıristiyanlığı seçmiş, bugünse Başpastör. Kapsuz, “Babam alkolikti, İsa Mesih'te baba sevgisini buldum” diyor. Misyonerlik faaliyetleri ve son yıllarda din değiştirerek Hıristiyan olan Türklerin sayısındaki artış iddiası her geçen gün artıyor. Hatta Raşsan Ecevit de bu konuda sert bir çıkış yapmıştı (Özalp, 2005b).

Dosteli Soysal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği, son zamanlarda ilginç kampanyalarla adını duyurmaya alışıyor. Kendi deyimleriyle, İstanbul'da dini hassasiyetlerin zayıf olduğuna inandıkları Bağdat Caddesi, Nişantaşı, Taksim, Beyoğlu, Kadıköy, Beşiktaş gibi semtlerinde baskı kalitesi ve maliyeti yüksek dini kitaplar dağıtıyorlar. Arkadaşlarının yaptığı araştırmaya göre, dernek kapıları herkese açık. Ancak yönetim kademesinde ve aktif üyeler arasında çoğunlukla Fethullah Gülen Cemaati'ne mensup gençler bulunuyor. Bu durum da “Cemaat yeni bir çalışma yöntemi mi belirledi?” sorusunu akla getiriyor. Ve dini hassasiyeti düşük diye niteledikleri semtlerde kitap dağıtmaları, bana Hıristiyan misyonerlerin çalışmalarını anımsatıyor (İpekşen, 2005b).

İstanbul Müftü Yardımcısı Yusuf Kavaklı'ya göre tebliğ, iman esaslarını, inananlara doğru şekilde aktarmadır. Her Müslüman dine ait kuralları ve kaideleri, bilgisi ölçüsünde inanlara aktarmakla mükelleftir. İnanmayanlara da dinimizin güzelliğini söylemek de bir nevi tebliğdir. Kabul eder etmez kimseyi zorlayamazsınız. İnsanları imana davet etmek her Müslüman'ın görevleri arasındadır. Bu manada tebliğ dinin emirleri içerisindedir. Tebliğ eden, tebliğ ettiği dinin emirlerini iyi bilmek zorundadır. Doğru şeyler söylemek zorundadır. Tebliğ, Hıristiyanlıktaki misyonerlik faaliyeti değildir; alakası yoktur. İdeolojik tarafı da yoktur. Dinin doğrularını aktarmaktır (Tayman, 2005a).

1915 şartlarında ‘Osmanlı Ermenileri’ni -ve esas olarak Anadolu'nun doğusundaki Ermenileri- Amerikan misyonerleri etkilemişti. Ermenilerin yaşamları, günlük davranış ve siyasetleri bu misyonerlerin etkileri doğrultusunda oluşmuştu. Bu misyoner

faaliyetlerini, o yıllarda Ermenilerin militan gruplarının yetişmesinde esas saymak gerekirdi. Misyonerler, Ermeni cemaatinin yoksul ve eğitim dışında kalmış olanlarını eğitirken, eli alet tutabilenleri de bu eğitime katarak yeni militan grupların oluşmasında gayret ve hizmet göstermişlerdi. Giderek günümüzde de Ermeni diasporasının gösterdiği siyasetlerde bu parlak(!) destek ve eğitimin etkileri görülmekteydi. Bunlardan başka imparatorluğun kültürü, yaşam tarzı, siyasetiyle bütünleşmiş bir kesim de vardı. Aslında bu sadık tebaanın; Amerikan yetiştirmesi milliyetçileriyle liberalleri arasındaki hırgür, yaşamlarını ve tarihlerini belirlemişti. Osmanlı dönemindeki ve günümüzdeki çatışma ve çelişkinin özünde bu gerçeği görmek gerekirdi; süte bakıp ineği görmek gibi (Cabbar&Ekşinozlugil, 2005).

Kitabı Mukaddes Şirketi'nin Kurmanci lehçesiyle bastığı kutsal kitap, sessiz sedasız piyasada. Kürtçe İncil'in adı 'Mızgînî'. Anlamı 'Müjde'. Türkiye'ye ne gizlice sokuldu, ne de kaçak olarak basıldı, Kitabı Mukaddes Şirketi tarafından sekiz yılda çevrildi, 2 bin adet basıldı ve 6 YTL' ye satışa sunuldu. Diyarbakır Protestan Kilisesi Vaizi ise Kürtçe İncil'in rağbet görmediğini söylüyor. Elimizdeki kitap, "Birahîm bavê İshaq bû / İshaq bavê Aqûp bû / Aqûp bavê Cihûda û birayên wî bû..." cümleleriyle başlıyor ve devamı da aynı dilden geliyor: "Cihûda bavê Perez û Zerah bû, ku diya wan Tamara bû..." Kuşkusuz pek çoğumuza yabancı gelen bu dizeler, aslında Türkçe anlamıyla, "İbrahim, İshak'ın babasıydı / İshak, Yakup'un babası; Yakup da Yahuda ve onun kardeşlerinin babasıydı / Yahuda, Tamar'dan doğan Peres ve Zara'nın babasıydı..." şeklinde akıp giden Hıristiyanlığın kutsal kitabı İncil'e ait cümlelerden alınma. Ne var ki kullanılan dil, Kürtçenin Kurmanci lehçesi. Yani bu, yıllardır, özellikle milliyetçi muhafazakâr çevrelerin dilinde dolaşan meşhur 'bölücü!' 'Kürtçe İncil'in sonunda elimizde olduğunu gösteriyor. Üstelik bu Kürtçe İncil, ne hep iddia edildiği gibi Türkiye'ye gizlice sokulmuş, ne kaçak olarak basılmış, ne de gizli gizli dağıtılmış durumda. Çünkü Hıristiyanların kutsal kitabının bu Kürtçe çevirisi, United Bible Societes'in (Birleşik İncil Şirketi) Türkiye'deki yayın haklarına sahip Kitabı Mukaddes Şirketi tarafından Eylül 2005'te sessiz sedasız biçimde basıldı ve halen piyasada satılıyor (Tayman, 2005b).

Türkiye'de kurulu 'milliyetçi' Noel Baba Vakfı, bugünlerde fazla mesaide. Fener Rum Patrikhanesi önünde protesto eylemi yapan vakıf temsilcileri, şimdilerde eşcinsellik

meselesine el attılar. Daha doğrusu dostluk elini uzattılar. Vakıf, Noel Baba ile Dünya Barışına Çağrı Etkinlikleri kapsamında ‘Barış Yolunda Cinsel Kimlikler’ konulu bir toplantı düzenliyor. Üstelik sadece aralık ayının sonunda mesaiye başlayan Noel Baba, ‘Türk kimliğine’ kavuşunca, rahat durmayıp sağda solda eylemlere katılmaya başladı. En son Patrikhane’nin önünde görüldü. Noel Baba Vakfı’nın temsilcileri, kasım ayı içinde, Fener Rum Patrikhanesi önündeki eylemde, Patrikhane’yi Hıristiyan şeriatı uyarınca mahkeme kurmakla eleştirdiler. Vakıf, Patrikhane’yi Türkiye’de yaşanan olumsuzlukların nedeni olarak görüyor. Bu nedenle hızlarını alamayıp bir de mahkemeye suç duyurusunda bulundular. Bu eylemlerde yalnız değillerdi. Noel Baba Vakfı, bu eylemlerde Milli Güç Platformu adlı oluşumla birlikte hareket etti. Oluşumun medyadaki yansıması ‘milliyetçiler’di. Yani, bu anlamıyla birlikte, kamuoyunun gözünde, Noel Baba da milliyetçi camianın sembollerinden biri oluverdi. Gerçi bu fikrin temelleri 1995’te ‘Noel Baba Türk’ tartışmasıyla alevlenmişti ve tam 10 yıl sonra, bir kasım günü, Türk Noel Baba, artık milliyetçi Noel Baba olmuştu işte (Tayman, 2005c).

Ankara’daki gayri Müslim cemaati rahatsız eden bir moda, bu yıl da devam etti. Altı kuşaktır Ankara’da yaşayan ve Türk vatandaşı olmaktan onur duyan Katolik bir arkadaşım, yine dertliydi. Hıristiyan dünyası için önemli bir gün olan 24 Aralık’ta Başkent’te yaşananlar canını sıkımişti. İki yıldan bu yana, güvenlik nedeniyle ziyaretçilere kapalı olan Vatikan Sefareti içindeki kilisede Noel ayinine katılamıyordu. Ancak, kilisenin kapalı olmasından daha çok, açık olduğu süreçte Müslümanların akın akın gelmesi onu rahatsız ediyordu. Allah’ın evinde herkese yer olması gerektiğini vurgularken de, bu kalabalığın oluşma nedenini anlatıyordu. Özellikle İstanbul sosyetesini St. Antuan Katolik Kilisesi’ne gidip, adak yarışına girerken, onlara özenen bazı Ankaralılar da Vatikan Kilisesi’nde doluşmaya başlamış. Bu moda öyle bir hal almış ki, gayri Müslim cemaatin ibadet imkânı ortadan kalkmış. Yani, doluluğun nedeni dini vecibeleri yerine getirmek değil, adak çılgınlığı olmuş. Üstüne bir de güvenlik nedeniyle ziyaret kısıtlaması gelince, Katolik vatandaşlarımızın dini vecibelerini yerine getirme imkânı ortadan kalkmış (İpekşen, 2006).

Sahibi olduğu Üsküdar Gazetesi’nde son bir yıldır misyonerlik faaliyetlerini yazan Adnan Odabaş hakkında Sağlık Eğitim Vakfı (SEV) tarafından açılan dava, MİT’in

mahkemeye gönderdiği bir yazıyla gazetecinin lehine sonuçlandı. MİT, Odabaş lehine davaya müdahil oldu. 12 Aralık 2005 günü Üsküdar 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin verdiği karar, çok ilginç bir sonuç ortaya çıkardı: Üsküdar Gazetesi sahibi Adnan Odabaş'ın, 'misyonerlik faaliyetleriyle' ilgili yazılarına yönelik açılan davaya Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) da müdahil oldu. Mahkemenin talebi üzerine davayla ilgili MİT'in gönderdiği rapor, bir gazeteciyi kurtarmış da oldu. MİT'in kurtardığı gazeteci Adnan Odabaş, 1985'te kurduğu yerel Üsküdar Gazetesi'nin sahibi. 45 yaşında. Giresun doğumlu, lise mezunu, Türkiye'nin ilk 'en genç muhtarı' unvanına da sahip. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın evinin bulunduğu Üsküdar Emniyet Mahallesi'nin 1985'te muhtarlığını 24 yaşındayken yürütmüş. Bir dönem DYP Üsküdar İlçe Başkanlığı yapmış (Akbaş, 2006).

Vatikan, Rahip Santoro'nun Trabzon'da öldürülmesinin ardından Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlığına bir takım istekler ve uyarılar içeren bir mektup gönderdi. Vatikan'ın beyni kabul edilen Curia Romana tarafından imzalanan 9 Şubat tarihli mektupta pek çok talep var. Mektuptaki taleplerden bazıları şöyle:

Hıristiyanlar üzerindeki cebir ya da psikolojik baskıya derhal son verilmelidir. İbadethaneler kapatılmamalı, gözetim altında tutulmamalı, tam güvenliği sağlanmalıdır. Hıristiyan din adamları özel koruma altına alınmalı, kendilerine diplomatik dokunulmazlık uygulanmalıdır. Hıristiyan din adamlarına yönelik saldırılar, devlete karşı işlenmiş suç niteliğine sokularak caydırıcılık açısından cezaları artırılmalıdır. Hıristiyan Türk vatandaşlarına askerlik görevleri sırasında uygulandığı tarafımızca bilinen kötü muameleler ortadan kaldırılmalıdır. Milli Eğitim müfredatı yeniden gözden geçirilmeli, Hıristiyanlığa yönelik olumsuz fikirler aşıl原因an öğretiler ders kitaplarından çıkarılmalıdır. Eğiticiler, Hıristiyanlıkla ilgili genç kafalarda olumsuz fikirler doğuracak anlatımlardan men edilmelidir. Medyaya, Hıristiyanlıkla ya da Hıristiyanlığı benimseyenlerle ilgili, özellikle kışkırtıcı içerikli aleyhte yayın yapma yasağı getirilmeli, yapanlarla ilgili cezai şartlar yürürlüğe koyulmalıdır. Güvenlik güçleri hemen bir genelgeyle uyarılmalı, insan hakları temelinde dinsel hoşgörü eğitimine tabi tutulmalıdırlar. Nüfus cüzdanlarındaki din hanesi çıkartılmalıdır. Gecikmesizin, Diyanet İşleri Başkanlığı kapatılmalı, yerine din işlerinin yürütüleceği 'Dinler Bakanlığı' kurulmalıdır (Canbeyli, 2006).

Trabzon'daki Santa Maria Kilisesi rahibi Santoro, 5 Şubat 2006'da öldürüldü. Cinayet zanlısı O.A., polise değişik senaryolar anlattı, her seferinde bunlardan vazgeçti. Bir değişik iddia da dava öncesi görüştüğümüz ailesinden geldi. Baba Hikmet Akdin, 'cinsel taciz' iddiasını ortaya attı. O gün, Trabzon'da her kafadan bir ses çıkıyordu. Kimi cinayetin, "Hz. Muhammed'e hakaret eden karikatürler nedeniyle" işlendiğini iddia ederken, kimi de "rahibin misyonerlik faaliyetleri"nden söz ediyordu. Gözaltına alınan O.A.'nın dışarı sızan ifadeleri de çok çelişkili. Bu çelişkili ifadeler, şehir halkının söylentileri de eklenince olay çok karmaşık bir görüntüye kavuşmuştu (Özgan, 2006).

Yeni yıl ile birlikte, sekizinci Birleşmiş Milletler (BM) genel sekreteri olarak görevine başlayacak olan Ban Ki-Moon, henüz koltuğuna oturmadan kendini, imajı hakkındaki tartışmanın içinde buldu. Bu arada adaylığını ilk açıkladığı dönemde Ki-Moon'la ilgili daha sansasyonel söylentilerin de çıktığını belirtmek gerekiyor: Çünkü Ki-Moon'un, kendisini 'Mesih' ilan etmiş olan, küresel bir örgütlenme şebekesine de sahip Rahip Sun Myung Moon Tarikatı'na bağlı olduğu ileri sürülmüştü. Dünyada bu tarikatın üyelerine kısaca 'Moonie' deniliyor. 'Mesih' olduğunu iddia eden Rahip Sun Myung Moon, Kore Presbiteryen Kilisesi'nden atıldıktan sonra kendi 'Unification' kilisesini kurmuş. Kore Dışişleri Bakanı Moon ile Rahip Moon arasında herhangi bir akrabalık bağı yok. Ancak Rahip Moon Tarikatı ile ABD yönetimi arasındaki ilişkiler ağı ve BM'nin yeni Genel Sekreteri'nin ABD yönetimi tarafından desteklenmesi, şüphelerin artmasına neden oluyor. Çünkü Rahip Moon Tarikatı, Başkan Bush'un destekçisi olan sağ kanat Washington Times gazetesi ile bir dönemin saygın haber ajansı olan UPI'nin sahibi (Oluç, 2006).

Dünyada infial meydana getiren yayınevi katliamına, Malatya nedense 'gereken' tepkiyi göstermedi. Cinayetin ardından yapılan yürüyüşe katılım 200'ü bile bulmadı. Cinayeti hoş görenler, 'provokasyon' diyenler bile var. Tilmann Geske'nin eşi Susanne, "Burada başka Hıristiyanlar da var ve onlar kaçamayacak. Ben de çocuklarımın okulu bitene kadar buradayım" diyor. Şimdilerde şehrin Alevi Mahallesi olan Kiltape'deki Ermeni Mezarlığı'ndayım. Mezarlık, yakınındaki girişleri taşla örülmüş, metruk "Ermeni Kilisesi" ile birlikte, bir zamanlar, Malatya'da "öteki"lerin de yaşadığının adeta belgesi (Tempo, 2007).

Tempo Dergisi'nin misyonerlik algısını şu ifadelerle özetlemek mümkün olacaktır: Misyonerlik aslında dini hayatı yaşamaya çalışmaktır. Eğer laik bir ülkede yaşıyorsak misyonerlik yasak olmamalı. Laiklik, bütün dinlere inananların dinlerini serbestçe yaşamaları değil midir? Müslümanların kendi dinlerini yaşamalarına nasıl karışılmıyorsa bu diğer din mensupları için de geçerli olmalıdır. Pek çok dinin gelişip büyüdüğü Anadolu topraklarında Hıristiyanlık faaliyetlerinin artmasını da doğal karşılamak gerekir. Önemli olan din çatışmalarına meydan vermemektir. Tanrı ile konuştuğunu, insanları iyileştirdiğini, şifa dağıttığını, cin kovup büyü çözdüğünü söyleyen Protestan misyonerler bu yolla hıristiyanlığı telkin etmektedir. Kemalist, laik ve cumhuriyetçi geçinen Rahşan Ecevit gibilerin “din elden gidiyor” diye çığırtkanlık yapması gerçekten de çok yaman bir çelişkidir. Bunu altında başka niyetler aramak gerekir. Kendi halinde ibadetlerini yapan gayrimüslimleri taciz etmeye başlayan MHP ve temsil ettiği düşüncenin 1980 öncesi senaryolarındaki rollerine dönmeye başladığı görülüyor. Sağlıklı bir aile ortamında yetişmeyen ve psikolojik açlık çeken ortadaki insanların, boşluklarını doldurduğuna inandıkları Hıristiyanlığa ilgi duymaları normaldir. İncil'in Kürtçe çevirisi de basıldı ve satılıyor. Buna rağmen söylendiği gibi bir talep görmedi. Bunun altında gizli ve el altından değil de resmi yollardan basılması da var. Yasaklanan şeye karşı her zaman insanda bir merak olmuştur. Milliyetçi çizgide faaliyetlerine başlayan “Noel Baba Vakfı” cinsel kimlik sorunu dâhil pek çok meseleye el attı. Hatta vakıf hıristiyan şeriatına göre mahkeme kurmakla suçladığı Fener Rum Patrikhanesi önümde protesto eylemlerine de başladı. Vakfın kuruluşunda ise Noel Baba'nın Türk olduğu tartışmalarının önemli bir yer tutması üzerinde düşünülmesi gereken bir durumdur. Eğitimciler, Hıristiyanlıkla ilgili genç kafalarda olumsuz fikirler doğuracak anlatımlardan men edilmelidir. Medyaya, Hıristiyanlıkla ya da Hıristiyanlığı benimseyenlerle ilgili, özellikle kışkırtıcı içerikli aleyhte yayın yapma yasağı getirilmeli, yapanlarla ilgili cezai şartlar yürürlüğe koyulmalıdır. Güvenlik güçleri hemen bir genelgeyle uyarılmalı, insan hakları temelinde dinsel hoşgörü eğitimine tabi tutulmalıdırlar.

3.4.3. Milliyetçi Dergiler ve Misyonerlik

Milliyetçi çizgide yayın yapan dergilerden Türk Yurdu'nun misyonerliğe bakışını değerlendirmeye çalışacağım. Türk Yurdu Türkiye'de yayınlanan en uzun soluklu

dergilerinden biri olması, olaylara yaklaşım tarzının önemini bir kat daha artırıyor. Milliyetçi çizgide yayın yapan Yeni Çağ gazetesine göre Türk Yurdu Dergisi misyonerliği daha objektif olarak değerlendirmeye çalışıyor. Konusunun uzmanı bilim adamlarının yazılarına yer veren dergi Osmanlı'dan beri yurdumuzda faaliyet gösteren misyonerlere karşı mücadelenin eğitimden ve kültür mirasının korunup yeni nesillere bozulmadan aktarabilmekten geçtiğini özellikle belirtiyor.

İngiltere 1800'lü yıllardan itibaren bölgeye gönderdiği misyonerler ve siyasi şarkiyatçılar aracılığıyla 'Kürtçülük' meselesine eğilmeye başlamışlardır. Misyonerlik faaliyetlerinin arkasında da ilk defa olarak gene İngiltere yer almıştır. 1820 yıllarında Türkiye'de açılmaya başlayan misyoner okulları, oldukça geniş bir kadro ile faaliyet göstermişlerdir. 1877-1878 Türk-Rus savaşı sırasında İngiltere bölgedeki menfaatlerini korumak üzere bazı subay ve sivil elemanları Türkiye'ye göndermişti. Ortadoğu'da ABD'nin faaliyetleri ise 1810 yıllarına kadar gider. Daha çok misyoner faaliyetleri şeklinde görülen bu ABD politikası 'American Board' müessesesi tarafından desteklenmiştir. Başlangıçta amerikan misyonerleri bölgede Rus ve İngilizlere yardımcı olarak faaliyet göstermişlerdir (Salih, 1987).

Osmanlı 1536 kapitülasyonlarıyla Fransa ve İtalya Katolik Hıristiyanları, Almanya hem Katolik hem de Protestanları, Rusya Ortodoksları İngiltere ve Amerika Protestanları himaye hakkına kavuşmuşlardır. İşte bu himaye haklarından yararlanan Hıristiyan misyonerleri Osmanlı ülkesine yayıldılar, çeşitli eğitim ve kültür kurumları açtılar. İlk zamanlarda fazla bir varlık gösteremeyen gayri Müslim okulları asıl zararlı faaliyetlerini bilhassa Tanzimat'ın ilanından sonra yaptılar (Taşdemirci, 1990).

Türkiye'de yabancı dille eğitim kolejlerle yabancı okullarla başlamıştır. Başta Robert Kolej olmak üzere bütün yabancı okulların Misyoner okulları olduğu da bilinmektedir. Batının doğu dünyasına, Hıristiyan dininin bütün doğu ve İslam dünyasına egemen kılınması amacı uğruna örgütlenen misyonerler, "Katolik Kapusenler Cemiyeti" nin 1621'lerde kuruluşundan itibaren Osmanlı ülkesinde manastırlar kurarak işe koyulmuşlardır (Demirbaş, 1994).

Tarih bakımından önceliğe sahip olan Hıristiyanlık bütün insanları kendine inanmayı dini bir vecibe olarak ifade eder. Bu çerçevede Hıristiyanların dini bir gereklilik olarak

insanları Hıristiyanlaştırmaları gayet doğal karşılanmalıdır. Başka din mensupları tarafından ileri sürülen Hıristiyanlığın muharref, batıl bir din olduğu şeklindeki iddiaları da bu bağlamda ciddiye almamak gerekir. Zira milyonlarca insan kendilerine göre makul geldiği için bir kurtuluş ümidiyle bu dine inanmaktadır. Burada diğer din mensuplarını ürküten, korkutan ve endişeye sevk eden husus, geçmişteki acı tecrübelerden hareketle bu kurtuluş ümidinin insanlara takdim şeklidir. Hıristiyan din adamlarının kendi dinlerini yayma konusunda geliştirdikleri metotlar hep tenkit konusu olmuştur. İnkültürasyon yeni bir terim olmasına rağmen başlangıçtan beri kilisenin incili yayma amaçlı misyoner faaliyetlerinin temel unsurlarından biri olmuştur. Bu anlamda diyalog muhatap ülkelerin kültürel özelliklerini tanımada kullanılması bakımından inkültürasyona; inkültürasyon ise çağdaş misyonerliğe alet olmaktadır. Diyalog yapılmış olmak için yapılmamalı, birileri istedi diye olmamalıdır. Onun da kendine göre belli ilkeleri ve ölçüleri bulunmalıdır. Buna göre:

1. Misyoner faaliyetleri durdurulmalı, din seçme konusunda insanlar özgür olmalı, ekonomik, sosyal ve bölgesel şartlar istismar edilmemelidir.
2. Diyalog şeffaf olmalıdır.
3. Diyalog toplantılarında her din kendine has değerlerle ortaya konmalı ve buna göre ortak noktalar belirlenmelidir.
4. Diyalog ilgili, yetkili ve etkin kurum ve uzmanlarla eşit şartlarda ve eşit zeminlerde olmalıdır.
5. Her din mensupları diyaloga girmeden önce kendi dininden olan guruplar arasında diyalogu gerçekleştirmelidir (Erdem, M., 2000).

Diyalogun zamanımızın vazgeçilmezi olduğuna inananların ve bu konuda kendilerine inanan ve güvenenleri ikna ile görevli olduklarını sananların, misyonerlerin de dini ve tarihi bir realite olduğunu, geçmişte masum insanları iğfal ederek çeşitli çatışmalara sebebiyet verdiklerini, günümüzde de sahip oldukları imkânlarla ekonomik ve siyasi çıkarlar uğruna dini duyguları istismar ederek yeni çatışma alanları doğurduklarını hatırlamaları doğru olmaz mı?

Hıristiyan dünyasının önde gelen liderleri diyalogun şartlara uyarlanmış bir misyonerlik olduğunu her vesile ile ilan ederken ve papa II. Jean Paul'un Redemptoris Missio isimli genelgesinde: "dinler arası diyalog, kilisenin bütün insanları kiliseye döndürme amaçlı misyonunun bir parçasıdır." Şeklinde açıklarken bu ifadeleri görmezden gelerek diyalog konusunda Hıristiyanların samimiyetine inananların artık uyanmaları ve bu konuda kendilerine itibar eden Müslüman tebaayı uyarmaları gerekmez mi? (Baybars, 2004).

Kilisenin misyonerlik faaliyetlerini vahyin bir emri olarak algılaması ve diyalog çalışmalarını bunun bir engeli olmak yerine kolaylaştırıcısı gibi görmesi ve kullanması intibai diyalogun ruhi zeminini bulandırmaktadır. Bütün bu görünümlere rağmen diyalogun sürmesi Hıristiyanlık dünyasındaki köklü Müslüman algılamasındaki çarpıklıkları düzeltmeye yarayacağı için faydalı olacaktır. Bu husumet ve yanlış algılamaların oluşmasında kilisenin payı büyüktür. Kültürel farklılıkların bir çatışma sebebi olarak algılanmamasını isteyenler dinler arası diyalogu da iyi niyetle değerlendirmeliler. Fethullah Gülen Hocaefendi'nin girişimleri bana bu konuda izlenebilecek bir diriliş hamlesi gibi göründü. Bu sivil hareketin yürütmeye çalıştığı, farklı kesimleri-bunun içerisinde farklı dinler de var- birbirlerine karşı anlayışlı olmaya belki yakınlaştırmaya dönük diyalog çalışmaları çok yönden tartışılabilir. Ancak Hocaefendi'nin bu konuda ne yazık ki durdurulan bir hamlesi vardır ki, ona işaret etmek zorundayım. 1998 yılında, Papa VI. Paul'u ziyaret eden Hocaefendi, kendisine gelecek yıl Kudüs'ü birlikte ziyaret etmeyi teklif etmiş ve olumlu cevap almıştı. Ben bu hamlenin Ortadoğu'daki gelişmeleri temelinden sarsacak değişimlere yol açabileceğini düşündüm. Ama olmadı; fırsat verilmedi. Eğer isterseniz hiç hoşlanmadığım komplo teorilerinden birini de siz kurabilirsiniz (Köseoğlu, 2004).

Dinler arası diyalogu insanların ihtiyatla karşılaşmasının sebeplerini 3 ana grupta toplayabiliriz:

1. II. Vatikan konsilinin kilise ile ilgili 3. bölümünde (lumen gentium/ insanların ışığı) yer alan ifadeler/kararlar, konuşmalar/tartışmalar.
2. Dinler arası diyalog kurumunda görev alan kimselerin daha önce bizzat misyonerlik görevinde bulunmuş kimseler olmaları.

3. Dinler arası diyalogun misyonerliğin yeni bir şekli olarak görülmesidir.

Dinler arası diyalog kurumunun yayın organı olan Islamochristiana dergisindeki makalesinde Taylor şunları yazmaktadır: “Müslümanlar arasında misyonerlik çalışmaları, diyalogun önemini ortaya koymuştur. Burada söz konusu olan diyalog misyonerliğe bir alternatif değil, bizzat şartlara uydurulmuş bir misyonerliktir.”(John B. Taylor, “the involvement of the world concil of churches in international and regional chirstian-muslim dialogue” islamochristiana, Rome 1975, I/97) (Küçük, 2005c).

Hıristiyan olmayanlara incilin mesajını tebliğ, Katolik kilisesinin temel görevidir. Katolik kilisesi bu konuda:

1. Kendisinin üstün insanların vasisi,
2. Kurtuluşun ancak ve ancak kilisenin aracılığıyla ve hepsinin de üstünde,
3. Hakikatin yalnızca kendi tekelinde olduğuna inanmaktadır.

Ancak kilisenin tüm dünyada bu misyonerliği yaparken diğer din mensuplarıyla çatışmaması mümkün müdür? Öyleyse bu kabil çatışmaları yumuşatmak ve mümkünse önlemek üzere uzun vadeli bir strateji uygulamak gerekecektir. İşte papa II. Jean Paul’un Hıristiyanlık dışı dinlerin alanına sokmak istediği “Truva atı” kendisi tarafından bu amaca yöneltilmiş olan dinler arası diyalogdur (Özemre, 2005).

Esasen misyonerlik faaliyetleri ve özellikle Hıristiyan misyonerliği bilinen karakteri nedeniyle tarihin her döneminde problem alanı olmuştur. Hıristiyan misyonerliğinin eleştirilen yönü dini karakterinin siyasi hedeflere vasıta yapılması veya bu amaç için kullanılması ve misyonerlik faaliyetleri esnasında meşru sınırların dışına çıkılmış olmasıdır (Güngör, 2005).

Aslında Hıristiyanlık da belki Rönesans sonrası doğan emperyalist ruhla belki kendi doğasından kaynaklanan nedenlerle belki de kilisenin elinde emperyal bir niteliğe bürünmüştür. Misyonerlik faaliyeti ve kurumu bunu anlatmaktadır. Gerçi her din yayılmak kendini tanıtmak ve kabul görmek ister; ama Hıristiyanlık bu eğilimi organize hale getirerek açıkça emperyal bir tablo çizmiş ve çizmektedir. Böyle bir ruhun egemen olduğu bir kurumla yapılacak olan bir diyalogun ne gibi bir sonucu

olabilir? Eğer dini topluluklar arasında apaçık bir çatışma olsaydı diyalog gerçekten toplumsal zeminde sükûnetin sağlanmasına yarayabilirdi. Bugün Hıristiyan ve Müslüman halklar arasında herhangi bir çatışma yoktur. Onlardan herhangi biri diğlerinin yaşama ve var olma hakkını tehdit etmemektedir (Köktürk, 2005).

Bir kesim dinler arası diyalogun yanında yer alırken diğ bir kesimse karşısında yer almaktadır. Tuhaf olan şey ise “ulusalcı sol” çevrelerin dinler arası diyalogun, batının misyonerlik çalışmalarının bir veçhesi olduğundan hareket ederek buna şiddetle karşı çıkmaları, ancak öbür yandan da hala bu cereyanlara karşı Türk milletini var kılmanın tek yolu olarak görülmesi gereken dine ve dini olan her türlü yaklaşıma ve gelişmeye düşmanca tavır göstermeleridir. Oysa antiemperyalist bir Türk kültürünün kaynaklarının başında İslam dini gelmektedir. İçinden geçmekte olduğumuz şu günlerde dindar Türk insanında görülen tereddüt oluşturuca tavırlar, bir yanılsama bir sapmaya tekabül etmektedir; tashihi Türk milliyetçilerinin çabaları ve duruş sağlamlığıyla her zaman mümkündür ve gereklidir (Eryiğit, 2005).

Dinler arası diyalog meselesinde iki nokta oldukça mühimdir:

1. Öncelikle her türlü düşünce ve inancın özellikle dinlerin medeni ilişkiler içerisinde olmaları, birbirlerini tanımaya ve anlamaya çalışmaları karşılıklı olarak saygı göstermeleri dünyada huzurlu bir yaşama ortamının kurulması açısından zaruridir.
2. Hıristiyan dünyasının inançlarını kurumsal planda sistemli şekilde yaymakla görevli misyonerlik sistemi söz konusu. Bütün dünyayı ve özellikle başta Türk dünyası olmak üzere İslam âlemini batıl diye tanımladığı Müslümanlıktan doğru ve hak inanç olarak bağlandıkları Hıristiyan dinine çevirme misyonunu yoğun şekilde sürdüren muazzam parasal imkanlara sahip bulunan günümüzde pek revaç bulan NGO'ları da kullanarak organize olan Protestan ve Katolik kiliselerin bu çabalarının adı ne diyalogdur ne de hoşgörü. Hegemonik bir alan sağlamaya çalışan bu geleneksel taassubun adını doğru koymak zorundayız.

Derginin bu sayısında diyalogla ilgili okuyabileceğiniz makale başlıkları da şöyle:

Diyalog Eşit Şartlarda Yetkin Eller Tarafından Yapılmalıdır, Önce Kendi İçimizde Diyalog, Kin Ve Nefretler Hep Diyalog Eksikliğinden Doğar, Diyalog Dinlerin

Mensupları Arasında Olur, Dinler Arası Diyalog Çağın Bir İhtiyacı, Misyonerlik Olayında İslam Kazançlı Çıkacaktır (Türk Yurdu, 2005).

Şu da hiçbir zaman unutulmamalıdır ki Türkiye’de misyonerliğin pençesinde olan gençlik din eğitimi ve din kültürünü yeterince alamamaktadır. Yoksa ister ailede olsun ister okulda- milli ve manevi eğitimini yeterince almış gençliğin karşısında dünyanın en kabiliyetli misyonerlerinin dahi hiç mi hiç şansı yoktur. Bunun için de milli ve dini kültürümüze ters düşen olay ve akımlardan insanımızı korumak için sağlam bir eğitim şarttır. Ayrıca Müslümanlar olarak diyalogdan korkmamalıyız. Eğer kendimizi, dinimizi ve kültürümüzü biliyorsak, karşımızdakini de tanıyorsak korkmak ve kaçmak için hiçbir sebep yoktur. Çünkü Müslümanlar olarak dinimizin doğruluğu inançlarımızın sağlamlığı açısından çok iyi bir noktadayız yeter ki bunun bilgisinde ve şuurunda olalım (Harman, 2005b).

ABD-İsrail ortaklığının üst yönetimleri, politika merkezleri ve hatta bir ölçüde toplum tabanları tarihte pek çok imparatorluğun düştüğü hatayı tekrarlıyor. Yönetim piramidinin üstlerindeki pek çok yönetici, bir yandan Tevrat’tan diğer yandan Evangelist Kilisesinin benimsediği İncil’den aldıkları ilhamla tutumlarının doğru ve haklı olduğuna iman etmiş durumda; bu mistik ön kabul nedeniyle rasyonel düşünme ve politikalar üretme imkânları giderek azalıyor. Hem operasyon yaptıkları alanlarda hem de dünya genelinde hızla kabaran toplumsal öfkeyi fark edemiyorlar. Bundan kaynaklanması kaçınılmaz olan tepkileri küçümsüyorlar. Böylece bütün dünyada barış, huzur ve istikrarın çok ciddi şekilde bozulmasına, milyonlarca insanın acı çekmesine, yoksullaşmasına zemin hazırlıyorlar (Gürgür, 2006).

İlerleme Raporunda bir takım teknik eksikliklere, yapısal konularla ilgili düzenlemelere değinilerek esas amaçlar örtülmeye çalışılsa bile, esas önemsenen konular metinlerde titizlikle belirtilmiştir. AB Komisyonu raporuna göre:

1. Dinî azınlıklar sorun yaşamaya devam ediyor. Heybeliada Ruhban Okulu hâlâ kapalı,
2. Alevilerin durumunda değişiklik yok ve ayrımcı uygulamalara maruz kalıyorlar,

3. Diyanet İşleri Başkanlığı ve yerel dini otoritelerin bazı yayınları zaman zaman misyonerlik faaliyetlerine yönelik düşmanca bir görünüm kazanıyor (Gürgür, 2007).

22/12/2006 Tarihinde Öğretmenevi Konferans Salonunda Prof. Dr. Mustafa ÜNAL tarafından “Dinler Arası Diyalog Girişimleri” konulu konferans ve öncesinde yemekte Türk Ocaklılar bir araya geldi. ÜNAL konferansında özetle “Ben dinler arası diyalog girişimlerinin samimiyetine inanmıyorum... Şu anda diyalog adına yapılan girişimler Hıristiyanlığın yaygınlaşması çabaları olan misyonerlik faaliyetleridir” dedi (Ünal, 2007).

Malatya’da biri Alman üç misyonerin vahşice katledilmesini Diyanet İşleri Başkanı Sayın Bardakoğlu “vatana ve dine ihanet” olarak nitelendirdi. Bu hükme aynen katılıyoruz. Çünkü olayın karakteri özetle budur. Hrant Dink cinayetinde olduğu gibi, bu cinayetlerde de katiller millî ve manevî duygu ve idealler adına hareket ettiklerini zannediyorlar. Ancak hangi slogan ve kavramlar kullanılırsa kullanılsın, cehaletin, ilkeğinin, aptallığın egemen olduğu bu tarz davranışların telafisi imkânsız zararlara yol açtığı ortadadır. Bu arada bir hususu önemli vurgulamak gerekir. Malatya’daki utanç verici cinayetler ülkemizdeki misyonerlik çalışmalarının varlığını, hedeflerini görmezlikten gelmek amacıyla kullanılmamalıdır. Çünkü Türkiye’de misyonerlik, düşünce ve inanç özgürlüğünün kullanılmasının ötesinde, iki yüz yıllık bir gelenek çizgisinden siyasi amaçlarla, jeopolitik hesaplarla yürütülen politik bir faaliyettir (Türk Yurdu, 2007).

O zamanlar Birleşik Amerika’nın Osmanlı topraklarında inanılmayacak kadar çok misyoner okulu var. Bu okullardan bir tanesi de Bursa’da. Milli mücadelede merkez ordusuna bazı kolejlere baskın yapma zorunluluğu doğmuştur. Çünkü çeşitli nedenler ile şüphe oluşturluyorlardı. Bu okulda büyük Yunanistan, büyük Ermenistan ve Pontus Krallığı haritaları ve bunlarla ilgili yüzlerce kitap ele geçti. Bu Anadolu’daki bir Amerikan koleji. Bunlar Rumlara gizli silah taşıyorlardı. Ermeni ve Rum çeteleri buradan besleniyorlardı. 1993 itibarıyla Hıristiyanlık propagandası yapan Türkçe eser kırkı geçti. Bu tabii tarihen biraz eski fakat biliyorsunuz ki bugün İstanbul Beyoğlu caddesinde İncil satıyorlar, dağıtıyorlar, bedava olarak dağıtıyorlar. İş bu mertebeye gelmiştir. Birleşik Amerika dünyayı da kendisine benzetmeye çalışıyor. Dikkat ederseniz, devletleri parçalıyor, küçük vilayetlere bölüyor, aynen kendi ülkesi gibi

yapıyor. Çünkü ülkesinde eyalet var. Bu eyaletin başında hükümet var. Yugoslavya’da zaten 5 tane devlet varsa 5 tanesini de parçalarını diyor. Daha güzel olur diyor. Bu sistemi de çok başarılı uyguluyor. Rusya’yla başardılar, Yugoslavya’yla devam ettiler. Şimdi sıra Irak’ta arkasından... Batılılaşmayı biz imparatorluk olarak denedik ve battık. Şimdi batılılaşmaya devam etmenin anlamı nedir? Böyle bir şey olamaz. Çünkü yalnız biz de değil batılılaşmadan batan. Bir başkası da var; komşumuz Rusya. Gazi bunu mu istiyordu? Hayır...(Tüfekçioğlu, 2007).

Türk Yurdu Dergisi’nin misyonerlik algısını şu şekilde özetleyebiliriz: Ülkemiz topraklarında ilk misyonerlik faaliyetleri kapitülasyonlar sayesinde himaye edilmeye başlanan Katolik Hıristiyanlar tarafından başlatılmıştır. Yabancı dilde eğitim veren yabancı okullar misyonerlik için kullanılmaya başlandı. 1800’lü yıllarda ise İngilizler “Kürtçülük” meselesine eğilerek misyonerliğin bölücülük yönünü belirgin hale getirdiler. İnsanların kendisine makul geldiği ve kurtuluşa ulaşmayı umduğu için Hıristiyanlığı seçmesine kimsenin bir itirazı olamaz. Burada dikkat edilmesi gereken şey, bu kurtuluş ümidinin insanlara takdim edilme şeklidir. Kültür aşılması en çok kullanılan yöntemdir. Hıristiyan hayat tarzına alıştıran toplumların aslında artık Hıristiyan olmaları da çok önemli değildir. Çünkü kendi dininden ve kültüründen uzaklaştırılmışlardır. Hıristiyan misyonerliğinin eleştirilen yönü dini karakterinin siyasi hedeflere vasıta yapılması veya bu amaç için kullanılması ve misyonerlik faaliyetleri esnasında meşru sınırların dışına çıkılmış olmasıdır. Bu yüzden masumane din tebliğinden uzak bulunan misyoner faaliyetleri durdurulmalı, din seçme konusunda insanlar özgür olmalı, ekonomik, sosyal ve bölgesel şartlar istismar edilmemelidir. Öncelikle her türlü düşünce ve inancın özellikle dinlerin medeni ilişkiler içerisinde olmaları, birbirlerini tanımaya ve anlamaya çalışmaları karşılıklı olarak saygı göstermeleri dünyada huzurlu bir yaşama ortamının kurulması açısından zaruridir. Diyalog şeffaf olmalıdır. Diyalog toplantılarında her din kendine has değerlerle ortaya konmalı ve buna göre ortak noktalar belirlenmelidir. Diyalog ilgili, yetkili ve etkin kurum ve uzmanlarla eşit şartlarda ve eşit zeminlerde olmalıdır. Dinler arası diyalog kurumunda görev alan kimselerin daha önce bizzat misyonerlik görevinde bulunmuş kimseler olmamaları gerekir. Türkiye’de misyonerliğin pençesinde olan gençlik din eğitimi ve din kültürünü yeterince alamamaktadır. Yoksa ister ailede olsun ister okulda- milli ve manevi eğitimini yeterince almış gençliğin karşısında dünyanın en

kabiliyetli misyonerlerinin dahi hiç mi hiç şansı yoktur. Bunun için de milli ve dini kültürümüze ters düşen olay ve akımlardan insanımızı korumak için sağlam bir eğitim şarttır.

3.4.4. Sol Dergiler ve Misyonerlik

Sol çizgide yayın yapan dergilerden burada Aydınlık Dergisi'ni ele almaya çalıştım. Misyonerliğe yaklaşım tarzında- küçük ayrıntılar hariç- liberal, milliyetçi dergilerden çok farklılıklar olmadığını söyleyebilirim. Aydınlık'ın misyonerlik duyarlılığı dini duyarlılıktan kaynaklanmamaktadır. Bu duyarlılık daha ziyade ulusalcılık ve milliyetçilik kaynaklıdır. İnsanların Hıristiyanlaştırılması karşısında çözüm yolu olarak din kaynaklı herhangi bir çözüm yolundan hiç bahsedilmemiştir. Misyonerlerin en tehlikeli faaliyetlerinin ise bazı insanları Hıristiyanlaştırmaktan ziyade kültür erozyonuna neden olup toplumu köksüzleştirmek olduğu üzerinde durulmuştur.

Mooncu öğretim üyesi Kim Jong Il öğrencileri staj gerekçesiyle Güney Kore'ye götürüp tarikat üyesi yapıyor. Ankara üniversitesi DTCTF'de güney Koreli bir öğretim üyesi öğrenciler arasında Moon tarikatını örgütüyor. Öğretim üyesinin adı kim Jong il. Uzakdoğu dilleri bölümü Kore dili ve edebiyatı bölümünde hocalık yapıyor. Öğrencilere dağıttığı kartında Doç. Dr. olarak görünüyor. Ayını zamanda güney Koreli bir tekstil firmasının temsilcisi. Kim hoca her yıl birkaç öğrenciyi güney Kore'ye staj yapmak üzere götürüyor. Stajdan dönen öğrencilerin daha önceki çevrelerinden uzaklaştıkları dikkat çekiyor. Durumu araştıran DTCTF öğrencileri söz konusu öğrencilerin Moon tarikatı üyesi olduklarını saptıyorlar (Aydınlık, 1998).

Hız. İsa'nın 2000'nci doğum günü nedeniyle Kavaklıdere'nin hazırladığı "three kings" (üç kral) adlı kutsal şarap üç dini birleştirdi: Siyon yıldızı, haç ve hilal yan yana. Vatikan projesi ilahiyatçılar arasında tartışılıyor. Bir ilahiyatçının Aydınlık'a değerlendirmesi: dinler arası diyalog son derece tehlikeli geliyor. Şu anda da süreç bizim aleyhimize işliyor. Batının yetiştirdiği ilahiyatçılar: İstanbul üniversitesi ilahiyat fakültesinden bir öğretim görevlisi "batı bu projenin ilahiyat ayağını yıllardır örgütlemeye çalışıyor" diyor. ABD ve batının yıllardır doktora ve master tezi adı altında Türkiye'den onlarca ilahiyatçıya yurtdışında eğitim verdiği biliniyor. "adam

Hıristiyan'dır ama İslam konusunda uzman! Bunlar çok sayıda adam yetiştirdiler. Dinler arası diyalog son derece tehlikeli geliyor (Aydınlık, 2000a).

Fethullah Gülen için Pentagon'a referans veren Kasım Gülek, Fethullah'tan 27 yıl önce Vatikan'la dinler arası diyalogu başlattı. Gülek 6.Paul'un özel davetiyle 1971'de Vatikan'da kendisiyle görüştü. Papa'nın ağabeyi senatör Montini'yle dostluğu 1949'da başladı (Aydınlık, 2000b).

Diyanet işleri başkanı Mehmet Nuri Yılmaz 15 Haziranda Vatikan'ı ziyaret etti. Dinler arası diyalogu geliştirmek amacıyla Vatikan içinde papalığa bağlı kurumları ziyaret eden Yılmaz "dünya barışı hayal değil bunun yolu dinler arası iyi ilişkilerden geçer." dedi. Ziyaretin ardından Aydınlık diyanette üst düzey bir yetkiliyle görüştü. Yetkili Aydınlık'a "papalığın diyaneti çağırması aslında bütün dünyanın Hıristiyanlaştırılmasıdır. Diyanet yetkili ağızlarından izin almazsa gidemez. Böyle bir olaya teşebbüs etmez. Bakın onların dini tebliği bizim muhafazakâr Müslümanların tebliğlerinden daha serttir. Geçmişte faaliyetleri biliniyor zaten." (Aydınlık, 2000c).

ODTÜ tarih bölümü öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Ömer TURAN'a göre Türkiye'de son yıllarda kapı kapı dolaşarak 5 milyon parça kitap ve broşür şeklinde Protestan Hıristiyanlık propagandası yapan yayın dağıtılmış. Sadece 1992 yılında 250 bin İncil propagandası yapan mektup posta ile yollanmış. Beş uluslararası radyo istasyonundan haftada 12 saat Türkçe Hıristiyanlık propagandası yapılıyor. Misyonerler zaman zaman "Müslümanlara yönelik bir şeyler yapalım" deseler de birinci derecede gayrimüslim unsurlarla ilgilidirler. Bu arada 1900'lü yılların başlarından itibaren Kürtler, aleviler gibi guruplarla ilgilenmeyi çok seviyorlar. Raporlarında bunlarla ilgili hayli bilgi var. Cumhuriyet yıllarında doğrudan Hıristiyanlık propagandası yapmak yasaklanıyor. Bunun üzerine şöyle bir sav geliştiriliyor: "bütün bu insanları Hıristiyan yaparsak iyi olur, yaparsak da o kadar önemli değil. En önemlisi bu insanları Hıristiyan gibi yaşatmak. Hıristiyan felsefesini, yaşam tarzını benimsetirsek mesele hallolmuştur. Bu insanlara öyle bir eğitim vereceğiz ki nüfus cüzdanlarında Müslüman da yazsa Hıristiyan gibi hareket edecekler (Akfirat, 2000).

Geçen hafta Antakya'da Katolik kilisesi rahibesi barbara Kallasch'ın önderliğinde "barış için elele" başlıklı bir etkinlik düzenlendi. Hıristiyan cemaatleri 29 Haziran'da

Saint Pierre ve Saint Paul bayramını kutlamak için Antakya'daydı. Bayram bugüne kadar ayrı saatlerde kutlanırdı. Bu yıl ilk kez Ortodoks ve Katolik cemaatleri ortak ayin yaptı. Etkinliğe Katoliklerin, Ortodoksların ve Musevilerin yetkilileri katıldı. Hatay müftü vekili Abdullah Özbey de katılımcılar arasındaydı. Abdullah Özbey konuyla ilgili şu açıklamaları yaptı:

“Misyonerlik yapıyorlar biliyoruz. Kendi içlerinde gizli niyetleri olabilir. Devletimiz tehlikelere karşı tedbirlerini alacaktır. Dışişleri bakanlığıyla MGK'sıyla alacaktır. Zaten diyanet işleri başkanlığımız “ Hıristiyanlık propagandasına kapılmayın” diyerek her zaman uyarılarını yapıyor. Diyanet bünyesindeki kuruluşlara genelgeler gönderiyor.” (Erkin, 2000a).

Bu oyuna izin veren cumhuriyet valisi olamaz. Türkiye'deki Hıristiyanlık misyonerliği faaliyetlerinin bir de tiyatro ayağı var. ABD'den gelen “Arizona Artists” adlı 22 kişilik misyoner dans-tiyatro gurubu 5 Haziran günü Türkiye turnesi kapsamında Antakya kültür merkezinde bir oyun sahneledi. Antakya'daki gösteriyi Hatay önder dergisiyle kültür miras kitabevi düzenledi. “Arizona Artists” adlı gurup Türkiye turnesi için İstanbul Kadıköy'deki misyonerlik merkezi tarafından getirilmiş. Türkçe anlatımları Fikret Böcek adlı bir Türk Hıristiyan yapıyor (Aydınlık, 2000d).

Ekim ayı içerisinde İzmir Selçuk'ta gerçekleştirilecek sempozyumla diyalog toplantılarına devam edilecek. Diyanet tarafından düzenlenecek olan sempozyumun konu başlıklarından biri de “Hz. İsa'nın dili: Aramice.” Aramice'yi Prof. Dr. Niyazi Öktem anlatacak. Öktem Aydınlık'a: “Aramice'yi diyanete ben kabul ettirdim” dedi. Diyanete yakın kaynaklar ise. Niyazi Öktem diyalog çalışmalarını gayri resmi olarak yönlendiren kişidir.” diyorlar (Erkin, 2000b).

Diyaneti diyalog için Ecevit ve Özkan görevlendirdi. Vatikan merkezli Hıristiyanlarla işbirliğinin Ecevit-Özkan ekseninde hükümet politikası haline dönüştürüldüğü belirtiliyor (Bulut, N.,2000a).

Almanya'dan faaliyet yürüten uluslar arası Katolik barış harekâtı sorumlusu rahip P. Wolfgang Jungheim, Türkiye'nin ulusal egemenliğine saldırdı. Alman rahip anayasanın temel hükümlerinden olan 6, 7 ve 8. maddelerin değiştirilmesini istedi (Bulut, N.,2000b).

Misyonerler Mardin ve Urfa'da Yezidilik ve Asurilik üzerine faaliyet yürütüyor. Şanlıurfa'daki Hıristiyanlık propagandasından canlı izlenimler. Güneydoğuda Hıristiyan iken Müslüman olan ailelere 'siz aslında Hıristiyan'dınız. Sizi zorla Müslüman yaptılar. Aslınıza dönün' diyorlar.

İstanbul'da Light FM 103.6 adıyla yayın yapan bir kanal yabancı ve yerli müziklerin arasında sürekli İncil'den bölümler okuyor. Radyonun RTÜK başkanlığı ve İstanbul bölge müdürlüğünden izin almadığı İstanbul emniyet müdürlüğünde de kaydının olmadığı öğrenildi. İngilizce yayın yapan müjde FM hakkındaki soruşturma halen devam ediyor. İncil ve Hıristiyanlık propagandası ağırlıklı yayın yapmak amacıyla Türkçe yayın yapan 3 kanal daha bulunuyor. Bunlar Barış FM, Boteb-Online Türk FM ve Kumru FM (Bulut & İkinci, 2000).

Osmanlı belgelerine göre Ermenileri Amerikan misyonerler kışkırtıyor. "Protestan misyonerlerinin silahlar ve zararlı belgeler dağıtmakla ahaliyi başkaldırıya tahrik hususunda olagelen bozgunculuklarına karşı gereken dirliksever önlemlerin alınması... Amerikan misyonerlerinin zerinde bulunan belgelerden basılı iki zararlı belgenin örneğinin sunulmasıyla durum yüce sadrazamlık makamına işaret edildiğine... Sivas ili ile çevresi iller içinde Amerikalı misyonerlerin şu sırada sık sık gezmekte ve dolaşmakta oldukları, bildirilen iller valiliğinin belirtmesinden anlaşılmakta olarak...(Erkin, 2000c).

Alman devlet kiliseleri Türkiye'ye karşı adeta savaş açtı. Ülkenin içine sokulduğu ekonomik kriz ve AB'ye layık görülebilmek arzusunun ürünü kişisiz politika alman kiliselerini bir kat daha yüzüstü yaptı. Alman kiliselerinin Türkiye'ye son derece önem verdikleri meydanda. Alman Protestan kilisesinin her biri yılda ellişer milyon markla finanse edilen "akademi"leri her yıl en az on seminer ve sempozyum düzenliyor. Alman kiliseleri Türkiye'den şunları talep ediyor:

1. Süryanilerin, Protestan kiliselerin, serbest Protestan kiliselerin ve Alevilerin de Lozan'da koruma altına alınmış "azınlıklar" listesine dâhil edilmesi,
2. Ermeni soykırımının tanınması,

3. Yunan Ortodoks patriğinin ekümenik sıfatının resmen tanınması ve Heybeliada ruhban okulunun açılması,
4. Dini azınlıklara kolektif hakların verilmesi,
5. Kıbrıs'ta Hıristiyan zulmüne son verilmesi,
6. İnanan Müslümanlara baskı yapılmaması (Erbay, 2001).

Kilise inşaatı Aydınlık'ın haberinden üç gün sonra Diyarbakır kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurulu'na durduruldu. Diyarbakır emniyeti soruşturma başlattı. Türkiye Protestan kiliseleri birliği basın danışmanı İsa Karataş: İnşaat durdurulunca bütün yabancı basın bizi aradı. Türkiye'de örgütlü Protestan kiliselerinin bir çatı örgütü var: "Türkiye Protestan kiliseleri birliği" birliğin başkanı Behnan Konutgan. Diyarbakır'da inşaatı durdurulan misyoner kilisesi de İstanbul'un Hıristiyanlıktan semtlerinde açılan kiliseler de 24 Kasım'da Ceviz kabuğu adlı tartışma programında "Türkiye'de Hıristiyanların eziyet çektiğini, misyonerlerin büyük sıkıntıları olduğunu" iddia eden pastör (papaz) İhsan Özbek ve Turgay Üçal da bu birliğe bağlı. Ümraniye Protestan kilisesi papazı Ahmet Çaçür: "Cemaat sayımız hızla artıyor." Ümraniye Mustafa kemal mahallesinde hiç Hıristiyan yok ama mahallenin bir kilisesi var. Kilise inşa edilirken aydınlık konuyu gündeme getirmişti. Ümraniye Protestan kilisesi 3 aydır faaliyette (Yıldırım, 2001).

M.Ü. İlahiyat Fakültesi öğretim üyesi İbrahim Canan misyonerlikle ilgili şöyle konuştu:

"Benim bildiğim misyonerler her devirde ve her zaman faaliyetlerini yürütüyorlar. Bunların hizmeti teşkilatı güçlü. Misyonerlik faaliyetleri bence devletin kontrolünde olmalı. Yasaklamalı mı? Gücü varsa yasaklamalı. Yapamaz.. Devleti buna zorlamamak gerekiyor. Yasaklarsanız internetle girerler. Kültürle gelene kültürle karşı çıkmak lazım." (Erkin, 2000d).

Giresun jandarma bölge ve garnizon komutanı tuğgeneral Baki Onurlulaş, doğu Karadeniz bölgesinde misyonerlik faaliyetlerinin hortladığını söyleyerek bölge insanını bu konuda dikkatli ve uyanık olmaya çağırdı ve şöyle dedi: "Trabzon'un Tonya ve sürmene ilçelerinde 20-30 kadar fakir öğrenciyi 'eğitimlerine yardımcı olacağız' diyerek Yunanistan'a götürenlerin asıl amacını gayet iyi biliyoruz. Bu Rumların

Pontuşçuluk hayalinin hayata geçirilmesinin ince planlarından biridir.” (Aydınlık, 2001a).

Türk Ortodoks patrikhanesi basın sözcüsü Sevgi Erenerol yaptığı basın toplantısında misyonerliğin emperyalizmin mızrak ucu olduğunu söyledi. Hıristiyan teolojisine göre misyonerlik Hıristiyan dinini yaymak amacıyla ortaya çıkmıştır. Kilisenin bir kurumudur. Hıristiyanlığın başlangıcında misyonerlik anlaşılır bir şey. Ancak günümüzde misyonerlik emperyalizmin mızrak ucu haline gelmiştir. Ulusal devletleri yıkmak için kullanılmaktadır. Küreselleşmenin sonucu olarak ABD dünyanın tek patronu olmak için bütün kanalları kendine akıtmaya çalışıyor. Misyonerlik de bu faaliyetin en önemli aracı durumunda (Aydınlık, 2001b).

Rahmi Koç Fener Rum patriği Bartholomeos’u ziyaret etti ve “Allah’ın Uluslararası Barışı” konulu sempozyum için “gereğini yapacağı” garantisini verdi. İlk toplantı 19-20 Aralık tarihlerinde Belçika’nın başkenti Brüksel’de gerçekleştiriliyor. İkinci toplantının Türkiye’de yapılması için çalışmalara başladı. Rahmi Koç ile Dimitri Bartholomeos ilişkisinde milat kabul edilen buluşma 1997 yılında gerçekleşti. Tarih: 20-28 Eylül 1997 yer: Trabzon- Selanik konu: Din-Bilim ve Çevre Sempozyumu. Rahmi Koç bu sempozyum için özel uçağını tahsis etti. Uçakta patrikle beraber Koç’un davetlisi olan gazeteciler de vardı. Sabah gazetesinden Leyla Umar ve Zeynep Göğüş. Koç Fener Rum patrikhanesiyle olan ilişkisinde Lozan’ı defalarca ihlal etti. Trabzon’a Venizelos gemisini kaldırdı. Patriğe özel uçak tahsis etti. Heybeliada ruhban okulunun açılması için çaba harcadı. Fener patriğini ekümenik ilan etti. Koç Patrik ve Yunanlı işadamlarıyla “çevre temizliği” diye başladığı gezide “ İstanbul ve Çanakkale boğazlarının uluslar arası bir konsorsiyuma devredilmesini” tartışmaya açtı (Aydınlık, 2001c).

Adana’na bir apartmanın çatı katında kilise olarak açıldığı söylenen yerin misyonerlik merkezi gibi çalıştığı gözleniyor. Misyonerlik çalışmalarının başında ABD konsolosu ve incirlik üssünde görevliler var. Kilise olarak kullanılan binayı 3 ay önce Meksikalı Humberto Martin Coello Rios kiraladı. Mülk sahibi Mustafa Yelekeçi, “burayla yabancılar ilgileniyor. Meksikalı, Koreli, incirlikten gelen Amerikalılar var. Hepsinin Adana’da işyerleri var (Aydınlık, 2002a).

ODTÜ Tarih Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç Dr. Ömer Turan misyonerlikle ilgili çarpıcı açıklamalarda bulundu: Misyonerlik karakter inşa ediyor. Misyonerlik sonunda kaç türkün Hıristiyan olduğu da önemli değil. Mesele “karakter inşası” bir sürü insan farkına varmadan o dünya görüşünü benimsemektedir. Ve farkına varmadan onların gözüyle meselelere bakmaya başlamaktadır (Aydınlık, 2002b).

Bir misyoner kilisesi de Kocaeli’nde ortaya çıktı. Bu kilisenin 1999 depremi sonrasında depremzedelere yardım etmek amacıyla gelen kişiler tarafından açılmış olması da dikkat çekicidir. Bir yıl öncesine kadar kimse bir şey söylemiyordu. Her yerde pıtrak gibi çoğaldılar. Şimdi Aydınlık’ın ısrarlı yayınları etkisini bütün Anadolu’da göstermeye başladı. Kocaeli’ndeki misyoner kilisesinin kapatılması için mahalle halkı valiliğe başvurdu. Mahalleli kilise aracılığıyla, bazı menfaatler vaat edilerek gençlerin Hıristiyanlaştırmaya çalışıldığını belirtiliyorlar. Misyoner kilisesinin sorumlusu Philip Bernsetead adında bir şahıs. Kendisi din adamı değil ve ne iş yaptığını da kimse bilmiyor. Bernsetead misyoner olduklarını kabul etti. “Kilisenin masraflarını nasıl karşılıyorsunuz, Avrupa’dan para yardımı alıyor musunuz?” Sorumuza şu yanıtı verdi: “Alsak ne olur almasak ne olur.” (Koç & Ertunç, 2002).

Kemeraltı projesinin mimarlarından ilginç iddiada bulunarak Karen Fogg’un misyonerlik için kendilerine para teklif ettiğini söylediler. İzmir’de yaklaşık on yıldır yürütülen tarihi Kemeraltı çarşısını koruma projesi Avrupa Birliği’nin müdahalesiyle misyonerlik faaliyetine dönüştürüldü. Başından beri proje çalışması içerisinde olan mimar Tuğrul Kırmızı ve Levent Gedizlioğlu işe Karen Fogg’un karışması üzerine projeden ayrıldı. “2001 Nisan’ında Prof. Dr. Tayfun Taner’in odasında tanımadığım bir zat vardı. Ertan Çevik “ben karen Hanımı size getiririm onunla tanıştırmım, o gerekli düzenlemeleri yapar” dedi. Ertan beyin eşi de almanmış. Karen Fogg’un hem inanç turizmi hem de Kemeraltı projesi için milyonlarca Euro getireceğini söyledi.” (Özcan, 2002).

Aydınlık Dergisi’nin misyonerlik algısını da şu şekilde özetleyebiliriz: Üniversitelerin bünyesinde görev yapan bazı yabancı öğretim görevlileri, staj ve yaz kursları adı altında yurtdışına götürdükleri öğrencilerden bazılarının din değiştirdikleri gözlemlenmektedir. Vatikan’ın başlattığı dinler arası diyalog tehlikeli bir şekilde geliyor. Batı bu projenin ilahiyat ayağını yıllardır örgütlemeye çalışıyor. Yurtdışında

mastır ve doktora programlarında pek çok ilahiyatçı yetiştiriliyor. Kasım Gülek diyalog faaliyetlerine Fethullah Gülen'den çok önce 1971 yılında başlamıştı. Papalığın diyalog adı altında Diyanet İşleri Başkanı'nı kabul etmesi, Hıristiyanlaştırma projesinin bir ayağıdır. Hıristiyanlıktaki misyonerlikle İslam'daki tebliğ arasında çok az benzerlik vardır. Misyonerlerin hedefinde tüm insanları Hıristiyan yapmak olmakla beraber, bunu gerçekleştiremeseler de çok önemli değildir. Önemli olan daha çok insanın hıristiyan gibi yaşamasını sağlamaktır, yani kültür aşılması yapmaktır. Hıristiyan felsefesini ve yaşam tarzını benimsemiş insanların nüfus cüzdanlarında "İslam" yazması o kadar da önemli değildir. Misyonerler özellikle Güneydoğu Anadolu'daki vatandaşlara "sizin aslınız Hıristiyanlıktır. Sizi zorla müslüman yaptılar, özünüze dönün" diyerek propaganda yapmaktadırlar. Osmanlı'da da Ermenileri Protestan misyonerler kışkırtmış ve onlara para ve silah yardımı sağlamışlardır. Günümüz Protestanları ise "hıristiyan vatandaşların din özgürlüğü kısıtlanmaktadır" iddialarına dayanarak hiç hıristiyan nüfusu olmayan bölgelere kilise inşa etmeye çalışmaktadırlar. Karadeniz bölgesinde ise Pontus hayalini gerçekleştirme çalışmaları olanca hızıyla devam etmektedir. Fakir öğrencileri Yunanistan'a okumak için götürmek te bu faaliyetler arasındadır. İş adamlarımızdan Rahmi Koç, Fener Rum Patrik'i Bartholomeos ile çok yakın ilişki içerisinde. Patrikhanenin organizasyonlarına maddi destek sağlamakta, gerekirse kendi özel uçağının tahsis etmektedir. 1999 depreminden sonra depremzedelere yardım adı altında, misyonerlik faaliyetlerinde önemli bir artış olduğu da değerlendirilmektedir.

3.5. Türkiye'de İnternet Üzerinden Misyonerlik

3.5.1. Misyoner Sitelere Genel Bakış

Türkiye'de özellikle 2000 yılından sonra özellikle Türk vatandaşlarına yönelik misyoner sitelerinde gözle görünür bir artış olmuştur. Bugün itibariyle 150 civarında Hıristiyanlık propagandası yapan internet sitesi mevcuttur. Sayının net olarak söylenememesinde bazı sitelerin bir süre sonra yayından kaldırılması, sık sık yeni sitelerin yayına başlamaları söylenebilir. Ben burada Türkçe olarak Hıristiyanlıkla ilgili yayın yapan internet site adreslerinden, haklarında bilgi bulabildiklerimi, aşağıdaki başlıklara göre değerlendirmeye çalışacağım.

1. Site Adresi, 2.Sitenin Bağlı Olduğu Kilise, 3. Site İçeriği, 4. Yayına Başlama Tarihi, 5. Site Sahibi, 6. Ziyaretçi Sayısı, 7. Siteye Bağlı Yayın Yapan Alt Siteler, 8. Site Bilgilerinin Alındığı Tarih.

Yukarıdaki başlıklardan, incelediğim her bir site için karşılıklarını bulabildiklerimi yazıp, karşılığını tespit edemediklerimi başlık olarak kullanmadım. İnternet siteleriyle ilgili istatistik bilgiler, uluslar arası internet bilgi şirketi olan Alexa'dan alınmıştır (<http://www.alex.com/>).

Burada incelemeye alıştıklarım dışında da pek çok site olduğunu belirtmem gerekir. Sıklıkla yeni misyoner siteler yayına başlamakta; bazı sitelerse bir zaman sonra yayından kaldırılmaktadır. Bu yüzden değerlendirebildiğim siteler için benim o siteye erişim tarihini de ekledim.

1. Site Adresi: <http://christiananswers.net/turkish/>

Bağlı Olduğu Kilise: Protestan Kilisesi

Site İçeriği: Bu site christiananswers.net sitesine bağlı olarak yayın yapan bir site. Bu ana sitede toplam 42 farklı dil seçeneği bulunmaktadır. Türkçe de bu dillerden biridir. İncelediğimiz site dil seçeneklerinden Türkçe seçildiğinde karşımıza çıkan sitedir. Site içeriğinden başlıklar ise şoyledir:

- Hayatınızın özümü İsa Mesih mi? Gerçeği mi arıyorsunuz?, - Siz İYİ bir insan mısınız? Nihai sınavdan geçmeyi bir deneyin... - “Tanrı'nın Düşüncelerini Bilmek İstiyorum,” (gerçek, amaç ve yaşamı için doğru yolu arayan dürüst bir gencin düşünceleri hakkında 6 dakikalık bir gösterimdir.), - Tanrı ile bir başka röportaj. Tanrı'yla bir görüşme, -Türkçe İncil: Eski ve Yeni Antlaşmaları Okuyabilirsiniz ve Dinleyebilirsiniz, - Yaratılıştan Sonsuzluğa filmi: 80 dakikalık Türkçe film burada seyredebilirsiniz!, - Kutsal Kitapsal Tufan'ın kanıtlarını seyrediniz... Bu gezegenin geçirdiği en şiddetli felaketten yalnız sekiz kişi sağ kaldı!, - Cennet'e Gidiyor musunuz?, - Popüler düşünce ve İncil'in gerçeğine bir bakış

Yayına Başlama Tarihi: 2003

Site Sahibi: INTERCOSMOS MEDIA GROUP, INC. D/B/A DIRECTNIC.COM

Adres: Eden Communications, PO Box 200, Gilbert AZ 85299, USA Telefon: 800-332-2261, Mail@eden.org

Ziyaretçi Sayısı: 22,301

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

2. Site Adresi: <http://www.edukom.eu/sentantuan/>

Kilise: Sent Antuan Katolik Kilisesi

Latin Cemaatin İbadeti Kapusen Rahiplerin Manastırı, 1610 Sokak No: 7 35020 Bayraklı - İzmir Türkiye Tel.: 0232 3410616 Fax: 0232 3457945

İçerik: Ana sayfada bulunan başlıklardan bazıları şunlardır:

- Saat çizelgesi: İbadet, ayin ve toplantıların zaman ve mekanlarıyla ilgili bilgiler., - İçindekiler: Azizler, Öykücükler, İlahiler, Dualar, Tarihi Belgeler., - Tarihsel Bilgiler: Kilisemizin Tarihi, İzmir'deki Kapusenlerin Tarihi, - Web Adresleri: Tavsiye edilen web adresleri,

Yayına Başlama Tarihi: 7 Nisan 2006

Site Sahibi: <http://www.edukom.eu/>

Ziyaretçi Sayısı: 11,699

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

3. Site Adresi: <http://www.incilturk.com/>

Kilise: Protestan Kilisesi

İçerik: Ana sayfada bulunan başlıklardan bazıları şunlardır:

- Türkçe İncil, - Tevrat-Zebur, - Chat / Sohbet, - Forum, - Ziyaretçi Defteri, - Öğretiş, - Türk Hıristiyanlar, - Kilise Adresleri, - Dua İsteği, - İncil Dersleri, - Bedava Ücretsiz İsa Mesih VCD'si, - Bedava Ücretsiz İncil Siparişi, - Bedava Kitap (Hıristiyanlıkla ilgili çeşitli kitaplar), - Tanrı'nın Krallığının Hikayesini izlemek için Tıklayınız..., - Türk-7 Televizyonu Yayınları, - Haftanın Ayeti ve Yorumu, - Saf Sütü Andıran Tanrı

Sözü, - Neden Kutsal Kitap? “Çünkü Mesih Orada Bulunur” ayetler, - Her Şey İsa ile ilgilidir, - Tek Bir Kaynak, - Hıristiyan Radyolar, (Radio Koln (internet), Radio Shema (Ankara)),

Site Sahibi: Beyaz Hosting Internet

Adres: Armada İş merkezi 8292, Ankara, 06532, Turkey Mail: turkishchristian-domain@yahoo.com.tr Telefon: 0312 265 65 52

Ziyaretçi Sayısı: 473,878

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

Bu Siteye Bağlı Yayınlanan Siteler:

<http://www.bedavaincil.tk/>, <http://www.antalyaincilkilisesi.tk/>, <http://www.antalyaincilkilisesi.com/>, <http://www.hiristiyanlar.tk/>.

4. Site Adresi: <http://isamesihveincil.8m.com/index3.html>

İçerik: Ana sayfada bulunan başlıklardan bazıları şunlardır:

- Bu Kitapları Bilgisayarınıza indirebilirsiniz: Dopdolu bir yaşam, Tümevarım Yöntemiyle Markos Çalışması, 100 soru , Kitab-ı Mukaddes ve Kur'anı Kerim Hakkında 100 soru, Aydınlanmak isteyenlere, Yahudi Hıristiyan ve İslam kaynaklarına göre KUTSAL KİTAB'ın değişmezliği, İncil - Filipililer Mektubu Yorum, İki Ev Hazırlanıyor, Mektuplaşma Kursu, İncil'de ve Kuranda Çarmıh, Cevaplanması gereken bir soru, İsa'nın yüceliğini gördük, Kutsal Üçlükte Allah'ın birliği, On Emir, Günah ve Bağış..., - Sesli Dosyalar: İsa Mesih'in Dirilişi, Hıristiyanlıkla İlgili Sık Sorulan Sorular ve Cevapları, - Canlı Yayın TV ve Radyolar.

Yayına Başlama Tarihi: 21 Mayıs 1998

Site Sahibi: UOL Web Services

Adres: 1253 N. Research Way, Ste Q-2500 Orem, UT 84097 US Telefon: +1 801 437 6000 Fax: +1 801 437 6020 E-Posta: mark@northsky.com

Ziyaretçi Sayısı: 64,693

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

5. Site Adresi: <http://adanakilise.org/mambo1/>

Kilise: Adana Protestan Kilisesi

İçerik: Ana sayfada bulunan başlıklardan bazıları şunlardır:

- Bedava Film, - Dua İstekleriniz, - İnternet Radyo, - Sıkça Sorulan Sorular (Dört İncil'deki Farklılıklar, Tanrı'nın Günahlarımız İçin Ölmesi Gereklimiydi?...), - İnanç Açıklamamız, - Malatya'da ki Sevdiklerimiz

Yayına Başlama Tarihi: 2006

Site Sahibi: ONLC-1944685-4 Humberto Coello, Iglesia de Adana

Adres: Fuzuli cd. Galleria İş Merkezi cd. 3 Adana

Ziyaretçi Sayısı:

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

6. Site Adresi: <http://www.mavikilise.com/>

Kilise: Protestan Kilisesi

İçerik: Ana sayfada bulunan başlıklardan bazıları şunlardır:

- Chat, - Forum, - Haber Arşivi, - Hikâyeler, - Tanıklar, - Linkler, - Mektup Kutusu, - İncil, - Tevrat, Zebur, - İncil dinle, - Bedava Kitap, - Mektuplaşma Kursu, - Kiliseler, - Hıristiyan TV Yayınları

Yayına Başlama Tarihi: 2004

Site Sahibi: Caner TOMRUK, Emin Migi

Adres: İSTANBUL, General, AF 06810 Telefon: +5.1234567890 Faks: +3.1221234567 E-Posta: eminmigi@yahoo.com

Ziyaretçi Sayısı: 2.507.709

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

7. Site Adresi: <http://kolnkilisesi.com/>

Kilise: Köln kilisesi

İçerik: Ana sayfada bulunan başlıklardan bazıları şunlardır:

- Video Mesajlar, - Audio Mesajlar, - Fotoğraflar, - Tanıklıklar, - Basın, - Hıristiyan inancı, - İlahiler, - Şiir Köşesi, - İncil Dersleri, - e-Kitaplar, - Kadın Köşesi, - Kutsal Kitap, - Çocuk Köşesi, - Linkler, - Animasyonlar, - Konuk Defteri, - Guestbook-english (Ziyaretçi Defteri), - Forum, - Chat

Yayına Başlama Tarihi: 2006

Site Sahibi: Memduh Uysal

Adres: Gemeinde Köln Süd, Burgunderstrasse 16, 50677 Köln Telefon: +49.221874345, E-Posta: memduh_uysal@yahoo.com

Ziyaretçi Sayısı: 6,462,458

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

8. Site Adresi: http://stjohns.turkiye.org/default_tr.asp

Kilise: İzmir Anglikan Kilisesi

İçerik: St. John The Evangelist - Alsancak ve St. Mary Magdalene - Bornova kiliseleri, tarihçeleri, ibadet programları, erişim bilgileri yer alıyor.

Yayına Başlama Tarihi: 23 Eylül 1996

Site Sahibi: İzmir Anglikan Kilisesi

Posta Adresi: P.K. 1005 İzmir, 35120 Türkiye E-Mail: stjohns@turkiye.org, Telefon: +90 232 464 5753.

Ziyaretçi Sayısı: 287.335

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

9. Site Adresi: <http://www.turkishgracemissions.org/>

Kilise: BODRUM GRACE KİLİSESİ

İçerik: Hıristiyanlık inancı ve Bodrum Grace Kilisesi programları

Yayına Başlama Tarihi: 2004

Site Sahibi: Les Huguenots, BH

Adres: Armada Is Merkezi 29-2 Ankara, UT 09851 Telefon: +1 903122854788,
+90.5552434459, E-Posta: Hristiyanet555-web@yahoo.com.tr

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

10. Site Adresi: <http://www.agapehouse.biz/>

Kilise: SAMSUN AGAPE KİLİSESİ

İçerik: - Hıristiyanlık ve Samsun Agape Kilisesi programları, - Türkçe İncil, - Tevrat-Zebur, - Chat / Sohbet, - Forum, - Ziyaretçi Defteri, - Öğretim, - Türk Hıristiyanlar, - Kilise Adresleri, - Dua İsteği, - İncil Dersleri, - İletişim, - Makaleler,

Yayına Başlama Tarihi: 17 Ağustos 2004

Site Sahibi: İncilTurk

Adres: Güzelyalı Mah. 38 Nolu Sok. No: 5 Atakent-Samsun, Telefon: 0 544 851 65 33

Ziyaretçi Sayısı: 3,593,092

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

11. Site Adresi: <http://www.allsaintsmoda.com>

Kilise: İstanbul Presbiteryen Kilisesi

İçerik: -Hıristiyanlık öğretileri ve kilise programları, - Ana sayfa, - Kilisemiz, - Görüntüler, - Vaazlar, - Makaleler, - İlahiler, - Etkinlikler, - İletişim, - Pastör'ün Seyir Defteri, - Günlük Okumalar, - Kilise Takvimi, - Linkler, - Kutsal Kitap, - Duyurular

Yayına Başlama Tarihi: 2007

Site Sahibi: ALLSAINTSMODA-COM-DOM

Adres: Yusuf Kamil Paşa Sokak (Barış Manco Evi karşısı) MODA-İSTANBUL
Telefon: 0216 449 39 74

Ziyaretçi Sayısı: 275,439

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

12. Site Adresi: <http://www.alodua.com/>

İçerik: Dua isteme ve danışma hattı tanıtımı, - Dua İstekleriniz, - Ayetler, - Anket, - On Emir, - Ruhsal Kural

Yayına Başlama Tarihi: 2003

Site Sahibi: Gyuin Hwang

Adres: 2. Tas Ocağı Cemal Sahir cd. Yonca Apt No.5, D:3 İstanbul, Mecidiyeköy,
Türkiye

Ziyaretçi Sayısı:8,354,204

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

13. Site Adresi: <http://www.alsancakkatolikkilisesi.net/>

Kilise: İzmir Alsancak Katolik Kilisesi

İçerik: Aktif yayını yok

Yayına Başlama Tarihi: 2006

Site Sahibi: Alsancak Katolik Kilisesi, E-Posta: hostmaster@detar.net

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

14. Site Adresi: <http://www.anadolukatolikkilisesi.org/>

Kilise: Anadolu Katolik Kilisesi

İçerik: Anadolu Katolik Kilisesi ve bağlı kiliselerin tanıtımı, programları ve genel Hıristiyanlık öğretileri.

Yayına Başlama Tarihi: 2006

Site Sahibi: :Isidoro Carlo Ghezzi

Adres: Piazza Liberta 24 Lissone MI, ITALY, 20035

Bu Siteye Bağlı Yayınlanan Siteler:

<http://www.anadolukatolikkilisesi.org/antakya/>, <http://www.anadolukatolikkilisesi.org/adana/tr/>, <http://www.anadolukatolikkilisesi.org/iskenderun/tr/>, <http://www.anadolukatolikkilisesi.org/theofilos/>, <http://www.mersinkilisesi.com/>, <http://www.samsunkilisesi.org/>, <http://www.anadolukatolikkilisesi.org/trabzon/tr/>

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

15. Site Adresi: <http://www.answering-islam.org.uk/Turkish/index.html>

İçerik: - Kutsal Kitap, - Gerçek(Müslümanlar ve Hıristiyanlar İsa Mesih'i peygamber olarak kabul ediyorlar, Kudüs, Barış ve Mesih İnancının Kader Ortaklığına Doğru), - Tanıklıklar(Bu bölümde İsa Mesih'e iman etmiş Türklerin Tanrı ve Onun gerçeğini nasıl bulduklarının öyküsünü okuyabilirsiniz.), - Rab'le Baş başa, - Sizin için dua etmemizi isterseniz lütfen bize yazın, - Sorularınız.

Yayına Başlama Tarihi: 23 Mart 1997

Site Sahibi: Muslim/Christian Dialogues

Adres: 1233 Washington St, Suite 800 Columbia, Sc 29201

Ziyaretçi Sayısı: 145,654

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

16. Site Adresi: <http://www.antalyaincilkilisesi.com>

Kilise: Antalya İncil Kilisesi

İçerik: - Kuruluş & Tarihçe, - İnanç Bildirgemiz, - İbadet Saatleri, - Vaazlar & Makaleler, - Resimler, - Söyleşi, - Basında, - Kitaplık

Yayına Başlama Tarihi: 2006

Site Sahibi: Antalya İncil Kilisesi

Adres: Kılıçarslan Mahallesi Yenikapı Sokak No:24 Kaleiçi - ANTALYA

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

17. Site Adresi: <http://www.azizeterezakilisesi.net/>

Kilise: Azize Tereza Latin Katolik Kilisesi

İçerik: - Azize Tereza, - Azizler, - Kilisemiz, - Yararlı Bilgiler, - İletişim

Yayına Başlama Tarihi: 2005

Site Sahibi: Baykal Deniz Atilla

Adres: 4.cadde Öveçler Ankara 06100, TURKEY Telefon: +1 09 0312 481 28 74, E-

Posta: den_atilla@yahoo.com

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

18. Site Adresi: <http://www.baptistkilisesi.com>

Kilise: İzmir Bağımsız Protestan Baptist Kilisesi

İçerik: - Topluluğun Tarihi, - Topluluğun şimdiki durumu, - Kilise Binamız, - Hizmet binası, - Kilisemizi ziyaret eden turist gurupları, - Basındaki kilisemiz, - Kilisemizin İnanç Bildirgesi, - İletişim

Yayına Başlama Tarihi: 2005

Site Sahibi: Mehmet Yağcı

Adres: Passion-Reisen-Beratung GmbH Wohnpark 2 95189 Koeditz DE Telefon: +49.9281839976, +49.9281839980 E-Posta: info@passion-reisen-beratung.de

Ziyaretçi Sayısı: 5,409,190

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

19. Site Adresi: <http://www.bedavaincil.com/>

İçerik: İncil. info adresine bağlantı veriyor. Yönlendirildiğiniz sayfada İncil'in tamamını okuyabiliyorsunuz.

Yayına Başlama Tarihi: 2004

Site Sahibi: Murat Kim

Adres: Armada İş Merkezi 831–21 Ankara, 06800, TURKEY Telefon: +1 312 287 9541 E-Posta: turkishchristian-domain@yahoo.com.tr

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

20. Site Adresi: <http://www.bedavaincil.tk/>

Kilise: Samsun Agape Kilisesi

İçerik: - Forum, - Ziyaretçi Defteri, - Chat/Sohbet, - Tanıklıklar, - Öğretim, - İnanç Bildirgesi, - İncil Dersleri, - Gündelik Ekmeğimiz, - Okuma Planı, - İletişim, - Dua İsteği, - Kütüphane, - Haftanın Ayeti, - Kilise Adresleri, - Tevrat-Zebur-İncil

Yayına Başlama Tarihi: 18.05.2005

Site Sahibi: incilturk.com

Ziyaretçi Sayısı: 420,578

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

21. Site Adresi: <http://www.biblebasicsonline.com/turkish/index.html>

İçerik: İNCİL'İN Temelleri, Bir Çalışma Elkitabı: Gerçek Hıristiyanlığın sevgi ve huzurunun açıklanışı.

Yayına Başlama Tarihi: 2005

Site Sahibi: Lindsey Mason

Adres: 17 Parkfield Rank Pucklechurch, BS16 9NR, Bristol GB Telefon: +352.26870611

Ziyaretçi Sayısı: 995,125

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

22. Site Adresi: <http://www.bodrumlutufkilisesi.org/>

Kilise: Bodrum Lütuf Kilisesi

İçerik: - Adresimiz, - Tarihçemiz, - Aktivitelerimiz, - İnançımız Hakkında, - Vaazlar, -
İnternet Radyosu, - Sorulara Cevaplar, - Sesli İncil

Yayına Başlama Tarihi: 2004

Site Sahibi: Les Huguenots

Adres: İZMİR TR Telefon: +90 555 243 44 59

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

23. Site Adresi: <http://www.bursakilisesi.com/>

Kilise: Bursa Protestan Kilisesi

İçerik: - Kutsal Kitap'ta arayın, - Kutsal Kitap Online Okuyun

Yayına Başlama Tarihi: 2001

Site Sahibi: Nick Mott (SROW-314303)

Adres: O Lodge Barn Cottage, Half Mile Drove, Ringmer, Lewes East Sussex, BN8
5NL GB Telefon: +44 8707420530 Faks: +44 8707420535 E-Posta: ntmott@pmbx.net

Ziyaretçi Sayısı: 2.266.382

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

24. Site Adresi: <http://www.ectv.tv/>

İçerik: Avrasya Hıristiyan Televizyonu'nun internet sitesi. Sitede ECTV'nin yayın
akışı ve program tanıtımları bulunmaktadır.

Yayına Başlama Tarihi: 2006

Site Sahibi: Avrasya Hıristiyan Televizyonu

Ziyaretçi Sayısı: 3,152,645

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

25. Site Adresi: <http://www.isamesih.com/>

Kilise: Protestan Kilisesi

İçerik: Hz. İsa'nın hayatı ve Hıristiyanlık ayrıntılarıyla anlatılıyor.

- Arkadaşına Öner, - Bölümler, - En İyiler Sayfası, - Haber Arşivi, - Mesaj yazın, - Sayfa Listesi, - Sıkça Sorulan Sorular, - Dosya İndirme

Yayına Başlama Tarihi: 2004

Site Sahibi: Byeongseog Kim

Adres: Byelyang Jukong Apt 711-303, Gwacheon, Kyunggido 427-040,SOUTH KOREA Telefon: 025025008 E-Posta: bskimy@yahoo.com

Ziyaretçi Sayısı: 4,460,959

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

26. Site Adresi: <http://www.eskisehirumitkilisesi.net/>

Kilise: Eskişehir Ümit Kilisesi

İçerik: - Günah nedir?, - Çaresi nedir? İnsanlar günahın getirmiş olduğu tahribattan nasıl kurtulabilir?, - Kilise nedir? Hıristiyanlar Türk ulusu için bir tehlike midir?, - Büyü, Medyumluk, Tarot falı ve diğer Fallar, Ruh çağırma, Yoga gibi şeyler, Ruhsal hayatımızı nasıl etkiler ve bize neye mal olurlar?, - Neden inancımız paylaşma isteği ve gereği duyuyoruz? Misyonerlik nedir?, - Mutluluk nedir? Nasıl mutlu olabiliriz?, - İtiraf nedir, Neden gereklidir?, - Kutsal kitap değişebilir mi?

Yayına Başlama Tarihi: 2004

Site Sahibi: Eskişehir Ümit Kilisesi

Mustafa Kemal Paşa Mahallesi, Sümer Sokak, No:17 ESKİŞEHİR

Ziyaretçi Sayısı: 213,612

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

27. Site Adresi: <http://www.geocities.com/Heartland/Valley/2010/>

Kilise: Protestan Kiliseler Birliği

İçerik: - İznik Konsili'nde neler oldu?, - İncil değiştirildi mi?, - Allah Kendi Kitabını Korumaz mı?, - Gerçekleri Saptıranlar Kitabı (Kitabın yazarı: İsa Karataş, Yayınevi: Lütuf Yayıncılık)

Yayına Başlama Tarihi: 2005

Site Sahibi:

Ziyaretçi Sayısı: 48,741

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

28. Site Adresi: <http://www.mujde.org/>

Kilise: Protestan Kiliseler Birliği

İçerik: - Gündelik Ekmeği (Her gün için İncil'den okunması kararlaştırılmış yerleri içeren bir bölüm), - Kutsal kitap Arama, - Arama, - İletişim, - Kutsal Kitap, - Kutsal Kitap Yazılım.

Yayına Başlama Tarihi: 1997

Site Sahibi: Go Daddy Software, Inc.

Adres: 15111 N. Hayden Rd., Ste 160, PMB 353, Scottsdale Arizona 85260 US
Telefon: +1.4806242599

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

29. Site Adresi: <http://www.geocities.com/ttorius>

Kilise: Protestan Kiliseler Birliği

İçerik: - Türkçe Hıristiyanlık Arşivi, - Bedava İncil, - Türkçe Kutsal Kitap, - Hıristiyan Gündem, - Hıristiyan Forum.

Yayına Başlama Tarihi: 2005

Site Sahibi: ttorius

Adres: İzmir, turkey E-Posta: ttorius@yahoo.com

Ziyaretçi Sayısı: 67,845

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

30. Site Adresi: <http://www.giriskapisi.net/>

Kilise: Katolik Kilisesi

İçerik: - video (Hıristiyanlıkla ilgili film ve görüntülerin olduğu bölüm), - Flash (Animasyonların yer aldığı bölüm), - Konuşma, - Müzik, - Radyo, - Kitaplık, - Kutsal Kitap, - Linkler, - Kiliseler, - Buluşalım, - Yazışma, - Sohbet/Sorular, - Hediyeler, - Görüşelim, - Kiliseye gidelim

Yayına Başlama Tarihi: 2002

Site Sahibi: 1STDOMAIN.NET, DIVISION OF G+D INTERNATIONAL LLC

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

31. Site Adresi: <http://www.hiristiyancilar.tk/>

Kilise: Protestan Kiliseler Birliği

İçerik: - Forum, - Ziyaretçi Defteri, - Chat/Sohbet, - Tanıklıklar, - Öğretim, - İnanç Bildirgesi, - İncil Dersleri, - Gündelik Ekmeğimiz, - Okuma Planı, - İletişim, - Dua İsteği, - Kütüphane, - Haftanın Ayeti, - Kilise Adresleri, - Tevrat-Zebur-İncil

Yayına Başlama Tarihi:

Site Sahibi: Beyazhosting Inc.

Adres: Armada is merkezi, 12.Kat No:2, Ankara, Balgat 06520, TURKEY Telefon: +1 555 874 5521, Faks: +1 312 436 5421, E-Posta: chonks@gmail.com

Ziyaretçi Sayısı: 512,850

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

32. Site Adresi: <http://www.Hiristiyancilar.net>

Kilise: Protestan Kilisesi

İçerik: Hıristiyan.NET web sitesine en çok Nasıl Hıristiyan Olunur? Ve Hıristiyan Olunca Bize Verilecekler Nelerdir? soruları sorulmaktadır. İlgili linklere tıklayarak bu sorulara verilmiş cevapları okuyabilirsiniz. Belki de bu sorular ve cevaplarıyla ilgilenmiyor olabilirsiniz, peki ya Size Tanrı'dan gönderilmiş bir Mektup varsa...Ya da birisi size Bulma fırsatı varken RAB'bi arayın, yakındayken O'na yakarın! diyorsa

- Hıristiyan forum, - Tevrat, Zebur, İncil, - Hıristiyan Chat, - Malatya katliamı, - İncil dinle

Yayına Başlama Tarihi: 2003

Site Sahibi: Les Huguenots

Adres: İZMİR, Turkey

Ziyaretçi Sayısı: 1,000,426

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

33. Site Adresi: <http://www.Hıristiyanchat.com/>

İçerik: “Türkçe konuşan Hıristiyanlarla yazışmak için lütfen forumumuza üye olunuz.” Komutuyla şu forum sayfalarından birisinin seçilmesi isteniyor: Hıristiyan.net, Hıristiyanchat.com, Hıristiyan gündem.com, Hıristiyanforum.com, Incil.info

Yayına Başlama Tarihi: 2006

Site Sahibi: Beyaz Hosting Internet

Adres: Armada İş merkezi 8292 Ankara, 06532 Turkey

Ziyaretçi Sayısı: 7,769,928

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

34. Site Adresi: <http://www.Hıristiyan gündem.com/>

İçerik: Türkçe güncel Hıristiyanlık gündemi haberleri ve makaleleri yer alıyor.

Yayına Başlama Tarihi: 2005

Site Sahibi: Murat Kim

Adres: Armada is merkezi 831–21, Ankara, 06800,TURKEY, Telefon: +1 312 287 9541, E-Posta: turkishchristian-domain@yahoo.com.tr

Ziyaretçi Sayısı: 581,456

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

35. Site Adresi: <http://www.Hiristiyanforum.com/>

Kilise: Protestan Kilisesi

İçerik: Bu site forum sitesidir. Forumda ise; -Hıristiyan İnanıcındaki En Önemli Buyruk, - 10 Emir, - Hıristiyan İnanıcının 3 Temel Öğretişi, - 40 Temel Hıristiyan Doktrini, - Orijinal Protestanlığın 5 Solası, - Kutsal Kitap'a Dayalı) Hıristiyan İnanıcı Nedir?, - Hıristiyanlık, - İddialara Cevaplar, - İnançlar+Mezhepler+Akımlar gibi konu başlıkları yer almaktadır.

Yayına Başlama Tarihi: 2004

Site Sahibi: Beyaz Hosting Internet

Adres: Armada İş merkezi 8292, Ankara, 06532, Turkey

Ziyaretçi Sayısı: 235,970

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

36. Site Adresi: <http://www.incil.de/>

Kilise: Protestan Kilisesi

İçerik: - Büyücülük, - Nerede yazılı?, - Kadının Sevinci, - Kurban Üzerinde Bir Sohbet, - Noel - Mesih'in doğumu, - Benim Seçtiğim Oruç, - web siteleri, - Adresimizden İncil'i sağlayabilirsiniz

Yayına Başlama Tarihi: 2005

Site Sahibi: İncil.de

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

37. Site Adresi: <http://www.incil.info/>

Kilise: Protestan Kilisesi

İçerik: - Resimli İncil, - Sesli Türkçe İncil, - Hıristiyanlık, - Hıristiyan Forum

Yayına Başlama Tarihi: 2004

Site Sahibi: Registerfly.com

Adres: 960 41St Street, Suite 402, Miami Beach, FL 33139 US Telefon:
+1.3056740165

Ziyaretçi Sayısı: 1,318,195

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

38. Site Adresi: <http://www.incil.nl/>

Kilise: Protestan Kilisesi

İçerik: Hollanda'da yaşayan Türkler için olan sitede birçok makale, video Türkçe ve Hollanda dillerinde yer almaktadır.

- Hıristiyan olduk, - Makaleler, - Sorularınız, - Kurslarımız, - Kitaplar, - Bedava İncil,
- Sanal Pastör

Yayına Başlama Tarihi: 28 Ağustos 2000

Site Sahibi: Müjde

Balistraat 98 1094 JT Amsterdam, NETHERLANDS Telefon: +31 0 206888455 E-
Posta: postmaster@incil.nl

Ziyaretçi Sayısı: 1,669,868

Bu Siteye Bağlı Yayınlanan Siteler: <http://www.mujde.nl/menu/index-tr.htm>

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

39. Site Adresi: <http://www.isa-mesih.com/>

Kilise: Protestan Kilisesi

İçerik: - Kiliseler, - Kütüphane, - Web siteleri, - İnternet Sayfaları, - Video Filmi ve sesli sayfalar

Yayına Başlama Tarihi: 2000

Site Sahibi: Tropical Traditions, Inc.

Adres: PMB # 219 823 S. Main Street West Bend, WI 53095 US

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

40. Site Adresi: <http://www.isamesih.org/>

Kilise: Protestan Kilisesi

İçerik: - Haberler, - Hediye Kitap/Cd, - Forum , - Download , - Makaleler, - Ses Dosyaları, - Video Dosyaları, - 4 Ruhsal Kural, - Anketler, - Linkler , - Ziyaretçi, - Yardımcı Videolar , - Kitap Okuma, - Ekran Koruyucular, - Video Müzik Klipler , - Sevgi Mektubu, - Video Öyküler, - Tanıklıklar (Yeni), - Ruhsal Ezgiler

Yayına Başlama Tarihi: 2000

Site Sahibi: Darren Dickson

Adres: Ashfield Sydney, QLD 4350,AUSTRALIA Telefon:90 535 235 0889 E-Posta: derind99@yahoo.com

Ziyaretçi Sayısı: 1,599,984

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

41. Site Adresi: <http://www.islamacevap.net>

Kilise: Protestan Kilisesi

İçerik: Bu site “İnsan bilmediğinin düşmanıdır” ana fikrinden yola çıkılarak hazırlanmış. Sitenin içeriği, seçilen yazılar ve anlatılmaya çalışılan konular, temel olarak bu ana fikri taşımaktadır.

- Tanrı Kimdir?, - İsa Mesih Kimdir?, - Kitab-ı Mukaddes, - Hıristiyanlığın Temelleri,
- Neden Hıristiyan Oldular?, - Kuran'ı Kerim, - Muhammed, - İddialara Cevaplar, -
İslam'da Kadın, - Sizden Gelenler, - Basından, - Kitaplık, - Sık Sorulan Sorular, -
Linkler, - Kitap-ı Mukaddeste Ara, - İncil ve Kuran Hakkındaki Gerçekler

Yayına Başlama Tarihi: 14 Mayıs 2003

Site Sahibi: İslamacevap.net

Adres: Domains by Proxy, Inc. 15111 N. Hayden Rd., Ste 160, PMB 353 Scottsdale,
Arizona 85260 United States

Ziyaretçi Sayısı: 2,923,393

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

42. Site Adresi: <http://www.islamacevaplar.com/>

Kilise: Protestan Kilisesi

İçerik: - Kutsal Kitap, - İsa'nın Tanrılığı, - Haç, Günah, Kurtuluş, - Muhammed:
Peygamber, - Üçlübir Tanrı, - Kilise, - Kutsal Efkaristiya, - İbadet, - Ruhsal ve
Dünyasal, - Adanmış Bekârlık, - Dinlerin Çokluğu, - Hıristiyanlığın Merkezi, -
Dipnotlar, - Tematik Soru İndeksi

Yayına Başlama Tarihi: 17 Kasım 2003

Site Sahibi: Troll Christian (TROLLCHR45)

Adres: Landwiedstrasse 7/12 Linz, , A-4020 AT

Ziyaretçi Sayısı: 2,503,010

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

43. Site Adresi: <http://www.izmirprotestan.org/>

Kilise: İzmir Protestan Kilisesi

İçerik: - Kilise, - Çalışmalar, - Linkler

Yayına Başlama Tarihi: 2006

Site Sahibi: Caleb Maclennan

Adres: Chief Works Studio PO Box 1419 Ouray, CO 81427 US Telefon:
+1.9703257271

Ziyaretçi Sayısı: 147,677

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

44. Site Adresi: <http://www.jesus-for-turks.de/>

İçerik: - İsa Mesih'in kimliği hakkında çok ilginç bilgiler veriliyor, - İncil'i yüklemek istiyor musunuz?, - İsa Mesih bir peygamberdir!, - İsa Mesih doğmadan önce Tevrat ve Zebur'da nasıl tanıtılıyor!, - Tevrat, Zebur ve İncil'den birkaç ayet sizi düşündürmek istiyor!, - Neden bir Hıristiyan İsa'yı kabul etmek zorunda kaldı: Özgeçmişim, - 50 Tarihi Sohbet: Sizin yaşamınızı değiştirebilen bilgiler, - Kuran, İncil, Zebur ve Tevrat hakkında 100 Soru, - İncil çürük mü sağlam mı?, Yusuf Ahmet'e soruyor, Fatma Yasemin'e soruyor: Dört arkadaş inançlarını kıyaslıyor ., - Türkçe bir İlahi, - İlginç Hikayeler

Yayına Başlama Tarihi: 2005

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

45. Site Adresi: <http://www.kampusweb.com/>

Kilise: Protestan Kilisesi

İçerik: Üniversite, yaşam ve Tanrı'yı tanıma hakkındaki konuların araştırılabileceği bir site. Bu araştırmanın önemli bir parçası da iletişim kurmaktır. Bu site sorulara cevap sağlamak amacıyla tasarlanmıştır.

- Varlık, - Ve İsa?, - Deneyim, - Tanrı'ya Ulaşmak, - Yaşama Dair, - Neden, Niçin, - 2007 Anket (yeni), - Kutsal Kitap, - Bizimle Paylaşın, - Canlı Sohbet, - Bu Siteyi Yolla

Yayına Başlama Tarihi: 18 Haziran 2003

Site Sahibi: Paul R. Payne, Consulting

Adres: 5408 230th St SW Mountlake Terrace, WA 98043 US Telefon:+1 425 367
8713, E-Posta: domains@paulrpayne.com

Ziyaretçi Sayısı: 590,390

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

46. Site Adresi: <http://www.kurtulus.org.tr>

Kilise: Protestan Kilisesi

İçerik: - Haberler, - Linkler, - İletişim, - Arama, - Öğretim, - İnanç Bildirgemiz, -
Yazılar, - Tüzük

Yayına Başlama Tarihi: 2004

Site Sahibi: Ankara Kurtuluş Kilisesi

E-Posta: kilise@kurtulus.org.tr

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

47. Site Adresi: <http://www.kutsalkitap.com>

Kilise: Protestan Kilisesi

İçerik: - Kutsal Kitap, - E Kart, - Kiliseler, - Üyelik, - Mesaj Panosu, - Film/Müzik, -
Günlük Okuma, - Konular, - Tanrı, - İsa Mesih, - Kişiler, - Tanıklıklar, - Evliler, -
Bekârlar

Yayına Başlama Tarihi: 2002

Site Sahibi: Yücel Parsak

Adres: 7543 East 300 South Elwood, Indiana 46036 United States

Ziyaretçi Sayısı: 6,546,809

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

48. Site Adresi: <http://www.kutsalkitap.org/>

Kilise: Protestan Kilisesi

İçerik: - Biz Kimiz?, - Kilise Adresleri, - Size Yakın Kiliseler, - İncil Çalışması, - İncil Okuyun, - Sesli Kutsal Kitap, - Kitaplık, - Linkler, - Duyurular, - Bize Yazın

Yayına Başlama Tarihi: 27 Şubat 1998

Site Sahibi: Kutsalkitap

Adres: 550 Main St W Mercer, ND 58559 US Telefon:+1 701 447 2403 E-Posta: ozgur@sirrod.com

Ziyaretçi Sayısı: 1.072.548

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

49. Site Adresi: <http://www.lifeagape.org/turkish/>

Kilise: Protestan Kilisesi

İçerik: Lifeagape.org sitesinin Türkçe şeklidir. Ağırlıklı olarak Hz. İsa'nın hayatı anlatılıyor.

- İsa Kimdir?, - İsa Film, - Dört Ruhsal Kural, - Ruh'la Dolu Yaşam, - Fırsatlar, - Kaynaklar

Yayına Başlama Tarihi: 5 Ekim 2000

Site Sahibi: Campus Crusade for Christ

Adres: 100 Lake Hart Dr Orlando, FL 32832 US Telefon:+1 407 826 2461, E-Posta:tom.dennen@ccci.org

Ziyaretçi Sayısı: 175,704

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

50. Site Adresi: <http://www.lighthouseic.org/>

Kilise: İzmir Uluslararası Işık Kilisesi (Protestan Kilisesi)

İçerik: Kilisenin vizyonu, adresi, ibadet saatleri ve iletişim bilgileri yer alıyor.

Yayına Başlama Tarihi: 22 Ekim 1999

Site Sahibi: Phil Clayton, Lighthouse IC

Adres:29 Laybourne Rd, Leystone, London E11 3BS,UNITED KINGDOM,
Telefon:+44 2324259458, E-Posta:clayton@lighthouseic.org

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

51. Site Adresi: <http://www.iraper.org/>

Kilise: Ermeni Kilisesi (Ortodoks)

İçerik: Türkiye’de yaşayan Hıristiyan Ermeni Cemaatine yönelik bilgi ve haberlerin bulunduğu bir site.

- Arşiv, - Belgeler, - Bülten, - Kilise, - Cemaat, - Ekümenik, - Dinlerarası, - Dini, - Cismani

Yayına Başlama Tarihi: 2002

Site Sahibi: Iraper.Org

Adres: Şarapnel Sokak No:20 İstanbul Kumkapı 34130 TR Telefon: + 9.0212 5170970

Ziyaretçi Sayısı: 2.965.511

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

52. Site Adresi: <http://www.malatyakatliami.com/>

Kilise: Protestan Kilisesi

İçerik: 18 Nisan 2007’de Malatya’da işlenen cinayetlerden sonra yayınlanmaya başlayan ve bu katliamla ilgili haber ve yorumların yer aldığı bir site.

Yayına Başlama Tarihi: 19 Nisan 2007

Site Sahibi: Murat Chonk

Adres: Armada İş Merkezi Numara 371 Kat 4 Ankara, 06520 Turkey

Ziyaretçi Sayısı: 5,870,688

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

53. Site Adresi: <http://www.mersinkilisesi.com/>

Kilise: Mersin Latin İtalyan Katolik Kilisesi

İçerik: - Kilisemiz, - Ayin Saatleri, - İletişim, - Duyurular, - Dualar, - İsa Mesih, - Meryem Ana, - Bilgiler, - Kutsal Kitap, - Pazar Okumaları, - Vaazlar, - Azizler

Yayına Başlama Tarihi: 2004

Site Sahibi: Taner Cinaz, Adanus Teknoloji Gelistirme Dis Ticaret Yazilim Uretimi San. Tic. Ltd. Sti.

Adres: Kocavezir mah. Kocavezir İş merkezi kat:1 no:14 Adana, Seyhan 01120 TR
Telefon: +90.533 362 69 77 (FAX) +90.322 365 08 05

Ziyaretçi Sayısı: 4,440,597

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

54. Site Adresi: <http://www.meryemana.net/>

Kilise: Katolik Kilisesi

İçerik: - Kilise Tarihi, - Çok Çok Eski Vaazlar, - İkinci Vatikan Konsili, - Azizlerimiz 1, - Azizlerimiz 2, - Hıristiyanlık Nedir?, - Protestan Kardeşlerime Yanıtlar..., - Hıristiyanlık Hakkında En Çok Sorulan Sorular, - Kurtuluş Kavramı, - Efkaristiya Nedir ?, - Üçlübir Tanrı, - Ayin'in Tarihçesi, - Vaftizin Gerekliliği, - Son Arınma Ya Da Araf, - Da Vinci Şifresi Hakkında, - Allah'ın Emirleri, - Medjugorje Mucizesi, - Medjugorje'den Meryem Ana Mesajları (Yeni), - Meryem Ana Evi (Efes), - Meryem Ana Meksika / Guadalupe Mucizesi, - Meryem Ana Mesih'in Annesi, Kilise'nin Annesi, - Meryem Ana'nın Duası, - Meryem Ana, Mucize Madalyonu, - Meryem'in Ana Sevgisi, - Meryem Kilisenin Kalbi, - Meryem Ve Kilise, - Meryem Ana'nın Göğe Alınması Bayramı, - Hastalıkların Çoğu Günahlardan İleri Geliyor, - Hayat Sözü, - Sakın Unutma !, - Gerçek Bir Hikaye, - Elçi Pavlus'un Avrupalılara Mektubu, - Aziz'lerin Sözleri, - Tanıklar, - Papa Hazretleri'nin Efes'teki Vaazı, - Papa XVI. Benedictus'un 21 Kasım Vaazı

Yayına Başlama Tarihi: 2003

Site Sahibi: Asım Kısık

Adres: Luxemburg DE

Ziyaretçi Sayısı: 884,986

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

55. Site Adresi: <http://www.mesih.org/>

Kilise: Mersin Protestan Kilisesi

İçerik: - Mersin Protestan, - Vaaz, - Kutsal Kitap, - Haberler, - İncil çalışması, - İlahiler, - Tanıklık, - Sık sorulan sorular, - Kitaplar, - Linkler, - İletişim, - Form

Yayına Başlama Tarihi: 31 Ağustos 2004

Site Sahibi: Eram

Adres: 16-301 Daehwa-dong, Daedeok-gu, Daejeon, Republic of Korea 306754 KR
Telefon: +82.426704446

Ziyaretçi Sayısı: 7.275.448

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

56. Site Adresi: <http://www.mormonum.org/>

Kilise: Mormon Kilisesi

İçerik: Kendilerini İsa Mesih'in Son Zaman Azizleri olarak adlandıran Mormonların kendilerini ve felsefelerini anlattıkları bir site.

- İsa Mesih Kimdir?, - İman Bildirgemiz, - Tanrı'nın Planı (Hayatın Amacı), - Sevindirici Haber İlkeleri, - Sorular ve Cevaplar, - Kaynaklar ve Linkler, - Kilise Toplantılarımız, - Forum, - Misafir Defteri, - İndir (Download), - Ücretsiz İncil

Yayına Başlama Tarihi: 27 Ağustos 2002

Site Sahibi: Heritage Web Design

Adres: 1460 Moon River Drive Provo UT 84604 US Telefon: +1.8016551600

Ziyaretçi Sayısı: 4,792,934

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

57. Site Adresi: <http://www.nedenisa.com/>

Kilise: Protestan Kilisesi

İçerik: - İsa Kimdir, - Neden İsa'yı seçtik, - Kaynaklar, - VCD ve Kitap, - Daha Bilgi istiyorum

Yayına Başlama Tarihi: 2003

Site Sahibi: DomainsByProxy.com

Adres: 15111 N. Hayden Rd., Ste 160, PMB 353 Scottsdale, Arizona 85260 United States

Ziyaretçi Sayısı: 874,128

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

58. Site Adresi: <http://www.presbiteryen.net/>

Kilise: Ankara Protestan Kilisesi

İçerik: Yayına Hazırlanıyor

Kilise iletişim ve adres bilgilerini, Hıristiyanlık hakkındaki kitapları ve duyuruları sitede bulabilirsiniz.

Yayına Başlama Tarihi: 2003

Site Sahibi: Yavuz Kapusuz

Adres: İlk Yerleşim mah. Saygınlr Sitesi A Bloklar Kapı no:72 Ankara, Batıkent, TURKEY 35000

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

59. Site Adresi: <http://www.presbiteryen.org/>

Kilise: Kalkedon Presbiteryen Kilisesi

İçerik: - Kutsal Kitap, - Tarihçe, - Misyon ve Diyalog, - Günlük Dualarımız, - Özel Dualarımız, - Kilise Takvimi, - Günlük Kilise Takvimi, - Kilise Takvimi ve Litürjik İbadet, - Pastörel Litürji, - Vaazlar, - Kütüphane, - Hıristiyanlıkta Hac, - Hac Dualarımız, - Hıristiyanlıkta Oruç, - Makaleler, - Duyurular, - Linkler, - Dua İstekleriniz

Yayına Başlama Tarihi: 2003

Site Sahibi: Kalkedon Presbiteryen Kilisesi

Adres: Yusuf Kamil Paşa Sok. No.10 Onlar Apt. d.2 Moda Kadıköy İstanbul TR
Telefon: +90.535 663 15 58

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

60. Site Adresi: <http://www.radyo12.com/>

Kilise: Protestan Kilisesi

İçerik: - Vaazlar, - Ayetler, - Ezgiler, - Tanıklıklar, - Forum, - Linkler

Yayına Başlama Tarihi: 2005

Site Sahibi: Radyo12

Adres: Cüneyt Ateşman E-Posta: cuneytatesman@hotmail.com Telefon: +90.16
4491713

Ziyaretçi Sayısı: 3.180.131

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

61. Site Adresi: <http://www.radyokumru.com/>

Kilise: Protestan Kilisesi

İçerik: - İkramlarımız, - Yenilikler, - Radyo Programları, - İsa Filmi, - Sık Sorulan, - Sorular, - E-posta, - Gelişen Öykü, - Yaşamın Özü, - Müzik Klipleri, - Çocuk Köşesi, - Televizyon

Yayına Başlama Tarihi: 2000

Site Sahibi: TUCOWS INC

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

62. Site Adresi: <http://www.sevivon.com/default1.asp>

Kilise: Yahudi Cemaati

İçerik: Yahudiliğin yine Yahudiler tarafından anlatıldığı çok az sayıda Türkçe siteden birisi.

- Sevivon Post, - Yahudi Edebiyatı, - Yahudi Düşünürleri, - Yahudi Değerleri, - Yetişkin Hikâyeleri, - Music Jewbox, - Peraşalar, - Yahudi Takvimi, - Özel Günler, - Peraşa Dilimleri, - Semboller, - Kavramlar, - Pirke Avot, - Yahudi Ailesi, - Yaşam & Değerler, - Rav'a soralım, - Yahudi Tarihi, - Linkler

Yayına Başlama Tarihi: 2000

Site Sahibi: sevivon.com

Adres: P.O. Box 278 Yarmouth, NS B5A 4B2 CA US

Ziyaretçi Sayısı: 552,703

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

63. Site Adresi: <http://www.suryanikadim.org/>

Kilise: Süryani Ortodoks Kilisesi

İçerik: - Haberler, - Tarih, - Patrik, - Yönetim Kurulu, - Metropolit, - Kitaplık

Yayına Başlama Tarihi: 30 Ekim 1999

Site Sahibi: Süryani Kadim

Adres: Tarlabası Karakurum, sok. Canada Telefon:+90 212 2886200 Faks: +90 212 3470470 E-Posta: alkano@bnet.net.tr

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

64. Site Adresi: <http://www.suryaniler.com/>

Kilise: Ortodoks Kilisesi

İçerik: Süryanilerle ilgili her türlü haber, bilgi ve yorum sitesi.

- Süryani Tarihi, - Kültür- Sanat, - Köşe Yazarları, - Forum-Görüş, - Linkler, - Üyelik,
- İletişim

Yayına Başlama Tarihi: 2001

Site Sahibi: Primoris Inc.

Adres: Hallandale, FL, US 33009

Ziyaretçi Sayısı: 1.524.601

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

65. Site Adresi: <http://www.tiranus.org/>

Kilise: Protestan Kilisesi

İçerik: Hıristiyanlık eğitimi ve araştırmaları için dijital bir okul görevi üstlenmiş bir site. Bu siteden yararlanmak için üye olmanız gerekmektedir. İncil mektuplaşma kursu yer alan sitede ayrıca kursun sesli dosyaları da bulunuyor.

- Kayıt Formu, - Dersler, - Kütüphane, - Sanat

Yayına Başlama Tarihi: 10 Haziran 2004

Site Sahibi: MT

Adres: Han Mah. Ankara 12345, TURKEY Telefon: +46 2315213 disby@hotmail.com

Ziyaretçi Sayısı: 4,285,652

Bu Siteye Bağlı Yayınlanan Siteler: <http://www.radyokumru.com>

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

66. Site Adresi: <http://www.watchtower.org/languages/tk/library/rq/index.htm>

Kilise: Protestan Kilisesi

İçerik: - Bu Küçük Kitap Nasıl Kullanılmalı?, - Tanrı'nın İsteklerini Nasıl Öğrenebilirsiniz?, - Tanrı Kimdir?, - İsa Mesih Kimdir?, - İblis Kimdir?, Tanrı'nın Yeryüzüyle İlgili Amacı Nedir?, - Tanrı'nın Krallığı Nedir?, - Tanrı'ya Dua ile Yaklaşmak, - Tanrı'yı Memnun Eden Aile Hayatı, - Tanrı'nın Hizmetçileri Temiz Olmalı, - Tanrı'nın Nefret Ettiği Davranışlar, - Tanrı'yı Memnun Etmeyen İnanç ve Âdetler, - Hayata ve Kana Saygı Göstermek, - Hakiki Dini Nasıl Bulabilirsiniz?, - Yehova'nın Şahitleri Nasıl Teşkilatlanmıştır?, - Tanrı'nın İradesini Yapmaları İçin Başkalarına Yardım, - Tanrı'ya Hizmet Etme Kararınız

Yayına Başlama Tarihi: 2002

Site Sahibi: Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc.

Adres: 25 Columbia Heights Brooklyn, NY 11201-2483 US

Ziyaretçi Sayısı: 25,641

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

67. Site Adresi: <http://www.ways-of-christ.com/tr/>

Kilise: “Mesih’in Yolları” isimli İnternet sitesi, bir araştırma ve bilgilendirme projesidir. Kiliselerden, mezheplerden ya da başka dini cemaatlerden bağımsızdır (ancak bunlara karşı da değildir). Bu site, dinler arasında barışçıl ilişkileri ve daha derin bir anlaşmayı teşvik etmektedir.

İçerik: - Bilgilendirme: İsa Mesih ve İslam, - İnsanın Tanrıyla olan “geriye dönük bağlantısı” niteliğindeki din – İsa Mesih’le birlikte yollarda, - Ahlaki Değerlerin Temelleri, - Ekonomi ve sosyal konulara ilişkin Hıristiyan bakış açısı.

Yayına Başlama Tarihi: 2002

Site Sahibi: Helmut Ziegler

Adres: Vordere Str. 18 78083 Dauchingen DE Telefon: +49.772064461 E-Posta: ziegler.helmut@gmx.net

Ziyaretçi Sayısı: 755,538

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

68. Site Adresi: <http://www.yeterkiinsanolsun.com/>

Kilise: Protestan Kilisesi

İçerik: - Bedava Kitap, - Chat, - Sıkça Sorulan Sorular, - İncil Okuyun, - Sesli Kutsal Kitap, - Sohbet Edelim, - Bedava Kitap Kampanyası, - Bize Yazın, - Hıristiyan Portalları, - Kilise Web Siteleri, - Hıristiyan Yayın Evleri, -Türkçe Hıristiyan Web Siteleri, - Yabancı Hıristiyan Web Siteleri, - Kilise Adresleri

Yayına Başlama Tarihi: 2005

Site Sahibi: Lewellyn Tewksbury

Adres: 550 Main St W Mercer 58559 ND UNITED STATES

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

69. Site Adresi: <http://yeniyasam.com/>

Kilise: Protestan

İçerik: - Kutsal Kitap, - Kutsal Kitap – Arama, - İsa Kimdir, - Tanrı'yı Kişisel Olarak Tanımak, - Yaşama Giden Yol, - Tanrı Çizgisi, - Aydınlanmak İsteyenlere, - Kutsal Kitap Değiştirildi mi?, - Her Bireyin Önemi, - Yeni Yaşam Ders, - Alfa Kursu, - Günün Ruhsal Mesajı, - Linkler, - Arama, - İletişim

Yayına Başlama Tarihi: 18 Mayıs 2000

Site Sahibi: Byeongseog Kim

Adres:Byelyang Jukong Apt 711-303 Gwacheon, Kyunggido 427-040, SOUTH KOREA Telefon: +82 25025008, E-Posta:bskimy@yahoo.com

Ziyaretçi Sayısı: 4,245,654

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

70. Site Adresi: <http://www.theofilos.org/>

Kilise: Anadolu Katolik Kilisesi

İçerik: Site “Din Eğitim Merkezi” sloganıyla yayın yapmaktadır.

- Meryem Ana, - Mesih İsa, - Azizler, - Diyalog, - Kateşizm, - Kilise Belgeleri, - Vaazlar, - Kutsal Kıtıp, - Eski Ahit, - Yeni Ahit, - Episkoposlar, - Cemaatler, - Okullar, - Dernekler, - Portallar, - Dergiler, - Radyolar, - Mail Grubu, - Forum, - Ansiklopediler, - Katolik Ansiklopedisi, - Summa Theologica, - Sozluk

Yayına Başlama Tarihi: 2007

Site Sahibi: Simone Matteoli

Adres: Via Di Padule 17 Pisa PI 56124 IT Telefon: +39.050541659

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

71. Site Adresi: <http://incil.com/>

Kilise:

İçerik: - İnternet Kilisesi, - İncil Okuma, - Gündelik Ekmeğimiz, - Mesaj Panosu, - Kütüphane, - Vaazlar, - İsa Filmi, - İlahiler, - Linkler, - Soru Tahtası, - Kısa Rehberler, - Bu Siteyi Tavsiye et, - İncil Okuma Takvimi, - Yerel Kiliseler, - Download, - Chat, - Sipariş Formu, - Görüşleriniz

Yayına Başlama Tarihi: 31 Ekim 1997

Site Sahibi: Web Village

Adres: 818-13 Youcksam youn BD 302 Seoul 135-080, SOUTH KOREA Telefon:+1 201 615 8857, Faks: +82 2 3453 4918, E-Posta: john@heylab.com

Ziyaretçi Sayısı: 752,728

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

72. Site Adresi: <http://users.skynet.be/fa357844/>

Kilise: Brüksel İncili (Avederanagan) Kilisesi

İçerik: - İncil'in Temel Gerçekleri, - Yehova Şahitleri, - Diğer Tarikatlar, - Kurtuluş Yolu, - Dikkat Hıristiyanlıkta Sapmalar, - Linkler, - Kilisemizin Adres ve Telefonları, - Bize Yazın

Yayına Başlama Tarihi: 1998

Site Sahibi: Av. des Iles d'Or, 15

Adres: 1200 Woluwe St. Lambert Brüksel – Belçika Cep Telefonu: 0484 139050 E-Posta: fa357844@skynet.be

Ziyaretçi Sayısı: 2,405,937

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

73. Site Adresi: <http://www.iyi-haber.de/>

Kilise: Köln Protestan Kilisesi

İçerik: - Video Mesajlar, - Audio Mesajlar, - Fotoğraflar, - Tanıklıklar, - Basın, - Hıristiyan inancı, - İlahiler, - Şiir Köşesi, - İncil Dersleri, - e-Kitaplar, - Kadın Köşesi, - Kutsal Kitap, - Çocuk Köşesi, - Linkler, - Animasyonlar, - Konuk Defteri, - Guestbook-english, - Forum, -Chat

Yayına Başlama Tarihi: 2007

Site Sahibi: Köln Kilisesi

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

74. Site Adresi: <http://www.mujde.nl/menu/index-tr.htm>

Kilise: Protestan Kilisesi

İçerik: - Bilgi, - İncil Dersleri, - Email, - Ayet, - Vaaz ve İlahi, - Kutsal Kitap

Yayına Başlama Tarihi: 15 Mayıs 2000

Site Sahibi: Müjde Kurumu Enschede

Adres: Posta kutusu 1218 7500 BE Enschede Holland Telefon:+31 0 592263307, E-Posta:smitb@zylon.net

Ziyaretçi Sayısı: 475,846

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

75. Site Adresi: http://www.geocities.com/ss_rosario/

Kilise: Alsancak Katolik Kilisesi

İçerik: - Kilisemiz, - Kilisenin Babaları, - Haftalık Program, - Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri

Site Sahibi: Alsancak Katolik Kilisesi

Adres: 1481 Sok. No.8, 35220 Alsancak - İzmir - Türkiye

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

76. Site Adresi: <http://www.cinquepani.it/turk/turco.htm>

Kilise: Aziz Pavlus Kilisesi - Konya

İçerik: - Pazar günü okumalarının meditasyonları için!, - Beş arpa ekmeği takvimi, - Kiliseye girelim!, - Hıristiyan meditasyon defterleri, - En çok sorulan soruların cevaplar, - İncil'in önemli sözleri, - Dualar, - Hıristiyan iman ile ilgili Türk web sayfalarının Linkleri

Yayına Başlama Tarihi: 23 Şubat 2000

Site Sahibi: Vigilio Covi

Adres: Fraz. Tavodo, 17 I- 38070 - Dorsino (TN),ITALY E-Posta: fgr@cinquepani.it

Ziyaretçi Sayısı: 67,060

Site Bilgilerinin Alındığı Tarih: 27.04.2007

77. Site Adresi: <http://sentantuan.com/>

Kilise: Sent Antuan Kilisesi - İstanbul

İçerik: - Dualar, - Kilise, - Fransiskanlar, - Cemaatlerimiz, - Ayin Zamanları

Yayına Başlama Tarihi: 2003

Site Sahibi: Sent Antuan Kilisesi

Ziyaretçi Sayısı: 3,407,133

3.5.2. Sitelerin Temel Özellikleri

İnternet ortamında Hıristiyanlığı doğrudan ve dolaylı tanıtan siteler yanında, bir Hıristiyan'ın günlük hayatında ihtiyaç duyabileceği birçok dini ihtiyaçlarını karşılayabileceği şekilde tasarlanmış, internet kilisesi diye de adlandırabileceğimiz sitelere sanal kilise denmektedir. Bir kilisede yapılabilecek bütün dini faaliyetler sanal kiliselerde de yapılmakta, site ziyaretçilerinin istek, dua ve af talepleri sitenin görevlisi kişileri tarafından yerine getirilmektedir.

Sanal Kiliselerde ki konu başlıkları sürekli güncellenmekte kısa zaman aralıklarıyla yeni bilgi ve özellikler siteye dâhil edilmekte böylece ziyaretçinin site de hem ibadet etmesi hem de sitede daha uzun süre kalması sağlanmaktadır. Canlı ayin gösterileri, ilahiler, sesli ve görüntülü vaaz ve animasyonlar site ziyaretçilerinin konuları daha iyi ve kalıcı anlamalarını sağlamakta, çeşitli şekil, tablo ve karikatürlerle hem göze hem de kulağa hitap eden unsurlar en etkin şekilde kullanılmaktadır.

Misyonerlik faaliyeti yapan sanal kiliselerin site içerikleri de gelişmiş bir özellik taşır. Çok zengin içeriği olan bu ve buna benzer sitelerde hemen hemen aynı başlıklar bulunmakta, bazen yardımcı programlar bölümleriyle site ziyaretçilerine gerekli olabilecek programların ücretsiz indirilmesi görevini de yürütmektedir. Bütün sanal kiliselerde Kilise Üye Kayıt Formu bölümü vardır. Bu formun doldurulmasıyla kilise faaliyetleri form sahibine sürekli olarak elektronik posta yoluyla bildiriliyor.

Sanal kiliselerin en büyük özelliği çeşitli sebeplerden dolayı kiliseye gidemeyen kişilerin internet'e bağlanarak kiliseyi buldukları mekâna getirmeleridir. Birçok misyonerlik sitelerinde 'arkadaşına öner' ikonu bulunmakta böylece bu siteler bilinçli veya bilinçsiz bir şekilde her geçen gün daha fazla kişi tarafından ziyaret edilmektedir.

Her site diğer bir siteye yardımcı olacak veriler içermekte, site ziyaretçilerinin kendileri için ne kadar önemli olduğu ifade edilmekte, daha sonra 'sizin için bugün dua edeceğiz' vb. bölümlerle site cazip hale getirilmekte ilerleyen zaman ve bölümlerde site ziyaretçilerin İslamiyet hakkında şüphe duymaları sağlanmaktadır. Chat

bölümleriyle arkadaş arayan gençler kendilerine karşı cinsten arkadaşlar bulmakta bu arkadaşlığın sonucunda duygusal köprüler kurulmakta, arkadaş gruplarının etkisiyle veya evlilik yoluyla din değiştirme gerçekleşmektedir. Sanal kiliselerin site ziyaretçilerine diğer bir hizmeti, sitenin bağlı olduğu kilisenin çalışmaları hakkında bilgi vermek ve kilise üyelerinin yapılacak toplantılara katılımlarını sağlamaktır. Sanal kiliseler; bağlı buldukları kilisenin yaz kamplarının, gezi programlarının ve çeşitli isimler altında yaptıkları sosyal aktivitelerin site ziyaretçilerine duyurulmasını, yeni insanlara ve özellikle gençlere ulaşılmasını sağlamaktadır. Sitelerin belli bölümlerine yerleştirilmiş ikonlarla Hıristiyanlık propagandası yapan internet radyolarına bağlanılmakta sesli vaaz ve ilahilerle misyonerlik faaliyetleri sürdürülmektedir.

Sanal kiliselerin en önemli fonksiyonu, Dua Talep Formu, İncil Talep Formu, Kitap Talep Formu, Cd Talep Formu vb. formların doldurulmasıyla site ziyaretçilerinin kimlik, adres ve telefon bilgilerin elde edilmesi ve Hıristiyanlığa ilgi duyanlara e-mail kanalıyla çeşitli mesajların belirli periyotlarla gönderilmesi, cep telefonlarına cep mesajların yollanması ve oluşturulan ziyaret ekipleriyle siteyi ziyaret eden kişilerin adreslerinde ziyaret edilmesi sağlanmaktadır.

İncil Talep Formunun doldurulmasından sonra belirtilen adreslere gönderilen İncil'in yanında İncil'in ana konularını içeren 'Dinin Ötesinde' isimli bir kitapçıkta yollanmaktadır. Bu kitapçık içerisinde Kutsal Kitap Araştırma Merkezi'nin matbu Mektubu, 'Dinin Ötesinde Anket Formu, Kutsal Kitap Çalışmalarına Aktif Katılma Formu ve İncil'i gönderen cemiyetin yayın organlarının isimlerinin bulunduğu broşürler gönderilmektedir. Gönderilen anket formu üzerinde İncil'i talep eden kişiye verilmiş bir üye takip numarası yazılmakta, İncil Talep Eden kişinin bu formu doldurması ve tekrar geri göndermesi üzerine ilişkiler daha üst aşamalara çıkarılmaktadır. Bundan dolayı sanal kiliseler Türkiye'de yürütülen misyonerlik faaliyetlerinde çok önemli bir fonksiyonu üstlenmektedir.

3.5.2.1. Misyoner Sitelerin Uyguladıkları Yöntemler

Türkçe yayın yapan misyoner sitelerin hedef kitleyi etkileyebilmek için kullandıkları yöntemleri şu başlıklar altında sıralayabiliriz:

i- Anlatım Yöntemi: Anlatım yöntemi sanal kiliselerin kullandıkları en önemli yöntemlerden birisidir. Bu yöntemin temel amacı ziyaretçilerin Hıristiyanlık hakkında bilmesi gereken önemli konuların İncil'den pasajlar alınarak anlatılması, Türkçe dil bilgisi kurallarına uygun olarak, etkileyici ses tonu ve güzel bir diksiyonla ziyaretçilere anlatılması temeline dayanmaktadır.

ii- Soru Cevap Yöntemi ve Karşılaştırma Tabloları: Soru Cevap Yöntemi Sanal Kiliselerin en çok kullandıkları yöntemlerden birisidir. Bu tarz sitelerde ziyaretçilerin sorularına cevap verilmekte, sorular konu başlıklarına göre tasnif edilerek ilgilenenlerin bu konu başlıklarından istedikleri şeyleri öğrenmeleri sağlanmaktadır. Sorular Hıristiyan İnanç Sistemine göre cevaplandırılmakta, İncil'deki pasajlar kaynak olarak gösterilmekte, Kur'an-ı Kerim'den ayetler, Hadis-i Şerifler ve İslam Âlimlerinin görüşleri, İncil'deki pasajları destekleyici nitelikte kullanılmaktadır.

iii- Grup Çalışması ve Tartışma Yöntemi: Grup çalışması ve Tartışma Yöntemi Chat odaları vasıtasıyla gerçekleşmektedir. Sanal kiliselere üye kişiler belli saatlerde Chat odalarına girmekte Hıristiyanlık hakkında karşılıklı bilgi ve görüşlerini paylaşmakta ve günlük hayatta karşılaştıkları problemlere yönelik çözüm önerilerini birbirlerine sunmaktadırlar.

iv- Duygu Düşünce ve Tecrübelerden Yararlanma Yöntemi: Bu yöntem sanal kiliselerin kullandıkları en etkili yöntemlerden birisidir. Bu yöntem Müslümanlıktan Hıristiyanlığa geçmiş olanların hayat hikâyelerini konu almakta ve Hıristiyan olmanın insan hayatı üzerindeki olumlu etkisi anlatılmaktadır. Hıristiyanların günlük yaşantılarında karşılaştıkları problemlerin Tanrı'nın lütfu ve İsa Mesih'in yardımıyla çözüldüğüne inandıkları olaylar da bu sitelerde aktarılmaktadır.

vi- Örnek Olay İncelemesi: Sanal kiliselerde örnek olay incelemesi bölümü ile İslamiyet ve Hıristiyanlığın, Hz. Muhammed ile Hz. İsa'nın çeşitli şekillerde incelenmesi ve bu inceleme için Kur'an ayetlerinden, İslam Âlimlerinden ve diğer kaynaklardan istifade edilerek Hz. İsa'nın üstünlüğünün kanıtlanması esasına dayanır. Diğer bölümlerde olduğu gibi bu bölümde de hedef yine İslam'dır. Belli başlıklar halinde aşağıda örnekler verilmiştir. Bu tip örnekler hemen hemen bütün Hıristiyanlık Propagandası yapan sitelerde bulunmaktadır.

vii- Rehberlik ve Danışmanlık Yöntemi: Sanal kiliselerde rehberlik ve danışmanlık yöntemi İncil'in ve Hz. İsa'nın daha iyi anlaşılmasını sağlamaya yönelik bir çalışmadır. Bu bölüm Hıristiyanlığı tercih etmiş olan kişilere, aileden, çevreden gelebilecek baskılara karşı ne yapılması ve nasıl davranılması gerektiği konusunda yöntemler içerir. Kişinin önceki yaşam deneyimlerinden kaynaklanan problemler, yeni dinine uyum problemi ve diğer psikolojik problemler rehberlik hizmetleriyle ortadan kaldırılmaya çalışılır. Hz İsa'nın zorlukları ve sıkıntıları aşmak için yapmış olduğu davranışlar örnek gösterilir, sıkıntılardan kurtulmak için onun yolunun takip edilmesi gerektiği anlatılır.

viii- Değerlendirme Yöntemi: Değerlendirme yöntemi sanal kiliselerde İncil Dersleri sonunda site ziyaretçisinin okumuş olduğu parçalardan ne anladığını tespit etmeye yönelik bir yöntemdir. Özellikle aşamalı okuma parçalarının sonunda bir sonraki aşamaya geçmek için site ziyaretçilerinin bu bölümleri doldurması istenir. Böylelikle bir bölüm öğrenilmeden başka bir bölüme geçilmemiş olunur. Pozitif transferi çağrıştıran değerlendirme yöntemi İncil'in daha iyi anlaşılmasını sağladığı gibi parçaların okunması sırasında muhatabın daha dikkatli olmasını da sağlar.

3.5.3. Misyoner Siteler ve İslam

Misyonerlik amaçlı sitelerde hedef kitleye sadece Hıristiyanlık reklâmı yapıp ilgili konular anlatılmamaktadır. Bu sitelerde –aksi söyleniyor olsa da- İslamiyet'e ve kurumlarına hakaretler yapılmakta ve alaycı bir tarzda İslam inancı rencide edilmektedir. Bu tarz yayın yapan sitelerden islamacevap.net isimli site “Amacımız” başlığı altında şunları söylemektedir:

“Amacımız hiç kimsenin inancına saldırmak ya da hakaret etmek değil sadece Kutsal Kitap açısından insanın yaşam amacını, İsa Mesih'e olan ihtiyacını ve yüce Allah'ın önündeki durumunu gözler önüne sermektir. Ancak bunu yaparken özellikle gerçekleri gizlememeye ve dolaylı yollara sapmamaya kararlıyız. Bu nedenle bazı yazı ve makaleler kendi doğrularınızın veya ön yargılarınızın dışına çıkabilir. Sizlerden ricamız bu türden yazıları hakaret olarak algılamamanızdır. Sitemiz Mesih inancı ve toplumumuzda yanlış anlaşılan konular ile ilgili sorularınıza cevap vermeye çalışacaktır.” (<http://www.islamacevap.net/index.php>, 27.04.-2007).

Her insanın kabul edeceği bu ifadelere rağmen aynı sitede “Kuran'da Bilimsel Hurafecilik” başlığı altında “Kuran'da bilimsel mucize aramak için iki farklı yöntem kullanılmıştır: 1- Üniversitelerin İslamcı öğretim üyeleri, genellikle bilimi deforme ederek ayetlerin yorumuna yaklaştırmışlar, 2- Amatör dinci kadrolar da ilkinin tersine Kur'an ayetlerini çarpıtarak bilime yaklaştırmaya çalışmışlardır. Böylelikle bilim de, Kur'an da özünü yitirmiş ve ortaya utanç verici çelişkiler çıkmıştır.” denebilmektedir (http://www.islamacevap.net/index.php?option=com_content&task=view&id=41&Itemid=64, 27.04.2007).

Yine bu sitelerde en çok ziyaret edilen bölüm ve en çok okunan yazılar Hıristiyanlığa geçmiş kişilerin yazdıkları veya onlar adına yazılan tanıklıklar bölümüdür. Genellikle bu bölümlerde İslamiyet hakkında olumsuz görüşler sıralandıktan sonra gerçek dinin Hıristiyanlık olduğu, huzur ve mutluluğun kaynağının Hıristiyanlıkta aranması gerektiği bildirilmektedir. Bu bölümlerini ziyaret eden ve İslamiyet hakkında yeterli bilgisi olmayan kişiler bu metinlerden etkilenmekte ve gerçekte kimin tarafından yazıldığı belli olmayan bu metinlerle ziyaretçiler Hıristiyanlığa çekilmeye çalışılmaktadır. Bu bölümlerde; İslamiyet'in insana mutluluk veren bir din olmadığı, Müslüman iken geçirmiş oldukları zamanın boş geçtiği, Müslümanların bilgisiz oldukları ve gerici oldukları, gerçek huzurun Hıristiyanlıkta ve İsa Mesih'te olduğu, Din değiştirmeleri konusunda hiçbir dış baskıyla karşılaşmadıkları ve her hangi bir ücret vb. şeyler almadıkları, dünya ve ölüm hakkında tatmin edici cevapların Hıristiyanlıkta olduğu, Türkiye'deki kiliselerde görev yapan Hıristiyan din adamlarının misyoner olarak algılanmasının yanlış olduğu, İsa Mesih'in öğretisinin bir misyonerlik çalışması olarak algılanmaması gerektiği üzerinde durulmaktadır.

Tamamında olmasa da yine bu sitelerin bazılarında Hz. Muhammed'in hastalıklı ve psikolojik problemleri olan bir kişi olarak Kur'an'ı kendisinin yazdığı, kutsal kitapların değişmediği oysa Kur'an'ın değiştiği(http://www.domini.org/lam/muslim-view_christianity.html,27.04.2007), İslam'ın vahiy anlayışının yanlış olduğu (www.agapeturk.com, 27.04.2007) gibi İslam'ı aşağılayıcı ifadeler yer almaktadır. Bu ifadeler site yöneticilerinin “başka inançlara saygılı oldukları” ifadeleriyle bağdaşmıyor.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmadan çıkardığımız sonuçları şu şekilde özetleyebiliriz:

Türkiye’de özellikle son birkaç yılda Misyonerlikle ilgili hassasiyetlerin oluştuğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Türkiye Büyük Millet Meclisi’nden Milli Güvenlik Kurulu’na Diyanet İşleri Başkanlığı’ndan sivil toplum kuruluşlarına ve medya aracılığıyla tüm toplumda bir duyarlılığın mevcudiyeti memnuniyet verici bir durumdur. Bu noktada problem oluşturan durum ise bu duyarlılıkların birileri tarafından istismar edilip, kışkırtmalarla ve hedef saptırmalarla cinayet işletmeye kadar vardırılmasıdır. Yanlış yönlendirilmiş hassasiyetlerle yapılan bir mücadeleden sadece misyonerler ve onların destekçileri olan küresel güçler kazançlı çıkacaktır. Aksi halde inancımızın temelini oluşturan “İslam dini en üstün dindir” ifadesini kullandığımız Cuma hutbesinin bile hesabını vermek durumunda kalırız.

Misyonerlikle mücadelede elimizi zayıflatacak şeylerden hassasiyetle uzak kalmak durumundayız. Avrupa Birliği’ne üyelik sürecinde misyonerlikle mücadelenin daha gelişmiş tekniklerle ve uzun vadeli sonuçlar alınabilecek yollarla yapılması bir zarurettir. Misyonerliği tehlike olarak görenlerin toplumun özellikle din eğitimi ihtiyacını görmezlikten gelmeleri bu duruma çok manidar bir örnektir.

Dinsiz insanın olabileceği bilinmeli, ancak dinsiz toplumların olamayacağı kabul edilmelidir. İnsan; yapısı itibariyle üstün bir varlığa inanma arzusundadır. Bu inanma arzusunu ortadan kaldırmak yerine sağlam kaynaklardan İslami bilgileri halkımıza ve özellikle gençlerimize öğretmeliyiz. Toplumun ayakta tutan temelini; inanç, kültür, ahlak gibi üstün ve köklü değerlerin oluşturduğu ortak yapı olduğu unutulmamalıdır.

Gençlerimizi ve toplumumuzun bütün kesimlerini başta misyonerlik olmak üzere çeşitli zararlı akımlardan korumak için yasal düzenlemeler yeterli olmayacaktır. Temellendirilmiş bilgi ve özgüveni geliştirecek metotlar eğitim felsefemizin temelini oluşturmalıdır.

Ülkemizde gerek internet ortamında gerek diğer yöntemlerle yapılan misyonerlik çalışmaları sonucu dinini değiştirerek Hıristiyanlığı tercih eden insan sayısı çok fazla değildir. Yapılan gözlemlerde ve bu konuda yapılmış araştırmalarda dinini değiştiren

insanların gelişme ve olgunlaşma dönemlerinde sağlam bir İslami bilgi seviyesine sahip olmadığı görülmüştür. Bundan dolayı misyonerliğin; zaten dinini değiştirmek isteyen insanlar için uygun bir zemin veya karar sürecini hızlandırmadan öteye çok fazla bir etkisi olmamıştır. Sonuç olarak misyonerler ve misyonerlikle uğraşma yerine toplumu dinden uzaklaştıran sebeplere yönelme temel hedef olmalıdır.

Teknoloji kendisini üreten insanların kültür ve ideolojilerini gizli veya açık bir şekilde yansıtmaktadır. Bundan dolayı teknolojiyi üretenlerin onun sunuş ve işleyişine de karar vermektedirler. Dolayısıyla misyonerliği bir din hareketi değil bir kültür aşılama hareketi olarak algılamak daha doğrudur. İslam Toplumu madden ve manen kalkındıkça misyonerlik ve buna bağlı diğer kültür hareketlerinin etkisi azalacaktır.

İnternet ortamında yapılan misyonerlik çalışmaları şüphecilik üzerine dayandırılmıştır. Bu şüphecilik metodik bir şüphe değil, önceki inancın yani İslamiyet'in yanlış ve eksik; sonraki inancın yani Hıristiyanlığın doğru ve tam olduğu şeklinde bir şüpheciliktir. Bundan dolayı İslami konularda verilen bilgiler, yapılan programlar hep uyum içinde ve bir bütün olarak aktarılmalı, kendi içinde tutarlı ve dış dünyada uygulanabilir bir İslam'ın ve dini yaşantının mümkün olduğu gösterilmelidir.

İnternet ortamında yapılan misyonerlik faaliyetleri, organizeli bir çalışma olmasına rağmen bu faaliyetlerin karşısında organizeli bir karşı faaliyet maalesef yeterli, planlı ve programlı değildir. Başta Diyanet Teşkilatı olmak üzere misyonerliği etkisiz hale getirecek ve misyonerlerin söylemlerinin yanlışlığını anlatacak organizasyonlar geliştirilmelidir.

Toplumumuzda diyalog karşıtlığı, başkalarının inançlarına tahammülsüzlük olarak anlatılmaya çalışılmaktadır. Böyle bir anlayış misyonerlerin çalışmalarını kolaylaştırmaktadır. Bu konuda yapılması gereken; karşıtlığın diyaloga değil, tek taraflı telkine karşı bir tepkinin olduğu anlatılmalıdır.

KAYNAKÇA

- ADAM, Baki(1998), *“Yahudiliğin Başka Dinlere Bakışı”*, Dini Araştırmalar I, Ankara.
- AKBAŞ, Tutkun(2006), *“İşte Mit'in Kurtardığı Gazeteci”*, http://www.tempodergisi.com.tr/toplum_politika/09709/, 27.04.2007.
- _____ (2005), *“İşte Hıristiyan üfürükçü”*, http://www.tempodergisi.com.tr/toplum_politika/07143/, 27.04.2007.
- _____ (2003), *“Savaşı Evanjelik-Yahudi İttifakı İstiyor”*, http://www.tempodergisi.com.tr/toplum_politika/01351/index.php, 27.04.2007.
- AKFIRAT, Fikret(2000), *“Türkiye’de Misyonerlik Faaliyetleri”*, Sayı: 675, S:16.
- AKMARAL, Kemal(2005), *“Ben Bush, Evangelist Bush”*, Şimdi Kitap Kültür Sanat Yayınları, İstanbul.
- AKYOL, Fuat(2004), *“MİT'in Misyonerlik Raporundaki Şok İsimler”*, Aksiyon Dergisi, Sayı:500, S:25–26.
- AKYÜZ, Fikri(2007), *“Şuursuz Adam...”* <http://www.yenisafak.com/yazarlar/?t=21.04.2007&y=FikriAkyuz>, 27.04.2007.
- _____ (2006), *“İncil'i tekmeleyen bir 'çılgın' Kemalist..”*, http://www.serander.net/component/option,com_smf/Itemid,115/topic,504.0/prev_next/, 27.04.2007.
- ALBAYRAK, Sadık(2001), *“Şu bizim “Türkler”..”* <http://www.yenisafak.com/arsiv/2001/temmuz/20/salbayrak.html>, 27.04.2007.
- ALKAN, Ahmet Turan(2005), *“Satır Altı Çizmeyi Sevenler İçin Bir Metin”*, Aksiyon Dergisi, Sayı:528, S: 14–15.
- ANIK, Cengiz(2003), *“Bilgi Fabrikaları ve Müşteriler”*, Altinküre Yayınları, Ankara.
- ARAS, Ahmet(2007), *“Türkçe İnternet Sitelerinde Misyonerlik Faaliyetlerinin Yeni Boyutu”*, Türk-İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi, Sayı:4/2007, Konya.

ARSLAN, Âdem Yavuz(2005a), “*Senaryo Misyonerlik Hedef Ne?*”, Aksiyon Dergisi, Sayı:528, S:45.

_____ (2005b), “*166 Bin İncil Nasıl 8 Milyon Dağıtıldı*”, Aksiyon Dergisi, Sayı:530, S:22–23.

_____ (2005c), “*Bir ‘papaz’ Hikâyesi*”, Aksiyon Dergisi, Sayı:542, S:28-31.

_____ (2004), “*Din Değiştirenlerin Tercihi Hristiyanlık Değil Batılılık*”, Aksiyon Dergisi, Sayı:492, S:48-50.

_____ (2002), “*Sosyete Din Arıyor*”, Aksiyon Dergisi, Sayı:387, S: 20-24.

ARSLANTÜRK, Zeki(2005), “*Türkiye’de Misyonerlik Faaliyetleri*”, Editör: HARMAN, Ö.Faruk, Türkiye’de Misyonerlik Faaliyetleri, Ensar Neşriyat, İstanbul.

ASLAN, Ali H.(2002), “*Kim Bu Hakaret Eden Papaz*”, Aksiyon Dergisi, Sayı: 410, S:30-31.

ATO(2003), “*Misyonerlik Raporu*”, Ankara Ticaret Odası, <http://www.atonet.org.tr/-turkce/bulten/bulten.php3?sira=235>, 27.04.2007.

AYDIN, Mahmut(2005), “*Evanjelik Hristiyanlığın Misyon Yöntemleri ve Türkiye’deki Yansımaları*”, Dinler Tarihi Araştırmaları V, Tür. Din. Tar. Der. Yay.,Ankara.

AYDIN, Mehmet(2005a), “*Hristiyan Misyonerliğin Başlangıcı, Gelişimi ve Hedefleri*”, Dinler Tarihi Araştırmaları V, Türkiye Din. Tar. Der. Yay., Ankara.

_____ (2005b), “*Türkiye’ye Yönelik Katolik Misyonerlerin Dünü Bugünü*”, Editör: HARMAN, Ö.Faruk, Türkiye’de Misyonerlik Faaliyetleri, Ensar Neşriyat, İstanbul.

- _____ (2003), "*Antakya ve Tarsus Eksenli İlk Dönem Hıristiyanlığına Bir Bakış*", S.Ü. İlahiyat Fak. Dergisi, 2003 Bahar, XV. Sayı, Konya.
- _____ (1993), "*Din Fenomeni*", Tekin Kitabevi, Konya.
- AYDIN, Mustafa(2000), "*Üryan Abiler!*", Aksiyon Dergisi, Sayı: 285, S:72.
- AYDINLIK(2002a), "*Adana'da Kilise Çatıya Çıktı*", Aydınlik Dergisi, Sayı:757-7, S:22.
- _____ (2002b), "*Misyonerlik Kültür İnşa Ediyor*", Aydınlik Dergisi, Sayı:759, S:20.
- _____ (2001a), "*Misyonerler Karadeniz'de Cirit Atıyor*", Aydınlik Dergisi, Sayı:751-1, S:10
- _____ (2001b), "*Misyonerlik, Emperyalizmin Mızrak Ucu*", Aydınlik Dergisi, Sayı:751-1, S:16.
- _____ (2001c), "*Haçlı Gemisinin Kaptanı Rahmi Koç*", Aydınlik Dergisi, Sayı:752-2, S: 4.
- _____ (2000a), "*Şarap şişesinde Tevrat ittifakı*", Aydınlik Dergisi, Sayı:656, S:11.
- _____ (2000b), "*Diyalogun Kökündeki Buluşma*", Aydınlik Dergisi, Sayı:657, S:12.
- _____ (2000c), "*Diyanet Üst Düzey Yetkilisi: Papalığın Kastı Misyonerlik*", Aydınlik Dergisi, Sayı: 675, S:15.
- _____ (2000d), "*Tiyatroyla Hıristiyanlık propagandası serbest mi bırakıldı?*", Aydınlik Dergisi, Sayı: 677, S:16.
- _____ (1998), "*DTCF'de Bir Güney Koreli Moon Tarikatını Örgütüyor*", Aydınlik Dergisi, Sayı: 565, S: 32.
- AYVERDİ, İlhan(2006), "*Misalli Büyük Türkçe Sözlük*", Kubbealtı Yay. İst.

- BARBAROSOĞLU, FATMA K.(2007), “*“Yeni Türkiye” kimin!?”*” <http://www.yenisafak.com/yazarlar/?t=24.04.2007&y=FatmaKBarbarosoglu>, 27.04.2007.
- _____, FATMA K.(2006), “*Rahşan Ecevit'in yüzüğü ve Papa'nın misyonerlere çağrısı*” <http://www.yenisafak.com/yazarlar/?i=1828&y=FatmaKBarbarosoglu>, 27.04.2007.
- BARDAKOĞLU, Ali(2003), “*16.10.2003 Tarihli Basın Açıklaması*”, <http://www.diyadinet.gov.tr/turkish/baciklama.asp?id=1065>, 27.04.2007
- BARTHOLD, W.(1975), *Orta Asya Türk Tarihi Hakkında Dersler*, Çev. Kazım Yaşar Koprıman- A. İsmail Aka, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1975.
- BAYBARS, Sencer(2004), “*Diyalogun Bedeli*”, Türk Yurdu dergisi, Sayı:199, S:29-30.
- BAYER, Yalçın(2002), “*Hıristiyan Türklerden*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=64058>, 27.04.2007.
- BAYRAMOĞLU, Ali(2007a), “*Hangi Tolerans?*”, Aksiyon Dergisi, Sayı:646, S:28-29.
- _____, Ali(2007b), “*Dünden Bugüne Malatya: Bu Vahşet Neyi Simgeliyor?*”, <http://www.yenisafak.com.tr/yazarlar/?t=24.04.2007&y=Ali-Bayramoglu>, 27.04.2007.
- BENMAYOR, Gila(2007), “*Misyonerlere karşı olanların oranı yüzde 59*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=6366060>, 27.04.2007.
- BERBEROĞLU, Enis(2006), “*Büyük Türk yalanları*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=5018471>, 27.04.2007.
- BİLDİRİCİ, Faruk(2003), “*Özgürlükse sorun, misyonerlik de serbest olmalı*”, http://www.tempodergisi.com.tr/kose/faruk_bildirici/01880/, 27.04.2007.
- BİLİCİ, Abdülhamit(1996), “*Avrasya İslam Şûrası*”, Aksiyon Dergisi, Sayı:100, S:44-45.

- BİRAND, Mehmet Ali(2007), **“Kanunlar Genel Müdürü böyle düşünürse”**, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=6373931>, 27.04.2007.
- _____ (2005), **“Yumurta kapıya dayanınca...”**, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=303987>, 27.04.2007.
- BİRGİT, Orhan(2003), **“Kadıköy Belediyesi'nden Misyonerliğe Taşeronluk”**, Cumhuriyet Gazetesi, 01.07.2003, S:7.
- BÖHÜRLER, Ayşe(2007), **“Hrant maskesi...”**, <http://www.yenisafak.com/yazarlar/?t=27.01.2007&y=AyseBohurler>, 27.04.2007.
- BULUT, Arslan(2006a), **“Harvard’dan Kibleyi Değiştirme Operasyonu: Hz. İbrahim Yolu!”**, www.yenicaggazetesi.com.tr/yazidetay.asp?AuthorID=77&ArticleID=3149, 27.04.2007.
- _____ (2006b), **“Papa’nın dini, Pavlos’un dinidir; Hz. İsa’nın değil!”**, www.yenicaggazetesi.com.tr/yazidetay.asp?AuthorID=77&ArticleID=3320, 27.04.2007.
- _____ (2006c), **“Ne demekmiş “İbrahimi dinler” duydunuz mu: “Yahudileşmek!”**, www.yenicaggazetesi.com.tr/yazidetay.asp?AuthorID=77&ArticleID=3599, 27.04.2007.
- BULUT, Nail(2000a), **“Diyalog Hükümetin Kontrolüne”**, Aydınlik Dergisi, Sayı:681, S: 6.
- _____ (2000b), **“Alman Rahibin Mektubunda Yazılmayan Bölümler”**, Aydınlik Dergisi, Sayı:681, S: 8.
- BUMİN, Kürşat(2007a), **“Kendimizi aldatmayalım”**, <http://www.yenisafak.com/yazarlar/?i=4802&y=KursatBumin>, 27.04.2007.
- _____ (2007b), **“Kendimizi aldatmayalım (2)”**, <http://www.yenisafak.com/yazarlar/?t=22.04.2007&y=KursatBumin>, 27.04.2007.
- _____ (2001), **““Hayal”i gerçek gibi almak!”**, <http://www.yenisafak.com/arsiv/2001/aramlik/11/kbumin.html>, 27.04.2007.

- CABBAR, Rana& EKŞİNOZLUGİL, Atilla(2005), “*Soykırım İddialarında Nazi Bağlantısı*”, http://www.tempodergisi.com.tr/toplum_politika/09016/, 27.04.2007.
- CANBEYLİ, Sabri(2006), “*Vatikan'dan Türkiye'ye Papaz Notası*”, http://www.tempodergisi.com.tr/toplum_politika/09924/, 27.04.2007.
- CENGİZ, Orhan Kemal(2002), “*Protestanların Türkiye’de Karşılaştıkları Hak İhlallerinin İnsan Hakları Hukuku Bakımından İncelenmesi*”, İstanbul.
- CEVİZOĞLU, Hulki(2006), “*İsteseler ROJ TV’yi susturabilirler*”, www.yenicag-gazetesi.com.tr/newsdetail.asp?NewsID=889, 27.04.2007.
- CİĞERİM, Cemil(2003), “*Papa'dan Tazminat Davası*”, Cumhuriyet Gazetesi, 16.07.2003, S:5.
- CUMHURİYET(2007), “*Katliamda tarikat izleri*”, Cumhuriyet Gazetesi, 20.04.2007, S:1.
- ÇALIŞKAN, Kerem(2004), “*Ev Kiliseleri Çoğalırken*”, http://www.tempodergisi.com.tr/kose/kerem_caliskan/06629/, 27.04.2007.
- ÇALIŞLAR, Oral(2005), “*Hristiyanlar Yapınca Misyonerlik Suçu*”, Cumhuriyet Gazetesi, 24.06.2005, S: 4.
- _____ (2000), “*Hizbullah Hangi Kafanın Ürünü*”, Cumhuriyet Gazetesi, 18.02.2000, S:4
- ÇAYIR, Celal(2005), “*Din Değiştirmede Etkili Olan Psiko-Sosyal Faktörler ve Bursa’da Misyonerlik Faaliyetleri*”, Dinler Tarihi Araştırmaları V, Türkiye Din. Tar. Der. Yay. Ankara.
- ÇELİK, Ömer(2001), “*Hiçbir zaman kafası karışmayanların otoriteyle ilişkisi..*” <http://www.yenisafak.com.tr/arsiv/2001/ARALIK/12/ocelik.html>, 27.04.2007.
- ÇETİNKAYA, Hikmet(2007), “*Yanıtını Siz Verin!..*”, Cumhuriyet Gazetesi, 01.02.2007, S:5.
- _____ (1998), “*Şevket Bey*”, Cumhuriyet Gazetesi, 14.07.1998, S:5.

- ÇÖLAŞAN, Emin(2006), *“Avrupa kültür başkenti(!) İstanbul”*, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=5438442>, 27.04.2007.
- _____ (2000), *“Anadolu gezileri!”*, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=-184076>, 27.04.2007.
- DAĞLI, Mustafa(1990), *Anadolu’da Kurulan Yabancı Okullar ve Tesirleri*, (Basılmamış Doktora Tezi), Kayseri.
- DANIŞMEND, İsmail Hami (1978), *Türk Irkı Niçin Müslüman Oldu?*, Milli Ülkü Yayınevi, Konya.
- DEMİR, Hasan(2006a), *“Mustafa Başoğlu da, “Diyalog” ve Papa’ya Hayır Diyor”*, www.yenicaggazetesi.com.tr/yazidetay.asp?AuthorID=123&ArticleID=2480, 27.04.07.
- _____ (2006b), *“Türkiye Kenya olmayacak inşallah...”*, www.yenicaggazetesi.com.tr/yazidetay.asp?AuthorID=123&ArticleID=3298, 27.04.07.
- _____ (2006c), *“Papazları da istemiyoruz Avrupa Birliği’ni de..”*, www.yenicaggazetesi.com.tr/yazidetay.asp?AuthorID=123&ArticleID=3401, 27.04.07.
- _____ (2006d), *“Ertuğrul Özkök ve Erdoğan’ın Papa’dan Anladığı”*, www.yenicaggazetesi.com.tr/yazidetay.asp?AuthorID=123&ArticleID=3446, 27.04.07.
- _____ (2006e), *“Ankara’nın onlarca yıllık ihaneti”*, www.yenicaggazetesi.com.tr/yazidetay.asp?AuthorID=123&ArticleID=3478, 27.04.2007.
- DEMİRBAŞ, Miraç(1994), *“Yabancı Dilde Eğitim’in Yol Açtığı “Kültür Ve Kişilik Faciası” Üzerine”*, Türk Yurdu Dergisi, Sayı:423, S:53.
- DEVRİM, Serdar(2006a), *“Neden Trabzon?”*, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=3906598>, 27.04.2007.
- _____ (2006b), *“Zavallı çocuk!”*, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=5264104>, 27.04.2007.

- _____ (2006c), “*Andon nerede kaldı?*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=4348752>, 27.04.2006.
- DİLEK, Bahadır Selim(2006), “*Hristiyanlığı Seçen Kürtler*”, Cumhuriyet Gazetesi, 16.02.2006, S:10.
- DİNÇ, Ahmet(1998), “*Fethullah Gülen: Cevap Veriyorum*”, Aksiyon Dergisi, Sayı:183, S:28.
- _____ (1996), “*Türkiye Hepimize Yeter*”, Aksiyon Dergisi, Sayı:103, S:4.
- DÜZGÖREN, Koray(2007a), “*Nitelikli örgüt mü arıyorsunuz?*”, <http://www.yenisafak.com/yazarlar/?i=3600&y=KorayDuzgoren>, 27.04.2007.
- _____ (2007b), “*“Linç ortamı ve kim yönlendirdi?” sorusu*”, www.yenisafak.com/yazarlar/?i=3767&y=KorayDuzgoren, 27.04.2007.
- _____ (2007c), “*Tandoğan'dan Malatya'ya...*”, <http://www.yenisafak.com.tr/yazarlar/?i=4836&y=KorayDuzgoren>, 27.04.2007.
- EFLAKİ, Mustafa(2005), Eham Gazetesi, 1 Şubat 2005. Aktaran: Özcan YENİÇERİ, “*Kimlik Yönlendirme Stratejileri Ekseninde Avrasya'yı Düşünmek*” Asya Avrupa Uluslar arası İlişkiler ve Stratejik Araştırmalar Dergisi, Sayı:2, S: 10.
- EKŞİ, Oktay(2006), “*Basiretsizlik...*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=3898109>, 27.04.2007.
- ELTUGAY, Özer(1999), “*Popüler Kültür ve Yabancılaşma*”, Gazi Üniversitesi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- EMRE, Akif(2005), “*Misyonerlik meselesi ve Diyanet*” <http://www.yenisafak.com.tr/arsiv/2005/NISAN/14/aemre.html>, 27.04.2007.
- ENGİN, Aydın(2000), “*Fethullah Gülen Okulları(2)*”, Cumhuriyet Gazetesi, 01.07.-2000, S:5.
- ERBAY, Argun(2001), “*Kiliseler Türkiye'ye Savaş Açtı*”, Aydınlık Dergisi, Sayı:721, S:18.

- ERDEM, Mustafa(2000), *“Dinler Arası Diyalog Üzerine Bazı Düşünceler”*, Türk Yurdu Dergisi, Sayı:155, S:20-30.
- EREN, M. Ali(1996), *“Önce Casus Sonra Tarihçi”*, Aksiyon Dergisi, Sayı:104, S:16-18.
- ERKAL, Mustafa(2007a), *“Yargıya Ev Ödevi mi?”*, www.yenicaggazetesi.com.tr/-yazidetay.asp?AuthorID=115&ArticleID=3871, 27.04.2007.
- _____ (2007b), *“Hangi Ermenilerle kardeşiz?”*, www.yenicaggazetesi.com.tr/-yazidetay.asp?AuthorID=115&ArticleID=4405, 27.04.2007.
- _____ (2006), *“Milli Eğitim ve sorunlar”*, www.yenicaggazetesi.com.tr/-yazidetay.asp?AuthorID=115&ArticleID=3438, 27.04.2007.
- ERKİN, Aytunç(2000a), *“Barış İçin Elele!”*, Aydınlik Dergisi, Sayı: 677, S:16.
- _____ (2000b), *“Diyalog Toplantıları Adı Altında Diyanetten İsa Propagandası”*, Aydınlik Dergisi, Sayı:681, S:6.
- _____ (2000c), *“Ermenileri Amerikan Misyonerler Kışkırtıyor”*, Aydınlik Dergisi, Sayı:690, S:10.
- _____ (2000d), *“Bu Nasıl İlahiyatçı!”*, Aydınlik Dergisi, Sayı:751-1, S:10.
- EROĞLU, Ahmet Hikmet(2005) *“Türkiye’de Ortodoks Misyonerliği”*, Editör: HARMAN, Ö.Faruk, Türkiye’de Misyonerlik faaliyetleri, Ensar Neşriyat, İstanbul.
- ERTÜRK, Tarık(1995), *“Meryemana Evi’nde Sis Perdesi”*, Aksiyon Dergisi, Sayı: 36, S:12-13.
- ERYİĞİT, Süleyman(2005), *“Dinler Arası Diyalog İslam’ın Meselesi Değil”*, Türk Yurdu Dergisi, Cilt:25, Sayı:209, S:35.
- FANON, Frantz(?), *“Yeryüzünün Lanetlileri”*, Birleşik Yayıncılık, Tarihsiz, İstanbul. Aktaran: Özcan YENİÇERİ, *“Kimlik Yönlendirme Stratejileri Ekseninde Avrasya’yı Düşünmek”* Asya Avrupa Uluslar arası İlişkiler ve Stratejik Araştırmalar Dergisi, Sayı:2, S: 10.

- FARAÇ, Mehmet(2006), “*Santore’yi Örgüt mü Vurdu?*”, Cumhuriyet Gazetesi, 09.02.2006, S:8.
- GÖĞÜŞ, Zeynep(2005), “*Ş.Urfa’nın İstemediği 'Dinler Parkı'na G.Antep Talip*”, http://www.tempodergisi.com.tr/kose/zeynep_gogus/07497/, 27.04.2007.
- GÖRMEZ, Mehmet(2005), “*Dünyada ve Türkiye’de Misyonerlik Faaliyetleri Üzerine*”, Diyanet Dergisi, Sayı:170, S: 34-36.
- GÜNAY, Nasuh(2005), “*Günümüz Türkiye’sinde Misyonerlik Faaliyetleri*”, Fakülte Kitabevi Yayınları, Isparta.
- GÜNAY, Ünver(2003), “*Din Sosyolojisi*”, İnsan Yayınları, İstanbul.
- GÜNDÜZ, Şinasi(2005), “*Misyonerlerin Çalışma Yöntemleri*”, Editör: HARMAN, Ö.Faruk, Türkiye’de Misyonerlik Faaliyetleri, Ensar Neşriyat, İstanbul.
- GÜNEÇ, Sedat(2003), “*Emniyet’in raporu: Misyonerler 2 yılda 50 bin Türk’ü Hıristiyan yapmak istiyor*”, <http://arsiv.zaman.com.tr/2003/11/10/haberler/-h13.htm>, 27.04.2007.
- GÜNEŞ, Sadık(2001), “*Medya ve Kültür Sessiz Yağınların Kültürel İntiharı*” Vadi Yayınları, Ankara.
- GÜNGÖR, Ali İsmail(2005), “*Dinler Arası Diyalog mu? Dinler Arası İlişkiler mi?*”, Türk Yurdu Dergisi, Cilt:25, Sayı:209, S:18.
- GÜRGÜR, Nuri(2007), “*Avrupa Birliği’nin Şifreleri Çözülürken*”, Türk Yurdu Dergisi, Cilt:27, Sayı:233, S: 4.
- _____ (2006), “*Ortadoğu’da Yangın-Türkiye’de Bölücülük*”, Türk Yurdu Dergisi, Cilt: 26, Sayı:228, S:4.
- GÜVEN, Hakan(2005), “*Hıristiyanlaşan Türkler*”, Aksiyon Dergisi, Sayı:536, S:18-20.
- HAKAN, Ahmet(2005a), “*Hurşit Güneş’i Gözüm Tuttu*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=287353>, 27.04.2007.

- _____ (2005b), “*Misyonerlik Manifestosu*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=296390>, 27.04.2007.
- _____ (2005c), “*Söylesem öldürürler sussam ben ölürüm!*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=297962>, 27.04.2007.
- HARMAN, Ömer Faruk(2005a) “*Genel Olarak Misyonerlik*”, Editör: HARMAN, Ö.Faruk, Türkiye’de Misyonerlik Faaliyetleri, Ensar Neşriyat, İstanbul.
- _____ (2005b), “*Katolik Kilisesi Diyalogu Ve Misyonerlik*”, Türk Yurdu Dergisi, Cilt:25, Sayı:209, S:57.
- HATEMİ, Hüseyin(2007a), “*Paris düşünceleri*”, <http://www.yenisafak.com/yazarlar/?t=14.03.2007&y=HuseyinHatemi>, 27.04.2007.
- _____ (2007b), “*Hamburg düşünceleri*”, <http://www.yenisafak.com/yazarlar/?t=22.04.2007&y=HuseyinHatemi>, 27.04.2007.
- _____ (2006a), “*Doğru Hukuk*”, <http://www.yenisafak.com/yazarlar/?i=1753&y=HuseyinHatemi>, 27.04.2007.
- _____ (2006b), “*Seviyesizlik*”, <http://www.yenisafak.com/yazarlar/?i=2747&y=HuseyinHatemi>, 27.04.2007.
- HAYDAROĞLU, İlknur Polat(1993), *Osmanlı İmparatorluğunda Yabancı Okullar*, Ocak Yayınları, Ankara.
- HAZAR, M. Nedim(1995), “*Ebola, Matoda ve Tıp Misyonerleri*”, Aksiyon Dergisi, Sayı: 26, S: 51.
- HIZLAN, Doğan(2007), “*Misyoner Çelebi'nin Faaliyetnamesi*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=6051407>, 27.04.2007.
- HİÇYILMAZ, Ufuk(2005), “*Misyonerlik Tartışmalarının Odağında Kimler Var?*”, Aksiyon Dergisi, Sayı:529, S:10.
- HOCAOĞLU, Sami(2006), “*Herkesin kiblesi kendine, ama...*”, <http://www.yenisafak.com/yazarlar/?i=2721&y=SamiHocaoglu>, 27.04.2007.

- _____ (2003a), “*Seküler politikalar misyonerlere yaramıştır (II)*”, <http://www.yenisafak.com/arsiv/2003/temmuz/25/shocaoglu.html>, 27.04.2007.
- _____ (2003b), “*Ev sahibinin de suçu var*”, <http://www.yenisafak.com.tr/arsiv/2003/temmuz/28/shocaoglu.html>, 27.04.2007.
- İLHAN, Attila(2004), “*İnanç mı, Kazanç mı*”, Cumhuriyet Gazetesi, 21.07.2004, S:8.
- _____ (2002a), “*Dine Desteğin Perde Arkası*”, Cumhuriyet Gazetesi, 29.05.2002, S:20.
- _____ (2002b), “*Ne Maksad Değişmiş, Ne Uygulama*”, Cumhuriyet Gazetesi, 31.05.2002, S:20
- _____ (2000), “*Tepki Neden Milliyetçidir*”, Cumhuriyet Gazetesi, 10.07.2000, S:18
- _____ (1999), “*Dini ‘Batı’ Kullanır Biz Değil*”, Cumhuriyet Gazetesi, 31.05.1999, S:18
- İLKNUR, Miyase(2003), “*Molla gözünü Alevi'ye dikti*”, Cumhuriyet Gazetesi, 20.06.2003, S:1,8.
- İNCE, Özdemir(2006), “*Demokrasinin Önündeki Engel: Tarikatlar*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=5179420>, 27.04.2007.
- _____ (2003a), “*Hesaplaşma ve Adalet Duygusu (2)*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=151971>, 27.04.2007.
- _____ (2003b), “*Misyonerler Cirit Atıyor*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=164514>, 27.04.2007.
- İNCEÖZ, Semih(1999), “*Ayna Programı*”, Aksiyon Dergisi, Sayı:216, S:10.
- İPEKŞEN, Erdal(2006), “*Çanlar Yine Adak İçin Çaldı, Cemaat Kapıda Kaldı*”, http://www.tempodergisi.com.tr/kose/erdal_ipekesen/09692/, 27.04.2007.

- _____ (2005a), “*Rahşan Hanım'ın Korktuğu Olmadı*”, http://www.tem-podergisi.com.tr/kose/erdal_ipekesen/07533/, 27.04.2007.
- _____ (2005b), “*Garip etkinlik*”, http://www.tem-podergisi.com.tr/kose/-erdal_ipekesen/07981/index.php, 27.04.2007.
- KALYONCU, Cemal A.(2001), “*Haberin Hamalı*”, Aksiyon Dergisi, Sayı:365, S:46-47.
- KARACA, Nihal Bengisu(1996), “*Diyalogun Arkasında Gizli Yayılmacılık mı Var?*”, Aksiyon Dergisi, Sayı: 63, s: 24–30.
- KAYNAK, Mahir & GÜRSES, Emin(2006), “*Büyük Ortadoğu Projesi*”, Timaş Yayınları, İstanbul.
- KESEN, Yasin(2000), “*Misyonerlik Nette Kol Geziyor*”, Aksiyon Dergisi, Sayı:310, S:74.
- KILIÇ, Remzi(1999), “*Osmanlı Türkiye'sinde Azınlık Okulları*”, Türk Kültürü, Yıl:37, Sayı:431, Ankara.
- KIVANÇ, Taha (2007), “*Günahınıza sahip çıkın*”, <http://www.yenisafak.com/-yazarlar/?i=4801&y=TahaKivanc>, 27.04.2007.
- KOCABAŞ, Süleyman(2002), *Misyonerlik ve Misyonerler*, Vatan Yayınları, İstanbul.
- _____ (1983), “*Ermeni Meselesi Nedir? Ne değildir?*”, İstanbul.
- KOÇ, Serkan & ERTUNÇ, Zeki(2002), “*Depremi Kullanıp Kilise Açtılar*”, Aydınlik Dergisi, Sayı:761, S:22.
- KÖKTÜRK, Milay(2005), “*Bir Teselli Hikâyesi: Dinler Arası Diyalog*”, Türk Yurdu Dergisi, Cilt:25, Sayı:209, S:25.
- KÖSE, Ali(2006), “*Milenyum Tarikatları*”, Truva Yayınları, İstanbul.
- KÖSEOĞLU, Nevzat(2004), “*Dinler Arası Diyalog Üzerine Düşünceler*”, Türk Yurdu Dergisi, Cilt:24, Sayı:205, S:7-8.

KUMBASAR, İsrail K.(2006), “*Papa Cenapları Anadolu’yu Hıristiyan Toprağı İlan Edecek*”, www.yenicaggazetesi.com.tr/yazidetay.asp?AuthorID=97&ArticleID=3377, 27.04.2007.

KÜÇÜK, Abdurrahman(2007), “*Misyonerlik ve Hedef Ülke Türkiye*”, <http://www.tahr.org/tahr/?tahr=guncelkonular>, 15.05.2007.

_____ (2005a), “*Misyon Anlayışı ve Misyonerlik*”; Editör: HARMAN, Ö.Faruk, Türkiye’de Misyonerlik Faaliyetleri, Ensar Neşriyat, İstanbul.

_____ (2005b) “*Genel Olarak Misyonerlik*”, Dinler Tarihçileri Gözüyle Türkiye’de Misyonerlik, Dinler Tarihi Araştırmaları V, (01-02 Ekim), Tür. Din. Tar. Der. Yay.,Ankara.

_____ (2005c), “*Dinler Arası Diyalogun “Diğer Yüzü” Üzerine*”, Türk Yurdu Dergisi, Cilt:25, Sayı:209, S:7-8.

_____ (1996), “*Misyonerlik ve Türkiye*”, Türkiye’deki Misyonerlik Faaliyetleri, T.D.V. Yayınları, Ankara.

KÜÇÜKOĞLU, Bayram(2003) “*Türk Dünyasında Misyonerlik Faaliyetleri, (Dünü, Bugünü, Yarını)*”, IQ Kültür Sanat Yay. İstanbul.

MALKOÇ, Mustafa Numan(2005), “*Türkiye’de Protestan Misyonerliği*”, Editör: HARMAN, Ö.Faruk, Türkiye’de Misyonerlik Faaliyetleri, Ensar Neşriyat, İstanbul.

MANİSALI, Erol(2004), “*AB Üzerinden Oynanan Oyun*”, Cumhuriyet Gazetesi, 05.01.2004, S:11.

NALÇAOĞLU, Halil(2003), “*Medya ve Toplum*”, Ips İletişim Vakfı Yayınları, İst.

ODABAŞI, Harun(2001), “*Bombalaki Bombalaki Bom Bom Bom Talas Talas Zım Zım*”, Aksiyon Dergisi, Sayı:352, S:44-47.

OKUMUŞ, Ejder (1995), *Kur’an’da Toplumsal Çöküş*, İnsan Yay. İstanbul.

- OLUÇ, İncihan(2006), **“Ban Ki-Moon, Annan'ın koltuğunu doldurabilecek mi?”**, <http://www.tempodergisi.com.tr/dunya/12967/>, 27.04.2007.
- ORAN, Baskın(2000), **“Küreselleşme ve Azınlıklar”**, İmaj Yayınevi, Ankara.
- ÖKSÜZ, Adnan(1999), **“En Yüksek Anıt”**, Aksiyon Dergisi, Sayı: 255, S:9.
- ÖZALP, Hüseyin(2005a), **“Ateistti, Nurcu Oldu Şimdi Başpastör”**, http://www.tempodergisi.com.tr/toplum_politika/07765/, 27.04.2007.
- _____ (2005b), **“Tarikatlar Kapatılmamalı”**, http://www.tempodergisi.com.tr/toplum_politika/07187/, 27.04.2007.
- ÖZCAN, Hayati (2002), **“İzmir Kemeraltı Projesi Misyonerlik Faaliyetine Dönüştü”**, Aydınlik Dergisi, Sayı:762, S:22.
- ÖZCAN, Şuayip(2007), **“Okullarda Aziz Yuhanna'nın İlahileri”**, www.yenicag-gazetesi.com.tr/yazidetay.asp?AuthorID=94&ArticleID=4000, 27.04.2007.
- ÖZDEMİR, Sadi (1998), **“Medya Emperyalizmi ve Küreselleşme”**, Timaş Yayınları, İstanbul.
- ÖZDOĞAN, Abdullah(2006), **“Papa'yu Yolcu Ettik, Sırada Süryani Lideri Var.(Öp Papa'nın Elini)”**, www.yenicaggazetesi.com.tr/yazidetay.asp?authorid=79&articleid=3474, 27.04.2007
- ÖZEL, Mustafa(2005), **“Avrupa bizi Hıristiyanlaştırır mı?”**, <http://www.yenisafak.com.tr/arsiv/2005/ocak/16/mozel.html>, 27.04.2007.
- ÖZEMRE, Ahmed Yüksel(2005), **“Dinler Arası Diyalog ve Misyonerlik”**, Türk Yurdu Dergisi, Cilt:25, Sayı:209, S:11, Ocak 2005.
- ÖZGAN, Güçlü(2006), **“Rahip Cinayetinde 'Cinsel Taciz' Dokundurması”**, http://www.tempodergisi.com.tr/toplum_politika/10316/, 27.04.2007.
- ÖZKÖK, Ertuğrul(2007), **“Boğazıma düğümlenen en katı yazı”**, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=6359424>, 27.04.2007.

- _____ (2006a), “*Niye bizde*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=3898105>, 27.04.2007.
- _____ (2006b), “*Noktayı koyma zamanı geldi*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=3913948>, 27.04.2007.
- _____ (2006c), “*Komutanların dikkatine*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=4075411>, 27.04.2007.
- _____ (2002), “*Bırakın bu misyoner avcılığını*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=88641>, 27.04.2007.
- ÖZTÜRK, Volkan(2001), “*Karadeniz ve Ege 2002’de Müslümanların Olacak*”, Aksiyon Dergisi, Sayı:337, S:34-35.
- PİTİRİM A. Sorokin(1994), *Çağdaş Sosyoloji Kuramları*, Çev. Münir Raşit Öymen, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- RUNCİMAN, S (1943), “*Ortaçağ Başlarında Avrupa ve Türkler*”, *Belleten*, C. VII, S. 25, T.T.K. Yayınları, Ankara, 1943, s. 46.
- SARIOĞLU, Bülent(2003), “*Balkanlar’da Şiileştirme*”, Cumhuriyet 13.04.2003, S:1,8.
- SEVİNÇ, Necdet(1975), “*Ajan Okulları*”, Oymak Yayınları, İstanbul.
- SİNANOĞLU, Oktay(1999), “*Yabancı Dille Eğitim Olmaz*”, Cumhuriyet Gazetesi, 10.01.1999, S:10.
- SİRER, Muhittin(2005a), “*İşaretler Hayra Alamet Değil*”, http://www.tempodergisi.com.tr/kose/muhittin_sirer/07211/, 27.04.2007.
- _____ (2005b), “*Yoksa Hedefleri Seksen Öncesi mi?*”, http://www.tempodergisi.com.tr/kose/muhittin_sirer/07279/, 27.04.2007.
- SİRMEN, Ali(2001), “*Türkiye Çağdaş Dünyanın İçinde mi Dışında mı?*”, Cumhuriyet Gazetesi, 21.07.2001, S:4

- SOM, Deniz(2002), "**Köktendinci Hıristiyanlar Türkiye'de**", Cumhuriyet Gazetesi, 15.05.2002, S:15.
- SÖYLEMEZ, Haşim(2007), "**Malatya'da Alevi-Sünni Çatışması Hedefleniyor**", Aksiyon Dergisi, Sayı:647, S:56.
- _____ (2005), "**Alevi Derneklerinde Ateist Başkanlar Var**", Aksiyon Dergisi, Sayı:558, S:26-27.
- _____ (2003), "**Yaz Okulları**", Aksiyon Dergisi, Sayı:445, S:22-24.
- _____ (2002), "**Çizgi Kahramanlar Çizgiyi Aştı**", Aksiyon Dergisi, Sayı:414, S:25.
- _____ (2000), "**Casus Arkeologlar**", Aksiyon Dergisi, Sayı:305, S:37.
- SUTAY, Hasan(1997), "**Bomba Gibi Gündemler**", Aksiyon Dergisi, sayı:146, s:63.
- ŞAHİN, Salih(1987), "**Doğu Anadolu'yu Bölme Faaliyetleri**", Türk Yurdu Dergisi, Sayı: 350, S: 53-55.
- ŞANLI, Ufuk(2005), "**Papa'dan Avrupa'ya Haçlı Seferleri**", Aksiyon Dergisi, Sayı:544, S:48.
- ŞİMŞİR, Bilal(1985), "**Ermeni Propagandasının Amerika Boyutu Üzerine**", Tarih Boyunca Türklerin Ermenilerle İlişkileri Sempozyumu, (8-12 Ekim 1984), Ankara.
- TAŞDEMİRCİ, Ersoy(1990), "**Osmanlı İmparatorluğunda Azınlık Okulları Ve Yabancı Okullar**", Türk Yurdu Dergisi, Sayı:381, S: 44.
- TAYMAN, Enis(2005a), "**Tebliğciler Misyoner Değildir**", http://www.tempodergisi.com.tr/toplum_politika/08810/, 27.04.2007.
- _____ (2005b), "**Kürtçe İncil de Çıktı ve Hâlâ Bölünmedik**", http://www.tempodergisi.com.tr/toplum_politika/09283/, 27.04.2007.
- _____ (2005c), "**Milliyetçi Noel Baba'dan Eşcinsellere Destek**", http://www.tempodergisi.com.tr/toplum_politika/09472/index.php, 27.04.2007.

- _____ (2004), **“Hıristiyanlar Anadolu'yu DVD'den Öğrenecek”**,
http://www.tempodergisi.com.tr/toplum_politika/06849/, 27.04.2007.
- TEKİN, Arslan(2007), **“Rahibi niçin öldürmüştü?”**, www.yenicaggazetesi.com.tr/yazidetay.asp?AuthorID=82&ArticleID=2703, 27.04.2007.
- TEMPO(2003), **“Türkiye'deki Bahâîler”**, <http://www.tempodergisi.com.tr/toplum-politika/01124/?printerfriendly=yes>, 27.04.2007
- TEMPO(2007), **“Malatya Sus Pus”**, http://www.tempodergisi.com.tr/toplum_politika/13813/, 27.07.2007.
- TIĞRAKLI, Osman(2007), **“Misyonerler cirit atıyor”**, www.yenicaggazetesi.com.tr/yazidetay.asp?authorid=89&articleid=4965, 27.04.2007.
- _____ (2006a), **“Sizi Gidi Hurafeciler”**, www.yenicaggazetesi.com.tr/yazidetay.asp?AuthorID=89&ArticleID=1988, 27.04.2007.
- _____ (2006b), **“Neden Türkoloji değil?”**, www.yenicaggazetesi.com.tr/yazidetay.asp?AuthorID=89&ArticleID=3185, 27.04.2007.
- _____ (2006c), **“İmamlık da yaptırın!..”**, www.yenicaggazetesi.com.tr/yazidetay.asp?AuthorID=89&ArticleID=3357, 27.04.2007.
- _____ (2006d), **“Aramızda ne de çok Papacı varmış”**, www.yenicaggazetesi.com.tr/yazidetay.asp?AuthorID=89&ArticleID=3436, 27.04.2007.
- TINÇ, Ferai(2007), **“Nefretin Reytingi Yüksek”**, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/-goster/-haber.aspx?id=6379264> 27.04.2007.
- TOGAN, A. Zeki Velidi(1981), **“Umumi Türk Tarihine Giriş”**, Enderun Kitabevi, İstanbul.
- TOKTAR, Ebru(2003a), **“Başbakanlık Takip Kurulu Misyonerliği İzliyor”**, Cumhuriyet Gazetesi, 16.01.2003, S:5.
- _____ (2003b), **“Hükümette AB paketi sıkıntısı”**, Cumhuriyet Gazetesi, 04.06.2003, S:5.

- TÜFEKÇİOĞLU, Turgay(2007), “*Attila İlhan’ın Bursa Türk Ocağı Konuşması*”, Türk Yurdu Dergisi, Cilt:27, Sayı:237, S:45.
- TÜMER, Günay & KÜÇÜK, Abdurrahman(1993), “*Dinler Tarihi*”, Ocak Yayınları, Ankara.
- TÜRENÇ, Tufan(2005), “*Rahşan Ecevit’in iddiasını ciddi bulmuyorum, çünkü..*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=287148>, 27.04.2007.
- TÜRK YUDU(2007), “*Malatya’daki Vahşet Hastalıklı Bir Psikolojinin Eseridir*”, Türk Yurdu Dergisi, cilt:27, sayı:237, S:62.
- _____ (2005), “*Dinler arası Diyalog Meselesi*”, Türk Yurdu Dergisi, Cilt:25, Sayı:209, S:39.
- TÜRKMEN, İlter(2007), “*Malatya faciasının düşündürdükleri*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=6389307>, 27.04.2007.
- UÇAR, Murat(1998), “*Kuzey Irak’a Umut Yakın mı?*”, Aksiyon Dergisi, sayı:168, S:42-43.
- ULUDAĞ, Süleyman(2004), “*İbn Haldun Mukaddime*”, Dergâh Yayınları, İstanbul.
- ULUENGİN, Hadi(2007a), “*Dink komplosu*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=5822224>, 27.04.2007.
- _____ (2007b), “*Kan kültürü*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=6374612>, 27.04.2007.
- _____ (2006), “*Vatan Toprağı mı, Yalan Toprağı mı*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=4743415>, 27.04.2007.
- _____ (2003), “*Bizim patriğimiz!*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=178666>, 27.04.2007.
- _____ (1998), “*Hocaefendi ve Papa*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=-5996>, 27.04.2007.

- UTKU, Erdinç(2003), **“Dünyanın En Büyük Kütüphane Gemisi”**, Cumhuriyet Gazetesi, 01.10.2003, S:17.
- ÜLSEVER, Cüneyt(2005), **“Kapalı toplum ve AB!”**, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/-goster/haber.aspx?id=287561>, 27.04.2007.
- ÜNAL, Mustafa(2007), **“Dinler Arası Diyalog Girişimleri”**, Türk Yurdu Dergisi, cilt:27, sayı:235, s:65.
- VURAL, Ali Murat(2000), **“Medyanın Kültürel Kalkınmayı Sağlama ve Eğitim İşlevi”**, İ.Ü. İletişim Fakültesi Dergisi, Sayı 10, İ.Ü. Basımevi Müdürlüğü, İstanbul.
- WHITE, George E.(1995), **Bir Amerikan Misyonerinin Merzifon Amerikan Koleji Hatıraları**, Terc. Cem Tarık Yüksel, Enderun Kitabevi, İstanbul.
- YALÇIN, Soner(2007), **“Misyonerler 200 yıldır Anadolu'da”**, <http://hurarsiv.-hurriyet.-com.tr/goster/haber.aspx?id=6378826>, 27.04.2007.
- YAZICIOĞLU, M. Sait(2005), **“Din Elden Gidiyor mu?”**, Aksiyon Dergisi, Sayı:529, S:50-51.
- YENERER, Vedat(2006), **“Son Numara: Yabancı Doktor !”**, www.yenicaggazetesi.-com.tr/yazidetay.asp?AuthorID=108&ArticleID=2847, 27.04.2007.
- YENİÇAĞ(2007), **“Adalet Bakanlığı, “AB Gündeme Getirebilir” Diyerek Davayla İlgili Bilgi Verilmesini İstedi”**, <http://www.yenicaggazetesi.com/newsdetail.asp?NewsID=5451>, 27.04.2007.
- YENİÇERİ, Özcan(2005), **“Kimlik Yönlendirme Stratejileri Ekseninde Avrasya'yı Düşünmek”**, Asya Avrupa Uluslar arası İlişkiler ve Stratejik Araştırmalar Dergisi, Sayı:2, S: 9.
- YILDIRIM, Uğur(2001), **“Diyarbakır'da Kilise İnşaatına Kilit Vuruldu”**, Aydınlık Dergisi, Sayı:750, S:10-11.
- YILDIZ, Hakkı Dursun(2000), **“İslamiyet ve Türkler”**, Kamer Yayınları, İstanbul.

YILMAZ, Mehmet Nuri(2007), “*Malatya'daki vahşet üzerine*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=6412822>, 27.04.2007.

_____ (2005a), “*Misyonerlik Faaliyetleri Üzerine*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=286880>, 27.04.2007.

_____ (2005b), “*Misyonerlik üzerine (2)*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=288738>, 27.04.2007.

YILMAZ, Mehmet Y.(2007a), “*Laik devletin valisi böyle konuşamaz*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=6359425>, 27.04.2007.

_____ (2007b), “*Çocuklara öldürmeyi öğretmek*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=6366759>, 27.04.2007.

_____ (2006a), “*Vatanını seven kovboy' teröre karşı*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=3918737>, 27.04.2007.

_____ (2006b), “*Paranoya üzerinden siyaset yapmak*”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=4584595>, 27.04.2007.

YILMAZ, Mehmet(2007), “*Hrant Dink Cinayetindeki Kriptolar*”, Aksiyon Dergisi, Sayı:634, S:1.

_____ (2005), “*Bak Sen Şu İncil Reklâmı Yapanlara!*”, Aksiyon Dergisi, Sayı:528, S:5.

YILMAZ, Yasin(2006), “*Papaya sığınmak için blöfle uçak kaçırdı*”, <http://www.yenisafak.com.tr/gundem/?t=04.10.2006&c=1&i=8391&Papaya/s%FD%F0%FDnmak/i%E7in/bl%F6fle/u%E7ak/ka%E7%FDrd%FD>, 27.04.2007.

YILMAZER, Hamdi(2006a), “*Dinî Semboller Tartışmasının Misyonerlik Meselesini Diline Dolayanlarla İlişkisi*”, Aksiyon Dergisi, Sayı:580, S:48-49.

_____ (2006b), “*Bu Kaos Türklerin İdrakini Gösterecek*”, Aksiyon Dergisi, Sayı:582, S:48.

ZAMAN(2004), “*TSK: Misyonerler, Alevileri ve Kürtleri hedef aldı*”, Zaman Gazetesi, 31 Aralık 2004, <http://www.zaman.com.tr/webapptr/haber.do?haber-no=126875&keyfield=54534B206D6973796F6E65726C696B>, 27.04.2007.

ÖZGEÇMİŞ

İbrahim ÇETİN, 1970 yılında Kayseri’de dünyaya geldi. İlkokulu Ankara İncesu İlkokulunda, ortaöğrenimini Ankara Merkez İmam Hatip Lisesi’nde tamamladı. 1993 yılında Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi’nden mezun oldu. 2004 yılında Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde Din Sosyolojisi bilim dalında Yüksek Lisansa başladı. Halen İstanbul’da Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenliği yapmaktadır. Evli ve üç çocuk babasıdır.